

8

2

4° Astr. P. 220.

JOANNIS KEPLERI

Sac. Cæs. Majest. Mathematici

DE 4 Astr. P. 220.

STELLA NOVA

IN PEDE SERPENTARII, ET
QUI SUB EJUS EXORTUM DE
NOVO INIT,

TRIGONO IGNEO.

LIBELLUS ASTRONOMICIS, PHYSICIS, META-
physicis, Meteorologicis & Astrologicis Disputationibus,
ἐνδοξοῖς & παρὰδοξοῖς plenus.

ACCESSERUNT

I. DE STELLA INCOGNITA CTGNI:

Narratio Astronomica.

II. DE JESU CHRISTI SERVATORIS VERO
*Anno Natalitio, consideratio novissimæ sententiæ LAV-
RENTII SVSLYGÆ Poloni, quatuor annos in usitata
Epocha desiderantis.*

Cum Privilegio S. C. Majest. ad annos xv.

P R A G A E

Typis PAULI SESSII, impensis AUTHORIS.

A. N. 1600. M. DCVI.

Staatsbibliothek

Bayern
Staatsbibliothek
München

D. RUDOLPHO II.
ROMANORVM
IMPERATORI SEM-
PER AUGUSTO.

P. F. P. P.

GERMANIÆ, HUNGARIÆ,
BOHEMIÆ, &c. RE-
GI.

ARCHIDUCI AUSTRIÆ,
&c.

VR hunc quoque libel-
lum, CÆSAR AUGUSTISSIME,
quem de NOVA STELLA scripsi,
sacratissimo Majest. V.^{re} Nomini potis-
simum dicaverim: ejus rei causam non opinor Ma-
jestati V.^{re} pluribus explicandam.

Præterquam enim, quòd S. Cæs. Majestati V.^{re}

E P I S T O L A

à studijs Mathematicis inservio, & hoc nomine salario fruor liberali: accessit etiam Clementissimum Majestatis V.^æ mandatum, ut in observandis & describendis stupendi huius miraculi circumstantijs, omnem operam, curam, diligentiam impenderem.

Quid igitur potius fuit mihi faciendum, quàm ut Libellum hunc, etsi pudibundus, & tenuitatis conscientia trepidus, tamen ut fidum & probum ministrum decet, in Sac. Cæs. Majestatis V.^æ. conspectum, adducerem, auditurus, an quod Majestas V.^a jussisset, rectè effectum esse censeret.

Illud potius explicandum, quæ causa mihi moræ tam diuturnæ, ut cum sidus hoc mense Octobri anni 1604. effulserit, descriptio hæc nunc demum, exacto, propemodum integro biennio in publicum, prodeat? Nam videri potest hujus rei explicatio novum argumentum continere; cur libellus iste S. C. Majestati V.^æ, uni mortalium, prætereaque nemini fuerit offerendus.

Potui quod res est, recensere; stellæ finem non, ante Februarium hujus anni certum fuisse; quæque prima hujus libelli parte de eâ scripta & disputata sunt astronomicè, physicè, metaphysicè; ea sic in parato fuisse, ut præteritis vernalibus nundinis Francofurtensibus prodire potuerint, nisi me spes adventuri Typographi fefellisset.

De signi-

DEDICATORIA.

De significationibus verò, quas alterâ parte complexus, huc usque traxi, scribere, rem esse tædiosam, perplexam, multisque curis & anxietatibus exercitam; ut animus, demonstrationibus Geometricis assuetus, consideratâ fundamentorum vitiositate, diutissimè instar jumentum pertinacis restitet: donec plagis & verborum probris adactus, pedem in hac lacunâ ponat. Verùm, non hoc jam obtendam, sint illa suo loco: ad jucunda magis vertar.

Eloquar autem, an fileam? Ignoscat, quæso, S.C. Majest. V^a, si cum Ejus negotijs gravissimis & maximè serijs, ego minuta quædam comparo. Nullum unquam coeleste Thema Genethliacum tam pulchrè adumbrare creditum est cujusquam hominis fortunam; quàm ad S.C. Majest. V^æ gravissimarum occupationum successus, studiorum Astronomicorum cursus & fortuna sese accommodavit hætenus. Nam, quod est S. Cæs. Majest. V^{re} bellum ingens & diuturnum cum Othomannicis Turcarum Imperatoribus: hoc est Astronomis perplexissima & variè impedita occupatio in Planetis, eorumque varijs & intricatissimis erroribus. Quemadmodum verò mense Octobri anni 1604, præter consuetum hostem, novæ in Ungariâ turbæ extiterunt, quæ animum & curas S. Cæs. Majest. V^{re}, in Turcis occupatas, nonnihil turbârunt, & in sese transtulerunt: sic eodem mense, exorta Nova

EPISTOLA

hæc stella, novum in Astronomia peperit laborem, & ipsum per se lentum, ob stellæ diuturnitatem; & quo investigatio motuum Planetariorum hætenus vehementer impedita fuit. Rursum, quo maximè tempore S.C. M^{tas} V^a compositioni rerum Ungaricarum operam dedit, expeditis & pensitatis medijs huic rei salutaribus: eodem ferè temporis tractu, Astronomi in descriptione Stellæ sudârunt, egoque plurimus fui in adornando & excudendo hoc Libello. Adeoque multa hætenus particularia se accommodârunt; ut quoties ferè turbulenti rumores ad nos ex Ungaria perlati; toties nova aliqua remora huic editiunculæ interveniret: pacatis verò illis, & ista succederent: personarum denique & qualitatis rerum crebra esset allusio.

Non quòd animum hac superstitione teneam, inquinatum; ut credam, hæc sic fatali lege cohærere; qui ne cœli quidem perennibus cursibus, rerum humanarum eventus annexos esse concedo: sed quia, nescio quo pacto, ut in fossilibus rudimenta quædam perfectarum figurarum, magna cum hilaritate intuemur, inter pretiosa asservamus, cæloque & penicillo adjuvamus; ut id, cui eminus assimilantur, perfectiùs exprimant: sic in his etiam, quamcunque casus pulchritudinem & concinnitatem amamus & collaudamus unice.

Quan-

DEDICATORIA.

Quanquam si quid etiam hujusmodi fert naturæ ordo: ut Principum prospera & adversa omnia communicentur cum ministris, literarum & artium cultoribus, horumque fata quodammodo gubernentur ab illis: nullum dedecus fuerit, ista commemorare, illis sese jactare publicè. Conspiratio enim hujusmodi in utrâque fortunâ, quo exquisitior fuerit; hoc certius in se testimonium habet fidelitatis in subdito.

Quare ô magnum Pacis, & quas hæc educat, Artium Augurium, Imperator Augustissime, hunc Libellum, hanc cum Stella Nova transactionem novissimam, quâ me labore hoc extraordinario exsolvo denique, faustus excipe; id quamvis serò, at rursus opportunè; nimirum hoc ipso tempore, quo Ungariam Tuam, mitissimi Patris instar complexus, ad patefactas gratiæ fores admittis; eâque spe omnium animos & vota implevisti.

DEUM OPT. MAX. precabor supplex, ut S. C. Mti Vra vitam, valetudinem, foelicitatemque diutissimè proroget, omnesque Ejus actiones & Imperia, ad sui Nominis gloriam, humani generis salutem, Rei que publ. Christianæ defensionem, paternè dirigat; adeoque prosperet: ut ex ea prosperitate rursus & Astronomi de studiis suis benè ominari audeant: tandemque ubi S. C. Mtas Vra bellum hoc diuturnum,

EPISTOLA DEDICAT.

cum infidelibus foeliciter confecerit; ipse quoque de meo labore astronomico, cui à S.C.M^{te} V^{ra} sum præfectus, de Planetarum scil. restitutione, Ejusdem M^{tis} V^{ra} subsidijs adjutus, triumphare denique possim.

S. Cæs. M^{ti} V^{ra} me subjectissimè commendo.
P R A G Æ, postridie Nonas Septembres, anno à nato
C H R I S T O (secundùm usitatum calculum) millesimo, sexcentesimo sexto.

S. C. Majest. V^a

*subjectissimus Mathe-
maticus*

JOANNES KEPLERVS.

INDEX

INDEX CAPITUM, IN QUÆ LIBELLUS ISTE DIS- tributus est.

CAPUT.		PAGINA.
I.	H ISTORIA Novi sideris, quod annis 1604. & 1605. fulsit in Serpentario, per circumstantias suas descripta.	1.
II.	De Trigono Igneo, ac initio de primo significato vocis TRI- GONVS.	10.
III.	De altero significato vocis Trigonus, seu de Triangulatione signorum.	12.
IV.	An divisio Zodiaci in duodecim partes aequales sit Naturalis, contra Astrologos.	14.
V.	An nomina signorum sint arbitraria, an verò naturalia & significativa, contra Astrologos.	18.
VI.	Denominationem Trigonorum ab elementis non esse ex rerum natura, sed ex arbitrio hominum, contra Astrologos.	23.
VII.	Quæ causa naturalis signa Zodiaci trientibus circuli distantia in unam Triplicitatem copulet? ubi ordo periodorum Zodiaci.	27.
VIII.	De Triplicitatis Igneæ viribus naturalibus; & primò de Conjunctionum efficacia contra Joannem Picum Mirandulæ Comitem.	30.
IX.	De Aspectuum ceterorum, adeoq; & Trigoni efficaciam, contra Eundem; ex doctrina harmonicâ, cujus hic fundamenta.	37.
X.	Quatenus locis signiferi à Planetarum congressibus, qui sub iis fiunt, aliquid momenti accedat: ubi plura de facultate impressiva rerum sublunarium.	42.
	XI. De	

- XI.** De tempore magna Conjunctionis, quæ principium fecit revolutæ Triplicitati igneæ; ubi observationes trium superiorum, annis 1603. 1604. habitæ. 44.
- XII.** Observationes Novæ stellæ, annis 1604. 1605. 57.
- XIII.** Inquisitio loci veri sub Zodiaco Novi sideris. 60.
- XIV.** De constellatione Serpentarij, Serpentis & Scorpionis. 66.
Typus æneus, in quo Summa Libri ocularis. 76.
- XV.** De loco hujus sideris in Mundi diametro, seu de immensa ejus à centro Terræ distantia, potissimum in hypothesebus Copernicanis. 77.
- XVI.** Excusatur immensitas fixarum in Copernicani hypothesebus; ostenditur motuum temperata commensuratio, quæ Ptolomaica sententiæ deest; item apud eundem origo & pulchritudo proportionis fixarum ad mobilia; ubi simul de Novi sideris magnitudine. 83.
- XVII.** Probatur à qualitate luminis, item à quiete, in Ptolomaica & Braheana hypotheseum forma, stellam inter affixa sidera stetisse. 89.
- XVIII.** De puritate luminis, coloribus, & scintillatione Novi sideris, eorumque causis. 92.
- XIX.** De materia Novi sideris. 97.
- XX.** An jam olim extiterit materia corpusque Novi sideris. 100.
- XXI.** An motu recepta sit hæc stella in profundum ætheris, & comprobatio astronomica, quod fixarum sphaera finita sit, etiam in hypothesebus Copernici. 104.
- XXII.** Materiam novi sideris fuisse cælestem, & an ex via Lactea. 110.
- XXIII.** Cæli materiam esse alterabilem, documenta quinque astronomica, præsertim ab Eclipsi anni 1605. 112.
- XXIV.** De efficiente Novi sideris, ubi Mundus probabiliter facultate aliqua naturali instruitur. 121.
- XXV.** Comparatio hujus Novæ cum illa anni 1572. & cum Cometis; ubi, an caudam habuerit. 124.

CAPITULUM.

XXVI. *An fortuito concurrerit sidus hoc cum tempore & loco
Conjunctionis magnæ, an aliquo consilio; sententiæ ho-
diernæ quatuor.* 129.

XXVII. *Examen positarum opinionum; ubi de materiali necessi-
tate, de Casu, quid is possit, quid non; & de Spiritibus
Mundo congenitis & naturalibus.* 136.

*Sequitur Narratio de Stella Cygni, ob similitudinem argu-
menti.* 149.

XXVIII. *PARS ALTERA quæ Francofurti prodit, est de Si-*

XXIX. *gnificationibus vel naturalibus, in Meteoris, in facul-*

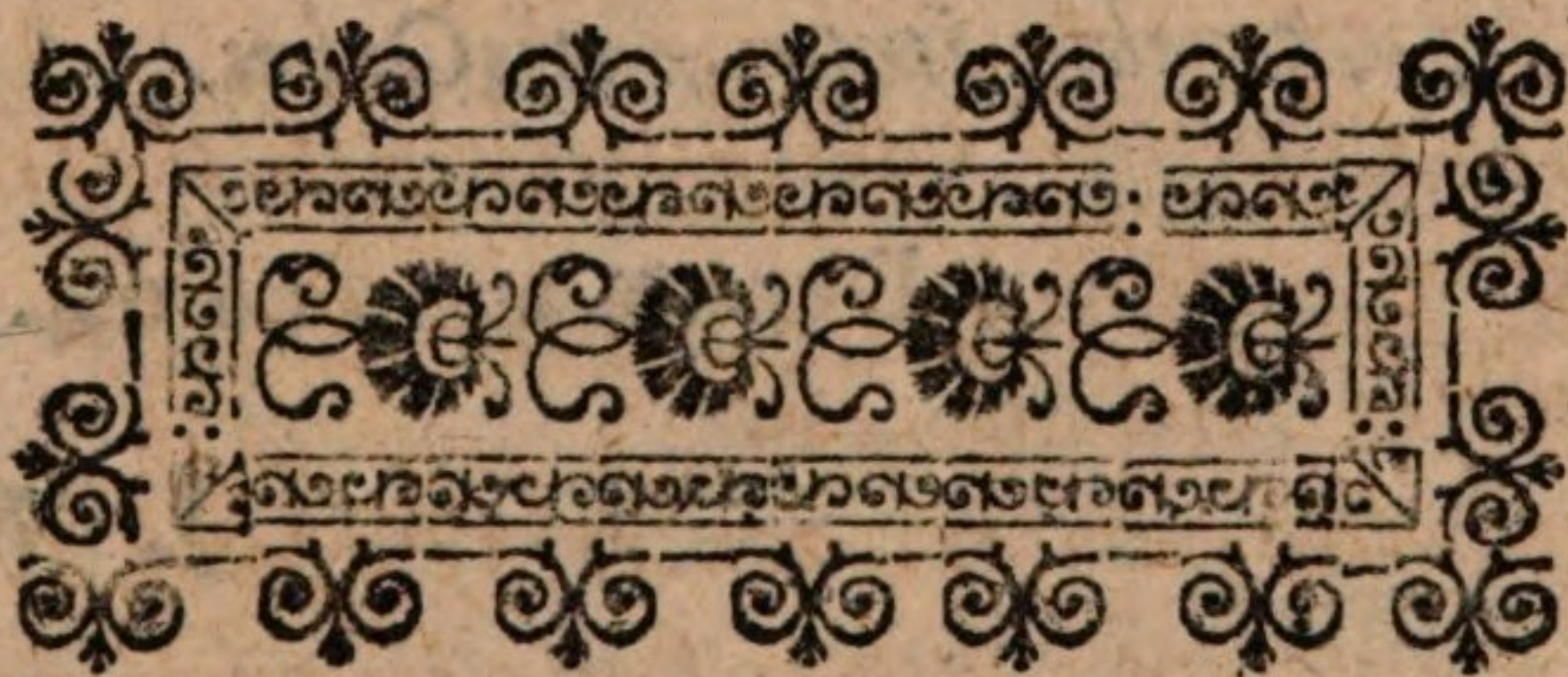
XXX. *tatibus rerum naturalium, adeoque & Hominis; denique*

in ipso homine ratione utente: vel etiam arbitrariis,

si DEI vel sublimis creaturæ ministrantis consilio

stella ponatur exhibita Mundo. 169.

*De anno vero Natali CHRISTI disputatio, quæ seorsim ex-
cuditur, occasionem trahit ex pag.* 135.

ERRATA HÆC OBITER OCCUR-
rebant.

*Pag. 33. lin. 20. ἡλιαφῆντες. P. 49. l. 34. Horæ 36½. P. 112. in
margine, 1596. P. 153. l. penult. iustitium. P. 164.
l. 15. 1601. P. 168. l. 13. iis.*

*Occurrent fortassis & alia leviuscula, quæ lector ipse
facile corriget.*

EPIGRAMMA AUTHORIS IN EX-
ORTUM NOVÆ STELLÆ.

MARTIS dum pario RUBENTIS orbes:
Natura en parit amulum RUBOREM.
Dum minas pario RUBENTIS astri:
Uxor en parit AUREVM puellum.
Ite tristia, luminis RUBENTIS,
Fœta sidera BELLICI tumultus:
Vos salvete mei NIGELLA, verùm
BLANDA sidera LACTEI puelli.
Quòd natum est jubar, occidat vicissim:
Vos servet bonitas mihi Tonantis;
Donec Armipotentis Oviformes,
Quos pando, cerebro imprimatis Orbes.

3. Decem. anno 1604.

J. K.

HISTO.

HISTORIA NOVI SI- DERIS, QUOD ANNIS M. DC. IV.

ET M. DC. V. FULSIT IN SER-
pentario.

CAPUT PRIMUM.

ANNO ab æra Christianorum millesimo sexcentesimo
quarto: cujus initium Nativitate Domini nostri IESV
CHRISTI Dei & Hominis ex Maria Virgine aliquot
annis posterius esse Chronologi hodierni disputant:

*Circum-
stantia
temporis.*

Anno primo periodi astrologicæ octingentorum annorum, a Tri-
plicitate ignea surgentis, à mundo condito octauæ: quam Saturni, Io-
visque congressus in octavo gradu Sagittarij, superioris anni 1603.
die, 27 Decembris jam inchoaverat, absente tamen Marte:

Cum extarent jam à multis annis variæ Astrologorum prædictio-
nes de revolvente trigono igneo, & ingentibus prodigijs, rerumque
publicarum motibus ex hoc anno 1604. consecuturis; cumque ideo
omnium animi in res novas essent erecti:

Jamque etiam Marte Saturnum prætergresso in 10. gradu Sagitta-
rij, ad diem 12 Septembris, & hinc paulatim sequentibus diebus ad Jo-
vem, qui jam per pauculos gradus Saturnum evaserat, properante;
quem si assèqueretur, conjunctionis magnæ complementum, justumque
titulum ex Astrologorum doctrina confecturus erat:

Cum omnium Astronomorum, qui gnaviter suam professionem
obeunt, oculi ad hoc naturæ spectaculum, continentium dierum ve-
speris diligenter essent intenti; alij corrigendorum motuum; alij dele-
ctationis; alij solennitatis, tot sæculorum interjectu redeuntis; alij præ-
dictionum studio; quidam etiam exploraturi fidem suarum προφητα-
σιων, ut qui ex Arabum doctrina disertis verbis hoc tempore oriturum
Cometam prædixerant:

Cum ego Pragæ die 17 Septemb. serenitate cum digressu Martis à
Saturno,

Saturno, ut fit, restituta, omnes tres Planetas superiores observassem diligenter:

Ad Martem & Jouem appropinquantes respexissem 23. Septemb. vel 3. Octob:

* Si hæc vera sunt, uti sunt quidem verissima: impossibile est, vera esse, quæ Georgius Spate, presbyter Pomeranus, Herlicio dixit: Visam nimirum $\frac{17}{27}$ Septembris primò omnium: impossibile & illud, quod Antonius Laurentinus Politianus, edito libro *Idiomatis Italici*, affirmat: Observatam esse die 8. Octobris circiter 18. Gr. Sagittarij, in quo signo, quasi in ipsissimo illo die, contigerit Jovem Marti conjungi, Saturno non longè absente, Luna per Arietem currente, quasi per diametrum opposita Soli. Horum uterque si unam vocem (ut puto) vel (ut opinor) ad suam traditionem apposuisset, cavere potuisset acerbitalatem dicendi in se concitatam hoc nudo affirmato. Causa enim quæ moverit utrumque, patet ex Ephemeridibus. Nam nocte ea, quæ præcessit $\frac{17}{27}$ Septembris, Maginus & Origanus ponunt conjunctionem Saturni & Martis. Visum igitur verisimile Pomerano illi, stellam ortam ea nocte, sub articulum conjunctionis, visamq; vespere sequenti. Sic conjunctio Jovis & Martis à Cypriano Leovitio reponitur in 25. Sept. vel 5. Octob. à Magino in 29. Sept. vel 9. Oct. Medium tenet Everhardus Belga, ex fide tabularum suarum, (quas proprias & ex annorum 40. observatis extractas asserit:) reponens illam in 28. Sept. vel 8. Oct. Visum igitur verisimile Laurentino, stellam incensam sub articulum hunc probabiliorem, conjunctionis Jovis & Martis. Itaque confidentia usus, affirmat Observatam die 8. Octob. Ubi fidem & candorem astronomicum in Philosopho jure desideres.

Nec quisquam horum novi quidquam in confinio trium superiorum Planetarum hucusque vidisset.

Conjunctio verò Jovis & Martis secundum longitudinem, quæ complementum erat conjunctionis Magnæ; in hanc ultimam diem 29. Sept. vel 9. Octob. incidisset:

Statim sequente Dominica 30. Sept. vel 10. Oct. quæ prima fuit ab ultima conjunctione; cum post Occasum Solis nubes momento temporis aperirentur, supradictus Joannes Brunovvskius Bohemus, Meteorosco-

rum $\frac{17}{27}$ Septembris primò omnium: impossibile & illud, quod Antonius Laurentinus Politianus, edito libro *Idiomatis Italici*, affirmat: Observatam esse die 8. Octobris circiter 18. Gr. Sagittarij, in quo signo, quasi in ipsissimo illo die, contigerit Jovem Marti conjungi, Saturno non longè absente, Luna per Arietem currente, quasi per diametrum opposita Soli. Horum uterque si unam vocem (ut puto) vel (ut opinor) ad suam traditionem apposuisset, cavere potuisset acerbitalatem dicendi in se concitatam hoc nudo affirmato. Causa enim quæ moverit utrumque, patet ex Ephemeridibus. Nam nocte ea, quæ præcessit $\frac{17}{27}$ Septembris, Maginus & Origanus ponunt conjunctionem Saturni & Martis. Visum igitur verisimile Pomerano illi, stellam ortam ea nocte, sub articulum conjunctionis, visamq; vespere sequenti. Sic conjunctio Jovis & Martis à Cypriano Leovitio reponitur in 25. Sept. vel 5. Octob. à Magino in 29. Sept. vel 9. Oct. Medium tenet Everhardus Belga, ex fide tabularum suarum, (quas proprias & ex annorum 40. observatis extractas asserit:) reponens illam in 28. Sept. vel 8. Oct. Visum igitur verisimile Laurentino, stellam incensam sub articulum hunc probabiliorem, conjunctionis Jovis & Martis. Itaque confidentia usus, affirmat Observatam die 8. Octob. Ubi fidem & candorem astronomicum in Philosopho jure desideres.

coroscopiae unice deditus, qui constellationum coelestium notitiam jam olim a Naucleris in mari Mediterraneo primum hausit, indeque librorum usu, & exercitatione indies adauget: hic, inquam, Planetarum situm à superioris diei congressu speculaturus; ipso loco congressus, pro duabus tres clarissimas stellas animadvertit, simul nubes locum rursum aspectui eripuerè. Verum ille certus, se novi quippiam vidisse, mane sequente me adit, & numquid novi viderim, quærit; cumque negarem, nubes mihi cœli aspectum ullum præbuisse, monerem verò, ne præcipiti credulitate, imperitior ipse, ex clara Jovis stella Novam ridiculè faceret; admonens, etiam atque etiam videret; ipse jam quidem nullum rumorem seminaturum dixit, donec ipsa clarissima pronunciet experientia. Inde per continua sex dierum nubila, extincta fuit apud me ipsa etiam denunciationis hujus memoria; Brunovvskio & Schulero meo tacitè advigilantibus, & per occultam æmulationem, primo fideris, si quod esset, aspectui insidiantibus.

Interim die $\frac{7}{2}$ Octobris sidus hoc etiam Joanni Antonio Magino Bononiæ apparuit, fefellitque initio, ut qui antiquus ille Jupiter est, novæ suam existimationem traderet, ipse nova crederetur.

Eodem $\frac{7}{2}$ Octobris eandem primum est conspiciatus & Helisæus Ræsl-

Sanè & calculus & observatio docuerunt, conjunctionem illam fuisse circa meridiem noni Oct. An æmulatione ductus uno die prævenire voluit alium quendam Italum (puto Altobellum Veronensem vicinum suum, si bene eorum memini, quæ mihi Franciscus Gansneb Tengnaglius S.C. Majest. Consiliarius ex literis J. Antonij Magini retulit;) qui oculis forsan in eandem conjunctionem Jovis & Martis, quam Maginus ad 9. Octob. ponit, intentis, eo die nono Octobris primum ortam affirmabat. Mæstlinus quidem ea vespere stellam nondum viderat. Et nihil impedit utrumq; verum esse, scilicet non visam in Suevia horâ primâ noctis; visam vero in Italia noctis horâ secundâ. Subitò enim incensam apparet. Sed pertexat nobis historiam suam Laurentinus: Et primum, inquit, apparuit parva, & postea de die in diem crescendo, apparuit magnitudine & lumine non multò inferior Venere, superior Jove. Causæ perditæ miser fucus, scilicet Astronomi ceteri non viderunt illam, quia parva fuit. Solus Laurentinus, egregius scilicet Astronomus, etiam parvam adhuc animadvertit. Putidissimum vero commentum de incremento sensim capto, cum statim initio, die 10. Octobris à nostro Brunovvskyo, die 12. ab Antonio Magino, Helisæo Ræslino, die 13. à Davide Fabricio, omninò cerneretur maxima.

Ræslinus in Alsatia, inter equitandum; cum primam illam serenam nactus esset vesperam, post diuturnas pluvias.

Die $\frac{3}{7}$ Octobris passim est animadversa in VVirttembergia.

Eodem $\frac{3}{7}$ Octobris David Fabricius in Frisia & vidit illam, & agnovit, & observavit hoc & sequenti die, instrumentis suis accuratis, ad leges Tychonicas conformatis.

Die $\frac{4}{7}$ Octobris per nubes fulgorem trajectum repræsentavit Mæstlino; sed novitatis illi nondum manifesta, ob nubium crebritatem.

Tandem hic Pragæ die $\frac{5}{7}$ Octobris depulsa fuere nubila, sed vix parum; cum præstò fuere Brunovvskius & Schulerus meus, ille confirmandæ suæ relationi, hic, si contingeret, refutandæ intentus. Monitus igitur à Schulero, dum locum conscendo idoneum, jam illa cœli pars ex visu abierat.

Eodem $\frac{5}{7}$ Octobris clarè visa est à Mæstlino Tubingæ.

Sequenti die $\frac{7}{7}$ Octobris cœlo clarissimo observavi illam pro loci & instrumentorum opportunitate.

Ex eo literis passim admoniti universi: refertque Bartholomæus Crestinus, Sabaudia Principis Mathematicus, die $\frac{7}{7}$ Novembris, jam affuisse literas ex Hispanijs ad suum Principem scriptas, quibus novi sideris exortus celebraretur.

Die $\frac{11}{7}$ Octobris observata est à Justo Byrgio per instrumentum à se paratum, eodem à Francisco Tegnaglio, & me; per Tychonicum Sextantem in Viridario Cæsariano.

Venus

*pro nova
stella ha-
bita.*

Interea dum vulgus passim ad novæ stellæ famam excitatur, re per crebras literas communicata: commodum accessit Veneris exortus matutinus; quæ cum esset terris proxima, distans ab ea vix quarta parte eius, quod Sol distat: sexta vero vel septima eius distantia, quam obtinet in exortu vespertino; conveniebat etiã, ut totuplo esset clarior, & aspectu major. Itaque & umbrã circumscripsit corporibus, & ad multam diem cœlo sereno conspici potuit; à me etiam, qui debiliori utor visu.

Idem acci-

dit hoc an-

no 1606.

Aprili

mese cum

Venere;

Iunio cum

Marte A-

cronychio,

Dum igitur Astronomi, rerumque intelligentes, vesperi ad Occidit hoc ansum respiciunt; vulgus hominum, & ipsum negotiosum, & ipsum cœlestium curiosum, denique sapiens, alter alterum trahentes, matutinis horis in fora passim, Viennæ præcipuè, convolant, stellam ante Solem in summo æthere digitis designant attoniti, stultique in stulta Venere animum, oculosque tenent occupatos. Quæ adeo res in tabellas novorum ordinarias multa irrepfit; & cum vulgi sedulitate quandoque evenisset,

cum stella nova jam pridem disparuisset.

evenisset, ut hæc clarissima Veneris stella, magis magisque è Solis radijs exiens cerneretur à primo Solis exortu, usque dum ipsa paucis ante Solem horis occideret (in signo enim brevium descensionum occidebant.) id exceptum diligenter, & præcipui prodigij loco celebratum fuit.

Cæterum ex Astronomis, qui sidus hoc novum vidisset interdiu, novi neminem. Neque enim Venerem æquabat magnitudine. Narrarunt tamen mihi quidam viri graves, mirabile nescio quid instar trabis, de die visum in æthere, quod post horas aliquot, diurnum motum sequutum, post montes descenderit.

De specie stellæ convenit omnibus, qui primo ejus exortui advigilarunt; fuisse exactè rotundam, nullo crine, nulla barba, vel symmate in ullam partem projecto, quare nulli Crinitarum speciei, neque Pogoniæ neque Cometis accensendam; sed stellis fixis similimam, radijs vndiquaque ut fixarum, emicantibus; scintillatione clarissima, coruscatione seu vibratione tam rapida, ut negaverint quidam, sibi dum viverent, unquam quicquam in cælo visum esse æquè pernici motu, ut ipsi loquebantur. Atq; hoc varijs similitudinibus expressere diversi; cum enim & colore esset tantò magis rutilo, quantò erat Occasui vicinior, & in vaporibus profundior, speciem dixere orientis in longinquo incendij: alij pulchrius comparârunt illam faci, quæ à vento agitur; propterea, quòd ut in illa ventorum impulsu, flammarum interruptitur continuatio, primisque vix depulsis vel extinctis, novæ succedunt: sic hoc quoque sidus radios jam porrigebat longissimè, dictoque citius eosdem in se resorbebat, simul novo orsu dilatabat, irrequietâ reciprocatione. Austriaci nostri adhuc elegantiori idiotismo laborare illam dicebant vehementissimè: hoc verbo ad pulsum febrilem, ad agonem vel pugnantis, jam jamque oppressi, vel in aquas delapsi, vel animam agentis, alludente: Nam ut hi brachijs pedibusque micare solent; sic hæc quoque stella tremulam quatiebat aciem.

Mihi, qui potissimum respiciebam ad colorum Iridis varietatem, quos pro scintillationis alio atque alio habitu evomuit; placuit uti exemplo Adamantis multanguli, qui Solis radios inter convertendum, ad spectantium oculos, variabili fulgore revibraret: simul ad causam scintillationis, in Opticis meis allatam, alludere volui.

De coloribus Mæstlinus planè mecum, eos ad momenta singula variari, ex flava mox croceam, è vestigio purpuream & rufam, ut plurimum candidam videri, ubi ex vaporibus paulo altius elevetur.

Magnitudo stellæ.

In prima magnitudine quoque consentiunt penè omnium traditiones; majorem apparuisse non tantum primi honoris sideribus, sed etiam Saturno, Marte & Jove, qui vicinus ei stabat toto Octobri, luminis amicâ & blandâ quiete à turbulenta sideris coruscatione facilis distinctu. Quibusdam cum Venere, cum est altissima, certare videbatur; mihi dubium nullum, quin omni Venere esset minor. Quo sapius autem relego, quæ Tycho Brahe tomo 1. Progymnasmatum pag. 300. de novo sidere quod anno 1573. fulsit in Cassiopeja, scripsit; hoc propius adducor, ut credam, nostrum hoc omnibus omninò attributis cum illo quàm proximè convenire; nec me movet amplius, quod viri graves affirmant, superari priorem illam ab hujus magnitudine; vident enim hanc inter initia cum esset maxima, & in vaporibus; illa semper sublimis, & à multis tum demum est conspecta, cum decrescere cœpisset.

Tycho suam Jove vicino pronuntiavit aliquantum majorem; hæc nostra Jove multò fuit maior, sanè quia tunc etiam Jupiter terris erat proximus & major, hic jam remotissimus & minor visu.

Et memorabile est eundem fuisse situm Solis ad Venerem anno 1572. sub exortum illius sideris (quem quidam itidem in Octobrem ejus anni rejecerunt:) qui jam anno 1604. recurrit. Notum enim est Astronomis, Veneris cum Sole comparatos cursus annis octo vertentibus in pristinos articulos insistere; & hic sunt anni quater octo intermedij. Annis enim 1580. 1588. 1596. acciderunt eadem.

Locus stellæ in diametro mundi.

Cum igitur novum hoc sidus magnitudine, splendore, scintillatione, luminis ætherij puritate, cæteris fixis, illique novo in Cassiopeja, ad unguem responderet; factum est ut primum atque in aspectum illius incidissent Astronomi; statim concluderent, & de quiete subfixis, & de loco mundi, huic quoque cum illis communi; quod paucorum dierum experientia comprobavit, quibus a fixis stellis distantias retinuit ad unguem easdem; a Jove verò & Marte tantò illas adauxit indies, quanti ferè fuerunt ipsorum motus diurni sub fixis: sic ut non hæc ab illis, sed illi ab hac fuerint digressi: & quod Brenggerus notavit: idem semper horizontis punctum oriendo perstrinxit, in eodem scilicet parallelo perpetuò mansit.

Ingentem itaque Crabbi vanitatem oportet esse, qui ex vitiosissimis observationibus, fraude in ordinem dispositis, ausus est stellæ nostræ tribuere motum tardissimum, qui toto durationis tempore non tantum confecerit arcum, quatum Crabbus primo statim die $\frac{1}{4}$ Octobris

bris aberravit observando, dum eam in 17. o/ Sagitt. refert, quam Fabricius in Ostfrisia, die antecedente, invenit in 17.37/ vel 17.40/ Sagitt. Si observationes solas, quantumvis imperfectas, nobis communicasset, gratiam erat habiturus. At quia tantum illas de certitudine commendat, ut earum fiducia stellæ motum tribuat minimum: jure, ut deceptor, vituperium habebit. Quid enim de Astronomia futurum putas, si, quod Deus avertat, misera posteritas eam fidem ejus observatis circa Planetas adhiberet, quam ille affectat? Itaque miseret me Herlicij, qui jam nunc, vivo adhuc authore, passus est sibi imponi, ut crederet, mobilem fuisse Cometam: qui si super hunc motum ædificavit suum prognosticum; oleum & operam perdidit, & gratiam exiguam Crabbo debet.

Motu sublato & parallaxis aufertur, quæ, nominis indicio, motus quidam apparens, translatio apparens est, sideris per se immobilis. Et parallaxi sublata nullus sideri locus inter Planetas, certè nullus infra Lunam, Venerem, Mercurium, Solem, Martem relinquitur.

Parallaxes verò Jovis & Saturni, etsi sunt insensibiles, fidus tamen ne prope hos quidem steterisse, alijs persuadetur argumentis.

Visa est toto Octobri mense penè æquali magnitudine, nisi quòd radios Solis subiens, Jove sese nonnihil eripiente, Solemque fugiente, deminuit existimationem quantitatis ad Jovem comparata. Mense Novembri pluribus innotuit. Die quidem 30. Oct. vel 9. Novemb. quadrante ante horam quintam, vidi novam post occasum Solis, cum nodum invenire possem Jovem, adeò erat etiànum clara, quàmvis radijs Solis multò, quàm Jupiter, vicinior.

Die 7° Novembris vidi illam postremum vespertinam. Secuti enim dies nubili: Brenggerus tamen illam adhuc die 7° Novembris à Jove observavit.

Die 12° Novembris cum stellæ locus à Lunæ præsentia notaretur, stellam ipsam tamen hic nequaquam videre potuimus. Neque tamen Luna illam texerat, ut cujus latitudo visibilis erat graduum trium, & amplius; cum sidus non duorum graduum haberet latitudinem.

Pragæ igitur inter 7° & 12° Novembris, occidit heliacè. Cresti- *Stellæ oc-*
nus verò affirmat, Turini in Sabaudia, ubi minor poli elevatio, etià- *casus be-*
num 12° Novembri ab ijs conspici potuisse, qui præcipua visus acie *liacus.*
pollerent.

A 26. Novemb. vel 6. Decemb. principio, usq; ad diem 7° Decem. Mercurium conspeximus: Certè die 7° evidenter. Ortus enim est finis
sterior,

sterior, quàm Sol; sed intra dimidiam horam ab ortu suo, sub crepusculi lucem sese condidit.

Die verò $\frac{7}{2}$ Decembris, Mercurium an novam viderim, incertum; nisi quòd si nova illa fuisset, Mercurium utique & evidentio- rem, nec longè distantem, unâ oculos incurrere par erat; & quòd vix potuit nova oriri adeò propinqua Soli, quodq; novæ usitata scintillatio, nihil me monuit. Quæcunque fuit; dexterius orientis punctum elegit, quàm Mercurius, die $\frac{7}{2}$. Ex eo nubili dies fuere, usque in Vigiliam Nativitatis Christi $\frac{1}{2}$ Decembris: cum adhuc apparente Arturo, crepusculo tamen admodum adulto, animadverti stellam scintillantem, in eo verticali, qui punctum ortus Solis diei $\frac{7}{2}$ signabat, aliquot graduum habere altitudinem, quæ ut plurimum latens in luce crepusculi, scintillationis tamen fulgoribus subinde promicantibus, oculorum aciem perstrinxit identidem, adeò ut ex Venere per ipsam imaginari possem lineam, quæ videbatur duci in locum Horizontis, quo stella illa dubia die $\frac{7}{2}$ oriri visa est.

Stellæ ortus heliacus.

Anno 1605. 24. Decem. vel 3. Januarij post diutinam obscuritatem depulsis nubibus, nova stella citra dubium ullum manifestè rursus apparuit, scintillans rapidissimè, sed imminuta multum ab illa pristina magnitudine: major tamen corde Scorpionis primæ magnitudinis, quàmvis esset ipsa Solis radijs obruta, plusquàm cor Scorpionis. Arturus tamen, nescio an ob id, quod extra Solis radios, multò videbatur major. Die tamen $\frac{7}{3}$ Januarij maior Arturo & Saturno putabatur, nullo dum crepusculi vestigio. Saturnus tunc à triduo erat ortus heliacè. Nam ante dies decem nondum prodierat.

Ex eo tempore, magis magisque diminuebatur. Cum enim die 20. Martij observationi essem intentus, videbatur fidus multò minus esse Saturno, nec multum superabat magnitudine stellas in genubus Ophiuchi, tertij honoris.

Die 21. Aprilis videbatur æquare claram in dextro genu Ophiuchi. Ex eo quodammodò consistebat hoc ejus decrementum, per Majum & Junium.

Die 12. & 14. Augusti diligenter contemplatus circumstantia sidera; censui, novam æqualem esse stellæ, in Tibia Ophiuchi, proximæ; quæ tertij quidem & ipsa honoris censetur: minor tamen est stellâ in genu.

Scintillabat Nova etiânum manifestius cæteris.

Die 29. Augusti majorem quidem Novam, quàm Tibiam pronuntiare

riare non potui, ob claritatem æstivarum noctium; melius tamen videri potuit, quàm Tibia, scintillatione adjuta.

Die 13. Septembris visa est minor eâ, quæ in Tibia.

Die 8. Octobris, anno jam exacto, à prima ejus apparitione, cœlo serenissimo, visu comprehendi difficulter potuit; melius tamen, quàm Tibia, nec semper, sed cum emicuit. Jam enim locus ille vespertini crepusculi luce albicabat, Sole ad locum accedente. Ex hoc tempore rursum occidit heliacè, quadraginta diebus citius, quàm ante annum: ex quo datur intelligi, quanta fuerit ejus claritas & magnitudo, in principio.

Anno 1606. mense Januario rara fuit opportunitas cœli matutino defœcati, præsertim circa horizontem, etsi hyems fuit egregia, & gelu continuum.

Die tamen $\frac{1}{2}$ Januarij contigit mihi locum videre: Apparebat genu dextrum, flexus Spiræ serpentinæ, & clara in palma dextri pedis Ophiuchi, quarum illæ duæ proximè suprâ novam, ista proximè infrâ illam steterat. Neque Novam tamen, neque eam, quæ in Tibia, novæ proximam ad dextram, videre ullo pacto potui: simul crepusculi matutini lux accensa est. Saturnus erat ortus heliacè.

Die 25. Jan. vel 4. Febr. mane, vidi locum Novæ, nihil de Nova, sed Luna erat præsens, nondum conjuncta Saturno.

Die 27. Jan. vel 6. Febr. incertus, an emicans vestigium novæ viderim, ex observatorio discessi. Itaq; minorem factam apparuit, quàm ut hac auroræ claritate, etsi superesset, videri posset. Mense verò Martio, postquàm locus tantum à Sole nudatus esset, ut nondum orto crepusculo, satis altè suprâ horizontem attolleretur, nullum amplius vestigium de stella, quod in oculos incurreret, superfuit. Incertum igitur, quo die inter Octobrem anni 1605. & Februarium anni 1606. fuerit extincta.

*Disparitio
stella.*

Memorable est, aditam fuisse à Planetis omnibus.

*Configu-
ratio cum
Planetis.*

Primo exortu quàm proximè jungebatur Jovi, & Marti in meridiem depressis, formâ trianguli obtusi, quod die 12. & 13. Octobris per motum Planetarum in rectam lineam abiit. Octobris 25. Luna suprâ ipsam transivit, idque repetitum singulis mensibus sequentibus. Nunquam tamen locum sideris texit. Nam hoc tempore Nodus ascendens, in Libra fuit, magis magisque à loco sideris recedens, ut posterior quisque mensis Lunam borealiorem in Sagittario præstiterit. Sunt autem dies conjunctionum hi: Anno 1604. 25. Oct. 22. Nov. 20. Dec. Anno

1605. 16. Jan. 12. Febr. 11. Martij, 8. Aprilis, 5. Maij, 2. & 29. Junij, 26. Julij, 23. Aug. 19. Septem. 16. Oct. 13. Novemb. 10. Decemb. Anno 1606. 6. Januar. 3. Febr.

Sed & cæteros Planetas videamus. Sol igitur ad locum hunc venit annuatim decimo Decembris, (seu 30. Novemb. stylo Juliano.) Itaque anno 1604. Saturnum, anno 1605. Lunam, ibi loci deprehendit; atque ita novilunium Decembris anni 1605. fuit infigne, quod in locum sideris inciderit.

Saturnus 11. Decembris anno 1604. stellam proximè attigit, non-nihil tamen infrà transiens: quod sequenti 13. Januarij ad oculum paruit. Mensibus, Julio, Augusto, & Septembri anni 1605. priora legens vestigia, stationem suam proximè sidus peregit, tantum ferè distans à Nova ad sinistram, quantum Tibia Ophiuchi ad dextram in eadem recta; quam decussatim secabat alia recta, ducta de super à spira serpentis, quæ post genu dextrum Ophiuchi, ferè per Novam, in palmam pedis Ophiuchi. His itaque stellis quinque crux effigiabatur, cujus trabs longior, seu basis, sursum versa: ut ita Nova ferè esset in coassatione linearum, seu in centro crucis.

Post Saturnum Mercurius 13. Decemb. anno 1604. & anno exæcto 17. Decembris locum hunc transivit.

Ultima fuit Venus, quæ die 21. Januarij, anno 1605. transivit suprà novam; & deprehenso ibidem Saturno, pulchrum præbuit contemplatoribus spectaculum. Anno 1605. 12. Novembris rediit eodem, sed tunc infrà transivit.

Hæc igitur est celeberrimi hujus sideris vera & certa historia, cui confirmandæ & illustrandæ sequentia aliquot capita subijciam.

De Trigono igneo ac initio de primo significato vocis Trigonus.

CAPUT SECUNDUM.

ET si Astrologia multum habet vanitatis, & maiori ex parte indigna est, in quâ bonæ horæ collocentur: quia tamen morbus iste, non paucorum est, sed potissimâ partem generis humani pervadit, ut parum ad usum communem loqui videatur, qui Mathematicas artes citra eius mentionem tradit: non possum superfedere, quin explic-

plicationem historiæ jam traditæ de nouo fidere, ab astrologicarum traditionum commemoratione auspicer.

Videas exemplum laudabile in doctissimo Latinorum Philosophorum C. Plinio; qui quô est ab astrologica superstitione purior, hoc plura ex Astrologorum digestis, passim in opere suo depromit.

Dicendum enim est mihi ab initio, quid monstri sit Trigonus igneus, cujus concursus cum nouo fidere passim tanto miraculo celebratur: Idque deducendum ex Astrologorum decretis, ut qui hæc lecturi sunt, viri politici, nulla in parte se destitui querantur: examinandum verò etiam ad libellam veritatis, ut nugæ à natura rerum separentur, habeantque sexcenti Astrologi, qui per hos 4. annos de Trigono igneo scripserunt; nominatim verò Herlicius ille, facundissimus simul, atque famigeratissimus Astrologiæ professor, habeant, inquam, quid de ipsorum scriptis unus aliquis iudicet, quem de artis ignorantia accusare non possunt.

Etenim si vulgi est de hoc pronunciare, uter melior Astrologus, sciant me stare pulcherrimè: sin doctorum eligunt iudicium, ipsi jam pridem ceciderunt. Sive igitur mecum illi stent coram vulgo, sive cum illis ego jaceam coram doctis: utrinque ex ipsorum ordine sum, ipsis par sum, repudiari non debeo; ab Herlicio certè non, qui me laudavit publicè. Quamvis potissima hic ratio habenda est doctissimorum virorum, qui Mathematicâ non adeò imbuti, frequenter quærunt, Naturale quid sit Trigonus igneus, an *Θετικόν τι*.

Trigonus Græcè; Triangulus Latine, vox est geometrica, figuram significans omnibus notissimam. Hujus vocis in Astrologia duæ vel tres aliæ sunt notiones. Primum enim, quando binorum Planetarum radij sic coeunt in terra, ut intercipient circuli, ex puncto coitionis descripti, partem præcisè tertiam; hæc habitudo binorum radiorum è numero aspectuum est; & Trigonus vel trinus aspectus dicitur. Ratio nominis est, quia si tertius Planeta accederet, eodem scilicet intervallo ab utriusque radio, radium & ipse ad communem sectionem demittens, & puncta circuli, radijs tribus secti, rectis connecterentur, genuinum crearetur Triangulum æquilaterum, notione Geometrica.

Hic verò Astrologi, ne cogerentur semper ex puncto coitionis radiorum, circulum describere, usi sunt compendio, pro puncto coitionis, centrum mundi, ipsiusq; zodiaci; pro circulo verò describendo, jam olim descriptum in cœlo zodiacum, sub quo Planetæ omnes incedunt,

elegerunt. Itaque etsi res ipsa, Trigonus nempe, in puncto est sectionis radiorum apud centrum terræ: ejus tamen æstimatio perficitur in altissimo æthere, non secus ac si omnes Planetæ supremum illum circulum corporibus suis permearent, quemadmodum quidem etiam apparent ad visum.

Cum igitur pro radiatione Planetarum, loci binorum Planetarum in zodiaco, scilicet pro re ipsa, mensura rei, Trigoni nomen susceperit: hinc etiam nata esse videtur vox aspectus, quæ Protopopæjæ figura est, ubi partibus zodiaci aliquam multis, æquali spacio circuli circumcirca distantibus (vel Planetis in has zodiaci partes, ex orbibus suis inferioribus, per imaginationem, visu fallaci duce sublatis) oculi mutuusque conspectus tribuitur.

Atque hoc genus rerum, aspectus nempe duarum stellarum, quarum vel utraque, vel altera sit mobilis, illud est, quod ego penè solum in Astrologia retinendum esse censeo. Quod quidem tanta contentione contra Philosophos, artis penitus ignaros, philosophicè & ex doctrina harmonica (penè in solidum ignorata) defendo, quanta fidentia reliquam Astrologorum suppellectilem penè omnem eliminandam esse censeo, idque in omnibus meis scriptis astrologicis indefinenter protestor.

De altero significato vocis Trigonus: seu de Triangulatione Signorum.

CAPUT TERTIUM.

EX hac astrologica notione vocis Trianguli, quæ origine prima est, fluxerunt reliquæ. Nam secundo loco translata est hæc vox à punctis zodiaci ad integras ejus partes, eodem intervallo distinctas. Cum enim Astrologi zodiacum dividant in duodecim partes æquales, initio facto à sectione mediæ lineæ, per zodiacum euntis, cum linea inter polos mundi mediâ, quam sectionem Sol verno tempore transit (quarum quidem partium nomina

*Sunt Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo,
Libra, Scorpius, Arcitenens, Capri, Amphora, Pisces.)*

Duodecim igitur in tria divisus (quod tria ad triangulum formandum adsciscantur:) zodiacus habere dicitur quatuor Trigonos, quos & Triplicitates appellant.

Primus

Primus est Arietis, Leonis, Sagittarij,
 Secundus Tauri, Virginis, Capricorni,
 Tertius Geminorum, Libræ, Aquarij,
 Quartus Cancræ, Scorpij, Piscium.

Vbi vides, inter Arietem & Leonem interesse partes tres, Taurum, Geminos, Cancrum; inter Leonem & Sagittarium itidem tres, Virginem, Libram, Scorpium; denique totidem etiam inter Sagittarium & Arietem, scilicet Capricornum, Aquarium, Pisces: & sic de omnibus. Itaque si partes hæ in circulo disponantur, rectisque connectantur, perfectum creabitur triangulum.

Ex nominibus partium singularum ortum est nomen signi, commune omnibus duodecim partibus: Itaque circulus ille, signorum circulus, Græcè *Zōdiakos* dicitur: Triplicitates verò quatuor, distinguunt denominationibus elementorum quatuor. Primam dicunt igneam; secundam, terream; tertiam, aeream; quartam, aqueam.

Tota hæc divisionis & nomenclaturæ ratio, non ideò tantum retinenda est in Mathesi, quia antiquissima: sed etiam ideò, quia necessaria memoriæ, usu verò commodissima. Nam etsi cum Astronomiâ ipsa penitus extirparetur ex hominum animis; tamen qui successuri essent, siquidem Astronomiam inter homines revocare vellent, hujusmodi ratione aliqua, partes cœli nominibus distinguendi, uti cogerentur.

Itaque protervè ineptiunt, & ineptè proterviunt quidam, qui eloquentiâ abusi populum sub dium evocant, contemplaturos, an in cœlo animalia, an ignem, aquamve oculis invenire possint, an verò Astronomos æquè atque Astrologos (nullâ factâ distinctione nocentum ab innocentibus, nullâ usus necessarii à superstitione:) omnes ad unum insanire dicere velint.

Quando verò de hoc quæritur, an, ut nomina, sic naturalis quoque virtus, nominibus congrua, inter has zodiaci partes distributa sit; aut naturane, an hominum arbitrium has distinctiones invenerit: hic jam ajunt Chaldæi, Indi, Aegyptij, Arabes, Græci, Latiniq̃ Astrologi; negant Philosophi omnium ætatum & temporum, cumq̃ue ijs unâ ego. Causa inter potissimas, cur negem, est, quòd qui affirmant, sola persuasione antiquitatis nituntur; ut cum rationes nullas inveniant, huc se recipiant, quod incredibile existimant, Nomenclaturam hanc naturali fundamento carere, cum antiquissima sit, & omnibus sæculis pro naturali celebrata. Itaque ut causa, cur negem, & cautio, quatenus negem,

in conspectu sit; quod plurimum quidem conducit ad æstimationem miraculi nostri; res omnis à prima origine retexenda est.

An divisio Zodiaci in duodecim partes æquales sit Naturalis.

CAPUT QUARTUM.

P Rincipio dicam de causa divisionis duodenariæ: ubi non nego occasiones nonnullas à rerum natura subministratas, quibus admonitum Inventorum arbitrium, hanc præcisam divisionem duodenariam introduxit. Harum occasionum præcipuè tres invenio.

Prima suppeditatur à proportionemotus Solis ad motum Lunæ. Dum enim Sol zodiacum semel peragrat, Luna duodecies ferè redit ad ipsum; sic tamen ut ad tertiam Solis revolutionem, ipsa tricesimam septimam ferè adiiciat.

Itaq; zodiacus duodecim congressibus Lunæ cum Sole quàm proximè in duodecim æquales partes dividitur.

Eadem penè occasio fuit, signum quodlibet in triginta gradus dividendi: Inter duos enim congressus Lunæ cum Sole, qui, ut jam dictum, uno ferè signo distant: triginta ferè dies interlabuntur.

Cum igitur olim post distributionem generis humani in orbem terrarum, pauci essent literas docti, itaque carerent diariorum commoditate, quâ hodie, maxime à centum annis, utitur plebs etiam infima: Sed neque semper de suggestu indicerentur feriæ, quarum annuo recursum de rusticis admonerentur operibus (quod his mille annis obtinuit in Ecclesia) sparsim siquidem habitabant, rariusque conveniebant: His igitur commoditatibus cum carerent homines; credibile est, notitiam numeri dierum in anno naturali, ad paucissimos pertinuisse. Ac etsi fuere semper & omnibus gentibus suæ feriæ atque solennitates; ut plurimum tamen eæ mobiles erant, ut nostrum Pascha, & cum lunationibus rursus prorsumque transponebantur: Itaque ad operas rusticas annuas non sufficiebant.

His de causis agricolæ necessariò ad fixarum exortus contemplandos redacti fuerunt, extiteruntque inter ipsos, hujus disciplinæ præcepta per manus tradita, longè prius quàm ab Hesiodo cæterisque referrentur in literas.

Ex hac disciplina rustica, quâ ratione manarit numerus signorum, facile

facile est considerare. Sive enim ad Lunam plenam, sive ad nascentem, aut denascentem, sive denique ad quadras, quod expeditius est, respexerint; facile erat videre, quomodo initio facto, verbi gratia, à cornibus Arietis, secundi mensis quadra apud cornua vel oculum Tauri; tertij apud stellas Geminorum; quarti apud obscuras Cancrì; reliquæque apud sidera reliqua steterint; atque ita totus zodiaci ambitus intra spacium anni, duodecim locis, quadrarum præsentia, fuerit signatus.

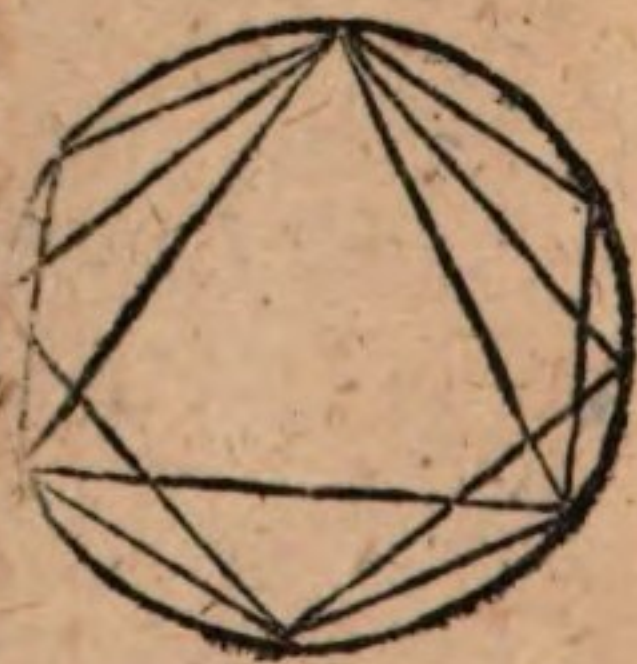
Cum verò pateret; hoc quadrarum recursum non præcisè constitui duodecim partes; sed revolvente anno, alia fieri quadrarum loca, divisionis novæ signa: retenta tamen fuit præcisa divisio duodenaria, ejusque principium idem & constans perpetuò.

Causam hujus facti hæc recensent Alfraganus, & Alcabitius, quam pro secunda commemoro. Sol, inquiunt, ambitum zodiaci distinguit in 4. partes, totidem punctis, seu notabilibus terminis, & perpetuò quidem iisdem. Est enim punctum solstitiale, in quo Sol fit altissimus; est brumale in quo humilimus; sunt duo æquinoctialia, in quibus medius fit inter polos mundi. Illic dies longissimos vel brevissimos, hic noctibus æquales facit. In his 4. punctis, quatuor anni decumanas tempestates reducit; Ver, æstatem, autumnum, hyemem: quæ omnia naturalia sunt, non pendentia ab hominis arbitrio.

Cur verò ex his quatuor quadratibus zodiaci, quilibet in tria signa porrò dividatur, ut ita signa fiant numero duodecim, causam Alfraganus hanc dicit, quòd sit naturæ consentaneum, usuque receptum, quamlibet rem quantam, distinguere in principium, medium, & finem.

Tertia causa seu occasio divisionis præcisè duodenariæ, desumitur à comparatione aspectus Trini cum quadrato.

Consentiunt enim in hoc experientia, quæ rem, & harmonica ratio, quæ causam rei indicat; quod binis Planetis ad visum tertia circuli zodiaci parte (de qua supra capite 2.) vel quartâ vel sextâ distantibus; magna existat commotio naturæ sublunaris. Posito ergo Saturno in principio Arietis, quasi immobili, ubi Sol ab eo tantum recesserit, ut primò sextâ, dein quartâ, denique tertiâ circuli parte distet: tribus his locis partes circuli duodecimas intercipiet. Nam differentia sextæ & quartæ partis totius, item quartæ & tertiæ, utrinque est pars totius duodecima. In Geminis enim Sol faciet sextilem cum Saturno; in Cancro quadratum; in Leone trinum. Bini itaque, ex dictis, aspectus, occasionem præbent, zodiacum in duodecim partes dividendi; principium verò nullum certum monstrant.

Quartam, sed futilem causam allegat Albumasar, Invenisse Veteres in cœlo imagines quadraginta octo, ex quibus cum duodecim in zodiacum incidant, totidem ejus factas partes. Nam ut ab ultima causa principium faciam refutationis, imaginum antiquitus undecim solum in zodiacum inciderunt: Quas enim stellas Libræ tribuimus, eæ Scorpioni pro Chelis accensebantur. Audiat itaque Albumasar, non ideò duodecim constitutas esse zodiaci partes, quòd essent inventæ duodecim imagines constellationum; sed contrà ideò stellas in zodiaci viciniâ numero præcisè duodenario distributas, quia alijs de causis recepta erat duodenaria divisio in zodiacum. Adde quòd constellationis imago non conficit signum. Sunt enim aliquæ extensæ ultra partem ambitus duodecimam, aliquæ contractæ: Signa verò Astrologorum adeò sunt minutim dimensa in sectiones duodenarias, ut Jupiter in 29. gradu & 59. minuto, & 59 secundo Geminorum, censeatur in detrimento suo, nactus atros calculos quinque: post minutum temporis, transitione facta in 0.0/1// Cancrî, jam fœlix, jam in exaltatione sua, quatuor albis calculis gaudeat, si dijs placet. Valeat itaque quarta hæc causa Albumasaris: dicamus & de tribus superioribus; ut pateat, non effici per illas, ut in zodiaco, signa duodecim, veris & naturalibus limitibus, aut alijs atque alijs qualitatibus sint distincta. Et de prima quidem, atque tertia non difficile est probare, cum non constituent constantia hujus divisionis initia. Itaque si verbi gratiâ 19. gradus Sagittarij à conjunctione luminarium vim siccitatis fortiretur: elapsis aliquot mensibus, in eundem 19. Sagittarij incidens plenilunium, vim ei humectandi infundet. Idem de aspectibus Planetarum dici potest, quos ipsi circumferunt per omnem ambitum, cum suis corporibus. Cum verò Astrologorum signa zodiaci, constantia dicantur habere initia: nihil ad illa hæ causæ; præter hoc unum, quòd Astronomos primos invitârunt eminus ad præcisum numerum duodenarium; quem illi unâ cum subdivisione tricenaria penitus sunt amplexi, non naturam motuum, quæ discrepabat nonnihil, sed suum arbitrium, & numeri 360. amplitudinem, ex Geometria ortam, occulto instinctu, & manifestatione secuti. Sanè quidem quod dixi de inconstanti divisionis termino, idem etiam secundam causam attinet; nam & Sol principium hoc suum, nempe Arietis primum punctum, sub fixarum sphæra, quæ naturalis est, transponit. Itaque Astrologi non ipsum præcisè ambitum, sed aliquid paulò amplius ipso zodiaco, in duodecim dividunt: perinde atque faciunt ipsæ quadræ suprâ usurpatae, dividentes aliquid brevius
integro

integro Zodiaco, in partes duodecim. Illud autem contra omnes tres causas dici potest: quod etsi concederemus præcisè eodem recurrere omnes lunationes, exacto anno; item omnia solstitia, omnesque aspectus; incredibile tamen sit, ab eo, quod fit sub zodiaco, vim infundi in si loco zodiaci. Sit 19. gradus Sagittarij ficcus, quando Novilunium est sub eo; 4. Capricorni humidus, quando Luna plena sub eo: Sit Capricornus hyemalis, quando Solem habet; Cancer verò æstivus ex ejusdem sideris præsentia; concedo amplius aliquid, sit Cancer etiam prolificus, quando Jovem habet hospitem, magis quam Capricornus, ejusdem Jovis beneficio; ut non tantum ipsa sidera ex alto fortius feriant, quam ex declivi, sed ipsa etiam natura sublunaris, veneratione quadam, in Cancrum subiectis sese tractabiliorem exhibeat, magisque obnoxiam: Denique sit efficax copula o. Arietis, & o. Cancri, quando illic Saturnus est, hic Sol: at his abeuntibus ex illis locis, quid remanet partibus zodiaci de his hospitibus, quo naturaliter à se invicem distincti intelligantur, seu terminis, seu partium inter terminos interjectarum, qualitatibus? Aut si quid manet, an non aboletur succedente alio contrariæ qualitatis? Nam retinere quidem aliquantisper, verbi gratiâ octavam partem Sagittarij, vim aliquam ex congressu Jovis & Saturni, qui in eo gradu anno 1603. factus est; non negandum est penitus, explicandum verò ex abstrusissima ratione harmonica, mente à cælo deductâ, & in terras inductâ; qua ratione ipsi signo Sagittarij naturalis qualitas planè nulla relinquitur: atque hoc ipsum etiam tempore rursum evanescit.

Puncta Solis cardinalia pro naturalibus terminis agnosco, vim Solis in ijs versantis exferi fateor; sed longè alia ratione, quam quæ ad rem pertineat. Astrologi enim in principio Capricorni partes zodiaci calidas frigidis permutari subitò, & in ipso puncto divisionis existimant: Sol verò calorem æstivum, quantum in sese (nam quid elementa hic conferant, non est quæstio;) huc usque deminuit, & ab hoc fastigio rursum augere incipit, itaque in ipso puncto lentissimum præstat. Ita quod est naturæ metropolis, Astrologis fiunt limites duarum hostilium regionum.

Illa etiam de principio, medio, & fine argumentatio, non aptè ad naturales partium qualitates transfertur. Omnis res quanta, omnis arcus, principium & finem habet: sed ij termini puncta sunt, partes rei non sunt. Secundum naturales qualitates verò, quæ dimensiones & ipsæ suscipiunt, omninò quidem, partes à partibus differunt, extremæ

à medio; at non hostilium qualitatium formis, sed ejusdem qualitatis gradibus. Hoc pacto quadrantem æstivum, si à 15. Tauri, autumnalem à 15. Leonis, & sic reliquos inciperent; meliori quidem jure de tribus quadrantis partibus, extremis remisso, mediâ intenso calore, philosopharentur; sed tamen superioribus adhuc argumentis tenerentur.

Itaque ut concludam, causæ hæc occasiones subministrarunt humano arbitrio, ad divisionis hanc formam amplectendam; ex natura rei divisæ desumptæ non sunt; neque naturalem divisionem exprimunt, sed merè geometricam seu arithmeticam. Ite Astrologi, quærite alias.

An nomina signorum sint arbitraria, an verò naturalia & significativa.

CAPUT QUINTUM.

DIcam igitur secundo loco de origine nominum, quibus sidera sunt insignita. Et sunt quidem magni viri, qui existimant desumpta esse constellationum nomina ab occulta proprietate, quâ polleant hæc sidera præ alijs, quæq; periclitandis hominum generibus sint inventæ. Qui sic sentiunt, ij adsciscant etiam ad tuendam hanc sententiam, illa Indorum, Chaldæorum, Ægyptiorum plurima annorum millia; ut satis temporis largiantur veteribus ad hæc investiganda. Quanquam ego diversa ratione, quàm Picus, hoc argumentum usurpo, non adempturus eo Astrologis omnem omnium dogmatum experientiam, quod ille facit; sed ostensurus, hæc in specie nomina non venisse stellis ab experientia, nisi constet, eâdem duce experientia, ut in ceteris artibus, aliqua etiam successu sæculorum emendata, & in melius commutata fuisse. Satis constat ex Cicerone, Ptolemæo, Manilio, Firmico; non demum sub Augusto & Tiberio Cæsaribus in Romanum imperium importatam, sed antiquitus receptam cum sana scientia, hanc etiam Nomenclaturam signorum. Satis etiam clarum est ex Esaia Propheta, sub Monarchis Babylonicis, quando cœperunt Eclipses consignari, ad publicum delirium usque fuisse exercitam Astrologiam, matremque extitisse præcipuæ idololatriæ; dum spiritibus Planetarum fictitijs, sub electionum prætextu, servirent homines. Quid de Mose dicam, quem quidam legentes, in omni scientia Ægyptiorum eruditum fuisse, in Astrologia ajunt excelluisse: quod ex Luciano confirmatur. Atque is 800. annis non plus à diluvio abfuit. Atqui etiam,
paulò

paulò ante, tempore S. Jobi percrebuerant quorundã siderum nomina. Itaque tempus ad constituendam hãc signorum effectus scientiam, indeq; derivandas constellationum figuras, admodum breve; contra verò tempus, quo antiqua ratio nuncupandi sidera hucusque citra omnem mutationem duravit, admodum longum efficitur. Quid novi namque invexit Arabum in hac arte sedulitas, quod ad antiqua ex Ptolemæo & Manilio nota principia reduci, exque ijs derivari non possit? Ut ita ratiocinando ex veteribus principiis, siderumque nominibus, non experimentando nova, disciplinam auxerint.

Sed audiamus hac de re ex illo Arabum sæculo hominem, vix dum renatã ex Arabicis codicibus Astronomia, imbutum.

Humana quidem persuasio, inquit Ioannes de sacro Bosco, stellis numeros & nomina fecit, non ex sui naturã, sed significatione distinctioni accommodatã, unde Bernhardus Sylvestris dicit:

*Communi ne voce res generalis oberrent,
Quæ modò sunt stellis nomina, fecit homo.*

Item Virgilius lib. 1. Georg.

*Navita dum stellis numeros & nomina fecit:
Pleiades Hyades, Claramq; Lycaonis Arcton.*

Imò verò ipsorum etiam Arabum saniores audiamus, præcipue Abrahamum Avenezra, cujus verba hoc ipsum dicentia, vide apud Picum lib. 8. cap. 15.

Omnino credendum est duo fuisse genera hominum, qui stellas in formas quasdam redegerunt, Agricolas, & Nautas. De agricolis, qui antiquiores videntur, dixi suprã. Quomodo enim intelligere possent, Solem absolutã periodo, consistere loco pristino, quadras redire ad loca pristinis vicina; nisi distinctione inter sidera factã, nominibusque impositis. Quibus quidem hoc necessariò facturis, natura prælusit; sideribus per ultimam sphæram, nullo perpetuo ordine, hoc est, confusè, disseminatis; ne dispositionis similitudine in diversis locis, homines falli possent. Ab agricolis igitur est Aries, Taurus, Virgo spicifera, Caper, Bootes seu agitator, Heniochus, Capella, Hædi, Plaustrum seu Ursa (Homero jam nota nomina) & similes: A nautis verò Plejades, Navis, sidus horizonti meridiano, hoc est, montibus aut mari contiguum, quoties videtur, & similes: Ab utrisque Hyades. Si quæ aliæ videntur longius abire à rebus, utrique hominum generi familiaribus: at certè sumptæ sunt è medio vitæ usu, è rebus oculos ferientibus; ut Venator, Fera, Lepus, Canis, Serpens.

*Causæ de-
nomina-
tionis si-
derum.
Stellarum
dispositio.*

Quod si conjecturæ licet indulgere; delectum imaginum & nomi-
num, quæ plura uni constellationi e rerum natura poterant imponere,
duæ præcipuæ causæ fecerunt, dispositio stellarum, & tempus anni,
operibus seu nauticis seu rusticis opportunum. Equidem qui Vrsi, qui
Serpentarij, qui Serpentis, qui Hydræ, Orionis, Leporis, Canis, Tauri,
Geminorum, Cancri, Leonis, alarum in Virgine, Scorpij, Sagittæ &
arcus, Gallinæ, Corvi, Coronæ, Trianguli, multarumque aliarum figu-
rarum stellas intuetur, earum præsertim, quæ nostra memoria ex cælo
antarctico Hispanorum & Hollandorum industria accesserunt: videt
ille quandam dispositionis earum similitudinem cum membris ani-
malium & rerum, à quibus habent nomina, & videt hoc rectius ex
cælo, quàm ex globo; quòd hodie vitiatæ habeantur hæ imagines, pro
libitu pictorum & sculptorum conformatæ, à stellis, quibus nomina
dederunt, & à mente authorum vetustorum longè dissidentes.

Audi versus Arati de Tauro:

Τὰ δὲ οἱ μάλ' εἰκότα σήματα κείται
Τοίν ἡ κεφαλὴ διακέκλειται: καὶ τις ἄλλω
Σήματι τέκ μῆραι το κάρη βοός. οἳ μὲν αὐτὸ
Ἄστερες ἀμφοτέρωθεν ἐλίσσόμενοι τυπώσι.

Ita quidem superius Albumasar; causam imaginum non ex natu-
ræ penetralibus, sed ex Arati autoritate repetens.

*Tempus
anni.*

Vicissim qui audit Pleiadas, Aristam, Vindemiatricem nominari,
simulque considerat, quòd ortus earum pro signo fuerit, operum navi-
gandi, metendi, vindemias colligendi; quid ille quæso occultioris Phi-
losophiæ quærit in horum nominum ratione? cum causa nominis ad
oculum pateat; & ideò ne quidem stellarum dispositio nomini stabi-
liendo quærat.

Hanc causam Picus extendit ad omnes imagines, non minus ridi-
culâ conjecturâ de hominum cogitationibus, quàm sunt Astrologorum
de signorum naturis, quas tantopere deridet: dum consilium ipsis fu-
isse ait; anni tempora per imagines Zodiaci duodecim exprimere.

*Fabulæ
& histo-
riæ.*

Esto & tertia causa, primæ permixta, à Pico etiam commemorata,
quæ effecit, ut constellationes nonnullæ humanam repræsentantes ef-
figiem, quorundam individuorum nomina meruerint, historiæ nempe
seu veræ seu fabulosæ. Quo in censu sunt Cepheus, Andromeda, Cas-
siopeja, Perseus, Draco & aliæ. Nec dissimile vero, vicissim ex eo quod
vulgus agricolarum sideribus quibusdam animalium nomina transcrip-
sit,

psit, ortas esse fabulas, poetica commentatione: quorsum referri videtur Hydra, Crater, Corvus, Ursa, Ophiuchus cum serpente, & similes.

Quam hominum periergiā Lucianus libello de Astrologia ridens artificiosissimè, ut vix discernas, ludos agat an seria, nisi hominem nosset; quidquid animalium invenit in varijs nationum sacris & religionibus, id in cœlum intulit; quidquid hujus in cœlo oberrat, ad hominum superstitiones detraxit.

Constellationibus igitur omnibus per has causas examinatis, ubi apparuerit, nullam nobis relinqui ἀναίτιον: an non liquidò patebit, figuris hisce vim significandi non inesse? Nisi forte unius figuræ cœlestis possunt esse multæ causæ; fortuito casu & per accidens, ad eundem effectum toties, tam mirabili consensu, conspirantes. Quod quicumque facile credit imbecillitate judicij laborat, dignus qui Judæorum cabala cerebrum frangat. Hi namque ad eundem planè modum, neglectis evidentissimis derivationum & originum causis, divinæ providentiæ linguam suam asserunt; persuasi, hoc fuisse Deo linguæ authori propositum, ut ex literarum transpositione, rerum natura depingeretur, & integris sententijs, mysteria nescio quæ reconderentur. At sobrij homines, divinæ vim providentiæ veneratione debita confessi, linguas seu Deo seu hominibus usitatas, ita uti sonant, intelligunt; humano arbitrio suum inter causas locum, suosque genuinos effectus relinquunt. Idem etiam, figurarum in cœlo causas ex humano arbitrio obvias amplectuntur, sublimiora de occultis figurarum proprietatibus, quæ per genesium contemplationem fuerint inventæ, non sapiunt.

Sed obijcient hujus pictæ Philosophiæ Studiosi, credibile esse Deum conditorem, quas indiderit constellationibus proprietates, earundem proprietatum participes animantes elegisse, quarum figuram dispositione stellarum exprimeret, ut ita figura hominem admonens de certo animâte: de ejus etiam animalis proprietate, stellis hisce communi, simul admoneat. *An & Creatio.*

Quicumque hoc affirmat, & confidentiâ utitur, & temeritate. Non enim omnia nomina sunt à dispositione stellarum: contrâ sæpius diversa nomina ab eadem dispositione sunt orta: quæ etsi non essent, æquè tamen facilè alius hanc Theologiam negaverit, atque hujusmodi aliquis affirmavit.

Age verò largior etiam aliquid; esto ut tota natura sublunaris, *An &*
C 3 quam-

*Συμπά-
σσεια cum
subluna-
ribus.*

quamvis ratiocinatione non usa, iisdem tamen de causis, quibus humana phantasia, idem sibi de his sideribus imaginetur quod homo. Hoc enim de colore stellarum verum dogma, (nec quicquam in contrarium proficiente Pico) de figura non simpliciter negabo; neq; accuratius in præsentia excutiam. Quid hoc tamen ad sidus ipsum in cælo; aut quæ nova proprietas ipsi sideri revera conciliari potest ex hominum, naturæque genitalis imaginationibus?

*Sidera lo-
cis exces-
sere.*

Quid dicemus de perplexissima lite, quæ inter hodiernos agitur Astrologos, super hoc figurarum negotio; dum sidera è dodecatemorijs, quibus indidère sua figurarum nomina, exactis jam bis mille annis, penitus excessere, retrocedentibus æquinoctijs, unde dodecatemiorum zodiaci sumitur initium. Nam ut ex nostro themate sumamus exemplum; utrum zodiaci signum esse dicemus, quod congressui Saturni & Jovis, & quod novæ stellæ præbuit hospitium? Sagittarium an Scorpionem? Si æquinoctia respicias; locus conjunctionis est octavus Sagittarij gradus: locus novæ decimus octavus ejusdem signi: Si sidera ipsa; stellæ Sagittarij, quæ tertio signo ab æquinoctio nomen fecère Sagittarij, jam in contiguum signum, quod à bruma incipit (à Capricorno denominatum) transierunt. Vicissim non procul à loco congressus, stella, cor Scorpij, dicta invenitur. Itaque si fixas respicimus, hæc superiorum conjunctio, & hæc nova stella in Scorpionis constellationem inciderunt.

*Zodiacus
unde di-
ctus.*

Sed satis de origine nominum: Concludamus hunc locum explanatione vocis Zodiacus. Latini namque proprijsimè verterunt Signiferum, Germani infelicitè **den Thierkreyß**/ circulum animalium, magis genuinè, **den Bilderkreyß**/ circulum signorum. Græca vox Ζώδιον, hîc non est animalculum, sed Idolum qualecunque etiam hominis, seu pictum, seu sculptum, seu fusum. Hoc sensu τὰ Ζώδια sumuntur apud Heronem in spiritualibus; hoc sensu etiam Cicero, alijque Latini scriptores voce *Signa* utuntur. Arato quidem fixarum dispositiones sunt σήματα membrorum in animalibus: sed non est verisimile eum, qui primus dixit Signa cœlestia, ad vocem σήμα potius respexisse, quàm ad vocem Ζώδιον. Qui verò duodecim signa Germanicè vertit, **die zwölf Zeychen**/ aut non attendit ad genuinum significatum vocis *Signum*, quæ hoc loco idem quod Ζώδιον significat, Germanicè **Bild**: aut vox **Zeychen**/ latior olim fuit, quàm hodie, comprehendens etiam significatum vocis **Bild**. Hodie namque vox **Zeychen**/ signifi-

significat generaliter, vel indicium quaecumq; , ut bubones & exanthemata pestis, genitalia sexus; vel notam qualemcumq; scriptam, ut characteres Planetarum & signorum scriptos; aut signum quaecumq; memoriae causâ collocatum, seu in scriptis, ut obelisci, asterismi, manus, indiculi, literæ N.B; seu extra, ut congeries lapidum, cruces, nodi in arborum frondibus, stigmata, incisiones, & similia: quo sensu signis cœlestibus minimè quadrat. Specialiter verò *Zeichen*/ Germanis sonat Ostentum cœleste, portentum, miraculum; rursum non admodum propriè de signis Zodiaci, tantò tamen tolerabilius, quantò portentosiora in cœlo monstra finximus Astrologi.

Denominationem Trigonorum ab Elementis non esse ex rerum naturâ, sed ex arbitrio hominum.

CAPUT SEXTUM.

Tertio loco explicanda est origo denominationum. Signa enim ab Astrologis alia ignea perhibentur, ut quod jam incipere dicitur triplicitas ignea, alia aëria, alia aquea, alia terrea.

Causa igitur cur signis hæ fuerint attributæ denominationes, conjectu est facilis. Omne genus humanum, inde à prima origine agnovit, & pro confesso usurpavit, tempestates annuas ex cœlo variari. In tempestatibus verò anni, hæ quatuor cernuntur qualitates, Calidum, frigidum, humidum, siccum. Atqui hæ quatuor qualitates in totidem elementis, quæ nostris obversantur sensibus, in igne calor, in aëre humor, in aqua frigus, in terra siccitas præcipuè, dominantur. Hinc Aristotelica combinatio talis.

Calidum, IGNIS. Siccum,

AER
TERRA

Frigidum. AQUA. Humidum.

Cùm itaq; aliter capere non possent homines, quomodo hæ qualitates ex cœlo essent; in cœlum eas sustulerunt, interq; signa zodiaci distribuerunt. At Aristoteles negat, iisdem imbui qualitatibus, quibus hæc nostra imbuunt; itaq; ne Solem quidem calidū fatetur. Ego mediâ ingredior; propriè namque non est siderum vel siccare, vel humectare hæc in-

hæc inferiora, nisi per accidens, antegresso calefactionis certo gradu. Multò minus ex se frigefaciunt. Quatenus verò quævis calefaciunt; eatenus & ipsa calida, Solem verò ferventissimum assero: unde quidem ex qualitatibus apud me nulla est signorum distinctio.

Sed quare non tria contigua, Gemini, Cancer, Leo, ignea; quia æstiva; autumnalia verò terrea; hyberna aquea; verna aëria?

Causa cur hoc omissum, pendet ex recepto divisionis numero. Cum enim partes zodiaci fecissent duodecim, consequens erat, ut binæ contiguæ contrarijs qualitatibus dividerentur, nisi vellent pro una parte haberi, quas illi, magna scilicet cum ratione, in tres diviserant.

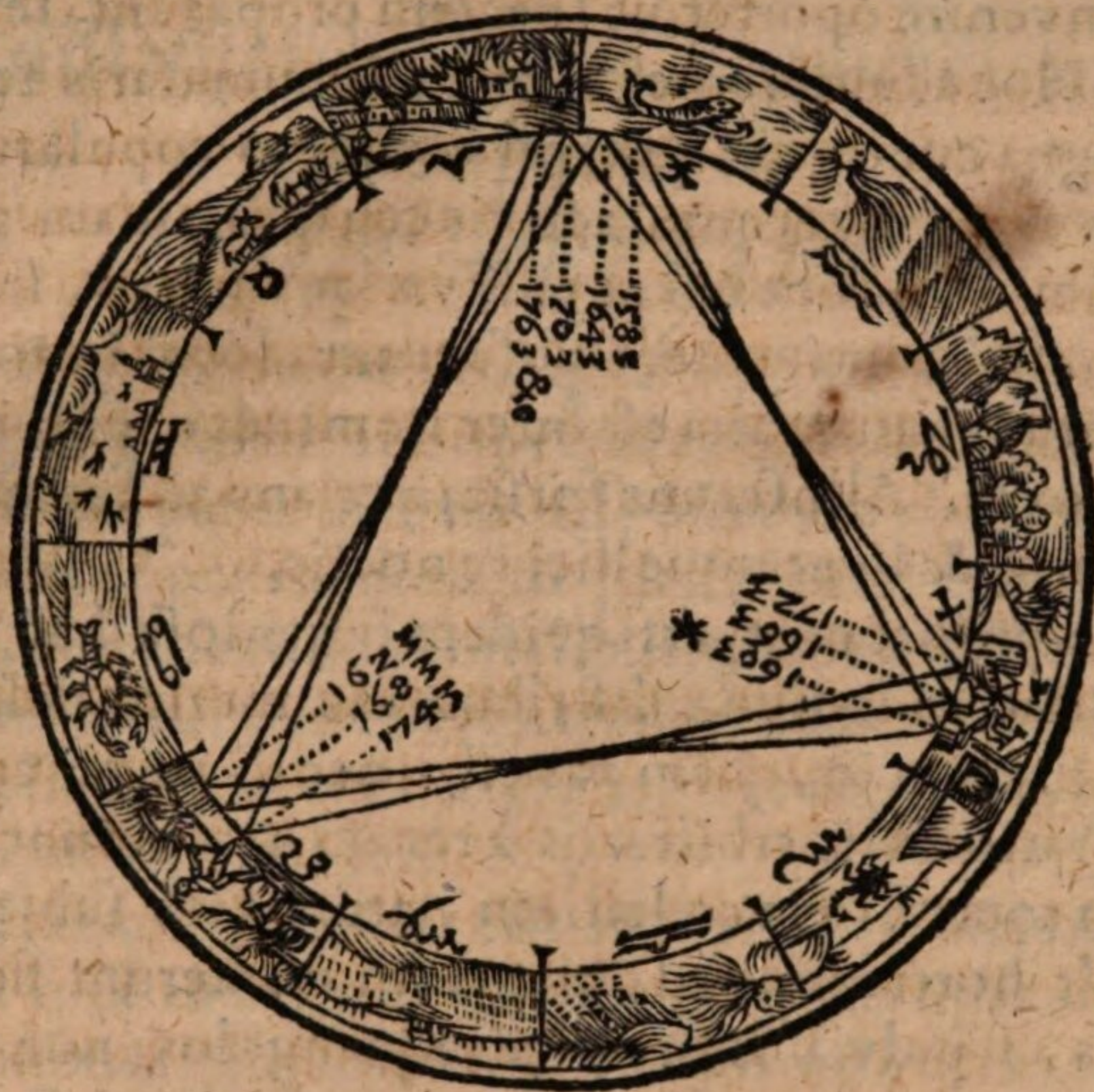
Cur ergo singula signa his qualitatibus tributa, quas habent apud Astrologos, non contrarijs?

Causæ duæ adducuntur: prima ex imaginum natura: Cancer enim & Scorpio, & Pisces, aquatica sunt animalia; signa itaque hæc aquea sunt habita. Vicissim Aries, Leo, Sagittarius, posterius equus, animalia sunt naturæ igneæ; quare & hæc signa ignea. Ita cum hæc tria, tum etiam Gemini, Aquarius, mascula sunt effigie; maribus verò copiosior calor: quare & Gemini, Libra, Aquarius, calore participant. Non est tamen universalis hæc causa: nam cur non humidus Aquarius, igneus Taurus, & Cancer? Et cur Taurus, Capricornus fœminina signa? Adde quòd discesserunt ex signis suis imagines: manserunt tamen qualitates ex ipsorum dogmate.

Audiamus itaque Albumasarem. Primum ille huic inter elementa distributioni fundamentum ponit minus fide dignum; bipertitionem signorum in masculina, & fœminina. Quare sunt alternis masculina & fœminina, initio factò ab Ariete? Placuit nempe authoribus, ut Ptolemæus ait, occasione perpetuæ alternationis inter diem & noctem, ut signa quæ erant pari numero duodecim, in sex distribuerentur connubia, marique adhæreret sua fœmina. Forsan enim duodecim non viderentur, nisi sexu contigua distinguerentur. Rationem solidiorem fanè nullam invenio.

Hic sunt ergo signa duodecim alternis mascula, fœminea: sunt & elementa quatuor, quæ singula distributione ex æquo facta, trina sibi signa vindicant. Aut igitur tria contigua calida esse, aut, quia hoc non potest, (ne contigua signa coeant) In compensationem igitur, tria in figura triangula per zodiacum disponi oportuit. Cum igitur Aries primum & præcipuum zodiaci signum sit, & ignis primum sit elementum, præditus calore, quæ est qualitas activa ad vitam, ideoque mascul-

masculina. Aries igitur, & cum eo triangulantia, Leo & Sagittarius sunt ignea. In primo quadrante principium Aries, in secundo me-

dium Leo, in tertio finis Sagittarius. Quartus quadrans hyemalis caret signo igneo.

Sed cur tria succedentia, Taurus, Virgo, Capricornus, terrea potius quàm aërea, cum aer immediate succedat igni? Causam refert Albumasar hanc: Calori quidem actionem esse vivificandi: frigori verò itidem actionem, sed mortificandi, & corrumpendi: Omnem verò activam qualitatem passivâ esse nobiliorem: itaq; Tauro, qui proximè sequitur Arietem, activam qualitatem alteram obtigisse, frigus nempe, & inter elementa terram, frigoris sedem. Itaq; quæ proportio est vitæ ad mortem, diei ad noctem, maris ad fœminam; hæc quoque videbatur caloris ad frigus. Nam & fœmina in generandi actu aliquid agit (juvandus enim est Albumasar misere laborans) nec merè passivè se habet.

Dixit Albumasar, cur igneo signo censeat succedi oportere à frigido: Dicat etiam, cur id siccum potius, quàm humidum?

Primum inquit, si Taurus constitutus fuisset humidus, Cancrum oportuisset esse siccum. At melius erat Taurum esse siccum, ut bina conjugata signa in una passiva & materiali qualitate convenirent; Aries & Taurus in sicco, Gemini & Cancer in humido; Leo & Virgo in sicco; & sic consequenter.

Videtur hic aliquos ex Cabala thesauros aperire Albumasar. Nam rerum naturam quasi per ludum explicat. Omnino marem & foeminam specie convenire oportet, ut speciem propagent, sexu verò contra se distingui. Hoc adumbrantes ergo ex Albumasaris sententia, veteres illi, bina signa contigua, quæ ipsi conjugio copulârunt, materiali qualitate convenire dixerunt, activis ceu quibusdam genitalibus distingui. Accùm duæ solæ essent passivæ qualitates, sicca & humida; duo etiam connubiorum genera posuerunt, locos in zodiaco alternos sortita: ut in rerum natura alia est inter homines copula maris & foeminæ, alia inter boves. Alluserunt forsitan etiam ad successiones mutuas æstatis & hyemis, & in utraque diei ac noctis.

Hæc utcunque habeant, etsi quidem ingeniosa hac naturæ imitatione, & qualitatum in signa distributione meritò delector; non tamen majoris illam facio, quàm par est; nec si primi authores legem quandam suis ratiocinijs arbitrarijs à rerum natura sunt mutuati, propterea vicissim tota reliqua cœlestium natura sese subjecit his eorum ratiocinijs; Ut hortulanus ad quinarium numerum floribus familiarem respiciens, si pulvillos struat quinquangulos; non ideò efficit, ut foelicius in ijs proveniant rosæ: quia natura floris, etsi ratiocinantem hortulanum admonet de quinquangulo, non tamen ab expresso quinquangulo reciprocam capit utilitatem.

Quin hoc potius apparet ex diligenti causarum harum pensitatione, signa zodiaci ab elementis denominata mero inventorum arbitrio: revera autem nullâ arctiori cognatione cum illis, à quibus denominantur singula, connecti.

Denique sic comparatæ sunt hæ denominationum causæ, ut maneant nomina Igneus, æreus, aqueus, terreus, quantumvis discedentibus fixis, seu imaginibus constellationum.

Etenim qui primus deliberavit, quænam præcipuè signa, à quibus elementis denominaret: si ad fixas respexisset; Taurum calidum & humidum dixisset; Calidum ab igneo fulgore Palilicij; humidum à Plejadibus & Hyadibus, quæ pluvias generare credebantur.

Sic Scorpionem dixisset igneum ab igneo Antareos sidere, primi honoris, quod proximum erat conjunctioni Saturni & Jovis præteritæ.

Ita vides has denominationes, ab elementis desumptas, non fixarum respectu obvenisse signis: quare neque cum discessu fixarum è signis extinguuntur.

Quæ causa naturalis signa Zodiaci, trientibus circuli distantia, in unam Triplicitatem copulet?

CAPUT SEPTIMUM.

Dictum est igitur hætenus, quid sit Trigonus igneus notione astrologica; quòd nempe sint tres zodiaci duodecimæ partes, trianguli formâ per zodiacum dispositæ, & ab igne denominatæ. Cum autem & sectionem zodiaci in partes duodecim, & partium denominationes, tam à sexu & animalibus, quàm ab Elementis, mero arbitrio vindicaverim; à rerum verò natura abduxerim: jure meritò quæras amplius, nulla ne præterea naturalis ratio suppetat, quâ trina signa in trianguli forma copulentur?

Itaque quemadmodum supra de ipsa zodiaci sectione dictum, quòd natura quidem ipsa in præcisas duodecim partes ipsum non dividat; sed tamen occasiones exhibeat hujus suscipiendæ divisionis; dum Luna duodecim zodiaci locis quolibet anno cum Sole congregitur: ita etsi eadem motuum cœlestium natura Trigonos, ita uti sunt ab authoribus constituti, ad unguem non describit; occasiones tamen subministrat, hos Trigonos observandi. Saturnus enim & Jupiter altissimi Planetæ binos proximos congressus mutuos sic ordinant, ut tertia ferè zodiaci parte distent. Qua ratione efficitur, ut quolibet sæculo tria zodiaci signa, ab authoribus sub unum trigonum redacta, ex conjunctionibus superiorum præcipuam vim obtineant in commovendâ (non dico in cogenda) natura rerum sublunarium. Quam Astrologiæ partem Joan: Picus Mirandulanus mihi nondum eripuit; etsi plerisque, quæ libris 12. contra Astrologos disputavit, sobriè, & secundum valorem argumentorum usurpatorum intellectis, subscribo.

Tale quippiam & Lunæ motus suggerit cum Solis motu comparatus. Luna quippe tenens Arietem, anno uno revoluto Leonem, anno altero Sagittarium obtinet, vel initia Capricorni.

Jam igitur tempus est, ut alteram notionem vocis, Trigonus igneus, explicem, quæ quidem est hujus loci propria. Dicunt enim Astrologi Trigonum igneum, tempus annorum ducentorum ferè: intra quod tempus, congressus superiorum Planetarum Saturni & Jovis, in solis Ignæ Triplicitatis signis, Ariete, Leone, Sagittario frequentantur, ut

*Quid sit
Triplici-
tas ignea.*

nobis quidem in terra habitantibus apparent: ubi plerunq; fit, ut priusquam tardi illi his signis excedant, omnes reliqui Planetæ subsequantur, & cum tardis illis intra horum signorum confinia jungantur.

Quî autem fieri posset, ut congressus superiorum tantum in unius Triplicitatis signa incidant, sic patebit: Saturnus zodiacum percurrit annis 30. Jupiter annis 12. Iter igitur annum Saturni est tricesima, Jovis duodecima totius itineris; aufer tricesimam à duodecima, restat vicesima. Jupiter igitur Saturnum prævertitur annuatim vicesima totius itineris: Viginti igitur annis Saturnum denuò assequitur. Atqui ipse Jupiter singulis annis singula signa, hoc est duodecimas zodiaci emetitur: annis igitur viginti, signa viginti, hoc est, integrum circum, & præterea octo signa peragrat. Sit conjunctio Saturni & Jovis in Sagittario anno 1603. Exactis annis 12. Jupiter redit in Sagittarium, Saturnus verò in Tauro subsistit: post annos 8. Saturnus à Tauro in Leonem, Jupiter à Sagittario itidem in Leonem promovetur, ibiq; Saturnum adipiscitur. Post alios 20. annos fit idem in Ariete; ubi vides inter Sagittarium Leonem & Arietem interesse triangulum.

Eâdem ratione patebit etiam, quî fiat, ut congressus hi post annos 200. de Trigono uno in aliam transeant. Nam quæ jam de tricesima & duodecima parte itineris dicta sunt; ea non præcisè ita habent, nec Jupiter præcisè cum anno terminat & signum. Fit igitur, ut binî congressus non præcisè tertia parte distent, sed tribus circiter gradibus minus. Itaque tres gradus decies multiplicati signum unum conficiunt, ubi congressus decem à principio signi exorsi ad finem signi devolvuntur, & undecima repetitione ad principium sequentis signi transeunt, quod novam incipit Triplicitatem. Itaque quatuor Triplicitates, quibus omnis continetur zodiacus, in ducentos annos ductæ, periodum creant annorum octingentorum paulò minus; quo temporis spacio totus zodiacus quadraginta congressibus in totidem partes penè æquales dividitur: eoque tempore exacto reditur ad initium. Itaque possum dicere, loco conjunctionis Saturni & Jovis, quæ fuit anno 1544. in 30. Scorpio. proximam & tempore & loco esse hanc, quæ facta est anno 1603. Decembri in 8. Sagittarij, sic ut intra annos octingentos nulla propius ad 30. Scorp. sit accessura.

Ex hoc igitur loco, comparatione facta cum ætate mundi, patet successio trigonorum, & repetitio ignei. Cum enim à conditu rerum numerentur anni plus minus 5600. hi divisi per 800. septem constituunt magnas periodos, reditusque ignei Trigoni.

Memorabile verò est, in ipsos ferè periodorum articulos incidere *Utilitas doctrinae Trigonorum in historia ætatis mundi.* præcipuas Epochas: quo nomine plurimum delector hac Trigonorū serie, & quodam quasi temporum compendio, ad memoriam juvandam utilissimo. Puto etiam plerisq; hujus ætatis fore gratissimum: eo quòd in unum ejus articulum etiam hæc nostra ætas incidat.

Ducit autem familiam igneus, cum ob hoc ipsum, quod de Epochis dixi; tum ob id etiam, quia principium habet cum principio Arietis commune, quod est inter Cardinalia præcipuum.

Accipe in Tabella rotundis, minimèque præcis numeris, quibus sæculis igneus Trigonus inierit.

<i>Pe- rio- di.</i>	<i>Anni ante Christum.</i>	<i>A re- rum ori- gine.</i>	<i>Persona insignes.</i>	<i>Res coincidentes: tu Le- ctor cave, à Trigonis effe- ctas dixeris.</i>
1	4 0 0 0	0 0 0	Adam.	Creatio Mundi.
2	3 2 0 0	8 0 0	Enoch.	Latrocinia, urbes, artes, Ty-
3	2 4 0 0	1 6 0 0	Noah.	Diluvium. (rannis.
4	1 6 0 0	2 4 0 0	Moses.	Exitus ex Ægypto. Lex.
5	8 0 0	3 2 0 0	Esaïas.	Æra Græcorum, Babylo- niorum, Romanorum.
6	Post Christum.	4 0 0 0	Christus Dominus.	Monarchia Romana, Re- formatio orbis.
7	8 0 0	4 8 0 0	Carolus Magnus.	Imperium Occidentis & Saracenorum.
8	1 6 0 0	5 6 0 0	Rodol- phus II.	Vita, fata, & vota nostra, qui hæc differimus.

9 2 4 0 0

6 4 0 0

Ubi tunc nos, & modò flo-
rentissima nostra Germa-
nia? Et qui nam successo-
res nostri? an & memo-
res nostri erunt? Siqui-
dem mundus duraverit.

Hucusque progressos dubitatio excipit de genuino principio hu-
jus Trigoni ignei. Nam si medios motus spectemus, conjunctio me-
dia seu ficta à Cardano reponitur in annum 1583. in ipso puncto Arie-
tis. Et pulchrū quidem, Trigono principium dare à conjunctione, quæ
est vicina puncto Cardinali, quorum unum est in qualibet triplicitate.

*Unde ini-
tium Tri-
plicitatis
igneæ su-
mendum.*

Verum medij motus ex calculo Prutenico aliter habent, conjunctionem exhibentes in 28. 14/ Piscium; non verò in mero principio Arietis. Vera autem conjunctio adhuc longius retrò, scilicet in piscium gradum 21. incidit.

Quæ verò anno 1603. fuit; mediorum motuum respectu in 1. 7/ Sagittarij, veris autem motibus in 8. Sagit. incidit, utroque nomine prima in signis igneis.

Ne sic quidem omnis sublata est disputatio. Dictum enim, tempus id vindicari igneo Trigono, intra quod congressus superiorum nulli fiant, nisi in igneis. Atqui hoc, etsi anno 1603. 1623. sic habet, anno tamen 1643. variat. Tunc enim media conjunctio in Ariete, vera autem in 26. piscium est, retrogradatione Planetas in anteriora trahente; quanquam per se etiam ob causas motuum physicas & opticas, (quas antiqui vocibus *Æquantis* & *Eccentrici* expresse- runt:) Saturnus à Sagittario in Pisces, Jupiter à Libra in pisces, motu tardi sunt, & æquationes habent subtractorias. Itaque omnia ista lato modo debent accipi. Nam si motuum spectetur veritas apparens, ne Triangulum quidem erit inter binos proximè præteritos congressus. Anno enim 1583. conjunctio fuit in 21. Piscium anno 1603. in 8. Sagittarij. Interstitium igitur non 120. gradus, qui perfectus Trigonus est, nec 117. quod est ordinariè inter medias conjunctiones, sed 102. gradus, quadrato propius quàm Trigono, ut vides in schemate.

De Triplicitatis igneæ viribus naturalibus: & primò
de Conjunctionum efficacità, contra Joan.
Picum Mirandulanum.

CAPUT OCTAVVM.

Dixi hæcenus, neque naturalem esse distributionem zodiaci in signa duodecim, neque perpetuam vel accuratam, hanc, quæ à motibus superiorum fit, in triplicitates quatuor distinctionem, triumque distantium connexionem: Dictum etiam, neque signis proprietates ullas eorum animalium, neque signorum Triplicitatibus, qualitates eorum elementorum inesse, à quibus denominantur. Quæ
Lib. 6. c. 4. L. 6. c. 15. omnia cum centum amplius annis ante me docuerit Joannes ille Picus, Mi-

cus, Mirandulæ comes: jure videri possim totus in ejus sententiam de Astrologiæ vanitate concedere.

Ac ne multus sim, rejecit author ille lib. 5. cap. 5. effectus conjunctionum magnarum in solidum; rejecit lib. 6. cap. 5. 6. 7. aspectus omnes in universum; negavit lib. 6. cap. 15. vim ullam inesse Trigonis, quorsum etiam aliqua ex lib. 6. cap. 4. referri possunt. Quibus inter cætera capitibus, cum diversum ab authore sentiam; rationes ejus expendam, prius tamen explicatâ meâ sententiâ, nam faciet ad præsens institutum.

Quærit Picus lib. 5. cap. 5. quare credat, majora facere Saturnum & Jovem, cum sunt simul, quàm cum sunt separati? Respondebo ex mea, non ex Astrologorum sententia: Opus quod superioribus adscribimus junctis, quod non competit separatis; id nequaquam Planetarum ipso-
rum est, (præter nudam illuminationem & calefactionem:) sed ipsius naturæ sublunaris: Quod si hoc opus ipsis per se Planetis tribueretur, respondere quis posset de virtute unita fortiori. Nunc autem etsi movent quidem naturam sublunarem; non tamen movent, ut agentia naturalia, virtutem aliquam ob præsentiam patibilis rei effundentia; sed sic movent naturam, ut objecta movent sensus, lux oculos, sonus auditum, calor tactum. Neque enim horum quicquam tantò est debilius, quantò plurium sensus aperti sunt ad excipiendum; sed tributus est his omnibus effluxus quidam naturalis, & immateriatus, qualitatis ejus, quam possident, cujus species sine defatigatione suæ originis, ferit sensus ad defatigationem usque. Hic exspectat Philosophus aliquis: ut quæ in exemplis dixi de varijs rerum qualitatibus; ea in stellis applicem ad earum lumina: itaque quæ hic me putat subjuncturum, antea se dicet scire; nimirum adhuc militare contra me rationem Pici, cum binorum Planetarum conjunctio nihilò auctius efficiat lumen utrorumque, quia quantum possederant separati, tantum conferunt in congressum.

*Fons effe-
ctuum
quos ex-
perientia
tribuit
conjun-
ctionibus
Planeta-
rum.*

Ego verò nequaquam loquor de lumine in præsens, cujus est sanè & calor & claritas ad modum corporis, non ad propinquitatem mutuam duorum, quorum quidem alter alteri, non sit causa luminis.

Luminis verò & cæterorum sensibilibum similitudine usus sum ad explicationem rei obscuræ. Etenim in conjunctione duorum Planetarum, non jam lumen, sed ipsa hæc relatio, ipse situs, quem conjunctionem appellamus, objecti vicem gerit. Quale itaque objectum, talis in natura sublunari est & sensus. Objectum ex relationum classe est, itaque

*Conjun-
ctiones i-
psas Pla-
netarum,*

*quatenus
relatio-
nes, ha-
bere sese
ad natu-
ram vege-
tabilem,
ut obje-
ctum se ha-
bet ad sen-
sus.*

itaque & naturam sublunarem vi percipiendi relationes istas prædi-
tam esse necesse est. Et ut verbo dicam, naturam sublunarem brevi
pede metiuntur quidam Philosophi, nullum esse sensum, nullam re-
rum intelligibilium perceptionem existimantes, præter eas, quas ho-
mo possidet, facultates. Ex hac persuasione oritur temeritas oppu-
gnandi res manifestissimas.

Dic mihi Pice, quo sensu canis vestigia domini percipit: num
odoratu? At hercle hominis tam exquisitus odoratus non est. Aliquid
igitur discis in cane, quod non didiceras in homine; nec credidisses de
cane referentibus, nisi in rem præsentem sæpius ipse venisses.

Dic amplius, qua re radices, & bulbi herbarum, colores excipiunt
affusos, croci, Brasiliæ ligni, cæteros; ut hos in florem postea transferant?
Dices succum quem hauriunt, infectum esse. Non satisfacisti: quan-
tulum est, quod Caryophyllorum radicibus affunditur? quantum con-
tra florum ex caule profunditur? ubi proportio? Quare, cum diluan-
tur colores affusi, limpidi humore bulbi, succo terræ, non etiam dilui-
tur in flore color? Quare alio artificio sparsæ existunt in flore guttæ
coloratæ, alio totus flos imbuitur? Imò quare non digeritur coloratus
succus, ut exutus suis proprietatibus cedat in corpus plantæ, quod vi-
des de alijs alimenti proprietatibus fieri? Itaque fatere impressionem
aliquam existere in spiritalem quandam facultatem formatricem:
quam alij dicunt rationem seminariam.

Sed quid ego humilis inter plantas repo? Prægnantem aspice
ovem Jacobi Patriarchæ. Variegatos illa baculos sub aquis limpidis
contuita, speciem in foetum derivavit. Quomodo species hæc à ba-
culo in oculum venerit, non quæro; vulgare est. At quomodo ab oculo
in uterum in formatricem facultatem, in foetum, quomodo, inquam, ab
hoc baculo ad illum angulum: hoc eget explicatione, eget, inquam,
impressionem quadam plusquam usitatâ.

Ad hunc modum dico & colores Planetarum (ut obiter respon-
deam Pico ad ea, quæ alicubi obijcit) & ipsos eorum congressus,
& configurationes, naturis seu facultatibus rerum sublunarium im-
primi; & his objectis illas permoveri, cum ad formandum, tum ad mo-
vendum corpus, cui movendo præsident.

*Pro expe-
rientia pu-
gnari, non
pro decre-*

Hic ne quis isto me præjudicio gravet, quasi quæsitâ subtilitate,
miserisque argutijs, deploratæ, jamque perditæ Astrologorum causæ
remedium quæram anxius. Non tanti facio Astrologiam, nec unquam
refugi, Astrologos infensos habere. Sed me constantissima (quantum
in natu-

in naturalibus sperari potest) experientia, de commotione sublunarium naturarum sub conjunctiones & aspectus Erronum, edocuit, & ^{tis Astro-}reluctantem vicit. ^{logorum.}

At forte hoc mihi obstat ad fidem faciendam, quòd nemo Astrologorum hanc attulit rationem; solus ego, (at quis homo, unde prodiens, quando natus?) Astrologos Philosophiam doceo?

Ego verò appello philosophos, & æquos rerū æstimatores, utrum non omnia recentium inventa, omnes in melius commutationes hoc pacto, quasi pessulo obdito, è Philosophia excludantur? Non nego Pico, magnam esse vanitatem experientiæ ab Astrologis jactatæ, etiam circa hoc caput; at non ideò concedo, nullam fuisse experientiam.

Jam itaque ut solet in rebus obscuris, magni extiterunt errores, ex varietate ingeniorum de causis cogitantium. Exemplo sit nobis quæstio omnium maxima: Quis nisi planè insanus, & in Epicuri schola corruptus, negabit esse Deum? cum ut D. Pauli verbis utar, *Attrectet eum omne genus hominum*: Et tamen huic experientiæ, quot falsa quotidie se immiscent, dum quilibet Deum sibi fecit, unde aliquod sensit levamen? Hinc tot species impietatis. At non ideò, quia deceptæ sunt infinitæ Myriades gentilium, etiam decipiuntur hodie Christiani, Turcæ, Judæi, Deum unum colentes, eumque *φινλαφέντες*.

Quatenus experientia in Astrologia valeat: quatenus in errore sit.

Exemplum de Deo.

Potest igitur in re tam perplexa fieri, ut omnes in parte decipiantur, in genere tamen verum aliquid experiantur. De Sole alius credit, diem ab eo, ceu amictum latissimè porrectum, circumferri; alius aquas ab eo extrahi è terra, alius uvas ipsius illustratione colorari, alius fecundari naturam ab ipsius ingressu in Arietem, alius stellas eo adventante cœlo expelli. Philosophus aliquis singula perpendens, invenit errari à singulis, quod hæc particularia attinet, neque sufficere Solem ad ista: ipse verò re perpensa, cum videat hæc omnia cum Solis accessu fieri, cum recessu diminui; generale quippiam inde colligit, authorem esse per sese solius lucis & caloris: ex quibus duabus rebus, accedente naturâ rerū sublunarium, consecutione naturali sequi reliqua omnia, & deficiente aliqua causa sub Luna, impediri posse.

De Sole.

Sic olim cum Magnete res habuit, cum quidam Jacobus Florentinus animadvertisset in eo polum, qui ad polum mundi contenderet, quique ferrum attraheret, opposita parte ferrum repellente; statim extiterunt, qui mirabilium artificiorum spem facerent; Motus perpetui, per claviculos in rota ferreos; Sphæræ cum cœlo mobilis sine rotulis vel ponderibus; Alphabeti, quo quis alteri ad constitutū tempus ultra

De Magnete.

*Conjun-
ctionum
efficientie
experien-
tiam esse.*

centum milliarium spacium, quæ vellet, significaret: quæ ex tractatu Magistri Henrici de Hassia, excerpta, quod ostendit libellus, ante 200. ferè annos manuscriptus, quem habeo, ubi in Taisnierij Hannonij manus venerūt, denuò sub novæ inventionis titulo sunt ab eo publica-
ta, verbis ut plurimum iisdem, schematibus verò ad unguem expressis.

Ad eundem modum dico observatum esse à veteribus, & hodie ob-
servari, maximam vim conjunctionum Planetarum, in ciendis facul-
tatibus rerum sublunarium: at cum ex hoc universali principio alius
alia conaretur exstruere, omnes verò ad particulares prædictiones con-
tenderent, Aphorismorum varietatem magnam confingerent, ut even-
tuum varietati respondere illa posset, postea experientiam pro se quis-
que allegaret; deceptos esse, cupiditate prædicendi cæcos, ut in super-
stitutiones tam multas impingerent.

Sed ad Picum redeo. Putat opera Planetarum impediri præsentia
contrariorum Planetarum; itaque minora fieri, quàm si singuli seorsim
operarentur. Primum nego impediri alium ab alio, miscentur enim,
ut radij lucidorum. Deinde revoco Picum ad priorem responsionem,
Non hic considerari, quid Planetæ per se agant, sed quid naturæ sub-
lunares patiantur, ab eorum conjunctione, tanquam objecto. Ubi ex-
perientia præcedit ratiocinationem. Nisi enim ad oculum ostendero,
concitari vim rerum sublunarium à Planetis conjunctis; non peto, ut
allatis rationibus credatur. Contra si de re constet; ratiocinatio con-
traria nihil poterit obtinere; sed interpositu dogmatis hujus de im-
pressionem sensitiva speciei conjunctionis, in facultates rerum subluna-
rium, rectè dissolvetur.

Pergit Mirandulanus, Cur non potius Solis & Lunæ conjunctio-
nes valeant, quàm Saturni & Jovis, in magnis istis mundi mutationi-
bus administrandis. Respondeo ex meâ, non ex Astrologorum sen-
tentia: Nullam mundi mutationem à quocunque siderum positu ef-
fici aut præsignificari: non enim idem est, Universitatem Naturarum
sublunarium, adeoque & animos hominum, quatenus naturales, ve-
hementissimè concitari; & statum hujus Mundi vel generis humani,
ex una forma in aliam transfigurari. Deinde ad hanc naturarum in-
citationem valent quidem etiam Solis & Lunæ conjunctiones & de-
liquia; sed alia longè ratione. Nam quatenus conjunguntur simpli-
citer, id menstruum est; itaque non diu durat conjunctio, cum Luna
sit velocissima: Stimulus igitur iste nec acris est, nec insolens, quem
ideò neque magna commotio sequitur. Amplius, quid habet Picus,
cur ma-

cur magis universales faciat Solem & Lunam, quàm Saturnum & Jovem? Cœlum ajunt undique supra; itaque non Sol tantum, sed & Saturnus. An fortè hoc voluit, majores esse vires luminarium, quàm cæterorum erronum? Fateor, sed ecce iterum de proprio stellarum opere loquentem Picum, quod quilibet obtinet ad modulum corporis & luminis. At de hoc nos jam non loquimur. Pridem enim fassus sum, hoc ipforum opus non confortari conjunctionibus. Nobis igitur de objectivâ naturæ commotione sermo cùm sit; illud negandum est, quod de proprio siderum opere conceditur. Itaq; quanta conjunctio, tanta naturæ commotio: si conjunctio diuturna, si rara; magna quoque & insolens erit commotio: ac proinde major commotio à conjunctione Saturni & Jovis, quàm à Solis & Lunæ.

Ait verò Picus; non omnium, non præcipuorum Astrologorum esse doctrinam de conjunctionibus: falsam igitur esse. Dico ego, de conjunctionibus in uniuersum, tacuisse nullum ex Astrologis. Quod autem in Prognosticis rerum universalium Ptolemæus omisit hanc conjunctionum magnarum seriem, & quasi Politiam, successores Arabes adsciverunt: de hoc litigent inter sese Astrologi, qui se rerum in Mundo vicissitudines ex astris prædicere posse jactant: mihi non rerum vicissitudo, quæ specialia multa involvit; sed sola naturarum commotio, quæ est universalis, eaquæ non omnis, per cœlum quæritur.

Messahalam Picus arguit, quod ab ijs qui sunt tardioris motus, magna procedere dixerit: existimat ipse velocitatem esse de nobilitate stellæ: Nobilitati verò efficaciam adesse, sic ut qui velociores, potentiores. Dico ut pro meâ, non ut pro Messalæ sententia, Picum connectere paleas. Nihil enim hîc efficaciam cum celeritate commune, per se quidem. Nam quæ per quandam quasi compositionem accidentariam inde resultant, de ijs non est hujus loci dicere. In cursore nobile, velocitas, in Rege quies & stabilitas. Quid Copernico dices Pice, qui Solem docet stare, cùm sit nobilissimus Planetarum? Neque sana est ullo modo ratio illorum, qui Saturnum ob majorem ambitum Jove faciunt velociorem. Nam vera Astronomia tantò verè tardiores & segniores facit, quantò est ejus spacium itineris Joviali amplius & longius. Quæ de verbo 50. Centiloquij Picus differit, ea nihil ad nos, cùm Mirandulanus ipse ex eo tantum deducat, quantum hîc retinemus & defendimus.

L. 5. c. 6. obijcit Picus Astrologis, medias conjunctiones respicientibus,

*Ut vides
in schema-
te fol. 25.*

quòd illę sint fictę: Apparentes enim fuisse considerandas. Fateor, nec hoc tantum, sed totam hanc artem, religionum & imperiorum periodos ex conjunctionibus determinandi, ego quoque cum Pico, ineptiarum & superstitionis damno. At non ideò nulla est Astrologorum experientia de conjunctionibus. Quid tum enim, si vera conjunctio differt à media? cum vera aliqua proximè accedat ad mediam. Nam et si anno 1583. quę motu medio stetit ad principium Arietis, ea vero motu incidit in 21. gradum Piscium, & anno demum 1703. primùm contingeret aliqua in Ariete; nihilominus conjunctio apparens eo anno fuit, quo anno media ostendebatur. Itaque si quid factum in rebus humanis, quod ad conjunctionem in Ariete referebatur, falli quidem circa signum potuit experimentator; at non circa ipsam conjunctionem; de quibus hęc agimus.

Non hæc dico quòd Astrologorum inductiones usque ad specialia prædicenda defendam; sed ut obtineam, circa tempus magnarum conjunctionum tantas fuisse commotiones Naturarum, ipsorumque affectuum naturalium in hominibus; ut ex ijs decepti sint Astrologi, putantes res ipsas, quę per illas commotiones gerebantur, ab hoc cœlesti principio profectas.

De aspectuum cæterorum, adeoque & Trigoni efficaciacia, contra Ioan: Picum Mirandulanum.

CAPUT NONUM.

IAm libro 6. cap. 5. Picus hoc primùm impugnat, quòd Aspectuum alij sint per se fausti, alij infasti & mali, ut quadratus, oppositus. Hac in parte cum Pico consentio: nam aspectus solà vehementiā distinguī; omnes verò æquē ad incitandam naturam rerum sublunarium pollere affirmo. Et causa cur quadratus malus, refertur in sexus diversitatem, quod alterum signorum quadrato distantium sit masculinum, alterum fœmininum; de quibus dixi quòd vana existimem. Cum verò quærīt, utrum aspectus inter ipsa corpora Planetarum putentur, an respectu effectuum, qui sequuntur in his terris? rursus illius probo sententiam, nihil ab invicem pati Planetas in cœlo; neque eos scientiam habere posse, quando bini mutuo concurrant aspectu in terris, si vel animas illis rationales tribuas: Denique aspectus hos, esse
inter

inter radios in terram descendentes, minimè verò inter corpora ipsa Planetarum: Hæc, inquam, omnia recipio cum Pico. Itaq; hoc ipsum, quod experientia testatur, naturam sublunarem moveri ab aspectibus, cum aspectus ex situ terræ ad binos Planetas resultet, hoc ipsum, inquam, mihi viam monstravit ad illam veritatem, qua de modo; quòd scilicet principatus causæ in terra sedeat, non in Planetis ipsis, quodq; ista commotio naturæ fiat à se ipsâ potius, propter impressionem aspectuum; eo modo, quo sensus particeps animal ad sensum rerum exter-
narum commoveatur. Nam quod Pico ex Plotino inculcat, non posse radios cœlo profectos, in terris misceri, ut nova virtus aut forma pro-
veniat; id equidem tenebam antea, tenebam & illud, videri, rectius & propius misceri posse, qui à junctioribus promanent; tum autem, semper misceri radios, etiam si non semper in figura Triangula, vel Sexan-
gula: denique in ipso naturali corpore, ubi miscentur radij, cocuntibus ad punctum radijs, figuram omnem evanescere: hæc omnia diligenter perpendebam. Neque tamen hæc tot rationes confutare poterant cla-
rissimam experientiam, quæ testabatur tunc potissimum omne genus meteororum existere; cum Planetæ essent aspectibus configurati: con-
tra tunc quietem aeris potissimum, cum nulli aspectus vel conjunctio-
nes: neque tantum si corporibus, sed etiam si sexangulæ, vel quadratæ distantia propinquarent, ista fieri, eaque subito ad ipsos aspectuum ar-
ticulos; cum diebus proximis antè retroque, effectus cessarent. Exper-
tus est idem in aspectu quadrato Jo. Francus Officius, acerrimus aspe-
ctuum hostis, præter conjunctionem & oppositionem, quas putabat se ad causas reverberationum retulisse. At fassus est imbecillitatem
suæ ratiunculæ, circa quadratum aspectum experientiæ cedens. Pro-
pter hæc itaq; dicendum erat, non stellas, non ipsarum radios, per sese,
nec ipsas adeò configurationes, ut quæ relationes essent, ista efficere ali-
ter, nisi sub ratione objecti; præesse verò rebus patibilibus (ut humori-
bus in globo Telluris) facultatem aliquam, quæ & inde figuras radia-
tionum posset percipere & æstimare, & hinc corpus suum impetu quo-
dam concutere, seu movendo, si esset facultas motrix, seu calfaciendo,
humoresque sublimando, si hoc muneris esset sortita: qua ratione in-
ventâ solvuntur omnia, quæ Pico contra aspectus ex Philosophia de-
promptit, nosque commemoravimus.

*Quomodo
inventa
sit ratio
efficaciæ
aspectu-
um.*

Sed hujus facultatis, facultatūve natura, magis patebit ex sequen-
tibus. Nam de numero aspectuum Pico controversiam movens Astro-
logis, argumenta etiam contra rem ipsam dirigit. Primum refutat ra-

De numero aspectuum, causa Arithmetica.

tiones Astrologorum, quas ab aliquota circuli parte deducunt. Sanè hic Pico assentior, causam esse insufficientem, etsi ad veritatem alludit. Nam aspectuum octo recipio, si conjunctio connumeretur, sextilem, quintilem, quadratum, trinum, biquintilem, sesquadratum, oppositum. Itaque etsi duodecangulum, seu gradus 30. pars est multiplex circuli, non est tamen aspectus. Contra gradus 144. vel 135. aspectum faciunt, cum pars circuli multiplex non sint, sed superpartiens.

Causa Geometrica.

Alteram causam Ptolemæus ex Geometria petit, cujus hæc ferè est sententia; illas configurationes esse efficaces, quæ angulo constituuntur tali, ubi linea, quæ arcum anguli mensorem subtendit, certæ parti de diametro totius circuli æquatur, vel longitudine vel potentiâ. Subolvit nempe Ptolemæo, subesse altiores rationes, quàm sunt hæ, ex corporum & contactuum natura derivatæ.

Hic increpat Picus Ptolemæum ex Aristotele, quòd res phycas tractet Mathematicè, & ex figuris Geometricis proprietates deducat rerum naturalium. At, ô Pice, multum interest, qua quis id ratione faciat. Si figuras architectos constituas, stultè facias: at si figuræ addas architectum: jam ex his duabus causis, alterâ formali, alterâ efficiente, quid prohibet existere effectum in materia idonea?

Ita hinc quoque, facultas naturalis in corpore sublunari, architectus est, quæ figurâ radiationis utitur pro exemplari; eique conformem in suo corpore spiritibusve ciet motum. Etsi Ptolemæi ratio insufficientis est. Multæ namque possunt esse subtenfæ arcuum circuli, rationalium & irrationalium, quæ potentijs vel longitudine æquentur certæ parti diametri, cum tamen aspectum non faciant.

De causa distinguendi inter bonos & malos aspectus, ejusque vanitate dictum est.

Et ratio ab Aboasare dicta verè id est, quod Picus dicit; ex mille pannis unus cento. Nam oppositum à Lunæ impletione, quadratum ab inferiorum, trinum à superiorum Planetarum statione probat: nec tamen ei ratio venit in articulos, neque constans est, rei constantis, & exquisitæ dimensionis.

Causa Musica.

Denique Neotericorum rationem à consonantijs Musicis, Picus perbenignè habet, his verbis eam prosequens: *Sed hæc, utique bella sunt, habentque speciem probabilitatis apud eos, qui Philosophiam de limine salutârunt.* Opto mihi redivivum Picum. Hæc enim, hæc illa est ratio, quæ per primam Materni, & secundam Ptolemæi exculta, in philosophiæ penetralia deducto, non speciem veri exhibeat, sed planè satisfaciat, &

ciat, & cognitionis suavitate mirum in modum delectet. Nam ut Picus quidem eam commemoravit; miserè habet, & rectè à Pico exploditur. Primum enim, quid vocum concentui commune cum radijs Planetarum? Deinde si bini Planetæ ea ratione consonare dicantur, qua ratione quædam signa dicuntur muta; futilitas una ex alia futilitate confirmatur. Deniq; si signa vocibus numero æquentur; jam ratio tota jugulata est, nec congruet similitudo, nec causa comparationis patebit.

Itaq; hoc & de conjunctionibus & de aspectibus verum est, niti eos ratione, non corporibus, sed facultatibus spiritalibus, naturalissimâ.

Illud in confesso est apud philosophorum principes, Geometriæ vestigia in Mundo expressa, sic ut Geometria sit quidam quasi Mundi archetypus; sive quis cum Christianis Mundum in temporis quodam exordio conditum dicat; sive creationem hæc cum Platoniciis æternam faciat: deinde & hoc verum; in omnibus creaturis animalibus, uti vita ipsa, & augmentatio corporis, & procreatio speciei, est quidam creationis lusus: sic etiam architectum hujus operis, gerere DEI conditoris quandam similitudinem. Propterea quæ nobis sunt usu vilissima; penitus inspecta, summis sunt æquiparanda miraculis: ut verè quis ille Poëtarum cecinerit:

Præsentemq; refert qualibet herba DEVM.

Etenim in formatione fœtus, in vilissimæ etiam herbæ procreatione, nihil est, quod ab illa facultate non summâ & absolutissima fiat ratione, & ad finem suum, quasi ex deliberato (utiq; ex deliberatione per creatorem habitâ) dirigatur perfectissimè. Hic verò summæ rationis principatus non corpori, non materiæ, sed informantis animæ facultatibus utiq; transcribendus erit: ut omne genus naturalium vel animalium facultatum in corporibus, Dei quandam gerat similitudinem.

Itaque si prima connectamus ultimis, cum Deus ipse archetypum creandi mundi ex Geometria elegerit; quid mirum, si ejus similitudines iisdem rebus Geometricis delectentur, in suis corporibus movendis, quas vident authorem suum, in quem respiciunt, indidisse mundo, adeoq; & sibi ipsis. Imò verò ipsæ hæc essentiæ spirituales, corpori movendo aptatæ, suscepisse videntur figuras geometricas, admirabili quodâ modo, & citra materiæ, qua videntur carere, distensionem in spacia. Dixeris illas esse puncta quidem mathematica, sed quæ plagarû distinctionem in sese admittant; puncta nempe aliqualia; puncta talia, qualia fiunt ex sectione certorum lucis radiorum in unum concurrentium.

Propterea figuras oblatas extrinsecus, intrò recipiunt, à rebus quidem

Explicatio, unde aspectibus sua veniat efficacia.

cognata

cognatis, ut à luce & cœlestibus lucentibus, & quoties radij binorum sic coeunt, ut rudimentum repræsentetur figuræ aptabilis, seu ad planitiem continuandam, seu ad solidam figuram in sese concludendam; toties & ipsæ suam illam creationis imaginem, h. e. corporum suorum motionem, impetu capto, instaurant alacres, atque id, quod perpetuò quidem agunt, illis momentis agunt sedulò, & cum insigni excessu, fervore quodam concitatae.

*Definitio
rationum
Harmoni-
carum.*

Neque tamen sic amant promiscuè omnes figuras *συνάλογον ἰσῆς*; sed in illis delectum habent hunc, ut minore numero à majore, & à differentia, vel hac ab illo continuè subtractis, omnes usque ad unitatem sint figurarum *συνάλογον ἰσῶν* notæ: Ut ratio 5. ad 8. est harmonica, quia 5. de 8. ablata, relinquunt 3. quæ à 5. ablata relinquunt 2. quæ à 3. ablata, relinquunt 1. Et 1. 2. 3. 5. 8. omnes numeri sunt figurarum aptabilium denominationes; aut notæ partis rationalis de circulo, geometricè designandæ; Nam 1. significat totum, 2. dimidium circulum. Ex qua circumscriptio octo oriuntur rationes, quibus nulla deesse, nulla addi potest, quarum quælibet in circulum translata, modum uni præscribit radiationum aspectui. Quas rationes à natura rerum approbatas esse, qui non potest credere: is cum ijs sic formatis, in Musicam se conferat, non probaturus radiationes ex vocibus, sed rationes verè harmonicas, quas in radiationum exemplo obscuro minus perspicere potest, probaturus in Musicis clariori. Nihil equidem voci commune cum lumine: At consonantiæ vocum cum aspectibus luminum cœlestium communis est Numeratio, & origo Geometrica & Cosmopœtica.

Inveniet autem in Musica chordarum proportionem ad unguem easdem, quoties benè consonant soni. At tunc ne mihi annumeret voces unius octavæ ad signa zodiaci, quid enim interest, septem an decem intervalla quis in uno systemate *διατάσσῃ* numeret? Sed hoc agat, spaciū, super quod est chorda, tensa ad typum zodiaci per septem aspectus divisi, & in longum extensi, signis dividat, ne pilum à Geometrica hac sectione declinans; deinde Magadium five Ephippium singulis divisionum notis applicet, & primum liberam chordam pulset, deinde utramque chordæ partem, incumbētis Ephippio, super illam notam divisionis: tunc apparebit totidem constitui copulas seu triegas vocum consonantium, quot exhibet mea definitio rationes harmonicas, quot etiam in cœlo numero aspectus, addita conjunctione. Cum voce enim suscepta primum ipsa, dein septem bigæ aliæ, ut I I.
tertia

Tertia mollis cum quinta supra octavā duplicem : III. Tertia dura cum tertia dura supra octavam duplicem : IV. Quarta cum octava duplici : V. Quinta cum quinta supra octavam : VI. Sexta mollis, cum quarta supra octavam : VII. Sexta dura cum tertia dura supra octavam. VIII. Octava cum alia octava, concordant ; quæ ultima cum chordam bifecet ; jam in reliqua medietate chordæ secandâ eadem ordine contrario consonantiæ invenientur, ut in altera zodiaci medietate ijdem aspectus. Nec plures, nec aliæ inveniri possunt auditu iudice, in chorda Trigæ vocum. Et quid multis alieno loco? Postulo, ut hoc mihi credatur ; quod Deo permittente alibi probabo iusto libro : huic vocum & aspectuum comparationi, si quintilem, biquintilem, sesquadruplum, inter veteres legas, mathematicè ad absolutissimam congruentiam nihil deesse, nihil obijci posse.

Quod si ergo auris hominis, id est, sensus auditus, communi sensu instructus, id probat in vocibus, quod Geometria comprobat in quantitibus ; nec præter geometrica ullum genus rerum excogitari pro causa consonantiarum potest, quod omnibus particularibus considerationibus satisfaciat : quid, rogo, Picus respondebit? Nam vocum concordantia per se nihil operatur effluxu quodam in hominem, alio quàm sensitivo, nec ullum hilarem humorem per se generare potest. Accedit verò anima sensitiva in homine, quæ usa sensuum organis, sonos quidem introrsum recipit ; proportionem verò æstimat, æstimando probam & geometricam, sese exhilarat, suumque corpus congruè movet. Hæc utique non ratiocinatione fiunt. Nisi fortè Picus agricolis cognitionem hujus Geometriæ tribuet, quam post tot sæcula vix tandem perquisivimus? Tribuat igitur & cervis ; Quin potius rustici facultatem sensitivam, innatâ vi, citra discursum, affici dicat iisdem figuris, seu per figuras constitutis sectionibus & proportionibus in conformatione vocum, quas Creator sapientissimus in conformatione Mundi selegit. Medium inter hæc duo loquacissimus & imperitissimus quisque inveniet facilimè, nullum verò inveniri posse omnes veri Philosophi dicent. Itaque quam rationem afferet Picus, cur Geometria in vocibus afficiat hominem? eandem ego dicam, cur Geometria in radijs stellarum afficiat naturam sublunarem?

Quam Picus cap. 7. rationem confinxit aspectuum, quod artificibus totidem placuerint, quot sunt in tempore semimenstruo phasæ Lunæ, Corniculata, Bifida, Gibba, Plena ; ea ingeniosam conjecturâ habet:

ut mirer qui fiat, ut Astrologi eam non sint secuti, cum rationes undique quæsierint anxie. Fortasse quidem verum est, Astrologos hac occasione admonitos de aspectibus; itaque (quod alibi Picus Astrologis irridens tribuit) ut navis interdum tempestate in portum agitur; sic hos errore in veritatem actos: nam pleræque omnium artium inventiones fortuitæ sunt.

Quatenus locis signiferi à Planetarum congressibus, qui sub ijs fiunt, aliquid momenti accedat?

CAPUT DECIMUM.

Dixi prolixè, quid aspectibus, & inter hos, conjunctionibus tribuam: Jam tribus verbis etiam de ipsis conjunctionum locis est dicendum, utrum ea pars Sphæræ fixarum, sub qua bini Planetæ congregiuntur, vim quandam inde concipiat? Hic Picus lib. 6. cap. 4. ex Panetio & Plotino cachinnos profert, deridentibus Astrologos, quòd proprietates vel signorum ad Planetas, vel horum ad illa, per tantum mundi spaciū pervenire posse existimet: certum enim, inæstimabili interuallo distare Planetas à fixis. Et addit Picus suam quoque rationem: si contingat, nullam esse stellam fixam in loco congressus; quorsum ergo recipi, in quo ceu subjecto hædere vim hanc conjunctionis?

Rationes quidem speciosæ sunt; veruntamen semel jam patefacto aditu ad interiorem Philosophiam, tenebras amplius facere non poterunt experientiæ, si de illa constet. Etenim si conjunctio, si sidera per eam copulata, ipsa non sustinent hoc onus actionis in sublunaria, per conjunctionem roboratæ: multò minus fingendum est, hanc vim de corporibus Planetarum, seu in corpus Sphæræ fixarum, seu in non corpus transferri: sed hæc quoque vis, quam à conjunctione quasi infusam fixarum Sphæræ consideramus, constabit impressione, quæ fit in naturam sublunarem, ejusque facultates divinas, per seipsas factâ; nec quicquam conferet huc cælum, præter nudum objectum.

Quod experientiam attinet, jactare quidem non possum, me sine deceptionis suspicione unquam probasse, vim quandam ad tempus permanere loco congressus: at vicissim aliud quippiam deprehendi frequen-

frequenter, ex quo etiam de hoc per analogiam persuadeor. Est autem hoc; quod nascentibus filiis præsertim primogenitis, Planetæ, itemque Ortus & Meridies, plerunque statuuntur in ijs zodiaci locis, locorumve quadratis & oppositis, quæ fuerunt in genesi patris, præcipue verò matris, insignia; aspectusque aut iidem aut similes contingunt; quantum ejus intra spacium dierum 14. partui vicinorum, per celeritatem stellarum fieri potest. Dicam exemplum, etsi horâ incognitâ, inter Fridericum II. Romanorum Imperatorem, ejusque nepotem Conradinum: Natus est nepos anno 1252. 8. Cal. Apriles: tunc fuit Sol cum Jove & Venere in 13. Arietis; Mercurius in 15. Arietis: Mars in 20. Cancrî: Luna in 18. Capricorni: Saturnus in 28. Sagittarij. Avus verò perhibetur natus anno 1193. 26. Decemb. Tunc Sol in 13. Capricorni; Mercurius & Luna in 17. Capricorni: Mars in 18. Libræ: Saturnus in 30. Sagittarij. Vides miram congruentiam per quadrangulos, oppositos & identitatem.

Sic natus sum Ego, cum Lunæ superessent ad Solis oppositum gradus 40: primogenito meo tantundem Luna habebat ad corpus Solis: secundæ tantundem Luna superavit Solis oppositum quarto 38. gradibus Luna aberat à Solis opposito: tertiæ non multò aliter; abfuit enim Luna à Solis opposito præter 40. gradus, unum in super diurnum Lunæ motum scilicet pridie meditabatur prodire. Taceo cætera congruentia.

Non hæc dico, quòd omnes, quibus eadem vel similes sunt constellationes, cognatos pronunciem; sed quòd plerunque cognatis eadem constellationes. Hoc adeò verum de tota genesi hominis; evidentissimum verò in revolutionibus & transitibus. Quoties enim Planetæ ad ea loca veniunt, quæ nascenti homini vel oriebantur, vel Solem Lunamve hospitio exceperant: excitatur hominis natura, ut alacrius incumbat in omnia opera, quæ pro conditione locorum & temporum sunt homini sub manibus. Et in genere, non est expedita & foelix genesis, nisi radij & qualitates Planetarum aptè & quidem geometricè congruant.

Hæc autem aliter fieri non possunt, quàm per impressionem characteris totius positus cœli in ipsam hominis facultatem genitricem, altricem, formatricem, sensitivam, animale; nam corpus crassius est, quàm pro recipiendo tam subtili characterè, rei non palpabilis, sed rationabilis. Hac itaque ratione fieri credo, ut cœlo in alia omnia currente, maneat tamen character ejus positus, qui fuit, quo tempore vita hominis incensa per partum, & quasi recens fusa fuit. Quod igitur fit

in singulis hominibus, credibile est fieri etiam in facultate illa, quâ globus iste telluris est præditus; ut non conjunctio duorum Planetarum in ipsum cælum, sed cælum in ipsam naturam sublunarem, & cum cælo locus etiam conjunctionis magnæ, imprimatur, ibique aliquandiu hæreat. Comparet Medicus aliquis exemplum memoriæ, qua facultate res præteritæ sic custodiuntur, ac si perpetuò essent præsentēs. Magna utrinque similitudo, magnum miraculum: diversitas in eo solo, quòd res quæ in memoria relucent; vel per quinque sensus à foris introrsum fuerunt receptæ; vel à ratiocinatione actuali, ab intra, phantasie oblata: at hæ species rerum cælestium, occultâ aliquâ percipiendi ratione introrsum imprimuntur: proptereaque, ut, quæ sunt in memoria, non naturam, sed ratiocinationem commovent: Sic hi characteres cælestium contrâ, non ratiocinationem, sed naturam incitant. Itaque quod est in memoria, character rei visæ vel auditæ, vel cogitatæ; hoc est, in facultate hac animæ, character cæli, qui tempore nativitatis influxit: vicissim, quod est in reminiscentiæ negocio, actus ille ratiocinationis, vel novæ sensationis, quæ nos ad reminiscendam priorem permovet; hoc est, in hac occulta impressione, novus cæli motus, & Planetarum transitus per loca natalitia. Verum ut in re perdifficili & lubrica, non omni asseveratione contendam: paratus audire hac de re sententias philosophantium.

Quid igitur sit Triplicitas ignea, quid magna conjunctio, dixi per utramque scientiam, Mathematicam & Physicam, quantum mihi videbatur: superest ut ostendam verum diem hujus magnæ conjunctionis.

De tempore magnæ Conjunctionis, quæ principium fecit revolutæ Triplicitati igneæ.

CAPUT UNDECIMUM.

Benefaciam adversariis delectis, ostensurus Astrologis ex Astronomia sinceriori, quam ut plurimum ignorant, illud momentum, quod magnis Arabum autoritatibus nobis commendatur. Jubeant enim Magistri gradum illum diligenter inspicere, qui sub ipsum scrupulum congressus superiorum in Oriente versetur. Verum, ô miseram

miseram & deploratam, Cyprianus Leovitius eam refert ad meridiem diei $\frac{1}{2}$ Decembris; Maginus ex Prutenicis ad meridiem $\frac{1}{4}$ Decemb. Braheanus calculus, quatum is obiter ab authore vivo emendari potuit; ad $\frac{1}{2}$ Decemb: Ego in prognostico anni 1603. consideratis observationibus Braheanis & meis, ad $\frac{1}{8}$ $\frac{7}{8}$ vel $\frac{1}{8}$ Decemb. Ecce vanitatem precepti, quod nos jubet ex gradibus zodiaci, quorum in uno die volvuntur 361. unum, eumq; verum eligere: cum interim Astronomi, à quibus petenda est motuum scientia, intra tredecim totos dies non consentiant. Et quisquam credat huic Astrologorum canoni quasi experientia constituto, cum nunquam melior fuerit Astronomia, quam est hodie? Adde quod ne sensus quidem ipse (si contingat, conjunctionem oculis aspici) subtilius, quam de die pronunciet. Etenim diurnus Saturni motus fuit $7'$, Jovis $13'$. Dietim igitur Jupiter Saturnum superavit, non plus 6. minutis: at Jovis corpus æquat $3\frac{1}{2}'$, Saturni $2\frac{1}{2}'$ circiter minuta. Itaque per integrum diem videbuntur Saturnus & Jupiter invicem corporibus adhærere, conjuncti.

Veruntamen, quid observando sim consecutus, accipe: exque ijs Crabbi illius observationes æstima: quas ille quasi ex Apollonis Tripode depromit, non additis vel instrumentorum, vel calculi circumstantijs: perinde ac si aut res sit adeo facilis, omnes in observando deceptiones excludere; aut sufficiat, postquam Astronomi nomen invaseris, asseverando fortiter, observationis auctoritatem stabilire.

Cum Sol anno 1603. die $\frac{1}{2}$ Novemb. ad Jovem, die $\frac{1}{2}$ Novemb. ad Saturnum appulerit, factum est, ut per succedentes complures dies Planetæ sub Solis radijs laterent absconditi.

Primum Jovem cum Mercurio post longas bidui pluvias vidi die $\frac{1}{8}$ Decembris mane, in clarissima aurora, quæ Saturni tenuius lumen oppressit, ut is videri non posset. Stabat Mercurius supra Jovem, declinans à verticali Jovis paululum ad dextram: distantia Jovis à Mercurio ad ocularem æstimationem circiter 5. aut 6. gradus.

Ex eo ventus decumanus coortus, qui duravit duos integros dies, ingenti cum impetu; simul & nixit largiter: secuta nebula, & tepor, & rursum larga pluvia, usque in diem $\frac{1}{4}$ Decembris: & diaria rerum gestarum publica referunt, diebus $\frac{1}{7}$ $\frac{8}{8}$ $\frac{2}{9}$ Decemb. passim per Lusitaniæ & Saxonici littora, commotum Oceanum, damna plurima, & perniciem aliquot centenis hominum attulisse.

Tandem $\frac{1}{5}$ Decembris in ipsis feriis natalibus, serenitate matutina affulgente, facta mihi copia cœli; cujus descriptionem lectori in

epistola sequenti, quam eodem die perscripsi, legendam exhibebo. Hæc igitur epistola.

SCIO Te hujus diei solennibus interpellari non solere: verum cælum nullas agnoscit ferias. Per hos dies, ita ut suadebat officij ratio, attentus fui ad conjunctionis magnæ conspectum. Scripseram enim, octiduo maturius apparituram, quàm putaretur. Clarum verò mane ad hunc usque diem vidi nullum.

Accidit igitur pulchro quodam casu, ut hoc ipso mane, quo dies sacer Christo natalitius illuxit, tres Planetæ Saturnus, Iupiter & Mercurius in forma trianguli dispositi, in claræ auroræ lumine apparerent. Itaque si qui forte ad cælum attenderunt; iis hæc apparitio procul dubio de incipiente Trigono igneo validam fidem fecit. Nam & aliàs vulgus persuasum habet, Trigonum igneum, quo de hodie tam multus sermo, prodigium esse cæleste, ignitum, in forma trianguli.

Itaque si placet Tibi Triangulum hunc intueri propriis oculis; crastino mane etiamnum junctos habebis Planetas, etsi Triangulus cras ob diurnum Mercurij motum non eandem retinebit pulchritudinem, sed degenerabit in obtusum angulum.

Fuit autem hodierno mane dispositio Planetarum ista:

Quod igitur attinet diem conjunctionis Saturni & Iovis, quæ hesterno tribuebatur ab Astronomis, à me verò ad diem 16. 17. vel 18. Decembris fuit posita; ex hac observatione ad oculum patet, hunc & præcedentem diem longè antevertisse. Id sequenti calculo comprobabo.

In Azimutho $45\frac{1}{2}$. coinciderunt Saturnus & Iupiter in eundem verticalem, & fuit differentia altitudinum Iovis & Saturni, hoc est vera distantia Saturni & Iovis, quantum aurora fuit passa. 1. $32'$, Jove humiliore.

Assumatur locus Jovis 9. $40'$ Sagitt. ex Magino: lat. $53'$ Sept. Ergo ascensio recta Jovis $24.8'$ Et ex azimutho observato, fiet ascensio recta mediij cæli

Fide censuram.

di cæli 196.46/, Solis verò 273.23/, Differentia 76.37/, Horæ 5.6/. Tempus ergo horâ 6.54/ antemeridianâ, oriente 17.40/ Sagit: vt fuerit Nonagesimus 17.40/ Virg. Hinc per 24. problema mei Cap. 11. Astr. partis Optices, Distantia Nonagesimi à vertice 51. 5½/, Nonagesimi à Jove 82.20/ circiter. Ergo angulus verticalis (in quo fuere Satur. & Jupiter) cum Ecliptica 50.46½/. Quare si distantia 1.32/ diducatur in longum & latum, veniunt latitudini 1.11/, longitudini 58/, quibus Jupiter Saturnum superavit. At cum excessus motus diurni Jovij, quo superat diurnum Saturni, sit summum 6/ minuta, eoque minus: divisus ergo 58. in 6/, proveniunt ad minimum 10. dies, eoque amplius. Itaque hæc conjunctio facta est non 24. Decembris, non 18. 17. vel 16. sed ante 15. Decembris. Hactenus epistola.

Vide censuram.

Hæc igitur eodem die perscripsi; quæ etsi non exquisitissima, fidei tamen causa inferere placuit. Jam quid in subitanea, & tumultuaria observatione (dum ingruentem diem trepidi prævertimus) peccatum sit accipe, emendatum sequentium dierum diligentia.

CENSURA HUIUS OBSERVATIONIS.

CUM non ita expediti essemus, ob frigus & auroræ claritatem, tempus aliquod interlapsum est: Et quia prior Jupiter fuit observatus adhuc humilis, posterior Saturnus Jove altior; is interim unâ cum Jove nonnihil ascendit, hinc factum ut hæc distantia 1.32/ esset justo amplior aliquot scrupulis.

Die itaq; Solis sequente, ½ 8. Decembris mane, in azimutho 47.15/ cepimus expeditius has altitudines, & priorem

Saturnum,	altit.	6.	54/	} Differentia 1.20/ minor justo, quia prior Saturnus observatus.
paulò post Jovem,		5.	34/	

Tunc statim iterum Saturnum,		7.	12/	} Differentia 1.24/ verior, & tamen paulò minor justo, quia non possunt omnia eodem momento perfici.
E vestigio & Jovem,		5.	48/	

Ergo pro vero assumere possumus differentiam altitudinum 1.25/ visam: Jove jam in orientaliore azimutho versante, quasi quarta parte altitudinis.

Refractione Jovem inferiorem plus attollebat, quàm Saturnum superiorem, circiter 1½ scrupulis, ut videre est in tabula Tychonis. Ergo correctâ differentia altitudinum 1.26½/.

Hinc

Hinc corrigam distantiam diei 25. Decemb. Nam motus tridui in Jove est $37\frac{1}{2}$: in Saturno $20\frac{1}{2}$, superatio $17\frac{1}{2}$, in circulo ad Eclipticam proximè parallelo, qui cum verticali faciebat angulum $50\frac{1}{2}$ proximè, complementum $39\frac{1}{2}$.

Cujus sinus	63600.	Differentia altitudinum	1.26/30//
ductus in superatio-		Hinc inventam differen-	
nem	$17\frac{1}{2}$.	tiam subtrahe	11/.11/.
creat partem	11/.11//.	Remanet differentia al-	
de superatione longitudi-		itudinis	1.15/.19//.
nis tridui, congruentem		pro die 25. quam vitiosè	
superationi altitudinis		observaveramus.	1.32/.

Jam itaque verior hæc distantia, ducta in longum & latum, dat veriore differentiam long. $47/.40//$. die 25.

Superatio diebus 8. est $46/$. Ergo superatio per $47/.40//$. fit diebus 8. horis $6\frac{2}{3}$. Itaque cum facta sit observatio

Die	25.	h.	$7\frac{1}{2}$	mane
Subtrahe inventos	8.	h.	$6\frac{2}{3}$	
Restant	17.	h.	$0\frac{5}{6}$	mane, Saturno supra

Jovem elevato. Dies sat certa est, quam etiam in Prognostico ex observationibus Tychonicis & meis prædicere potui, quòd sit futura 16. 17. vel 18. Decemb. At de hora incertissima pronuntiatio. Nam supra dictum, si etiam corporibus ipsis sese mutuò attingerent hi duo Planetæ, nulla differentia latitudinum; quæ tamen fuit apud nos minorum $58\frac{1}{3}$; vix discerni posse intra spacium unius diei, uter altero sit prior vel posterior.

*Tempus
verum
conjun-
ctionis
magnæ
Saturni
& Jovis.*

Hæc autem qualiscunque observatio, confirmatur etiam mediocriter per subductum calculum Saturni & Jovis, quem ab eo tempore ex Tychonicis, & paucis meis observationibus perfeci. Per eum enim ad meridiem diei $7\frac{2}{3}$ Decembris, anni 1603. refertur Saturnus in $8.8/38//$ Sagit. cum latit. $1.41/.5//$ Boreali. Jupiter in $8.5/.32/$. Sagit. cum lat. $0.36/.5//$ Boreali. Ergo Jupiter in meridie tribus minutis stetisset ante Saturnum. Differt calculus ab observatione horis 23. nihil amplius. Latitudinum differentia fuit $1.5/$, quæ post dies 8. videbatur mihi $58\frac{1}{3}$, discrepantia minorum $6\frac{2}{3}$, facillime inde potest esse orta; si Saturnus cum Jove non præcisè in eodem verticali fuerit. Quando enim latitudines Planetarum observantur deditâ opera; res non committitur modis adeò lubricis. Itaque lector hac propinquitate debet esse con-

esse contentus. Hactenus igitur tempus conjunctionis magnæ inquisivimus, neglecto loco vero in zodiaco.

Age nunc alias circumstantias consulamus, quibus certi reddamur, de veris locis Planetarum in longum & latum. Primum de Mercurio agamus ex $\frac{1}{2}\frac{5}{7}$ Decembris. Cum enim instrumenti mei pinnacidia adduxissem ad propinquitatem unius gradus, & 59. minutorum, (arctius autem illa cogere non potui) apparebat, distantiam Jovis & Mercurij minorem esse. Minus itaque distabant, quàm 1. 59/, & in linea quæ erat Horizonti parallelus ferè: ut tamen Mercurius esset paulò elevatior. Triangulum erat scalenon, cujus minimus angulus ad Mercurium, maximus ad Jovem, mediocris ad Saturnum: Latera in proportionem horum numerorum, 10. 13. 14. vel 10. 13. 15. Hæc primò invicem comparabimus. Scimus enim ex præmissis, distantiam Saturni & Jovis fuisse 1. 15/ 20//. Hic verò qualium particularum ista distantia habet 10/, talium distantia Jovis & Mercurij habuit 13/ circiter. Si ergo 10. fiunt 1. 15/ 20//. vel 75 $\frac{1}{2}$ / minuta: tunc 13. fient 1. 38/, quod sanè minus est, quàm 1. 59/, ut par erat.

Et cum prius sit inventus angulus verticalis per Jovem cum Ecliptica, ejusque parallelo, grad. 50. 46/, erit ejusdem verticalis cum Horizonte, ejusque propinquis parallelis, angulus 39. 14/. Sed quia Mercurius, qui erat ad sinistram, attollebatur paulò plus quàm Jupiter; inclinetur ergo linea per Planetas ad Horizontem, angulo graduum 10. Igitur inter Eclipticam & hanc lineam erit angulus 49. 14/: qui quæsitus in margine nostræ parallacticæ, exhibet sub columna 49 (quod est dimidium de 1. 38/, distantia Jovis & Mercurij:) dimidium ejus, quo Mercurius plus Jove distat in Septentrionem, scilicet 37/ 6//. Ergo differentia latitudinum 1. 14/ 12//. Sic complementum ejus anguli, quod est 40. 46/, ex eadem columna exhibet dimidium differentię longitudinis, scil. 32/. Itaque Mercurius plus distat in consequentia per 1. 4/, quod paucissimorum scrupulorum periculo pronunciare tutò possumus. Ac cum Maginus diurnum Mercurij faciat ab antecedenti die, 55/ minuta, Jovis verò 13/: facit igitur exsuperationem diurnam 42/. Ergo distantiam 64/ minutorum absorpserunt anteaactæ horæ 36 $\frac{1}{2}$ /. Itaque die $\frac{1}{2}\frac{3}{7}$ Dec. vesperi hora 6 $\frac{1}{2}$, fuit vera conjunctio Jovis & Mercurij, secundum longitudinem, differentiâ latitudinum 1. 14/, quando Planetæ erant sub Horizonte.

Et cum Saturnus die 25. per 48. minuta distiterit in præcedentia à Jove: additis igitur, 1. 4/, differentia longitudinum Saturni & Mercurij

*Tempus
veræ con-
junctionis
Jovis &
Mercurij.*

*Tempus
veræ con-
junctionis
Saturni
& Mercu-
rij.*

fuit, 1.52/. Sed Mercurij motus tridui est 2.35/ : Saturni 21/, ex Magino. Ergo superatio tridui est 2.14/. Ergo diebus 2. horis 12. antè, scil. $\frac{1}{2}\frac{2}{2}$ Decemb. vesperi hora 7. fuit conjunctio Saturni & Mercurij, differentiâ latitudinum perquam tenui. Nam etiam Saturnus Jove septentrionalior fuit plus uno gradu, quemadmodum & Mercurius. Ecce causam largæ pluvix, quæ die 22. fuit, & quare à vespera diei 23. quando Mercurius cœpit separari à Jove, restituta serenitas.

Et cum aliàs etiam plurimum possit Mercurius in ciendis tempestatibus (cujus rei causa diligentibus naturæ pervestigatoribus erit exponenda) causa patet ex parte, quare prima pars hyemis fuerit adeò lenis. Nam die $\frac{2}{3}\frac{1}{1}$ Octobris Mercurius ad Jovem primò venit, die 5. Novemb. primò ad Saturnum. Tunc die $\frac{1}{2}\frac{2}{2}$ Novembris cursu converso, (quod ipsum etiam turbat aërem per se: non quod is verè fiat retrogradus; sed quia natura rerum sublunarium hoc, ex situ terræ, sibi sic imaginatur, quemadmodum & hominum oculi; ut obiter hic Pico ex principijs supra inculcatis respondeam) initio Decembris ad Solem, tum ad Venerem venit, & statim die 25. Novemb. vel 5. Decemb. secundò ad Saturnum, 27. Nov. vel 7. Dec. secundò ad Jovem venit; quia paucis diebus pòst inventus est 5. vel 6. gradus à Jove distare; cum tabulæ vix 3. indicent, ut supra dictum. Ad $\frac{1}{7}\frac{3}{3}$ Decembris iterum converso cursu, die $\frac{1}{7}\frac{6}{8}$ $\frac{1}{7}\frac{7}{7}$ Dec. quibus perflaverat horribilis ille ventus, in sextilem Martis impexit; & sic tandem $\frac{1}{2}\frac{2}{2}$ Decembris, tertio ad Saturnum, $\frac{1}{2}\frac{3}{3}$ Dec. tertio ad Jovem pervenit: ut jam creberrimos aliorum etiam Planetarum congressus & configurationes taceam.

Ad confirmationem loci Mercurij, cœpimus die $\frac{1}{2}\frac{8}{8}$ Decem. distantiam ejus à spica, gr. 55. 53/, correctam per observationem aliarum distantiarum satis cognitarum. Et cum hæc distantia sit ad Eclipticam transversa, quia Spica in Austro, Mercurius in Septentrione: respondebit ei de longitudine, 55. 47/ ferè: quæ addita ad locum Spicæ in 18. 19/ Libræ, procreat longitudinem Mercurij 14. 6/ Sagitt. & paulò ultra, quia Mercurius refractione attollebatur versus Spicam: Jam $\frac{1}{2}\frac{5}{5}$ Dec. antè, locum Jovis sume 9. 45/ Sagittarij, ex calculo, & adde distantiam Mercurij illo die inventam 1. 4/: ut sit locus Mercurij 10. 49/ Sagittarij. Itaque motus tridui est 3. 17/: nec multò alius in Magino.

Eodem die $\frac{1}{2}\frac{5}{5}$ Decemb. Jovis à Scorpionis corde distantiam invenimus 7. 25/: non tamen sine dubitatione, quia perverso pinnacidio, ut habet annotatio: Et quia eadem fere altitudo fuit, nullum est à refractione periculum. Jam verò nisi assumpserimus aliquid cognitum, nihil

nihil extruemus. Assumatur ex calculo cognita latitudo Jovis Septentrionalis $0.36/$. Nam ea parum mutatur à die $\frac{7}{7}$ Decemb. Cum itaque cordis Scorpij latitudo sit $4.27/$, Australis, & longitudo $4.16/30//$ Sagittarij. Itaque cum aggregatum latitudinum sit $5.3/$; differentia longitudinum erit circiter $5.2\frac{1}{3}/$. Jupiter igitur in $9.44/$ Sagitt: differentia à calculo unius minuti, non major, quod in perverso pinna-cidio mirum, tantâ claritate auroræ. Sed hinc quoque confirmatur calculus loci Jovis, ad diei 7. Decembris meridiem suprâ subductus.

Saturni verò locus ex Jove habetur; quia supra probatum, fuisse Saturnum ante Jovem per $48/$. Itaque quam proximè in $8.57\frac{1}{2}/$ Sagitt. latit. $1.40/$ Septent. Calculus verò redarguebat illam quantitatem $48/$ non nihil. Itaque Saturnus verius in $9.1/$ Sagittarij.

Ostensum est hætenus, quibus diebus Saturnus & Jupiter, quibus & Mercurius cum utrôque fuerint congressi. Quia verò ex Cypriani Leovitij doctrina, Mars accedens justum magnæ conjunctionis modum implet: age & hujus Planetæ observationes adjungamus. Itaque quo tempore congressi sunt Saturnus & Jupiter; Mars in Libra hærebat, ingressus illud signum die 8. Decembris; itaque sub principium anni 1604. per utriusque Planetæ sextiles perrexit. Interea Sol superato Martis triangulo, stationarium eum exhibuit, sub principium Martij, cum pervenisset in $27.$ gradûs Libræ ultimos scrupulos. Ex eo itaque vestigijs retrò lectis, Aprili mense properavit in Solis oppositum, proximè Spicam Virginis: Mense Majo statione peracta in $8\frac{2}{3}$ Libræ; denique recto itinere properavit ad superiores: & die $\frac{15}{25}$ Julij, tandem exijt è Libra, cum ultra septem menses in ea esset commoratus. Die $\frac{7}{22}$ Septemb. ingressus est Sagittarium: unâ multæ pluvix, & venti frigidi propter aspectus, quos vide in Ephemeridibus, non neglectis Quintilibus. Præsertim verò diebus $\frac{10}{20}$ $\frac{11}{21}$ $\frac{12}{22}$ Septem. cælum inconstans & pluvium erat, venti frigidi: Nam & Sol in quintili, & Mercurius in sextili erat Martis. Dies $\frac{13}{23}$ serenus illuxit: itaq; vesperi motibus Planetarum advigilavi: Sed cum Sol ingressus esset Libram, & hoc cum sequenti signo Scorpionis, brevium sint descensionum; non multum potuit interesse temporis inter extinctum crepusculum, & occasum Planetarum.

Itaque pro latitudinibus Planetarum, Jovis quidem distantiam à capite Ophiuchi dimensus sum $35.38/$; Saturni ab eodem semel $35.5\frac{1}{2}/$, iterum $35.9/$, qualium inter Lyræ & Aquilam erant $34.17/$: (nam multò vilioribus, quam sunt Tychonica, utor instrumentis, & quæ

probatione subinde indigent) at nec Martis stellam observare, neque superiores ad stellas in zodiaco pro longitudine comparare potui: prius enim occiderunt Planetæ. Et secutæ diebus sequentibus effusissimæ pluvix cum ventis & magno frigore; eò quòd Venus & Mercurius in Libra, Mars & Saturnus in Sagittario convenissent, utrique in utrorumque sextilibus; nec multum abesset Jupiter. Quisquis est Philosophorum, mihi ob nova dogmata, quibus Aspectus & Conjunctiones stabilio, infensus; eum rogo, vel unius anni tædium perferat, aspectus cum tempestatibus comparans: aut persuasus, sibi rem esse cum viro bono, hunc solum annum, uti est à me exceptus, de die in diem diligenter consideret: scio si est discendi cupidus, si veritatis amans, manus dabit.

Die $\frac{1}{2}$ Sept. cælum arsit, signum restitutæ serenitatis, aut humoris in frigido; soletque frequenter fieri, cum Mars tumultuatur.

Ergo die sequenti $\frac{1}{2}$ Septemb. parte occidua nubibus vacua, redij ad observandos Planetas: pulchrum spectaculum, quatuor Planetæ, Saturnus, Jupiter, Mars, Luna corniculata, eodem loco, Saturnus, Jupiter, Luna in eadem rectâ; Mars, Jupiter, Saturnus in Triangulo Scaleno; Brevissima distantia Martis & Saturni, post Lunæ & Saturni, inde Jovis & Martis, tum Jovis & Saturni, deniq; Jovis & Lunæ. Primus occidit Mars, inde Luna, tum Saturnus, ultimus Jupiter. Apparuitq; ad oculum, jam tum transisse conjunctionem Martis & Saturni. Apparere puto ex hac consignatione; die $\frac{1}{2}$ Sept. nondum fuisse incensum novum sidus: prius verò quàm occiderent, Sextante mensi sumus ista.

Mars ab Aquila — 53. 4/ : cum Mars attolleretur tanto spacio supra montem, quantum distabant Saturnus & Jupiter.

Tum Mars à clara humeri Sagitt.

26. 1/.

Marte post montem eunte.

Saturnus à clara Sagittarij.

27. 17.

Altitudo supra montem;

circiter 1. gr.

Saturnus à capite Ophiuchi.

34. 55/.

Saturno post montem eunte.

Jupiter à capite Ophiuchi.

35. 34/.

Altitudo Jovis supra montem.

circiter $2\frac{1}{2}$ gr.

Jupiter à clara quadrilateri Sagitt.

19. 40/.

Altitudo supra montem: quasi

1. gr.

Inter Aquilam & Lyræ.

34. 10/.

Debuit.

34. 12 $\frac{1}{2}$ /.

Inter

Inter ultimam caudæ Ursæ & Coronam.

30. 32/.

Debuit

30. 36 $\frac{3}{4}$ /.

Itaque circiter 4. minutis peccavit Sextans, ob inversum positum pinnacidij: Atque hinc cæteras distantias emendo.

Hic quænam Tycho Brahe, quæ alij tradant præcepta computandi Planetarum loca, quæres aliunde: Mihi jam non quæritur hoc, quàm artificiosè, sed quàm breviter idem possim, quod illi; dummodo tutò; quia vita brevis, ars longa.

Caput Ophiuchi est hoc tempore in

16. 53 $\frac{1}{2}$ / Sagit.

Compen-

Humerus Sagittarij in

6. 54 $\frac{1}{2}$ / Capric.

dium æte-

Hinc aufero distantiam 27. 21/, quasi omnis abiret in longum; re-
linquitur Saturno locus fictus, in 9. 33/ Sagitt. circiter: itaque differentia
longitudinum inter caput Ophiuchi & Saturnum, quasi 7. 20/. Ergo
secante de 34. 59/, diviso per secantem 7. 20/, relinquitur secans de 34.
18/. Itaque de distantia à capite Ophiuchi 34. 59/: debetur latitudini
34. 18/. Et cum sit capitis Ophiuchi latitudo 35. 57/: hinc ablati 34. 18/:
relinquunt latitudinem Saturni 1. 39/ Sep: vero propinquam. Hinc jam
corrigemus locū Saturni sic: Humeri Sagit. latitudo est 3. 31/ Aust. adde
Saturni Septentrionalem, conflabitur summa 5. 10/, Cujus secante se-
cans distantie 27. 21/ divisus, constituit secantem 26. 54/. Atq; hæc ab-
lata de 6. 54 $\frac{1}{2}$ / Capric. relinquunt 10. 1/ Sag. verior locū Saturni. Hic
duabus operationibus brevibus & facilibus assecutus sum, quod apud
alios fit pluribus; etsi scio non vniversalem esse modum hunc: at certè
semper utilis est, ubi altera stella longitudine, altera latitudine parum
differt, aut ubi prope verum præcognoscitur. Potes probare sic, si vis:

Verior locus Saturni

10. 1/ Sagit.

Capitis Ophiuchi

16. 53 $\frac{1}{2}$ / Sagit.

Differentia

6. 52 $\frac{1}{2}$ / Secans 100724.

Distantia ab Ophiucho

34. 59/ Secans 122053.

Prodit verior latitudinis differentia 34. 23/. Itaque latitudo ve-
rior 1. 34/. Et summa latitudinum 5/ 5/: cujus secans solis 13 particu-
lis differt à priori: itaque secans de 26. 54/. auctus 13. particulis, unum
solum minutum amplius subtrahendum exhibet. Ut verissimus locus
sit 10. 0/ Sagit.

Hoc ad exemplum dixi, quia rarissimè (modò eligantur idoneæ
fixæ) ad iterationem hanc venit: nec ea tamen ullam habet difficul-
tatem.

Notandum autem, Saturni latitudinem veram esse minorem, quàm

hic apparuit, ob refractionem: in longitudine nihil aut perexiguum turbant refractiones; quia fixa cum Saturno fuit in eadem pene altitudine.

Pro loco Jovis.

Clara quadrilateri Sagittarij in	6.	54 $\frac{1}{2}$ /	Capricorni.
Distantia Jovis ab eâ,	19.	44/.	
Ergo Jupiter quasi in	17.	10 $\frac{1}{2}$ /	Sagitta-
Sed Caput Ophiuchi in	16.	53 $\frac{1}{2}$ /.	rij.
Differentia	0.	17/.	Sec. 100001.

Hic pro divisore adhibitus nihil mutat distantiam à capite Ophiuchi 35. 38/. Hanc ergo subtrahe à latitudine Ophiuchi 35. 57/, relinquuntur minuta 19/ pro latitudine Jovis septentrionali. Et hæc ad 3. 31/, addita constituunt 3. 50/. Secans 100224: cum hoc divide sec: de 19. 44/, 106239. Prodit 19. 22/ 24//, quæ aufer à 6. 54/ Capric. restat 17. 32/. Sagitt. verus locus Jovis; nisi quid fortè refractionis turbat, quod parum est: at aliquid sanè, idque non contemnendum, in latitudine erit.

Atque hæc observationes sic mediocriter consentiunt cum illis ante quadriduum: Nam ejus diei distantia inter lyram & aquilam, arguit excessum instrumenti minutorum 4. Itaque cum paulò ante observaretur inter Saturnum & caput Ophiuchi 35. 9/, abundavit totidem, cum verò prius 35. 5 $\frac{1}{2}$ /, rectè habuit, & pinnacidium intermedio tempore, impulsu, ut solet, loco motum videtur. Igitur & inter Jovem & caput Ophiuchi verè 35. 38/, quæ ablata à latitudine Ophiuchi, relinquunt latitudinem Jovis 19/. quia longitudo eadem. Saturni verò latitudo (ascitâ differentiâ longitudinis à capite Ophiuchi 7. 13 $\frac{1}{2}$ / & distantia 35. 5 $\frac{1}{2}$ /: itaque differentiâ latitudinum 34. 26/.) efficitur 1. 31/ Sept. tribus scrupulis minor, quàm quadriduò post, quia die $\frac{1}{2}$ $\frac{2}{3}$ Septem. altus fuit & liberior à refractionibus.

Pro loco Martis die $\frac{17}{27}$ Septembris.

In ejus diei meridie calculus, nondum tunc undiquaque correctissimus, exhibuit locum Martis 10. 38/ Sagitt. latit. 1. 36/ Australi. Cum ergo distiterit Mars ab Aquila per 53. 8/, & fixa sit in 26. 12 $\frac{1}{2}$ / Capricor. cum latit. 29. 21 $\frac{1}{2}$ /: Assumpta Martis latitudine 1. 30 $\frac{1}{2}$ / Australi, prodit locus ejus in 10. 55/. Sagitt. Et cum distiterit ab humero Sagittarij per 26. 5/, qui est in 6. 54 $\frac{1}{2}$ / Capricor. lat. 3. 31. Austr. resumpta eadem Martis latitudine prodit locus Martis 10. 53. Sagitt: qui quia non conveniunt, examino aliam latitudinem Martis 1. 24/, quæ prodit mihi locum illic 10. 50/

10.50/ Sagitt. hinc 10.54/, Sagitt. Quare intelligo per has quidem duas observationes stabiliri latitudinem 1.29/ Austr. & locum 10.53½ Sagitt. At non mansit ei eadem altitudo in utraque distantia, & valde lubrica est ratio per tales duas stellas, utramque ex eadem zodiaci plagâ stantem, velle locum Martis in longum & latum definire. Neque tamen aliter observare potui Planetam propinquum Occasui Heliaco. Propterea etiam illa longissima operatione, qua Tycho Brahe in Progymnasmatibus usus est, supersedi; ut quæ frustra subtilitatem quæsitura fuit, in crassa observatione: Consentit tamen calculo, quantum satis est: nam si in meridie locus ejus fuit 10.38/, & diurnus 42/: Horis igitur 8. debentur 14/. & locus Martis ad horam nostram 10.52/ Sagitt. Quod verò latitudo 7/ scrupulis est minor, & Mars tantò altior & propior Eclipticæ, quàm in calculo: id est ob refractionem; quia Mars prope horizontem observabatur.

Ex his itaque observationibus patet etiam verus dies conjunctio- *Verum*
nis Saturni & Martis. Nam si Saturnus hoc die 17 Sept. hor. 8. in 10. 1/ *tempus*
Sagitt. Et Mars in 10.38/ Sagitt. Die itaque præcedente 16 Sept. vespere *conjunctio*
ri, post hor. 8. fuerunt invicem proximi, quoad longum, in 10. Sagitt. *nis Satur-*
proximè locum congressus Saturni & Jovis, qui fuit præcedente De- *ni & Mar-*
cembri; æqualibus ferè spatijs ab Ecliptica distantes in partes contra- *tis.*
rias, & à sese mutuò gradibus paulò plus tribus, Saturno superiore.

Postremò verus dies conjunctionis Jovis & Martis, qua denique *Verus*
absolvitur magna conjunctio, sic habetur ex his observationibus. *dies con-*
Nam diem & locum in nimbo nox intempestatenebat: etsi proximis *junctio*
diebus antè & post, cælum per nubium hiatus aspici, præterita an in- *Jovis &*
stans conjunctio, discerni facile potuit. *Martis.*

Die 29. Sept. vel 9. Oct. in meridie locus Jovis ex analogia sat fida observationis prius habitæ, & diurno, in 19.12/ Sagitt. Eodem meridie calculus (quem jam modò vidisti confirmatum ex observatione) exhibet locum Martis in 19.14/ Sagitt. cum latit. 1.36/ Australi, quæ hoc intermedio tempore fuit, ut ita dicam, stationaria, & hac vice maxima. Ergo horâ unâ ante meridiem fuerat plena conjunctio Jovis & Martis in 19.12/ Sagitt. Jove septentrionali quàm fuit Mars, ad duos ferè gradus: cum statim postridie in 17.40/ Sagitt. sesquigradu antè, primò apparuerit novum sidus.

Quemadmodum igitur in mundo Saturnus est altissimus, Jupiter *Compara-*
medius, Mars trium infimus: sic in hac visibili conjunctione magna *tio novi*
trium superiorum, Saturnus etiam ad oculum fuit supremus in se- *sideris,*
ptentrione,

ptentrione, ut Jupiter sub illo transfret: sic vicissim Jupiter septentrionalis, ut Mars Australis sub utroque transfret: omnibus autem tribus altius effulset novum sidus: tam quod mundi diametrum, quam quod Eclipticam attinet.

*Conclusio
descriptio
nis hujus
Trigoni
ignei.*

Atque hæc est illa celebratissima magna trium superiorum Conjunctio, quæ exactis à Mundi conditu septem magnis Revolutionibus octingentorum annorum, prima rursus contigit in signo Sagittarij, quod tertium est ex Triplicitate ignea; quam hæc astronomicâ descriptione, quantâ potuit fieri curâ exornatam, nascituris per hos succedentes octingentos annos, legendam transmittito: si & hæc digna, & illi capaces futuri sunt; neque vel mundus interierit; vel universalis aliqua pestilentia, cujusmodi aliquot ex historijs legimus, potissimâ parte generis humani extincta, reliquos à libris ad aratrum, unde desumpti sunt, rursus redegerit, secundum illud: **TERRA ES (agricolæ) ET AD TERRAM (ad agriculturam) REVERTERIS:** vel fera quædam barbaricarum gentium illuvies, luxu effoeminatam, & libertate dissolutam Europam inundaverit, omnibus & artibus & prodigiosâ librorum copiâ, funditus extirpatis:

*Qualis ubi ad terras, abrupto sidere, nimbus,
It Mare per medium: miseris heu præscia longè
Horrescunt corda agricolis, dabit ille ruinas
Arboribus, stragemq; satis, ruet omnia latè.
Antevolant, sonitumq; ferunt ad littora venti.
Et jam aggeribus ruptis spumeus amnis
Exijt, oppositasq; evicit gurgite moles;*

Fertur

Fertur in arva furens cumulo, camposq; per omnes,

Cum stabulis armenta trahit.

Sed hæc superis curæ sunt. Nunc jam tempus est videre, qualem Deus Opt. Max. ipse clavum fixerit ad locum & diem hujus ultimæ conjunctionis: & quali monumento illam ad posteritatis memoriam commendaverit: quod sub principium hujus libelli dici cœptum, nunc quoad Astronomiam, diligentius excutietur.

Observationes hujus novæ stellæ.

CAPUT XII.

Memorabile est, & superioribus adjungendum, omnibus locis, ex quibus ad me fama novi sideris pervenit, cœlum per hanc Jovis & Martis conjunctionem, ipsumque sideris exortum, fuisse pluvium, continentibus aliquot diebus. Die $\frac{7}{8}$ Octobris serenitate restituta, hæc observavi, sextante ferreo, qui sequentibus diebus abundare deprehensus fuit aliquot minutis.

Occaso Sole, clara adhuc die, vidimus satis altum, antequam vel Jupiter vel ulla stella cerni posset.

Inter Novam &	Jovem	3.	$28\frac{1}{2}$ °.
	Martem	8.	31.
	Saturnum	6.	12°/ vel 6. 14°/.
	Humerum Sagit.	20.	0°/.
	Dextrū genu Oph.	7.	39. difficilis obser- vatio.

Hæc à tempore, quo Nova, Jupiter, Mars habuerunt altitudinem 9, gr. usque dum hæc decrevit ad altitudinem 4. gr.

Saturnus, Nova, & femur formabant Scalenum acutangulum. Erāt primò Nova & Mars in æquilibrio Horizontis, paulò post Nova & Jupiter. Erant in eadem rectâ Nova, Mars, & posterior in trapezio Sagittarij, Jove inferiori, qui tamen erat Septentrionalis aliquot minutis. Itaque arguebatur fidus ab Ecliptica septentrionale.

Die $\frac{8}{8}$ Octobris.

Inter Novam &	Jovem	3.	40°/ bis.
	Humerum Sagit.	20.	1°/.
		20.	$2\frac{1}{2}$ °/ bis.
	Dextrū genu Oph.	7.	31°/ Difficilis observatio, ob stellæ & 7. 32°/ instrumenti situs incommodos.

H

Tunc

Tunc sextante mensi sumus inter alam Pegasi, & sequentem humerum Aquarij, 35. 12/, debuit esse 35. 9/. Sic inter præcedentem humerum Aquarij, & inferiorem in cornu Capricorni 19. 42/: debuit 19. 37/. Ergo Sextans circiter 4. minutis abundat ob luxationem Pinnacidij.

Die $\frac{1}{2}$ Octobris in viridario Cæsaris, ubi deposita habebantur instrumenta Braheana, observavit Tengnaglius gener Tychonis cum Studiosis, me præsentem, ista:

Inter No- vam &	{	Jovem	4.	1 $\frac{1}{2}$ /, ego solus.
		Caput Ophiuchi	34.	2 $\frac{1}{2}$ /.
		Humerum Sagittarij	19.	34/.
		Sinistrum genu Serpenta:	16.	52/.
Inter Mar- tem &	{	Humerum Sagittarij	30.	30 $\frac{1}{2}$ /.
		Sinistrum genu Serp.	27.	36/.

Pro sextante explorando mensi sumus inter Aquilam & caput Serpentarij — 33. 30 $\frac{1}{2}$ /.

Eodem vespere observavit & Justus Byrgius, Cæsaris automato-
pæus, inter Novam & caput Ophiuchi 34. 0/, minus quàm nos 2 $\frac{1}{2}$ scr.
Sic inter genu Ophiuchi & Novam 7. 47/. Inter Aquilam & Novam
45. 43/: probationis causâ inter Aquilam & Serpentarij caput 33. 30/.

Die $\frac{1}{2}$ Octobris ibidem, observavimus

Inter No- vam &	{	Jovem	4.	59 $\frac{1}{2}$ /.
		Caput Ophiuchi	34.	1 $\frac{1}{2}$ /.

Postea occidit stella heliacè cum Planetis, ut supra dictum.

ANNO M. DC. V.

Postquàm orta esset stella heliacè, jamque satis magno spacio à
Sole esset relictâ, cepi die 22. Jan. vel 2. Febr. Tyrones qui me juvabant
exercere; quæ itaque hoc & sequenti 8. 10. observata, mitto recensere,
ut paulò incertiora, ne onerem lectorem.

Die $\frac{2}{2}$ Februarij mane, cùm vix esset orta, cepimus ejus distan-
tiam ab Aquila & corde Scorpij, quæ erant in æquilibrio horizontis.

A corde Scorpij. 14. 55/. ter.

Et hæ duæ stellæ erant in æquilibrio horizontis.

Ab Aquila	{	45.	51/.	
		45.	54/.	fortè 44/.
		45.	45/.	Discebamus incommo-
		45.	44/.	do & loco, & instru-
		45.	45/.	menti tractatione.

Uc

Ut sextans probaretur; inter cor Leonis & spicam Virginis cepimus 54. 2/ bis: deb. 54. 2/.

Et inter spicam Virginis & lancem Austrinam 21. 24/: debuit 21. 22/.

Ut brevis sim, mensibus Martio & Aprili, meridianam Novæ altitudinem mensus sum 18. 47/, vel 18. 48/. promiscuè, qualium sinistri genu 30. 9/. dextri 24. 48/. Particularia mitto, vitandi tædij causâ. Culminabat autem tenuissimo discrimine ante vel post parvam in calce dextri pedis Ophiuchi.

Proderit autem his nostris observationibus adjungere & illas, quas David Fabricius habuit in Ostfrisia: vir equidem talis in astronomicis, penes quem post extinctam, cum authore Braheo, diligentiam observandi cœlestia, omnis in observando stat authoritas: quam palmam illi, quantum ad me, qui confuso visu multum impediior, cedo perlibenter. Adde etiam in rimandis Planetarum motibus sagacissimum ingenium, inque contemplando studium indefessum. Quod Astrologica attinet, equidem fateor, virum illum authoritati veterum & cupiditati prædictionum, ubi hæc duo conspirant, alicubi succumbere, & quodam quasi Enthusiasmo præter rationem abripi: verum ista cum ingenti doctorum virorum turba communia habet. Quo nomine vel solo veniam meretur. Quid ringeris delicatule Philosophe, si matrem sapientissimam, sed pauperem, stulta filia, qualis tibi videtur, nænijs suis sustentat & alit? si locum debitum illa apud hominum cœtus longè stultissimos aliter non invenit, nisi per hujus simplicitatis intercessionem? Nisi enim quispiam alius prius ita credulus fuisset, ut sese ex cœlo futura prædicturum speraret: nunquam tu ita sapiens factus esses, ut Astronomiam (quippe ignoratam) per se discendam esse censeris. Si nisi per sapientiam, ad Philosophiam non adducimur; nunquam ad eam adducemur. Est in omni admiratione, & in omni cupiditate, dum rudis est, vanitatis plurimum: hæc tamen vanitas, in trivio, quâ ad Philosophiam itur, obvios ad pulchrum locum dirigit. Sed missis hisce in præfens, & in suum locum transmissis, jam ipsas Fabricianas observationes ex libello ejus Germanico, Hamburgi impresso, exque literis ad me datis, excerptemus. Sic ille.

David Fabricius Astronomus sedulus.

Excusatio Astrologiæ.

Nova stella distat			Brenggerus in Alsatia die
I.	A capite Ophiuchi	34. 0/.	29. Januar. 1605.
II.	Genu sinistro Oph.	16. 46/.	— 16. 50/. correctius 16. 45/.
III.	Aquila.	45. 45/.	

IV.	Ab Antare seu corde Scorpij	14.	$50\frac{1}{2}'$.	—	14.	$46'$.	iterato
V.	Lance Boreali	34.	$14'$.		(14.43',	Brenggero.	
VI	Lance Austrina	38.	$4'$.				
VII.	Boreali trium in fronte Scorp.	19.	$59'$.				
VIII.	Genu dextro Ophiuchi	7.	$32'$.				

Inquisitio loci veri sub zodiaco, novi sideris, ex
observationibus hisce.

CAPUT XIII.

Quia stella est observata à tribus Planetis: Mars verò diurnos motus celeriter variat; potes ejus locum ex observatione diei $\frac{1}{2}$ Octobris inquirere, ea methodo, quam Braheus docuit in Progymnasmatibus; constatque sex operationibus finium, & præterea multis finium arcuumque additionibus & subtractionibus. Exhibent autem hac methodo examinatae distantiae locum Martis $28.15\frac{1}{2}'$ Sagittae cum latitudine $1.20\frac{1}{2}'$ Australi. Calculus in præcedente meridie exhibet locum in $28.2'$ Sagittae. Ergo cum observatio sit facta circa horam 7. & 8. & diurnus sit $45'$: Igitur locus ejus ad horam fuerit $28.17'$ Sagittae pulcher consensus. Latitudo verò ex calculo debuit esse $1.34\frac{1}{2}'$ Australis, quæ visa est $1.23\frac{1}{2}'$: reliqua 11. minuta nobis ademit refraction, quæ Martem sustulit in Septentrionem, & Eclipticæ, quippe Meridionalem, propius admovit.

Hoc præmissis, jam agamus, ut in superioribus. Primò quia sidus ad oculum apparuit Septentrionale, ut & Saturnus fuit; assumo locum Saturni ex antecedentium dierum observatis & diurno, in $11.39'$ Sagittae. & addo distantiam novæ correctam $6.9'$; prodit locus prope verus $17.48'$ Sagittae. Et caput Ophiuchi est in $16.53\frac{1}{2}'$ Sagittae. Itaque longitudinum differentia circiter $54\frac{1}{2}'$, cujus secans $100012\frac{1}{2}$. Secans verò distantiae à capite Ophiuchi $34.2'$, est 120669 . Et hoc loco crescunt secantes per singula minuta particulis 24, cum priori secanti adhæreant tantummodo $12\frac{1}{2}$ supra diametri longitudinem. Itaque differentia latitudinum dimidio circiter minuto minor est, quam inventa distantia. Cum igitur caput Ophiuchi habeat latitud. — $35.57'$.

Aufero differentiam $34.2'$.
Relinquitur latitudo Novæ $1.55'$. Ex 21. Oct.

Vel

1. 56/. Ex 27. Oct.

Vel

1. 57/. Fabricio & Byrgio.

Hæc Novæ latitudo est certissima, quoad visum. Itaque hac jam utemur ut certâ, in loco ejus secundum longitudinem definiendo.

Prima omnium distantia à Jove fuit die 7° Oct. 3. 24 $\frac{1}{2}$ / correctè, sed in clarissimo crepusculo, quando Jupiter ad analogiam præcedentium dierum in 20. 35/ Sagit. fuit, cum latitudine Septentrionali minorum 21/ Sept. vel jam post 20. dies, paulò minori, circiter 13/: decrecebat enim duabus de causis. Aufero latitudinem Jovis 13/, à latitudine Novæ 1. 56/. residui 1. 43/: secans 100045, dividens secantem de 3. 24 $\frac{1}{2}$ /, scil. 100177, constituit secan. 100132, cujus arcus 2. 56 $\frac{2}{3}$ / ablatum à loco Jovis, quia præcedebat Nova, relinquit locum Novæ ex Jove, 17. 38 $\frac{1}{3}$ / Sagit. Quod si in assumendo loco Jovis, aut in ipsa metienda distantia per 2. aberratum, id redundabit in ipsum locum Novæ.

II. Eodem die Novæ à Marte distantia 8. 27/ corr. Locus Martis post dies quatuor fuit 28. 15 $\frac{1}{2}$ / Sagit. horâ ferè eadem, aut unâ ad summum ferius: Motus quatruidi & unius horæ, est 2. 58/. Igitur nostro die & hora Mars in 25. 17 $\frac{1}{2}$ / Sagit. cum latitudine 1. 35/ Australi visibili, quia Mars die 17. erat altior, & liberior à refractionibus, quàm die 21. Vera verò latitudo, calculo indice 1. 36/. Addo Australem Martis & Borealem Novæ latitudines, summæ 3. 31/ secans 100108 $\frac{1}{2}$, si dividat secantem de 8. 27/ 101097 $\frac{1}{2}$, prodit secans 100907 arcus 7. 4/, qui ablatum à loco Martis, relinquit locum novæ 17. 36 $\frac{1}{4}$ / Sagittarij.

III. Eodem die ex Saturno, qui novam antecedeat. Fuit ejus latitudo die 1° Sept. minor quàm 1. 34/. Post dies 20, decrescit duplici nomine. Assumam eam nostro die 1. 26/ Sept. & aufero à latitudine Novæ: residui 30/ secans adimit secanti distantia 6. 8/ particulas 4, quæ faciunt 1 $\frac{1}{4}$ / scrupulum; itaque differentia longitudinum prodiret 6. 7/. Et quia Saturnus in 11. 39/ Sagit. Ergo locus Novæ in 17. 46/ Sagit. Hic rursus in locum Novæ redundat, quidquid vel instrumento, vel assumptione diurni peccatum.

IV. Ab humero Sagittarij distabat Nova correctâ 19. 56/. Ejus verò latitudo sine refractione est 3. 31/ Australis: adde Novæ latitudinem Sept. provenit 5. 27/. Cujus secans 109454: dividens secantem 106373; constituit 105893, secantem arcus 19. 13 $\frac{1}{2}$ /: quem aufer à loco stellæ in 6. 54 $\frac{1}{2}$ / Capric. relinquitur 13. 41/ Sagit.

V. A dextro genu Ophiuchi, quod Braheanus calculus ponit in 12.

H 3

27 $\frac{1}{3}$ / Sagit.

$27\frac{1}{3}$ / Sagit. cum latitudine Boreali 7.18 /. Hinc aufer latitudinem Novæ, relinquitur 5.22 /: Cujus secans 100440 , dividens secantem correctæ distantia, vel 7.35 /, vel 7.31 /, constituit differentiam longitudinis, illic 5.22 /, hîc 5.18 /. Ut sit longitudo sideris vel 17.49 /, vel 17.45 / Sagittarij.

Collatio eorum, quæ die $7\frac{7}{8}$ Octobris in clarissima luce vespertinâ.

Ex	Jove sequente	17.	$38\frac{1}{3}$ /	} Sagittarij.
	Marte sequente	17.	$36\frac{1}{4}$ /	
	Saturno præcedente	17.	46 /	
	Humero Sagit. seq.	17.	41 /	
	Genu Oph. præced.	17.	49 /. vel 45 /	

Nullius valoris observatio, quia instrumentum in plano stellarum teneri non potuit. Vide tamen de hac stella infra notam aliquam.

Apparet nondum sufficienter correctas distantias Sextantis: nam præcedentes stellæ traserunt illam in sequentia, sequentes in præcedentia. Majores igitur justò distantia Sextantis; quod patet ex die $\frac{1}{2}$ Octob: ubi Tychnicum instrumentum exhibuit distantiam 19.54 /, quam hîc assumpsi 19.56 /. Medium horum est 17.41 / Sagit. Adde quòd quæ satis adhuc alta, in 17.38 / Sagit. apparere potuit: ea jam occidens, ob refractiones, necessariò in 17.42 /. vel 17.43 / Sagit. apparet.

Ex die $7\frac{8}{8}$ Octobris.

Adimemus non 4 , sed 5 . minuta distantijs, ut patuit ex distantia cornu Capricorni, & humeri Aquarij.

I. Ex Jove nihil novi prodibit. Aucta est namque distantia per $11\frac{1}{2}$ /, quantus ferè est & diurnus Jovis. Itaq; refertur in $17.39\frac{1}{3}$ / Sagit.

II. Ex humero Sagittarij, primò, in 17.41 / Sagit. iterum in $17.39\frac{1}{2}$ / Sagit.

III. Ex genu dextro Ophiuchi, assumptâ correctâ distantia 7.26 /, vel 7.27 /, prodit 17.38 /, vel 17.39 / Sagit.

Ex $\frac{1}{2}$ Octobris, & sextante Braheano.

I. Ex Jove sic. Assumatur locus Jovis ex analogia dierum præcedentium in 21.17 / Sagit. latitudo huc usque deminuta sit usque ad 9 / Sept. hanc aufer à latitudine Novæ; residui secans 100048 , dividat secantem distantia $4.1\frac{1}{2}$ /, 100247 ; prodit secans 100199 arcûs $3.36\frac{2}{3}$ /, qui ablatus à loco Jovis, relinquit $17.40\frac{1}{3}$ / Sagit. locum sideris.

II. Ex humero Sagittarij, à quo distabat Nova 19.54 /. refertur ut prius ferè, in 17.39 / Sagit.

III. Ex

III. Ex sinistro genu Serpent.	Distantia	Prodit 103043.
Latit. fixæ 11.30/. Bor.	16.52/	Diff. lo. 13.57/.36//.
Novæ 1.56/ Bor.	Sec. 104495.	Loc. fix. 3.42/.20// Sag.

Differentia 9.34/.	Sec. 101410.	Lo. Nov. 17.40/ Sag.
Processus Tychonicus generalis facit differentiam longit. 13.59/.		
48/ : Itaque locus 17.42/ Sagit.		

Ex $\frac{17}{27}$ Octobris.

A Jove, qui ut sup. in 22.23/	Distantia	Prodit 100330.
Latit. Jovis 0. 7/ Bor. (Sag.	4.59 $\frac{1}{2}$ /.	Differ. long. 4.39 $\frac{1}{2}$ /.
Latit. Novæ 1.56/ Bor.	Sec. 100380 $\frac{1}{2}$.	Locus Jovis 22.23/ Sag.

Differentia 1.49/.	Sec. 100050.	Locus novæ 17.43 $\frac{2}{3}$ / Sag.
--------------------	--------------	---------------------------------------

Ex $\frac{2}{7}$ Februarij.

I. Ex Aquila; sumamus distantiam ultimò tribus iterationibus repertam, 45.45/, quæ correctâ fit 45.43/, quantam & Byrgiana exhibet observatio, (nam duobus minutis deminuit examen distantias, ut vidimus) & locum stellæ ex Tychone in 26.12 $\frac{1}{3}$ / Capric. latit. 29.21 $\frac{1}{2}$ / Bor. Et quia latit. stellæ magna, utemur artificio Tychoniano, quod generale est.

Complementum latit. Aquilæ 60. 38 $\frac{1}{2}$ /.

Novæ latit. 1. 56/.

Distantia	45. 43/.	62. 34 $\frac{1}{2}$ /	85475.
Complem.	44. 17/.	58. 42 $\frac{1}{2}$ /	88790.
Sinus	69821.		3365.
	1682 $\frac{1}{2}$.		1682 $\frac{1}{2}$.

Locus fixæ 26. 12 $\frac{1}{3}$ / Capric.	681385.	87107 $\frac{1}{2}$.
38. 32/.	87107. Prodit 78224.	51. 28/.
Locus novæ 17. 40 $\frac{1}{3}$ / Sag.		38. 32/.

Sic à corde Scorpj	Distantia	Prodit 102830.
Latitudo fixæ 4. 27/ Aust.	14. 53/	Diff. lo. 13.28/ 30//.
Novæ 1. 56/ Bor.	Sec. 103473	Loc. fix. 4.16/.20// Sag.

Summa 6. 23/	Sec. 100624	L. Nov. 17.45/ Sag.
Et quia grandiuscula latitudo, utar etiam hîc viâ regiâ, prodibitq;		
differentia 13. 27/. 15//.		

Locus

Locus cordis addatur 4. 16/ 20//. Sagitt.

Prodit Locus Novæ 17. 43/ 35//. Sagitt.

Differt igitur locus hic 3. scrupulis à priori. Sed vitium in ipsa observatione fuisse, patet ex Fabriciana, quæ hanc distantiam facit 14. 50½/.

Ex obser-
vatis Fa-
bricij lo-
cus novæ.

Nunc locum stellæ computabimus ex Fabricianis omnibus:

Primum, quia cum Byrgio prodit distantiam stellæ à capite Ophiuchi 34. 0/: Igitur latitudo stellæ est illi 1. 57/ Sept.

II. Quia à genu Ophiuchi minor est distantia Fabriciana, quam nostra in Tychonico instrumento, minutis 6/. Ergo locus stellæ proditur 17. 37/ Sagitt. Brenggero 17. 41/, vel 17. 36/.

III. Quia distantia ab Aquila per 2/ major est meâ & Byrgianâ, proditur locus 17. 39/ Sagittarij.

IV. Distantia ab Antare minor est meâ per 2½/. Itaque locus stellæ novæ 17. 41/ Sagitt.

V. A lance Boreali. Complem. latit. 81. 25/.
Novæ latit. 1. 57/.

Distantia	34. 14/.	83. 22. 99331½.
Complem.	55. 46/.	76. 28/. 98315.
Sinus	82676. 508.	1016. 508.

Locus fixæ	13. 51½/ Scorp.	82167. 98823.
	33. 45/	98823. Prodit 83146. 56. 15/.
Locus Novæ	17. 36½/ Sagitt.	33. 45/.

VI. A lance austrina	Distantia	Prodit 126973.
Latit. fixæ 0. 26/. Bor.	38. 4/.	Diff. lon. 38. 2½/.
Novæ 1. 57/. Bor.	Sec. 127017.	Loc. fixæ 9. 34½/ Scor.
Differentia 1. 31/.	Sec. 100035.	Loc. Nov. 17. 37/ Sag.

VII. A Borea frontis Scorp.	Distantia	Prodit 106395.
Latitudo fixæ 1. 5/. Bor.	19. 59/.	Diff. long. 19. 58/.
Novæ 1. 57/. Bor.	Sec. 106407.	Loc. fixæ 27. 39½/ Scor.
Differentia 0. 52/.	Sec. 100011.	Loc. nov. 17. 37½/ Sag.

VIII. A Genu dextro; complem. latit. fixæ 82. 42/.

Latit. Novæ 1. 57/.

Distantia	7. 32/.	84. 39/.	99564.
Complementum	82. 28/.	80. 45/.	98700.
Sinus	99137.		864.
	432.		432.
Locus fixæ 12. 27 $\frac{1}{2}$ / Sag.	98705.		99132.
5. 19 $\frac{1}{2}$ /	99132.	Prodit	99569. 84. 40 $\frac{2}{3}$ /
Locus Novæ 17. 46 $\frac{2}{3}$ / Sag.			5. 19 $\frac{1}{2}$ /

Igitur Fabricij observationes eadem penè sunt, quæ nostræ, locum stellæ definientes à 17. 36 $\frac{2}{3}$ / Sagittarij, usque in 17. 46 $\frac{2}{3}$ / Sagittarij; refractionibus varietatem hanc ingerentibus. In Oriente quidem sublevari videbatur in antecedentia; in Occidente verò in consequentia.

Est verò notandum de dextro genu Ophiuchi, quæ stella & mihi & Fabricio locum Novæ in consequentia nimium promover (quæ procul dubio causa est, cur Fabricius distantiam hanc, in Latino exemplari positam, in Germanico omiserit) quod ab ascensione ejus recta, & declinatione, quæ prius & certius habetur, discrepet longitudo & latitudo apud Tychonem, quodam vitio calculi. Ponit enim Tycho Brahe anno 1600. ascensionem rectam genu dextri Ophiuchi 251. 50/, declinationem 15. 7/ Australem. Huic verò respondet 12. 20 $\frac{1}{2}$ / Sagit. latit. 7. 17 $\frac{4}{5}$ / Bor. Braheus ponit 12. 24/ Sagit. latit. 7. 18/, anno 1600. Sic igitur Fabricio Nova per genu dextrum ponitur in 17. 43/ Sagittarij, mihi observatione priori in 17. 45 $\frac{1}{2}$ /, vel 17. 41 $\frac{1}{2}$ / posteriori observatione in 17. 34 $\frac{1}{2}$ /, vel 17. 35 $\frac{1}{2}$ / Sagit. quam dixi incommodo situ instrumenti factam.

Atque hæc de longitudine & latitudine Novæ stellæ, quoad Eclipticam: Sequitur ut ejusdem ascensionem rectam, & declinationem constituamus. Assumpta igitur longitudine in 17. 40/, Sagittarij, latitudine 1. 56/ Septent: prodit ejus Ascens. recta 256. 47/, declinatio 21. 1 $\frac{1}{2}$ / Australis.

*Ascensio
recta si-
deris.*

Itaq; cælum mediabat cum 17. 51/ Sagit. oriebatur Pragæ cum 15 $\frac{1}{2}$ Sagit. occidebat cum 19 $\frac{1}{2}$ Sag. à principio ferè cum Jove. Et cum Pragæ altitudo poli sit 50.6/: Æquator. 39.54/: hinc ablata meridionalis declinatio, prodit altitudinem stellæ meridianā 18.52 $\frac{1}{2}$ /, quam inveni 18.48/ vel 49/, per quadrantem bicubitalem, cujus examen per sinistrum genu factum,

*Declina-
tio si-
deris.*

factum, quod cum debuisset elevatum ostendere per 30. 14/ (declinat enim per 9. 40/) Ostendit 30. 9/, vel 30. 10/, ad summum 30. 12/, prout accuratius vel negligentius corrigeretur perpendiculum, in quo residuum hæsit vitium. Sed citra omnem errorem sic ages.

Differebat altitudo Novæ 18. 48/, ab altitudine sinistri genu 30. 9/, per 11. 21/. Et genu declinabat 9. 40/, in Austrum: additis ergo 9. 40/, ad 11. 21/, procreantur 21. 1/, pro declinatione Novæ, ut etiam ex calculo probatum.

Notandum tamen, ob refractiones, quas in altitudine gr. 19, non omnes effugit, minorem esse paulò latitudinem Septentrionalem, majorem declinationem Australem, in rei veritate: Et potuit eam refractionem, quam vicinior horizonti habuit, in hac altitudine ex parte exuere.

Ubi verticalis.

Cumque hanc declinationem habuerit hæc stella; venit super verticem, nonnisi postremis Afris, regno Monamotapæ, & in Novo orbe Brasilijs, atque Pervanis, Tropico Capricorni proximè subjectis, feris ut plurimum gentibus: ut illud usurpare possim: *Populus sedens in tenebris videt lucem.* De cætero circulum diurnum per vastissimū Oceanum traduxit, omni Asia, omnibusque ferè Insulis Indicis ad Septentrionem relictis.

Quibus Horizontem strinxerit.

Videri toto orbe potuit, exceptâ Zonâ frigidâ Septentrionis. Nam extremis Lappis horizontem strinxit in meridie.

De constellatione Serpentarij, Serpentis & Scorpionis.

CAPUT XIV.

Descriptio Serpentis, utilis ad cognitionem fixarum.

FAcilè in hoc sidere apparet quod dixi capite quinto, nomina stellis venisse ab exigua aliqua adumbratione rerum nobis familiarium in dispositione vicinarum stellarum: Ex nominibus porro illis susceptis, ortas esse fabulas novas poëticas, aut veteres vi quadam pertractas, accommodari cœpisse ad suscepta nomina. In Serpentario, qui hospitium præbuit novo sideri, maximè cum oriri incipit serenis & illunibus noctibus, evidentissima apparet linea stellarum insignium duodecim, quæ flexu quodam circulari circa coronam Ariadnes, quasi circa centrum, inter hanc & capita Herculis atque Ophiuchi, circumducta stellis quinque, postea reflectitur deorsum; binis atque binis stellis

stellis in eadem quasi linea dispositis, valde notabilis. Illarum duodecim prima in tabula mea deest, brevitatem ejus exclusam; quæ refertur à Ptolemæo in humerum, secunda in ulnam, tertia in cubitum dextrum Herculis; quæ minor cæteris, ipsa tamen dispositionis circulari serie æquè manifesta fit: quarta demum vindicatur temporibus Serpentis; quinta educationi colli: sexta in reflexu serpentis est: septima & octava propinquæ loco (Ptolemæo nona & decima Serpentis) sunt in serpente: nona & decima propius coierunt, & accensentur manui sinistræ Serpentarij: undecima & duodecima sunt in gubus sinistro & dextro Serpentarij: post dinumeratas has duodecim, solitus sum ego decimo tertio loco numerare Novam; & sic postquam decrefcere cœpit, in ejus aspectum incidere: erat enim lineâ dictâ paulum australior.

Hac flexuosâ, & per se evidenti linea, præsertim cum ardua ex horizonte exit, existimo admonitos veteres, de simulacro serpentis sur-
Serpentarij caput.
 recti in altum: Cui succedentium cura commodum addidit & invenit
 imaginem hominis. In summo enim stella magna est, paulò inferior
 stellis secundi honoris; sub qua à dextris & sinistris binæ & binæ sub-
Humeri.
 jectæ claræ stellæ, speciem humerorum; & rursus aliæ duæ hujusmodi
 copulæ, speciem manuum conciliârunt: quod quidem expressis verbis
Manus.
 Aratus innuit:

Τοιοὶ οἱ κεφαλῇ ὑποκείμενοι ἀγλαοὶ ὤμοι
 Ἐιδόντες. Κεῖνοι γὰρ καὶ ἂν διχόμηνι σελήνῃ
 Εὐωπτοὶ τελέθοιεν: ἄλλὰρ χεῖρες ἔμάλ᾽ ἴσαι
 Λεπτὴν γὰρ τῇ καὶ τῇ ἐξεπιδέδρομεν ἀγλῇ;
 Ἀλλ' ἔμπης καὶ κεῖναι ἐπὶ ὀπτοί, ἔγὰρ ἐλαφραί.

Accessit valde opportuna dextri pedis effigiatio, nitentis digitis:
 quam effigiem constituunt stellæ sex, quas numerat Ptolemæus 13. 14.
 15. 16. 17. 18. quibus accessit Nova.

Pes.

Tot membris inchoata pictura viri Serpentem manibus tenentis, non mirum si postea absolutior est reddita, arbitrio Astronomorum; ascitis pro spira & cauda Serpentis, stellis pluribus, non ita manifesti per se typi, sed quas semel suscepta ex prioribus stellis imaginatio, consecutione quadam necessariâ adsciscere videbatur. Tunc ex duodecim numeratis tres primæ ademptæ sunt Serpenti, & traditæ Herculi ingeniculo; ut ne qualis ipsi oriretur cum Serpente de finibus; neve in angustum is redigeretur. Æquo animo serpens hoc damnum
Serpentis spira.
Cauda.
 ferre potuit; ut cui in compensationem cessit pulchra rictus Serpentinus
Rictus seu Caput.

Mendæ
hujus aste-
rismi.

effigies, quæ consistit in stellis tribus, supra temporum & originis colli
stellas, quibuscum duæ extremæ (quarum quæ altior, cecidit extra
limites meæ tabulæ) trapezium constituunt, tertiâ in medium receptâ.
Atque hanc stellarum in capite Serpentis dispositionem Beyerus ex-
primit egregiè: pictor verò, ut plerumque, artem ostentavit alieno lo-
co, oculum in locum maxillæ, frontem in locum narium transferens.
Similia & Mercatoris & Tychonis globis contigerunt. Accessit in
Tychonis Brahei Progymnasmatibus & hoc, quod is stellas non planè
cum Ptolemæo, sed ex pictura Mercatoris denominat; & amanuenses
numeros aliquos corruerunt; ut si dispositionem ex ejus catalogi
fide facias; dispositionem rictus, qui in cælo apparet, minimè expri-
mas; uti eam sanè neque globus Tychonicus exprimit.

Sed & in Græco Ptolemæi textu perversa est quinque stellarum, in
dextro pede, denominatio Plagæ: nam pro Borea substituendus Auster.
Error antiquus in versionem quoque Arabicam transijt. Itaque reti-
nuit eum Joannes Beyerus, quod in oculatissima hominis diligentia
mireris. Agnovit enim Mercator in globo, & stellas has in Austrum
transtulit: Unde Weidnerus rectè canit:

Quâ dextram anguiferi plantam secant orbita Solis.

Nimirum globi, qui Tychonis Brahei auctoritatem præferunt, mul-
ta hujusmodi persuadebunt incautis; dum imitatores Mechanici,
eas stellas, quas Braheus vel ob humilitatem, vel ob alia impedi-
menta transiverat, de suo addunt; imagines verò pictorum arbitrio
relinquunt: inde factum, ut hæ stellæ passim in globis Tychonicis,
& in Beyeri tabula, perversissimâ διαρρυθμίσει, in poplite dextro signen-
tur; quas authores in planta pedis esse volebant, caractere pedis ma-
nifesto admoniti.

Permutavit etiam Beyeri pictor (utique dolente authore) dextra
sinistris; unde plurima confusio in Ptolemaicæ descriptionis cum
cælo comparatione: quæ res à Brenggero non injuriâ reprehensa est.
Fuit eadem mihi cum meo sculptore contentio; qui cum vario mo-
limine vix tandem conciliasset pedum Idoli mei, propinquitatem, ad
hanc latitudinem humerorum; postulavit sibi remitti dextrum cu-
bitum, & pertinaciâ vicit. Quam enim Ptolemæus à dextro cubito
denominavit, ea hîc quarta est Serpentis à fine. Cætera ad Ptolemæi
mentem optimè.

Sed priusquam omnia tædiosis numerorum acervis persequar;
id ab-

id absolvam de fabulis, quod cœpi dicere: Originem scilicet hujus Idoli cœlestis esse ex dispositione stellarum: quo in cœlum recepto, jam cœpisse Poëtas cogitare de fabulis. Avienus Æsculapium hunc esse fingit, qui, in vitam revocato per artem medicam Hippolyto, pœnas Jovi cum exolvisset, fulmine percussus; in solatium tamen immortalitatem acceperit, hujus imaginis suæ in cœlum translatione. Nimirum quia Æsculapium in serpentis imagine coluerunt Epidaurij; additum illi & serpentem innuit. Alijs placet, Herculem puerum exprimi, angues manibus prementem: qui equidem obliviosi sunt, & fortè cœlum nunquam ascenderunt, ut discerent, Herculem antea ibi esse, nixum genibus, & capite sic urgere caput Ophiuchi, ut cum eo arietare videatur. Alijs Triopas est, alijs Glaucus. Hinc Pontanus etiamnum dubius, alias fabulas accommodat Orienti, alias Occidenti, libro III. cœlestium.

Serpentarij fabula incerta & varia.

*Si marsos, domitosq; angues, & carmina quæris
Colchidos, & victum somno verbisq; Draconem;
Hæc tibi surgenti dat serpentarius astro:
Si quæras fortè Eurydicen per gramina lata
Errantem, atque anguis de vulnere multa gementem:
Serpentarius hanc obitu signabit iniquo.*

Hæc ex J. Fir-

mico penè ad verbum.

Tanta est Poëtarum licentia, ut hoc Idolum quotidie de mare in sceminam transmutent: quid mirum si quibusdam & effœminatus fingitur? Per Pontanum igitur licet vel Apollinem dicere, Pytho- nis, vel Cadmum, Draconis Bœotij interfectores, vel Jasonem, qui Colchidos Draconem sopivit, vel Æsacum, Egeries nymphæ necem in serpente ulciscientem, vel quam ipse dicit Eurydicen: At quid si Lesbium illum Draconem dixeris, à Phœbo in saxum conversum, illum qui caput Orphei rosit? Cernis ut reflexo collo ad coronam, & quæ hanc non longo intervallo sequitur, Orphei lyram, etiamnum in corona caput Orphei, qui lyræ dominus erat, quærere videatur? Sin hoc minus placet; Aristæum in Serpentario agnoscito, Protea in Serpente; ut luctæ causa pateat.

At nihil accommodatius Laocoonte Virgiliano, quem serpentes ab exitio filiorum avertentem

Corripiunt spirisq; ligant ingentibus: & jam

F 3

Bis

*Bis medium amplexi, bis collo squamea circum,
Terga dati, superant capite & cervicibus altis,
Ille simul manibus tentat divellere nodos.*

Frustra quidem omnia. Nulla fabula quadrat. Refutat Manilius uno versu:

Semper erit paribus bellum: quia viribus aquant.

Omnes verò hætenus commemorati aut vicerunt, aut victi sunt. Nunc à ludicris ad calculos, à Poëtis ad Mathematicos veniamus. Numeravit Ptolemæus cum Hipparcho stellas 47. in Serpentario & Serpente & circum, in Scorpione 24, in Sagittario 31. Braheum Sphæræ declivitas, & aer Horizontis crassus impedivit, ut non plures quàm illic 26, hic 10. & 13. mensas suis instrumentis ediderit. Beyerus oculatissimus fuit, illic 67, hîc 29. & 32. notavit. Mihi voluntas nunquam defuit supplendi defectus hosce in Braheo, quantum poli Pragenfis altitudo pateretur; at facultas perquàm tenuis. Nam & penè solus, & hebeti visu sum: stellulæ verò parvæ, horizonti vicinæ, & in splendore viæ lacteæ; & Braheanis instrumentis careo; nec cælum in Bohemia crebrò est ad votum. Itaque vix unius ex omissis justa invenietur observatio; reliquarum seriem culminantium, & altitudines meridianas, quantum visu potui consequi, annotavi: quarundam & loca determinavi congressu stellæ Martis, cujus calculum habeo exquisitissimum. In plerisque juvit me Mechanica, & annotatio rectarum linearum; quoties ternæ stellæ in unam rectam, aut proximè unam competeabant. Cuius rei causâ exhibeo tibi typum constellationis hujus.

*Ratio typi
ænei.*

Nam ut rectæ stellarum præsertim paulò remotiorum sese accommodent Mechanicæ, paulò aliter adornanda sunt schemata, quàm ordinata vides Beyeriana. Cum enim Mechanica versetur in planiciebus, & rectæ omnes apparentes, sint circuli maximi in cælo, & oculi nostri quasi in centro mundi: tenere oportet, quod circulus magnus ex centro Sphærarum in planum projectus, fiat recta. Quod si planum tangat Sphæram in aliquo puncto zodiaci (ut hoc nostrum planum tangit zodiacum in 18. gradu Sagittarij) omnes semicirculi magni latitudinum in hoc planum projecti, fiunt lineæ parallelæ infinitæ, ad projectam Eclipticam rectæ: Omnes præterea declinationum semicirculi (utpote semicirculi maximi) concurrent in uno plani continuati puncto, quod recta ex centro Sphæræ per polum mundi, qui est in hemi-

in hemisphærio projiciendo, designat. Minores circulos quod attinet, puta parallelos Æquatori vel Eclipticæ, & similes: ij projecti fiunt sectiones Conicæ: Omnis enim circulus hemisphærij minor, cujus circumferentia removetur à puncto contactus præcisè quadrante circuli, projectus in planum, fit parabole. Quod si aliqua circumferentiæ pars evadit in alterum hemisphærium non projectile, hoc est si fit remotior à puncto contactus, quadrante: talis semicirculus projectus (quatenus projici potest) fit hyperbole, ut in hac nostra tabula omnes circuli ad Eclipticam paralleli, designantes latitudinem, sunt hyperbolæ. Denique si circuli minoris nulla pars circumferentiæ quadrante integro distat à puncto contactus: circulus talis projectus in planum, fit Ellipsis; aut, si polus ejus in puncto contactus, planè circulus. Demonstratio in promptu est, centrum enim cum aliquo minorum circulorum undique connexum, creat superficiem conicam, quam secat planum, Sphæram tangens.

Et si verò distorquentur schemata, præcipuè in extremitatibus tabulæ, si latior fuerit: ut hîc apud caput Serpentis, ubi necesse est rectum angulum (quo circulus latitudinis à parallelo latitudinis in Sphæra secatur) hîc in Plano degenerare in obtusum: interim tamen manent eadem rectæ, quarum comprehensio est facilior, utpote simplicium; ideoque & utilior.

Accipe itaque seriem culminantium cum Altitudinibus.

Altitudines per quadrantem sesquicubitalem.

Grad. Minut.

Pedis Scorpij, infra frontem	—	—	11.	51/.	circiter
Imæ frontis	—	—	14.	54/.	
Mediæ frontis	—	—	18.	21/.	
Supremæ frontis	—	—	21.	15/.	
Quæ cor Scorpij præcedit	—	—			
Sinistri cruris Serpentarij trium quæ in rectâ, Ima,					
Media	—	—	22.	24/.	
Cor Scorpij	—	—	14.	27/.	
Summa sinistri cruris Serpentarij	—	—	24.	16/.	
Talus pedis sinistri Ophiuchij	—	—	19.	16/.	
Quæ sequitur infra cor Scorpij	—	—	12.	32/.	

Statim

Statim finistrum genu Ophiuchi	—	30.	14/.
Sinister cubitus Ophiuchi	— —	42.	39/.
Primus nodus Scorpij	— — —	6.	25/.
Secundus nodus Scorpij	— — —	2.	54/.
Clara in dextro genu Ophiuchi	— —	24.	48/.
In extremis dextri pedis digitis	— —	13.	40/.
Clara palmæ pedis	— — —	15.	26/.
Eadem ferè culminatio tibiæ	— —	19.	17/.
Eadem ferè primæ in Ifofcele spiræ Serpentis	— —	27.	30/.
Volæ pedis dextri Ophiuchi	— —	15.	49/.
Aculei Scorpionis	— — — —	3.	3 $\frac{1}{2}$ /.
Stellæ Novæ	— — — —	18.	50/.
Tali ferè eadem culminatio	— —	15.	53/.
In basi Ifofcelis spiræ Serpentis prior	— —	24.	49/.
Ptolemæo in osse cubiti dextri, mihi 4. Serpentis à fine	—		—
In basi Ifofcelis spiræ Serpentis posterior	—	26 $\frac{3}{4}$	circiter.
Claræ in dextra manu	— —	30.	13/.
Cuspidis sagittæ culminatio ferè eadem		9.	20/.
In anteriori dextro pede equino Sagittarij	—	5.	32/.
			Etc.

Pleræque in refractionibus erant, nec satis ad certitudinem astrictis pinnulis accipi poterāt, propter earum ἀμαυρότης. Itaque cū neque ascensiones rectæ determinantur; calculi labore supersedi, contentus Mechanica; & adhibitis lineis rectis, in quas trinæ incidebant aut aludebant, cæterisque schematismis; quos qui volet, propriâ industriâ ex cœlo petat, cū perpetuæ sint, nec instrumentis indigeant; adque eas tabulam hanc expendat, & sicubi opus est, corrigat, relictis ijs, quas Brahei industria certas prodidit.

Quod verò claram pedis dextri attinet, quia Pes iste novo hoc fide fuit exornatus; digna mihi videbatur, quam quomodocunque possem, metirer: apparuit autem bis distare à corde Scorpij 11. 53/, quælium genu dextrum à media frontis distabat 17. 55/, cū intersint tantum 17. 53/. Itaque correctâ distantia 11. 51/: Et erat ejus altitudo 15. 26/, quæ ablata ab æquatore, relinquit 24. 28/. Itaque locus ejus sit 15. 50/ Sagit. circiter, cum latitudine 1. 43/ Australi.

Ad finistri pedis stellas Mars venit Martio anni 1606. Die namque 10. St. Novo, mane hora 5, cū Mars per calculum reponeretur in 1. 42/ Sagit. latit. 1. 5/ Bor. visus est medio ferè loco inter borealissimam trianguli

anguli in fronte Scorpij & Talum, proximus imæ cruris, distans dimidio ejus, quod suprema frontis a duplici, & nondum in linea cruris.

Die verò 16. Martij, quo Mars fuit in 3.51/ Sagit. latit. 0.59/ Bor. diametro Lunæ supra talum pedis sinistri stabat, in linea ex talo supra mediam cruris. Sequenti 17. Martij, quando in 4.11/ Sagit. fuit, cum lat. 0.58/ Bor. jam superaverat lineam ex corde Scorpij in talum, parumper. Cum ergo sit cor Scorpij in 4.17/ Sag: Talus igitur cadit ante 4.11/ Sag: parum admodum: scil. anno 1604. in 4.7/ Sagit. Et quia diametro Lunæ, h. e. circiter 32/ minutis inferior Marte: latitudo igitur ei septentrionalis erit 0.26/. Et quia die 17. Martij Mars cum Talo fuit, & in 4.11/ Sag: die verò 10, in 1.42/: Processit igitur per 2.29/. Et distabat ejus prior locus à talo per 1.32/, viâ transversâ. Et quia Borealissima in triangulo frontis Scorpij est in 29.8/ Scorpij: hinc ad 1.42/ Sagit. sunt 2.34/ quod vides priori distantia 2.32/ esse quamproximè æquale, planè ut supra annotatum. Sequitur hinc, imam cruris sinistri esse ultra 1.42/ Sag. Proximè igitur in 1.48/ Sag. cum lat. 1.38/ Sept.

Hinc verò atque ex 16. Martij sceneramur etiam locum Mediæ cruris, addito, quod linea trium cruris, relinquat genu sinistrum parumper in Occidente, &c.

Rursum die 25. Maij, vesperi hora 11: Mars motu retrogrado jam superaverat talum & cor Scorpij: Nimirum calculus reponit eum in 3.57/ Sagit. cum lat. 1.30/ Austr. Vides consensum. Erat Martis, cordis, & cor præcedentis triangulum proximè æquicrurum, & minimum latus cordis & præcedentis. Mars tamen cordi paulò propior, quàm præcedenti, quod confirmat ejus locum. Porro linea ex media frontis, per eam, quæ sub vola pedis, transibat sub Marte. Cumq; media frontis sit 1.54/ Austr. & Mars 1.30/ Austr. hinc intelligitur volæ latitudinem esse majorem 1.30/ Austr.

Die 28. Maij vesperi, videri ea, quæ sub vola pedis, non poterat, ob Martis propinquitatem. Accùm fuerit tunc Mars in 2.56/ Sagit. latitudo 1.51/ Aust. Itaque fixa hæc circiter 3.0/ Sagit. cadit, latit. 1.50/ Aust. Harum itaque fixarum loca sat certa sunt. In cæteris si me multiplex figurarum rectarumque pensitatio, & qualiscunque meridianarum altitudinum observatio non ad minima scrupula duxit; at certè non longius aberrare passa est.

Jam porrò exhibebo & catalogum longitudinis & latitudinis earum, quæ vel à Braheo nondum sunt in catalogum fixarum relatæ, vel præter Ptolemaicas in his sideribus visuntur.

Primum perversa est denominatio priorum in Serpente. Nam
quæ est Braheo

I. Præcedens in ore.

II. Quæ in ore.

V. Quæ ad sinistrum oculum.

VI. Quæ ad nares.

dicitur Ptolemæo

Supra extremum maxillæ in qua-
drilatero.

Nasum contingens.

In medio quadrilateri in rictu.

Egrediens à capite ad partem Se-
ptentrionis.

De his consului distantias Tychonicas observatas, easque de novo
subjeci calculo. Primæ locus idem provenit, qui apud Tychonem:
Quæ verò observationes tribuebantur secundæ, prodiderunt locum
eum, quem prima habet apud Tychonem. Pro secunda verò non-
dum inveni quicquam. Nam munda exemplaria observationum mihi
non contigit adire. Neque recipi potuit hæc secunda, multoque minus
sexta informis, intra angustias meæ tabulæ.

Quintam verò quod attinet, ejus distantia à

Capite Herculis

20.

50 $\frac{1}{2}$ ′.

Cauda Aquilæ

47.

18′.

} locum arguunt 14. 10′

Scorpionis, anno 1600; non 15. 10′: & latitudinem 37. 17′, non 37. 28′.

De dextro genu Ophiuchi dictum est supra capite XIII, quod
abundet scrupulis 4.

Notata est & in parvulâ trianguli in fronte Scorpionis, quæ du-
plex est, unius denarij scrupulorum abundantia longitudinis. Angu-
lus enim ad claram frontis, rectus est ad sensum. At si numeros Pro-
gymnasmatum sequaris, angulus fit acutus. Probo sic, quia angulus
rectus, & triangulum, vicinum Eclipticæ, propemodum rectilineum:
igitur ut differentia longitudinis duarum superiorum trianguli 87 $\frac{1}{2}$ ′
ad differentiam latitudinis 37′, ita differentia latitudinis clarissimæ &
parvæ 51′, ad differentiam earum longitudinis 21 $\frac{1}{2}$ ′. At cum clarissima

sit anno 1600. in 27. 36′ Scorpionis. Igitur additis 21 $\frac{1}{2}$ ′, erit par-

vula hæc in 27. 57′ Scorpionis: non in 28. 7′;

ut in libro scriptum.

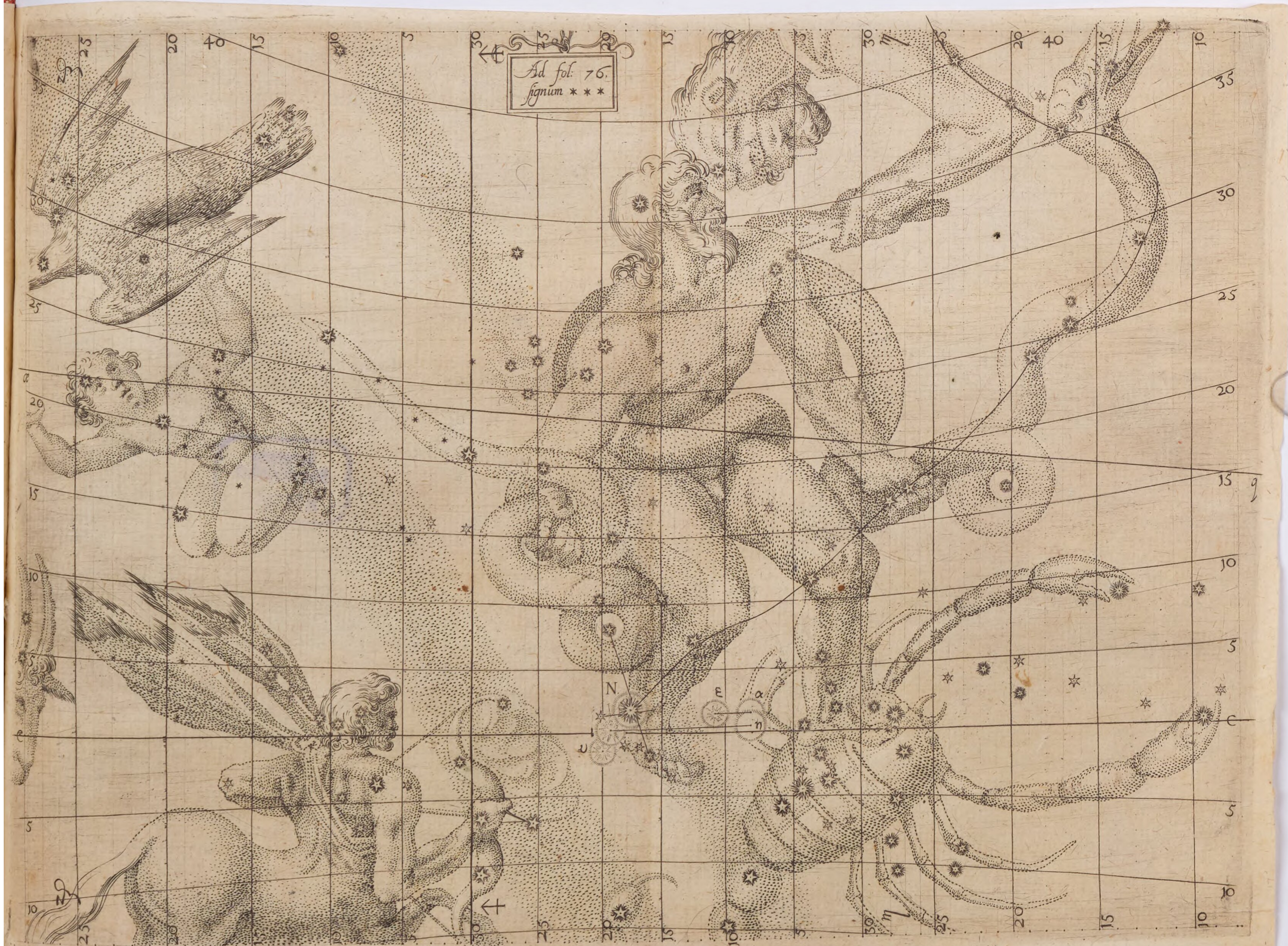
SEQUITUR CATALOGVS QV ARVNDAM STELLARUM in constellationibus Serpentarij, Serpentis & Scorpionis, quæ à Tychone, vel etiam à Ptolemaeo omiffæ sunt, ad annum 1604. accommodatus: Sed præcisio numerorum non est tanta, ut cum Braheano Catalogo componi possit.

	Longit.	Scorp.	Latit.	Magn.
In Serpente supra duplicem, Octava Ptol.	16. 36/		26. 36/ S.	4.
In Crista — — —	18. 12/		37. 15/ S.	5.
Informis inter humeros Herculis & Oph.	26. 30/		35. 0/ S.	5.
Trium quæ sinistrum pedem Ophiuchi in } recta præcedunt, borealissima	25. 45/		9. 57/ S.	5.
Media — — —	24. 50/		6. 42/ S.	5.
Infima — — —	24. 8/		3. 45/ S.	5.
Duarum ante frontem Scorpij superior	23. 5/		8. 42/ Aust.	4.
Inferior — — —	23. 38/		10. 20/ Aust.	4.
Quæ præcedit genu dextrum —	1. 6/ Sagit.		13. 34/ S.	5.
Duarum inter pedes superior —	6. 54/		11. 50/ S.	6.
Inferior — — —	5. 52/		4. 38/ S.	6.
Trium in crure sinistro, Borealis —	2. 50/		5. 42/ S.	4.
Media — — —	2. 10/		3. 11/ S.	4.
Infima — — —	1. 48/		1. 38/ S.	4.
In calce seu talo sinistri pedis —	4. 7/		0. 26/ S.	4.
Sub vola pedis sinistri — — —	3. 0/		1. 50/ A.	4.
Quæ supra cor Scorpionis — —	4. 15/		3. 2/ A.	5.
Quæ supra præcedentem cor —	2. 4/		2. 50/ A.	5.
Duarum infra præcedentem cor in cor- } pore, prior — — —	0. 50/		6. 37½/ A.	4.
Posterior — — —	2. 24/		7. 0/ A.	4.
In primo spondylo — — —	8. 7/		11. 0/ A.	3.
In secundo spondylo — — —	9. 47/		14. 52/ A.	3.
Aculeus caudæ Scorpij — — —	18. 32/		13. 54/ A.	3.
In femore dextro — — —	15. 42/		17. 28/ S.	5.
In dextro cubito, Ptolemæo: in mea pictura } 4. Serpentis à fine — — —	19. 5/		14. 57/ S.	4.

				Longit.	Sagit.	Latit.	Magn.
In Ifofcele ſpiræ Serpentis, apex				—	15. 3/	10. 25/ S.	4.
Prior baſis				—	19. 26/	8. 4/ S.	4.
Poſterior				—	20. 12/	10. 23/ S.	4.
Dextri Pedis	{	Tibia	—	15. 45/	1. 57/ S.	4.	
		Digitus	—	14. 10/	3. 27/ Au.	4.	
		Dorſum	—	14. 50/	1. 27/ A.	5.	
		Palma clara	—	15. 50/	1. 43/ A.	3.	
		Vola	—	16. 40/	0. 59/ A.	4.	
		Calx ſeu Talus	—	18. 8/	0. 57/ A.	4.	
Quatuor informium in Rhombo ad hu- merum dextrum borealiſſima				—	25. 10/	28. 0/ S.	4.
Mediarum prior				—	25. 0/	26. 40/ S.	4.
Poſterior				—	26. 53/	26. 28/ S.	4.
Infima				—	25. 43/	24. 45/ S.	4.
Duarum parvarum ſupra caudam, ſuperior				29. 52/	26. 38/ S.	6.	
Inferior				—	1. 42/ Capr.	23. 28/ S.	6.
Infra caudam clara				—	3. 3/	15. 49/ S.	4.
Poſt pedem dextrum, ſocia novæ				—	20. 7/ Sagit.	1. 22/ S.	4.
Trium minimarum inter ultimam & penultimam caudæ Serpentis, præcedens				—	2. 3/ Capr.	21. 29/ S.	6.
Media				—	4. 9/	22. 42/ S.	6.
Poſtrema				—	6. 43/	24. 52/ S.	6.
Proximè infra ultimam, infor.				—	10. 25/	25. 2/ S.	6.
Cuſpis Sagittæ				—	25. 23/ Sagit.	6. 54/ A.	3.

*Huc refer figuram ex Cupro, ſigno *** , in qua A Q æquatorem notat; EC. Eclipticam; α & Saturnum; η & Jovem; υ Martem; N Novam: hoc discrimine, ut α & η, circuli vacui, designent loca Saturni & Jovis conjunctorum die 7 Decembris anni 1603. ε, ι, υ, significant ſitum Saturni Jovis & Martis die 30. Sept. vel 10. Octob. quo die Praga primùm viſa eſt Nova ſtella. Reliqua rectæ & curvæ lineæ paulò ſuprà ſunt explicatæ. Stellarum verò cæterarum nomina patent ex imaginum membris, quibus inherant.*

Ad fol. 76.
signum ***

De loco hujus sideris in mundi diametro, seu de
 immensa ejus à centro terræ
 distantia.

CAPUT XV.

QUO diligentius hunc locum excoluit summus ille Astronomus
 Tycho Braheus, hoc brevius me hinc ego potero expedire.

Principiò demonstrabo, sidus hoc fuisse non tantum supra
 Lunæ orbem collocatum, sed ne ipso quidem Sole propinquius.

Demonstratio facilis est. Cum enim motum verum nullum ha-
 buerit; si propinquius fuisset ipsa Lunâ, plus locum sub zodiaco appa-
 rentem commutasset, quàm Luna: itaque saltem ad visum, per aliquan-
 tulum cœli spacium discurrere apparuisset, etsi revera quiescens. Lucis
 causâ, capiat lector paulò imperitior, aliquod exemplum. Etsi quidem
 in Opticis cap. 9. doctrinam parallaxium sic explicasse videor, ut nihil
 desiderari possit. Sit tamen crassum & palpabile exemplum hoc. Te-
 ne caput immotum, oculos alternis claude, aperto Nasum inspicere. Si
 dextro inspexeris, ad sinistram partem libri aut pavimenti nasus vi-
 debitur: sin sinistro inspexeris oculo, Nasus dextras libri partes oc-
 cultabit. Quoties oculos permutaveris, Nasus videbitur saltum fa-
 cere, etsi quiescat.

*Sidus hoc
 caruisse
 Paralla-
 xi.*

Postea ne nasum, sed pollicem inspicito immotum, paulò longius
 à facie distantem: alternatis oculis, faciet eadem pollex, quæ prius na-
 sus fecerat: at saltus non ita magnos faciet. Ex quo sensus communis
 judicat, pollicem plus distare quàm nasum, quia minorem faciat par-
 allaxin, seu apparentis loci commutationem.

Planè quadrat exemplum ad rem nostram. Quod enim sunt nobis
 bini oculi, id sunt Astronomis bina loca in mundo; quod in exemplo
 Nasus & Pollex, hoc illis, Luna, & remotior aliqua stella: quod hic li-
 ber aut pavimentum, hoc illis Sphæra fixarum; quia ut pollex & nasus
 adhuc multum absunt à pavimento aut libro, etsi oculis solitarijs in-
 specti tangere & regere illa videntur: ita sidera errantia, non in sum-
 mo æthere inter ipsas fixas sunt, sed longè sub ipsis; videntur tamen in
 summo æthere esse: & Luna à diversis locis mundi inspecta, apud di-
 versas videtur consistere fixas. Hæc rudia, fortassis aliquibus paulò tar-
 dioribus proderunt ad negotium parallaxium intelligendum.

Jam probandum est, quod sidus novum fecerit minorem parallaxin, quàm Luna, & non majorem, quàm Sol: adeoque absque dubio omnino nullam. Probo id duplici via. Primum sic: Observatum est sidus mense Octobri, versans in Occasu: Mensibus verò Febuario & Martio, versans in Ortum, habens eundem semper locum intra 6. minuta; quæ refractionum, & apud me, instrumenti vitiolo, desiderari potuerunt. Nam anno 1604. $\frac{1}{2}$ Octobris ex tribus stellis, inventus est locus Novæ in $17\ 39'$: $17.40'$: vel $17.42'$ Sagit. cum versaretur in Occasu. At $\frac{2}{2}$ Februarij, quando exoriens fuit observata per Aquilam, inventa est similiter in $17.40\frac{1}{2}'$, per cor Scorpij in $17.44\frac{1}{2}'$ Sagit: correctius ex Fabriciana in $17.42'$ Sagit.

Si stella fuisset in confinio cursus lunaris, quantum factura fuerit loci mutationem apparet.

At si non longius abfuisset, quàm sexaginta terræ semidiametris, & quievisset sub eodem fixarum Sphæræ loco; satis magnam fecisset parallaxin. Occidat o/ Sagit: oriatur o/ Gemin: sit nonagesimus ab ortu o/ Piscium, qui eleuabitur per tabulas Magini primi mobilis gr. 23 fere, distans à vertice 67. gradibus. Itaque secundum parallacticam doctrinam cap. 9. Opticorum traditam, & per tabulam parallacticam, sub semidiametris $60\frac{1}{2}'$, & totali parallaxi $57'$, ostenditur latitudinis parallaxis $52/28''$, horizontalis longitudinis $22/16$. Ac cum sit locus sideris in $18'$ Sagit: distans à o/ Pisc. per 72: Longitudinis igitur parallaxis sub titulis $22'$ & $16''$, erit $21/10''$ in Occasum: & sidus, etsi secundum veritatem sub $17.40'$ Sagit: apparebit tamen sub $18.1/10''$ Sagit. Vicissim oriatur o/ Capric. ut o/ Libræ sit nonagesimus, qui elevatur per $33.20'$, distans à vertice $59.40'$. Parallaxis igitur latitudinis (positis, quæ prius posueramus) $47/37''$, quæ jam differentiam latitudinis facit (à priori $52/28''$) minutorum fere quinque. At semper eadem fuit distantia sideris à capite Ophiuchi, tam anno 1604. occidentis, quàm anno 1605. orientis: itaq; & latitudo semper eadem, inter $1.55'$, & $1.57'$ Sept. Sed pertexamus parallaxin longitudinis: prodit enim hic jam per altitudinem nonagesimi $33.20'$, titulus pro longitudine, $31/35''$, sub quo è regione 78, distantia 18 Sagit. à nonagesimo, ostenditur parallaxis $30/53''$ in ortum. Itaque manens sidus in $17.40'$ Sagit: videbitur tamen in $17.9/7''$ Sagit. Itaque locum permutaverit à $17.9/7''$ Sagit. in $18.1/10''$ Sagit. per $52\frac{1}{2}$ minuta.

Atqui locum nihil mutavit: certè nullo, quod cum hac quantitate comparari possit.

In Schemate adjecto sit A centrum, B superficies telluris, E F Ecliptica fixarum, C D iter diurnum Novæ in confinio Lunæ, sintrque G. H

teri plurimi? quid Sabaude Crestine? quid Galli cæteri, in quorum patria excusus est alius Itali hujus libellus, idem agens Latino idiomate? Cur ad hoc tantum dedecus tantâ cum patientia connivetis? An verum ego suspicor, nugas hasce indignas putatis, quas publicè refellatis? Sed planè ridicula est ratio Philosophi. Audivit fortassis à Mathematicis, in doctrina parallaxium venire centrum Lunæ siderisque in considerationem. Ipse intelligens illud centrum, quod est intus & in corpore, exultat gaudio, quòd oblatum sibi putet effugium: negat quippe illud centrum videri posse. Indignum hic ipsi respondere coram Mathematicis; sed si quis alius est ab hoc cæco Magistro dementatus; ei dico, Astronomos loqui de centro visibili rei visibilis, quantitate visibili præditæ: quod non opus est seipso cerni, sed extremis visis & mensuratis, ipsum quoque æstimatur. Sic enim solent Astronomi, primò altitudinem observant summi marginis de Luna, dein imi: tunc differentia semissem adjiciunt minori, ut habeant medij, seu centri altitudinem: Ut si summi altitudo sit $50.44'$, imi $50.12'$, differentia $32'$, dimidium $16'$: hoc additum ad $50.12'$, efficit $50.28'$: atque hanc centri dicunt altitudinem, visi per extrema, non per se.

Sed quid immoror hisce, cum videam ignorare hominem, quid sit observatio Astronomorum, nedum ut unquam ipse observaverit. Negat enim Solis centrum videri posse, nisi aquilinis oculis. Ac cum ipse hisce careat, sequitur Solem ab ipso nunquam observatum. Talem hominem non decuit in Paduano cœtu docere ea, quæ somniat de stella nova, & cæteris astronomicis; sed discere à doctissimo cœtu, quæ hactenus ignoravit.

Ejus quidem librum de rebus cœlestibus contra Mathematicos scriptum, & Parisijs impressum, quanto cum stomacho legerim, dici vix potest. Erat autem necessariò legendus, in gratiam patroni. O egregias occupationes generis humani; quod hic ædificat, alter diruit, quia ædificare non didicit; scilicet ut aliquid operæ locique supersit tertio ad reædificandum. Quàm ego lubens hic exclamo meum illud ex Persio: *O curas hominum, ô quantum est in rebus inane.* Sed hæc hactenus.

Dictum enim demonstratumque est, nec quicquam mussante imperitissimo Philosopho, stellam non mutasse locum, aliquâ notabili particulâ de minutis $52\frac{1}{2}'$. Jam pergamus altius.

Et quam in

Cumque Soli tribuantur usitate 3 minuta parallaxeos; quia 1200 semidiametris terræ à terra censetur abesse; sintque hæc 3 pars undevicesima

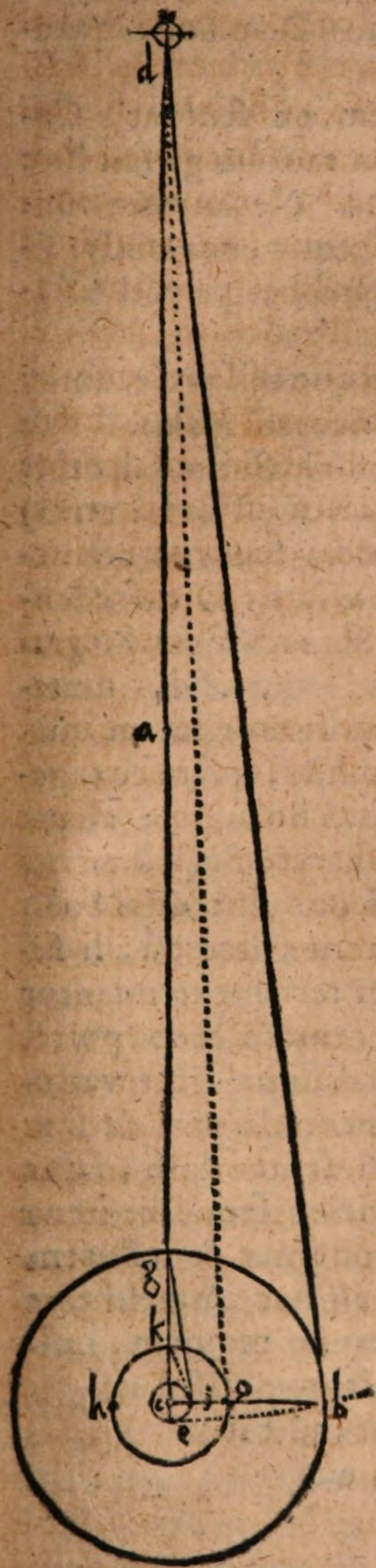
vicefima de 57 : divisa jam inventa parallaxi *confinio*
 longitudinis, $52\frac{1}{2}$ minutorum, per 19, prodit, *cursus So-*
 paulò minus 3 minutis. Sol itaq; si 1200 semi-
 diametris à Terra distat; observatus his 2 siti-
 bus, quibus stella est observata, mutasse lo-
 cum visus esset per 3 minuta, quantumvis qui-
 escens seipso in eodem gradu & minuto zo-
 diaci. At stella nostra non mutavit locum per
 3 minuta; quia etsi nonnulla incertitudo, ob
 causas indicatas, est in observationibus; tamen
 & Octobri & Februario, utrinque à quibusdam
 stellis, deprehensa est in 17. 40' Sagit, utrinque
 à quibusdam in 17. 42' vel 43' Sagit. Et ne ex-
 istimes, factum hoc esse ideò, quia non iisdem
 utrinque stellis sumus usi: Ecce Byrgius men-
 sus est Octobri ab aquila 45. 43': Ego verò men-
 sus sum Februario ab eadem aquila, post certam
 correctionem, itidem 45. 43'.

Memineris autem, in hac argumentatio-
 ne præsupponi hypotheses usitatas, quæ Ter-
 ram dicunt stare, fixarum Sphæram converti.
 Aut si quis est in sententia Copernici: cum
 hac quidem argumentatione usum, necesse est
 ponere fidus certâ quâdam distantia affixum
 telluri: sic ut eam sequatur, quomodo apud Bra-
 heum orbes sequuntur Solem, apud Coperni-
 cum verò Luna Tellurem.

Idem verò probabo etiam aliter, fidus al-
 tius esse Lunæ sedibus. Nam si Luna eodem tem-
 poris momento & in Bohemia & in Frisia ob-
 servatur, diversis videtur locis sub zodiaco; ut
 prius de naso & pollice dictum: Verbi gratia, in-
 tersint gradus 6 circuli magni: Hi totidem ferè
 minuta variabunt aspectabilem locum, si circa
 verticem fuerit Luna. Cum igitur non sit 6 mi-
 nutorum differentia inter meas & Fabricij ob-
 servationes: Igitur humilis esse non potuit hæc
 stella.

II.

*Schema
 spectat ad
 folium
 verum.*

L

Verum

*Altitudo
Novi si-
deris per
Coperni-
canas Hy-
potheses.*

Verum puerilia sunt ista diastemata, quæ pro novo fidere expendimus hactenus; dum in usitata sententia, de quiete telluris, manemus. At si Copernicanos immensitatis abyssos aperiamus; Deus bone, quantum in altitudinem fidus hoc elevabitur?

Nemo existimet, inanem esse hunc laborem, ex sententia Copernici aliquid demonstrare. Credat mihi, non tantum gliscit hæc sententia, sed planè convalescit apud Philosophos. Nec mirum, cum pro ea certatim pugnent Mathesis & naturalis scientia; nec contradicant sanctiores disciplinæ; dummodo non ad cujuslibet privati arbitrium detorqueantur, sed suo ex more æstimentur.

In Schemate præmisso sit C Sol, HKO orbis in quo tellus circumit, D locus novæ stellæ, prope Saturni ambitum, vel Saturni ipsius.

Ex Prutenicis igitur videre est, si Saturnus altissimo sui orbis loco, qui sit D, (quando decuplo abest ejus, quo abest Sol à terrâ) staret immobilis; Terrâ ex C D linea, quæ Solem Saturno connectit, ejusque puncto K ad extremum orbitæ suæ latus O discedente; parallaxin Saturni, sive angulum C D O fore circiter 6. gradus. At cum ne decimam quidem unius gradus, locum fidus mutaverit, angulusque C D O occupaverit, hoc est ne sexagesimam quidem, sex graduum; necesse est, altius esse fidus hoc, quam sexagecuplo distantia Saturniæ: & quia hæc decupla ad Solarem; altius igitur, quam sexcentuplo solaris: ut ita C O distantia Solis à terra, non æquet sexcentiesimam ipsius C D. Itaque si 600 distantia Solis à terra, quælibet habens 1200 semidiametros terræ, hoc est, si septies centena & viginti millia semidiametrorum terræ, extendantur à tellure sursum in ætherem; adhuc illo tam remoto loco, potest contingere parallaxis sex minorum: At cum fidissimæ observationes intra 2 minuta omnes consenserint, quæ sunt tertia pars de sex: igitur certum est secundum Copernici quidem sententiam, fidus hoc triplo ad minimum fuisse altius, itaque vices semel centena & sexaginta millia semidiametrorum terræ, hoc inter & tellurem interfuisse. Quid multis, fatigatur animus, in hac immensitate mundi oberrans, in qua nullam invenit numerando requiem, nullam stationem, nullam revertendi metam. Itaque missis numerorum sectionibus nimium subtilibus, ad totius contemplationem geometricam adspiremus.

De im-

De immensitate Sphæræ fixarum in hypothefibus
Copernici: deque Novi sideris ma-
gnitudine.

CAPUT XVI.

Hic certus sum, eorum, qui lecturi sunt, alios irrisuros infaniam Copernici; alios, qui sententiam ejus complectuntur, ob Astronomica & Physica alia argumenta; hac tamen immensitate offensus iri, & dubitare incepturos, an omnino verè dicantur, quæ ad stabiliendam Copernici sententiam ex alijs scientijs afferuntur; an verò aliqua ratione dissolvi illa, & ostendi occasio possit, qua in errorem pertracti sint Copernicani.

Et addidit Braheus objectioni vires, dum concinnitatem in perfectissimo opere desiderat; si Sphæræ unius fixarum tam insana sit vastitas; mobilium verò omnium tam contempta exilitas. Quemadmodum, ait, in corpore humano ingens vitium, si digitus, si nasus, multis partibus superet molem totius reliqui corporis. Ut igitur hanc objectionem per occasionem diluam, tria dicam: primò multò incredibilia provenire ex sententia antiquorum & Ptolemæi, circa motum fixarum: deinde proportionis inæstimabilem magnitudinem, exemplis alijs ex mundo desumptis stabiliam: Denique compensationem mutuam ostendam, quâ nonnulla exsurgit inæqualissimorum æqualitas.

Quæ Braheus Copernico solitus sit objicere.

Igitur quod motum corporum mundanorum attinet, in Copernici hypothefibus globus Saturni in unâ horâ tranat 300 milliaria germanica ferè, Jovis 400, Martis 600, telluris centri 740, Veneris 800, Mercurij 1000. Pulchra proportio, ubi semper velocior, qui est Soli quiescenti, motusque omnis dispensatori propinquior. Et quia tellus non tantum transfertur annuatim; sed etiam volvitur dietim: Unâ igitur horâ partes telluris, quæ subsunt æquatori, 240 milliaria germanica citra centrum conficiunt, reliquæ minus, ut quæque polis vicinior est. Additis igitur 240 miliaribus superficiei ad 740 centri, confurgunt mille ferè milliaria, quantum ætheris spacium urbs aliqua sub Æquatore sita, emetitur in una hora mediæ noctis: ita subtractis 240, à 720, restant 500 milliaria, iter unius horæ meridianæ, sub Æquatore, per auram ætheriam. Unde subit considerare, quia duplo celerior est

Quæ sit motuum commensuratio apud Copernicum.

*De causa
frigidita-
tis nocti-
um & ma-
tutini tem-
poris.*

*Fixarum
stipensis.*

*Solis diu-
sit.*

*Motuum
incredibi-
lis perni-
citas in
Ptolemæo
& rece-
ptâ sen-
tentiâ.*

trajectus terrarum, nocturnus diurno sub Æquatore; an hoc aliquid possit ad frigiditatem noctium, ex hac ceu quadam ventilatione; & an etiam ob hanc causam, tempori matutino major gratia; quia partes telluris, in quibus Sol jam oritur, eo momento rectâ feruntur obviam auræ ætheriæ; cum partes, ubi Sol occidit, eo tempore quasi eripiantur ex aura ætherea. Superest nobis Luna, quæ super centro Telluris in una hora 476 milliaria conficit; quia 60 semidiametris à Tellure abest. Adde 476 ad iter centri Telluris 740, consurgit iter Lunæ plenæ 1216 milliaria per auram ætheream. Subtrahe vicissim 476 ab itinere centri 740, relinquitur iter Lunæ novæ in una hora 264 milliaria. Habes commensuratam omnium siderum celeritatem ex Copernico. Fixæ enim pro loco sunt; & quiescunt: Sol pro Motore est, & tuetur mediam Mundi stationem immobilis; nisi quod physicis rationibus consentaneum effeci, in commentarijs de motibus stellæ Martis; corpus ipsius converti in suo spacio; ut hac conversione speciem immateriatam, motricem, per amplitudinem Mundi circumagitet, quam sidera errantia omnia sequantur, ut quodque propius, ita celerius.

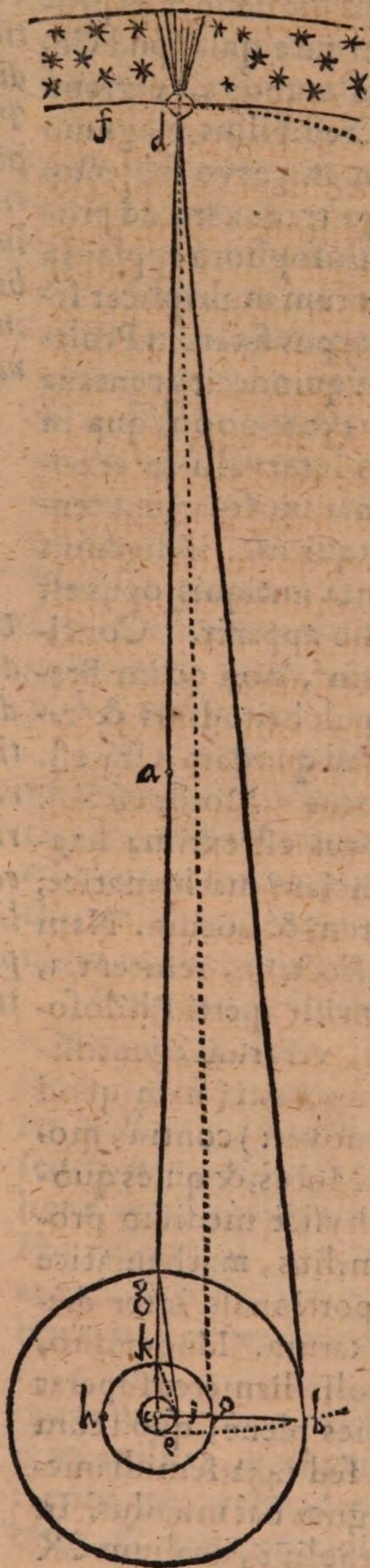
Ne verò hic trajectus, in una hora per mille milliaria, etiamnum tibi videatur incredibilis; jubeo te considerare proportionem densitatis aëris ad densitatem ætheris, quam in Opticis demonstravi; ex qua efficitur, ut multis partibus, incredibili numero, tranquillior sit Trajectus mille milliarium in una hora per ætherem, quam est Trajectus unius milliariis in una hora per nostrum aërem.

Ito nunc ad Ptolemæum, & antiquam sententiam; omnia invenies incredibilia. In illa semidiameter Sphæræ fixarum vices millenas Telluris semidiametros possidet; ambitus igitur erit sexagies ter millium. Modesta sanè multitudo, comparata ad Copernicanam; sed quæ omnis in uno die circumire dicitur. Debentur igitur uni horæ semidiametri 2625: quarum quælibet 860 milliaria continet. Hic vide mihi immensum discrimen; Saturnus, qui est apud Ptolemæum fixis proximus, ut eas tantum non tangat, Copernico in una hora trajicit per 300 milliaria, Ptolemæo vices bis centena millia quinquagies septies mille quingenta milliaria. Credendus est igitur velocior apud Ptolemæum, quam est apud Copernicum, septies millies, quingenties vices quinquies. Quicumque tentaverit mente comprehendere hanc incredibilem velocitatem; æquè fatigabitur, & vehementius etiam, quam qui Copernicanam immensitatem.

eem. Interim perpende Philosophe, multò magis hîc desiderari pro-
 portionem accidentis ad suum subjectum, quam jure quis apud Co-
 pernicum desiderare potest proportionem Partis mundi ad partem.
 Nec enim accidentia sunt sine subjecto idoneo. Credibilius, magnum
 esse subjectum sine motu, quàm magnum motum in parvo subjecto.
 Itaque si proportionem motuum Ptolemaicam ego traduxero ad pro-
 portionem corporum Copernicanam; majori Philosophorû applausu
 id fecero. Ptolemæus Aristarchi seu Copernici motum multiplicat se-
 pties & semis millies. Multiplicabo ego toties corpus fixarum Ptole-
 maicum, 20000 semidiametrorum, ut consurgant quindecies centena
 millia semidiametrorum sumpta centies, hoc est 150500000; quæ in
 summas duodecies centenarum (qui est modulus intervalli inter So-
 lem & Tellurem) distributa, constituunt diastematum solarium cen-
 tum viginti quinque millia, hoc est, 125417. Atqui non indigemus
 tanta mole ad defendendum Copernicum; quanta antiquis opus est
 pernecitate ad defendendum Ptolemæum, quod sic apparet. Conci-
 liemus Mundo suam proportionis concinnitatem, non quam Bra-
 heus solitus est desiderare, magnitudinis; sed pulchritudinis & ra-
 tionis. Mundi perfectio est motus, quæ ejus quasi quædam vita est.
 Ad motum tria requiruntur, Motor, Mobile, Locus. Motor est Sol:
 Mobilia sunt à Mercurio usque ad Saturnum: Locus est extima fixa-
 rum Sphæra. Quod si physicam rem licet enunciare mathematicè;
 Mobilia sunt medium proportionale inter Motorem & Locum. Nam
 quietem quidem loci seu ambientis corporis affectant, renitentia,
 & quodam quasi pondere (quid rideris cœlestium inexperti Philoso-
 phrasti, rerum imaginariarum copia locupletes, verarum egentissi-
 mi?) ex quo singulis suæ obveniunt periodi temporum (nam quod
 motorem attinet, is unicus est, & uniformiter movet:) contrà, mo-
 tum ex motore suscipiunt, ita ut in Mobilibus, & Motus, & quies quo-
 dammodo misceantur. Quod si Mobilia sunt physicè medium pro-
 portionale inter Motorem & Locum; quid verisimilius, mathematicè
 quoque, diametrum mobilium, esse medium proportionale inter dia-
 metrum Solis Motoris, & diametrum loci seu fixarum. Hoc posito,
 facile est indagare quantitatem fixarum. Nam Solis diameter superat
 diametrum Telluris quinquies semis: superet sexies plenè; quod cum
 dico, distantia Solis & Terræ tribuo non 1200, sed 1432 semidiamete-
 tros. Esto tamen hoc: sim liberalis, ut omnino magnus fiat mundus. In
 sequente schemate sit CE semidiameter corporis Solis 6, qualium CK

*Compara-
tio incre-
dibilis in
Ptolemæo
pernecita-
tis, cum
incredi-
bili mole
in Coper-
nico.*

*Unde sit
desumen-
da propor-
tio Sphæ-
ræ fixa-
rum, ad
corpus So-
lis, ejusq;
pulchri-
tudo.*

distantia Solis & terræ est 1432. Sit Sphæra Sa-
 turni altior G B. Jam Saturnus decuplo distat
 ejus, quo Sol distat, nimirum CG est decupla
 ipsius CK. Minus quidem aliquid est, sed ta-
 men & hic impleatur numerus. Distabit igitur
 Saturnus 14320 terræ semidiametris, & hæc est
 longitudo ipsius CG. Jam itaque sit, ut semi-
 diameter corporis solaris CO, sex semidiamete-
 rorum terræ, ad semidiametrum orbis Saturni
 CG vel CB; 14320 semidiametrorum terræ; sic
 hæc CB ad CD semidiametrum fixarum: quod
 fit continuatâ CG, & super hac lineâ constituto
 semicirculo EBD, per signa E, B traducto, cujus
 centrum A: prodibit nobis pro fixis, summa se-
 midiametrorum terræ, trecenties quadragies
 centena septuaginta septem millia, hoc est
 34077066 $\frac{2}{3}$, quæ summa nondum est pars quarta
 de illa priore, quam ad exemplum multiplicatæ
 in veteri sententia celeritatis assumpseramus.

Quid igitur satagunt Philosophi, eximere
 ex oculo Copernici festucam hanc immensita-
 tis fixarum, cum interim dissimulent in suo ocu-
 lo, trabem ingentem, amplius quàm quater ma-
 jorem, insanæ celeritatis fixarum; tantò abfur-
 diores, quàm Copernicus; quantò difficilius est,
 accidens præter modulum subjecti intendere,
 quàm subjectum augere sine accidente. Tycho
 Braheus aliquid hic adjuvit sententiam vete-
 rum, retentâ de Saturni altitudine parte solum-
 modo tertia, paulò plus; quia ponit illam semi-
 diametrorum terræ septem millium: fixis verò
 largitur duplum hujus: illud quidem necessaria
 demonstratione, ex supposita propria Mundi
 forma: hoc verò ex probabili conjectura. At
 sive duæ tertiæ, sive una; utrinque adhuc pars
 quarta vel quinta exceditur. Et quid unica Sa-
 turni stella ad immanem fixarum multitudi-
 nem? quæ omnes apud receptas hypotheses illo
 perniciosissimo.

pernicissimo motu moventur, apud Copernicum immobiles quiescunt; solis septem corpusculis euntibus.

Sed fortasse mundus, hac à me commonstrata proportione exornatus, fiet angustus, & tam propinquus, ut parallaxin aliquam faciant fixæ, hoc est, ut lineæ CK, vel CO, quæ Sol & Terra distant, proportio fiat sensibilis ad CD distantiam Solis & fixarum? Minimè. Nam paulò supra, distantia vicies semel (quæ paulò minor est sedecima hujus parte, nempe trecenties quadragies) potuit facere duorum minutorum parallaxin; itaque trecenties quadragies, sedecimum hujus paulò minus, parallaxi vindicabit, scilicet circiter octavam partem unius minuti. Vel artificiosius & brevius sic: Quia Sol habet minuta 30, conspectus ex terrâ, hoc est, quia angulus CKI est $15'$: & verò Saturnus decuplo altior est: Sol igitur ex Saturno conspectus, habebit decimam partem de 30' minutis, hoc est $3'$ minuta; nempe hæc quantitas, est duplum anguli CGI. Sed ponitur ut IC Sol ad CG semidiametrum ambitus Saturni, sic CG vel CB, ad CD semidiametrum fixarum: connexis itaque BD punctis, triangula BCD, & ICG erunt similia; quare anguli BCD & IGC æquales. Ergo etiam hic Saturni ambitus CB, ex Sphæra fixarum seu puncto D conspectus, speciem exhiberet $1\frac{1}{2}'$ minutorum. Ac cum CO telluris cœlum sit decima pars diametri Saturni CB; Ergo angulus ODC erit pars decima de angulo BDC ferè, ut ita semidiameter orbis annui telluris CO non plus quàm $9''$, hoc est, septimæ partis minuti unius parallaxin causetur. At nemo est Astronomorum, peritus observandi, qui septimam vel octavam minuti partem observando assequi gloriatur: Verbi gratia, etsi distantia binarum stellarum apud D signum, terræ versanti in O, (quando D reputatur in quadrato Solis seu linea OC) septima minuti parte minor sit, quàm cum D est in opposito Solis, terrâ in K versante: Astronomus tamen non discernet has distantias, observans eas & in O quadrato, & in K opposito Solis; cum ipsa fixarum corpora plerunque unum, duo, tria vel quatuor minuta corporibus occupent & subtendant.

Sic igitur ostensum est, nemini consultum esse, ut immensitatem Mundi objiciat Copernico, qui quamcunque ex hypothesebus pro vera amplectitur, neque universam Astronomiam funditus everfam cupit.

Jam etiam videndum, quibusnam exemplis immanis ista proportio nobis mitescat. Hic solitus sum objicere Braheo proportionem animalculi, quod cuniculos super cutem manus agit, ad Serpentem *Immanes proportionem non illum*

*esse raras
inter crea-
turas.*

*Humani
corpusculi
contem-
pta pro-
portio ad
globum
Telluris.*

*Quomodo
exilitas
creatura-
rum com-
pensetur
nobilita-
te.*

illum Plinianum CXX pedum, cujus exuviae Romae asservabantur, & quo majorem & in Septentrione visum Braheus asseverabat. Proportio excurrerebat ad centum millia longitudinis. Sed ludicrum exemplum est. Aliud cape. Quantulus quæso est homo ad telluris globum? Computemus. A superficie ad centrum sunt 860 milliaria, quæ duc in 5000 passus. Ergo passuum sunt 4300000. Quintuplum autem est pedum, nempe 21500000. Da hominis longitudini pedes omnino septem, & divide per hos illum numerum. Ergo si tricies semel centena hominum millia per ordinem in eandem componas longitudinem, illa pertinget à superficie terræ ad ejus centrum. Et una telluris diameter æquabit sexcentas amplius Myriadas humanæ altitudinis. Hanc proportionem immensam hominis ad globum telluris fatentur omnes; at jam incredibilem dicunt proportionem Telluris ad cælum Saturni, quæ est unius ad duodecim millia, incredibilem proportionem cælorum mobilium ad cælum fixarum immobile, quæ est unius ad tria millia, multò quàm illa minor. Nempe non proportionem respiciunt, sed magnitudinem, cum ipsi parvi sint. Equidem mundus Deo magnus non est, at nos mundo exigui. Vide tamen etiam analogiam. Ubi superat magnitudo, ibi deficit perfectio, & in molis deminutionem succedit nobilitas. Amplissima sanè est Copernico Sphæra fixarum; sed iners, motu nullo. Sequitur Mundus mobilis. Hic jam quantò minor, tantò divinior, quòd motum accepit tam admirabilem, tam ordinatum. Neque tamen vegetante facultate constat locus iste; neque ratiocinatur, neque discurrit: quod agit (dum movetur,) non didicit, sed impressum sibi à principio retinet; quod non est, neque erit unquam; quod est, id à seipso non est factus; idem manet, qui conditus est. Succedit ergo pilula hæc nostra, tuguriolum nostrum; quod Tellurem dicimus, matrix vegetabilium, ipsa intus informata facultate quadam, mirabilium operum architectatrice; quæ accendit de se ipsa tot stirpium, tot piscium, tot insectorum animulas quotidie; ut facile molem reliquam præ hac sua nobilitate contemnat. Denique vide mihi corpuscula, quæ animalia dicimus, quibus quid exilius in comparatione mundi fingi potest? At ibi jam sensus, & voluntarij motus, architectura corporum infinita. Vide mihi inter illa, pulvisculos hos, quos Homines dicunt; quibus Creator hoc dedit, ut quodammodo à se ipsis nascantur, seipsos vestiant, arment, doceant infinitas artes, & quotidie proficiant in melius; in quibus Dei imago; qui domini quodammodo sunt totius molis. Et quis est nostrum, qui optet sibi corpus,

pus, Mundi amplitudine, ut pro ea careat anima? Discamus igitur creatoris beneplacitum; qui & rudis molis, & minorum perfectionis author est: nec tamen mole gloriatur, sed nobilitat illa, quæ minuta esse voluit.

Deniq; per hæc intervalla à Tellure ad Solum, à Sole ad Saturnum, à Saturno ad fixas, discamus paulatim conscendere ad agnoscendam divinæ potentiæ immensitatem.

Et hæc, de objecta Copernico vastitate fixarum, tantò libentius inserui, quòd pertinuerint ad incredibilem novi sideris magnitudinem æstimandam. Nam si quatuor solum minuta occupavit (quantus Sirius apparet) jam per hanc hypothesein Copernici totâ machinâ mobilium multò fuit major; ut cui tria solum minuta tribuebamur supra, si quis illam à fixis respiceret. Quam quidem magnitudinem numeris exprimere supersedeo; veritus, ne jam antea nimium ista profano vulgo ad deridendum obtruserim.

Novi sideris ingens moles.

De alijs argumentis, quibus Novum hoc Phænomenon inter affixa sidera stetisse probatur.

CAPUT XVII.

AUdisti argumentum mathematicum, audi nunc & physica duo, unum à motu, reliquum à lumine deductum. Quoniam quod à motu deducitur, pugnat etiam mathematicè. Toto tempore durationis stetit eodem loco sub fixis; schematismos, cum stellis pedis, tibi, genuq; dextri Serpentarij, cumq; Triangulo in spira Serpentis, ne minimum quidem, quod in sensus incurrat, mutavit. Non ea Cometarum natura, qui per mobilium regionem inveniuntur: nec enim ullus hætenus per multos dies immobilis est animadversus, qui tanta propinquitate esset; ut diurno tempore visum locum sub fixis commutaret. Quotcunque tam propinqui fuere, ut parallaxin admitterent diurnam vel annuam: omnes illi præter hanc translationem opticam, quam Parallaxin dicimus, etiam motu quodâ proprio discurrere sunt deprehensi. Quare consentaneum est, illas stellas novas, quæ, ut Plinius lib. ii. cap. 25. ait, moventur errantium modo, in regione quoque errantium esse: quæ verò hærent immobiles, inter fixas stare; ut cujusque proprietatis communio, etiam locum arguat communem.

Immobilitas argumentum physicum loci inter fixas.

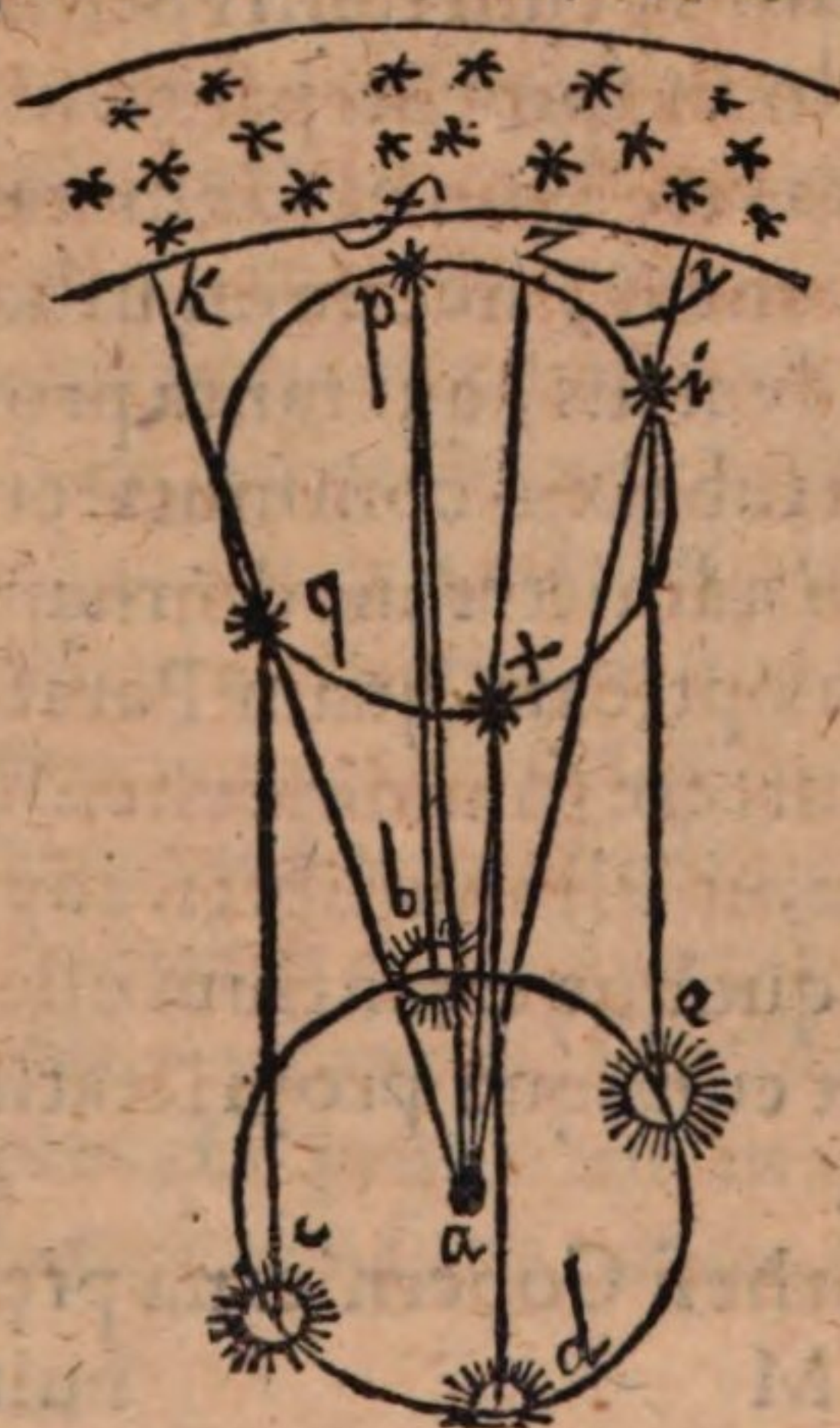
Hæc immobilitas, quæ nobis prius in hypothesei Copernicana præ-

*Novum
sidus eti-
am in re-
ceptis hy-
pothesi-
bus inter
fixas re-
ferri.*

*Idem in
Brahea-
nis.*

buit argumentum nullius parallaxeos annuæ, quam tralatio Telluris causaretur; eadem nunc etiam in forma Hypothesium usitata Ptolemæi, inque recentissima Brahei, quibus Tellus loco suo manet immobilis, viâ aliâ quàm per parallaxin annuam, planè convincit, non posse Novo fideri locum infra Saturnum assignari. Nam quod Ptolemæum attinet, quatenus eum recepta antiquitus sententia sequitur; habet ille omnes orbes solidos, inde à Luna infima, usque ad Saturnum extimum. Igitur si stella esset intra complexum cœli Saturnij, (quia per omnes tres hypothesium formas certissimum est, supra Lunam collocari) esset igitur in aliquo orbium solidorum. Ac cum non detur penetratio corporum; planè raperetur cum orbibus; quia eorum nullus est, qui stet iners & immobilis.

Quantum ad Tychonem Brahe, primùm is pugnabit dilemmate: Nam aut Sphæræ solidæ se mutuò contingunt, ut volunt Aristotelici, & sic non potuit esse nova stella intra orbes Planetarum; quin eas in partes transferretur, in quas orbis ille volvebatur, qui stellæ præbuit hospitium, cum omnes orbes moveri ponantur: aut Sphæræ solidæ nullæ sunt, contactus, raptusve nullus, ut Tychoni placet: & tunc quæret Tycho, si nova hæc intra regionem mobilium fuit: quâ igitur mentis agitatione corruptibile aliquod & temporaneum corpus, fixas stellas pedis Serpentarij, in quarum regionem & complexum non admittitur ab opponente, adeò religiosè diurno motu potuerit sequi, ut eas ne latum unguem defereret, toties jam circa terram revolutum. Nam Planetæ quidem à fixis diurno motu recedunt, ob proprios motus: quod idem & omnes Cometæ fecerunt, qui inter Planetas stetisse ob-

servati sunt: ut ita locus Novæ non sit inter Planetas. Deinde vult Tycho, Planetas omnes sequi Solem, hoc pacto, ut si mente removeas motum Planetæ proprium, id est, si contingeret Planetam per sese à peculiari suo cursu vacare: nihilominus tamen, Sole circumeunte, naturali quadam sympathias lege, ceu simius aliquis, consimilem planè viam viæ Solari, planeq; , quoad dimensiones & tempora, æqualem, in aura ætherea circum-
eat, quilibet suo loco. In Schemate adjecto sit A Terra, BCDE circuitus Solis: sit primò Sol in B, Planeta in P, ut linea Solem Planetæ
conne-

connectens, sit B P, quæeducta sub fixas cadat in F. Dato igitur, quòd Planeta proprio motu careat, ut hæc Nova caruit: tamen lege *συμπαθείας*, linea B P (& in ejus extremo Planeta in P) cum ipso Sole circumit, manens ipsa sibi parallelus, & sistitur in Q C, X D, I E: itaque Planeta scribit hoc raptu extraneo, circuitum P Q X I, æqualem ipsi BCDE, apparet verò sub fixis in FKZY. Qui hoc statuit, quid causæ afferat, quominus idem faciat Novum sidus, quod faciunt Planetæ omnes, si eodem cum Planetis loco constitit? An Planetarum nullus adeò fortis est, qui Soli circumagenti resistat, omnes vincuntur, omnes trahuntur: solum hoc novum sidus viam didicit contrariam, vim adeptum est tantam, qua vi, quâque viâ iter illud, per quod raptabatur, contrario nisu relegeret, itaque Sole eluso, suo loco consisteret? Quàm hæc sunt incredibilia? quàm *ἀναγλωβὴ* nã. Et tamen certum est, ex immobilitate sideris apparenti, aut sic translatum non esse ad imitationem motus Solis annui; aut translationem hanc in tanta altitudine, tantaq; fixarum amplitudine contigisse, ut in eâ, tota Solis orbita non duum minorum arcum occupare possit. Hoc verò jam repugnat hypothesebus dicti authoris; ut qui fixarum Sphæræ diametro tribuit non plus quatuordecim millibus semidiametrorum terræ ad summum. At si in Saturnia regione translatio hujusmodi sideris (à proprio motu aliàs immunis) contigisset; omnino ad duodecim graduum fecisset motus per Y Z F K apparentiam. Finge namque verum ejus locum fuisse in 18 Sagit. lineâ ex Sole per siduseductâ, inque hac mobili linea hæsisse immobilem: certè equidem lineâ hæc, unâ cum sidere ad motum Solis translata, sidus Octobri mense apparuisset in 12 Sagit. (posito quòd fixarum Sphæra statim succedat Saturno) mense Junio anni 1605, in 24 Sagit. circiter. Itaque ut immunis ab omni extranea, per Solem facta, raptatione consistere posset: omnino necesse fuit, altius à Saturno elevatum, inter ipsas fixas fuisse abditum, ut illâ tam numerosa societate suffultum, tantò facilius Soli vecturienti resistere posset. Nam Sphæra hæc, ejusque lucida corpora, apud Braheum, Solis isthoc in sese imperium non agnoscunt: Vide Progymnasim. Tycho- nis Brahe, fol. 406. & 437. cum seqq. Atque hæc de immobilitate.

Sequitur de Lumine; cujus claritas & scintillatio rapidissima, stellam hanc fixis omnino similimam fecit. Etenim tritum est ab Aristotele axioma hoc, scintillationem inter errantes & immobiles stellas, quæ in octava Sphæra hærent, distinguere. Etsi enim sua Marti scintillatio, & Mercurio, nec obscura & Veneri; nescio tamen, quo pacto fixas col-

Scintilla-

tio & lu-

minis pu-

ritas stel-

lam inter

fixas col-

diversa locant.

diversa est à scintillatione fixarum; lenta nimirum & magnis interval-
lis continuata : cum fixarum scintillatio abrupta & rapidissima reci-
procatione visum confundat, aliâ aliam obruente exundatione radio-
rum. Quarum fixarum cum nulla sit, quam nova hæc non superave-
rit, tam puritate luminis, quàm scintillarum promicatione rapidissi-
ma: nihil est cur physicus, in Aristotelis schola doctus, de loco ejus
cum stellis fixis communi dubitare pergat.

De puritate luminis, coloribus, & scintillatione
Novi sideris.

CAPUT XVIII.

Placet verò locum hunc diligentius pertractare. Quid enim est
quod nobis hujus novi sideris notitiâ conciliavit, nisi hoc ipsum
ejus lumen, tam fulgidum, tam admirabile? Itaque magnum operæ
pretium; si, quod tento, causas hujus fulgoris ex naturâ penetralibus
passim eruero.

*Causæ scin-
tillatio-
nis.*

J. C. Scaliger Exotericarum exercitationum 63. causas affert ad
scintillationem concurrentes quinque : Magnitudinem, Claritatem,
Motum sideris, Medium aëris, & Motum luminis in sidere. Quas cau-
sas qui diligenter examinaverit, is primam, secundam, & quartam
inter adjuvantes comperiet; tertiam aut quintam pro præcipua habe-
bit. Etenim quod prius cum Aristotele sum argumentatus ex scintil-
latione ad altitudinem: feci ad convicendos Aristotelicos. Rem ipsam
quod attinet, nihil altitudo per se potest; nisi adsint causæ cæteræ, aut
per altitudinem præstentur. Dictum est enim, ipsis etiam Planetis
quodammodo convenire scintillationem; præcipuè Veneri & Mercu-
rio; Marti obscure admodum; cæteris minimè. Et sunt tamen hi supe-
riores, illi tres humiles; & Venus quidem humilior ipso Marte. Igi-
tur in ea maneo sententia, quam cap. 6. Opticorum tradidi, quam &
Scaliger defendit; causam scintillationis ipsis stellarum corporibus
inesse, seu luminis ea sit motus, seu corporis. Et prius de luminis motu.

*I. Motus
luminis.*

Placet Scaligero, & ipse vehementer approbo, *naturalem esse in side-
ris corpore vim luminis sese spargentis non sine motu.* Rei obscure explica-
tio non admodum dilucida: declarabo exemplis, si forte sensum authoris
assequar, dum meum promo. Exemplum puto satis aptum in motu cor-
dis, arteriarumque; ut hoc quoque cordi cum Sole, vitæ cum lumine, præ-
ter ea,

terea, quæ cap. 1. & 6. Optices dixi, commune sit. Non huc trahas exemplum, quasi ut cor spiritû compressione elidit, & transfundit in corpus, sic stellæ corpus quasi quadam coarctatione sui, lumen exprimat. Spiritus enim vitalis corporeum quippiam est: lumen, sincerissima qualitas, crassa ista impulsione non indiget. Sed tamen analogus aliquis intelligatur in stella motus, non localis, sed alterationis, secundum eam qualitatem, quâ stella lucidum est corpus. Imò verò vivû propono huius alterationis exemplum, in vivis carbonibus; qui ab hoc ipso motu, & quasi vigore alternante, nomen vivorum sunt adepti. Etsi hoc exemplum, si & celeritatem ei maiorem affingas, Veneris scintillationi magis respondet.

Hem hocine est philosophari, eo paupertatis redigi: ut sententiæ, ut rerû causæ à vulgo sint mendicadæ? Nam me Christe, nihil est aptius pro exemplo, quàm id quod omnes concipiunt, quodq; Patricius, altissimum sapere visus, seu censens ita, seu ex barbarica Philosophia loquens, certè imitatus est unicè; stellas pronuncians esse flammulas; nimirum id quod vulgo videntur, & cuius rei expressam gerunt similitudinem, & unde apud plerosque, præcipuè Poëtas, denominantur: quod supra & de novo nostro sidere usurpavimus.

An ergo hæc est in fixis causa scintillandi, quæ nostris faculis causa evomendi, ex interrupto, alios atq; alios radios? Nescio. Et quidem de nostra nova stella facilius hoc dixero, quia disparuit, quia subito ingens reluxit, nullis adolescens incrementis: de fixis verò, qui æterni sunt ignes, causa est, cur non possim hoc affirmare. Nam si quæras rationem, cur nostri ignes ita fulgurent, tam in foco, quàm in cadelis, & maxime in furnis Chymicorum, dum metalla urunt; invenies id, quod in fixis inveniri non debet, ne illas olim cū nostris ignibus extinguamus. Pugna nempe existit circumstantis humidi aëris, aut efflati ex metallo spiritus, cum igne siccissimo & tenuissimo. Semper, qui locus igne occupatur, cū ab igne per vim extenuetur; circumstantem aërem, gravem levi per sese incumbentem, in sese rapit; semper ignis novas à materia vires adeptus, copia subvectus, dispellit aërem. Igitur & pabulo nutritur, quantisper durat, & à circumstante medio impugnatur. Hæc verò quomodo de fixis dici poterunt? aut quod ipsis pabulum? quis aër inimicus? quæ ætas? quando ullam ab his sexies mille annis desideravimus? Itaque sint ista exempla non substantiæ, sed luminis: de fixis verò maneat sententia Scaligeri; vim inesse in corpore perenni, adde & pellucido, luminis reciprocantis, analo-

*Cur scintillent
flammæ
nostræ.*

II. *Διὺντις
sideris.*

*Motum
tralatio-
nis non es-
se causam
scintilla-
tionis.*

*Fixas in
suis spa-
ciis ma-
nentes di-
versas
converti.*

gon deflagrationi nostrarū flammaram. Nostro verò fideri, vel idem corpus, vel eandem vim luminis tribuemus, prout postea videbitur.

Expendamus verò & alteram causam scintillationis, à motu du-
ctam: Motu verò non translationis, quem Scaliger allegat; sed quem in
Adamante ostendi, conversionis; quā partium & angulorum politi pel-
lucidiq; corporis, alia post aliam explicetur: Ubi prima quidem causa
non tollitur (lucem enim fideri nulla rotatio conciliat) sed instruitur
hac secunda, ceu quodam instrumento; ut & fulgura & colores varios,
ipsa sese quietè continens, explicare possit: si fortasse prius tanta mo-
tus varietas, in perennis corporis perenni facultate, non satis æquis
Philosophorum sententiis excepta fuerit. Et translationis quidem
motum, qui Scaligero erat in animo, nihil ad scintillationem posse,
ratione patet & experimento. Nam quid officiat radijs motus diurnus;
si is vel non est fixarum (de Copernici sententia) vel fixas in tranquillo
relinquit, & quasi in capsa inclusas circumducit, de veteri receptā
sententiā. Nam quòd aer noster per hunc motum à cœlo atteritur, id fit
infra Lunam. Itaque si quid posset hoc ad scintillationem; scintillaret
etiam Saturnus & Jupiter. Tum autem quæ consequentia, ab attritu
aëris ad scintillationem? Videtur de soleis equorum ferreis loqui, cum
in lapides aut durissimam glaciem atteruntur. Experimenta verò te-
stantur insuper, non omnes fixas æqualiter scintillare; quamvis eleva-
tione æquali super horizontem, æquali etiam magnitudine. Itaque
cū diurnus motus omnibus æquè communis sit, non est idoneus ad
efficiendam scintillationem.

At illa, quam ego dixi, singularum fixarum rotatio, his omnibus
nominibus est potior. Nam & modum indicat scintillationis & colo-
rum, quæ sunt pellucidis familiares, ut in Opticis ostendi; eumque mo-
dum ex ipsa dispositione corporum stellarum deducit; tantò verifimi-
lius, quod & colores perpetuos illos, qui sunt alijs stellis alijs, in hac
ipsa dispositione corporis stellæ inesse necesse est, ut in Opticis pro-
bavi. Quare non metuo, ut perpetua esse non possint corpora stella-
rum, si angulosa, aut si intus inæqualiter densa sunt, ut solent Unio-
nes, partibus alijs aliter pellucidi. Nam & hostis illinc abest, qui vim
inferat; & sunt nobis in hac Tellure gemmæ, si vim auferas, æternæ;
& ex tamen partim maculosæ, partim fissæ, partim nubilæ.

Tum autem ipsa per se rotatio fixarū magna probilitate, magnis ex-
emplis nititur. Sed exemplum solus Copernicus dederit, hanc nostram
Tellurem; quæ ut undiquaq; Solis conspectu frui possit, rotatur in dies
singulos,

singulos, seseque quasi assat ad hunc ignem. Credibile est igitur, & Planetas & fixas omnes, quosque in suis rotari spacijs; ne sit aliquid in Mundo, quod centri, nobilissimi corporis, radijs vitalibus & lumine splendidissimo penitus privetur. Nam quod de Luna tibi forsan occurrit, eam eodem semper vultu terras respicere, dum circum eam circumagitur: illa verò hoc ipso circumactu, cum non Solem, sed solam terram amplectatur; hac ipsa constantis vultus ad Terram affixione efficit, ut Sole ex omni parte mensis unius spacio fruatur; eminus in plenilunio, faciei parte à nobis conspicuâ; comminus in novilunio, parte à nobis aversâ.

Duæ mihi occurrunt objectiones, prima, quòd nihil ad fixas attinere videtur conspectus Solis; quia dictum, totam Saturni Sphæram, apud fixas vix occupare trium minorum angulum. Sol igitur, qui tantulam portionem obtinet de cœli Saturnij diametro; penes fixas omnino evanescet: minor enim quàm septingentesima pars unius minuti apparebit? Altera quòd scintillationes oppidò celeres sunt: mirum igitur, si tam vasta corpora, quorum aliqua superant Saturni cœlum, convertuntur.

*Quæ obijci
possunt ro-
tationi fi-
xarum.*

Primum, si multas habent partes ejusmodi, quales diximus scintillationibus & coloribus fervire; quod quidem eum par est concedere (eo ipso quòd corpora sunt ingentia) qui de cætero causam hanc recipit; jam non est necesse, ut quoties una emicat scintillatio, toties una integra sit absoluta rotatio; sed ut rota multos clavos, sic hæc corpora multos angulos, multa fulgura, unicâ rotatione exserere credentur. Et quid si omnino celeres sint isti rotatus, in compensationem negatæ ipsis translationis in solidum; aut ob hoc ipsum, quòd lumen Solis apud ipsas tam debile? Non enim evanescit Sol ipsi rerum naturæ, redactus ad septingentesimam minuti; quia fortè, & omnino quidem, nostris oculis illic constitutis evanesceret. Nec enim æquum est, nostra visus hebetudine, vim æstimare & acumen naturæ; quemadmodum neque nostrorum corpusculorum contempta exilitas præjudicium creat in agnoscenda cœlorum amplitudine. Si tam est potens Deus in mole, ut supra expendimus: quin igitur & tam acutus atque subtilis est in dispensando Solis lumine. Quæso te lector, ut mihi condones, si minutus sum, argumentando de re, ad quam supra vidisti nos homines, nostrumque globum, globique cœlum, adeoque & illius cœli decuplum, esse planè minutissimum. Maneat autem suo loco hæc scintillationis causa, rotatio. Videamus jam reliquas Scaligeri.

Veris-

III. *Claritas luminis.*

Verissimè dicit secundo loco, debilitatem luminis obstare scintillationi, quam interpretor hebetudinem. Claritas ergo & puritas luminis à materia defecati, plurimum scintillationem adjuvabit. Utique. Nam quia lumen est origo scintillarum: quo purius ergo lumen, hoc expeditior est scintillatio. Propterea Planetarum valentia quidem sunt lumina, & evidentia, utique ob propinquitatem; sed pingua, plena, corpulenta, colorata multum: atque ea minus scintillant: fixarum verò magis aquea, exilia, acuta, vitrea, pellucida, seu diluta. Atque hæc causa est, cur tam rapida fuerit in nostrâ Novâ stellâ scintillatio. Nam nihil purius, nihil clarius, nihil amœnius eximio illo lumine esse aut fingi potuit.

IV. *Magnitudo sideris.*

Sequitur magnitudo, quæ Scaligero primo loco ponitur. Rursum autem nihil magnitudo posset, si lumen abesset. Hæc igitur efficit, ut stella magis sit aspectabilis; quare & ejus scintillatio. Adjuvat itaque respectu nostri visus, qui magnis validè movetur. Ecce rursus hanc Novam, quando maxima, & flagrantissimam: ubi magnitudine decrevit, scintillationem quoque minuit.

V. *Medium aëris.*

Ultimo loco quartam Scaligeri pono; Mediij, puta aëris, habitum alium atque alium, qui visus nostri respectu, paria facit cum magnitudine. Ventis enim perflantibus, & humente aura, qualis fuit toto mense Octobri anni 1604. fulgidissima sunt sidera, & grandia, hoc est, conspicua valde: quare etiam eorum scintillatio: quod in Opticis putavi contingere ob contactum oculi, ut in lacrumantibus. Non mirum igitur, quòd mense dicto tantum præ se tulerit ardorem hoc sidus: cum esset per se magnum & clarum, plusquam reliqua omnia. Sed alia ratione pugnat hæc causa, quòd non hæc tantum stella Nova, sed & reliquæ omnes, quæ scintillant, magis id præstant recens ortæ, aut jam occasuræ, cum promicant è vaporibus; quàm ubi paulò antè vel post ad medium cœli appulerint. Atque hæc causa fuit, cur Nova in Occidente posita, tantum repræsentaret exsultantium flammarum incendium. Ratio fortè utrinque est eadem, non contactus oculi, sed profundior aer, limpidus tamen & perspicuus. Nam qua parte is fumis obnubilatur: visui obstat, stellarum conspectum eripit, ferrugineum Soli, rubentemve & huic, & sideribus cæteris colorem inducit. Solent etiam sidera, ut plurimum ab exortu, colores projicere Iridis: credo quia lumen objectu aqueæ materiæ (quæ quantum densitatis, tantum habet tenebrarum) diluitur. Tunc radijs per humores ingressis, quæcunque causa ipsis inest sideribus, lumen coloribus imbuens; ejus effectus tantò evi-

tò evidentius repræsentatur; quod ipsi per se humores, seu media densa pellucida, refractione adjuvante, colores eosdem Iridis procreant, ut videre est in Prismatibus CrySTALLINIS. Vide de his Optica mea passim; præcipuè Cap. I. Ut autem concludam hunc locum; etsi verum est, & clarissimam, purissimamque fuisse stellam, & majorem omnibus, & ut plurimum in Occasu circa horizontem conspectam, humidissimo aëre: nihil tamen potuissent omnes hæ causæ conjunctæ; nisi lumen ipsum in corpore stellæ, motu, vel facultatis internæ, vel corporis ipsius creberrimo, causas scintillationis & colorum invenisset.

De Materia Novi sideris.

CAPUT XIX.

OMnis de materia stellæ disputatio ab ijs dependet, quæ hæcenus diximus. Cum enim in cælo nemo præsens affuerit: certè quidquid hîc oculis non consequimur, ad quos lumina stellarum quadam speciei propagatione delabuntur; id frustra nitimur indagare. Constat igitur ex disputatione de lumine, deque scintillatione, duorum alterum fuisse; aut flammam, aut corpus, suâ constans materiâ. Si corpus fuit, aut igitur motum illum palpitantem intra sese tenuit, ex cujus paroxysmis illa scintillatio emicuit; aut ipsum per se pellucidum, convolutione rapidissima rotatum fuit. Neutrobique res citra vitæ cujusdam imaginem, citraque ministerium informantis, moventis vel vegetantis facultatis peragitur. Equidem faveo sententiæ primæ, flammam fuisse; quia ut flamma, consumpta est, quasi deficiente alimento. Tunc enim necesse non fuerit ad scintillationem demonstrandam assumere vitam; nisi illam, quæ est flammæ, quæ carbonum. At illud explicare non possum, cur circumcirca sparserit radios? cum nostrates flammæ à certa & fixa radice succrescant in altum; nec verisimile, eandem illic esse pugnam humoris cum igne, quæ hîc apud nos undulantem illum motum flammarum efficit; nisi quis fortè hanc nostri aëris humiditatem, reclamante Optica disciplina, in altissimum usque ætherem subvehere velit. Quod si circumcirca radij; nutrimentum igitur in medio, corpus igitur. In hac fluctuatione sequatur quilibet quod volet. Certum est, aut flammâ fuisse, aut

An flammæum fuerit sidus.

N

vitam

*Cognatio
cælestium
cum sub-
lunari-
bus.*

*Sideri fu-
isse suam
materi-
am.*

*Imago spe-
cularis, in
aëre pen-
dula.*

*Planetas
esse corpo-
ra non im-
materiata
lumina.*

vitam habuisse; nisi fortè rerum earundem (luminis, colorum, scintillationis) effectrices causæ, non sunt eadem sub Luna, & inter fixas. Quod qui objicit, is omnem inquisitionem rei nobis exprobrat. At multa sunt, quædam in Opticis etiam à me sunt allata, quæ arguunt, non tam essentiæ dissimilitudine, quàm intervallis, distincta esse illa cælestia ab his sublunaribus. Ut Mosen taceam, qui has aquas ab illis aquis sola expansione (sic Hebraicè docti, accipiunt vocem Raquiah) separat; cum essent in Mundi primordio confusæ. Ut Copernicum etiam mittam, qui Telluri ipsi jus civitatis in cælo dedit.

Utcunque habeat; illud in genere verum, stellam hanc, corpus & materiam suam habuisse. Nam Patriciani ignes, immateriati & viventes, quales stellas facit, pridem refrixerunt, adeoque extincti sunt. Ostendatur exemplum, ubi lumen vel seipso stans, vel ab illustratione alterius dependens, caruerit subjecto materiato, corporato. Diceret fortasse Patricius, tale lumen esse Solem? Principium petitur: de illis in cælo, quæ sese non præbent contrectanda, disputatio est; quæro exemplum in terra. Diceret illa cælestia non esse similia his terrestribus? Cur igitur disputat, ipse homo de Terra; in cujus mente nihil est, quod non fuerit ingressum per sensuum terrestrium portas? Imo verò illa ipsa cælestia lumina ad nos descendunt in terras. Ostendat igitur aliquo loco lumen cæleste, speciem Solis, Lunæ, aut stellæ, ubi absit ali-quod subjectum illustrabile. Nuspiam inveniet, sed aut splendorem in aëre, quando is valde crassus est; aut in nube, quæ jam est aquea; aut in speculo.

Nam quòd in cavis speculis imagines spectantem inter & speculum consistunt: ut videtur (in aëre, & quasi sine corpore) deceptio est visus, ut in Opticis explicatur; unde & ab imaginatione accepit nomen; in qua locus quidem in aëre concipitur; species ipsa visa non est alibi, nisi in suo proprio subjecto ceu fonte, inque oculo spectantis, licet a verso à re; per illustrationem à speculo repercussam, ut in Opticis docetur. At nobis hîc jam non est quæstio de loco, sed de corpore, quod fulgorem illum, quo de loquimur, repræsentaverit. Dicat Patricius si placet, etiam illic fuisse speculum aliquod, dummodo corpus fateatur, neque immateriatis nobis ignes obtrudat.

Porro neque automatos ignes ullos ostendere potest, citra materiam. Planetæ certè omnes, rotunditate, maculis, coloribus, incrementis ex appropinquando, parallaxibus, quibus in cognitionem venimus, earum certæ altitudinis, arguuntur esse corpora, non immateriati ignes; atque

atque horum aliqua fixæ cum Planetis habent communia. In his terris verò quis unquam vidit ignem, cui non fuerit corpus? Loquor de rebus naturalibus. Nihil enim hîc moror spiritus, nihil lumina divina, *Lumina divina.* quæ vident, qui vel arcanis fruuntur alloquijs, vel execranda curiositate, dæmonum gaudent commercijs. Nam si stella hæc tale lumen fuit: jam Patricianus aliquis, qui materiam illi tantopere negat, præstigias ex illa fecerit, aut planè divinum lumen, inter naturalia circumstantia infinita: id quod ego facile concedo, ut quis, cui placuerit, credat. In præsens verò viam tento; qua id quod inter naturalia apparuit, naturalibus etiam requisitis instruem. Nec aliud Patricius egit, quàm ut illos æternos cœlorum ignes, quos Naturæ partes esse scimus, immateriatos ostenderet; quod in præsens ipsi nego. Dicat igitur aliquis ignem aut lumen mihi sine subjecto. Si ullum est exemplum, *Ignium fatuorum materia.* ignes fatui sunt; at ij circa uliginosa loca & paludes oberrant; ut constet, eos uti pingui exhalatione pro subjecto. Trajectiones, rem stellis similimam, probat Aristoteles, suâ constare materiâ; & docuit me olim *Trajectionum materia.* experientia, cùm ingens in hac urbe ortum esset incendium; plures una nocte cœlo sereno vidi trajectiones, quàm integro decennio antea-
 acto. Aliqua igitur seu pinguedo seu arida materia, æstu subvecta in frigidum aerem, & distributim consistens, coactaque in globulos, & sic incensa, seu mavis illuminata, tot species exhibuit ignium discurrentium. In summa nihil horum sine materia. Concludamus igitur *Materia novi sideris qualis.* magna veri similitudine: Materiam novo sideri præbitam, vel pinguem, quæ frigore fuerit incensa, ut trajectiones: vel aqueam, in qua seu Sol seu internum lumen refulserit. Habet utrumque probabilitatis aliquid. Nam quod trajectoriam attinet; vidi nuperrimè anno 1605. $\frac{8}{7}$ Decembris, jam ingruente, post teporem, justo frigore, stellam cadentem, Novæ, qualis initio fulsit, similimam, candidissimam, limpidissimam, flammis dissilientem aliquoties, instar artificialium ignium quos Raketulos appellant, Plinius Bolides diceret. Pro aqueo verò globo faciunt colores Iridis, & scintillatio, quam sententiam & in Opticis tetigi.

An jam olim extiterit materia corpusque Novi
sideris.

C A P U T XX.

Hic jam quaeritur, unde stellæ in summo æthere, tanta materiae moles, quæ sufficere potuit ad tantum incendium inflammandum? Non utique ex Terra nostra, ex qua fumi reliqui, trajectionesque; nimio enim parva est ad illam amplitudinem. Quod si quis morosius hîc obloqui contendat, aut materiam ex terra educens in ætherem, aut stellam ex æthere detrahens sub Lunam: huic ego prædico, me obduratis auribus exiturum è peripato, relicto illo clamante & insaniente. Nam assertores tam pertinaces non aliter obmutescunt, nisi prior obfirmato silentio clamores ipsorum neglexeris. Ego cum æquis agam. Primum de magnitudine non est laborandum, si de loco constat; cui equidem non major fuit hæc stella, quàm est aliqua trajectio nostro aëri.

Plutarchus de placitis Philosophorum cap. 2. lib. 3.

Pythagoreorum quidam Cometam putant esse stellam ex earum numero, quæ non semper videantur, sed statò tempore sua revolutione exoriantur.

Idem Plinius & Aristoteles, qui hos refutat, quòd dixissent, tunc cum non videantur; sub Solem δύνειν. At inquit ille, multi δύνειν δύνεινς ἡφανίσθησαν, loco supra horizontem conspicuo. Hanc Pericopen Plinius ridiculè transtulit, in occasura cæli parte non conspici Cometas.

Velitatio cum Davide Fabricio.

Illam sententiam Theologi potissimum amplectuntur; & disputat ad ejus tenorem amicus meus Fabricius, & ipse Theologus, itaque ad traditiones ἀνατιολογήτες propensior; quod in Astrologicis, ut qui maxime, demonstrat. A quo, non indignante, sed gaudente, & applaudente,

Sunt autem duæ sententiæ quæ ad rem faciunt, altera eorum, qui negant novi quid in cælo post primum illud creationis sabbathum existere: sed latere hujusmodi corpora in quodam Naturæ promptuario, inde à rerum origine, carentia lumine; nisi quando Deo visum fuerit, aliquid per illa significare: cæteri verò, non lumen tantum, sed & corpora ipsa in cælo existere repentina & nova: seu creentur absolutâ illâ divinæ majestatis potentiâ; qua Deus totum initio mundum est fabricatus: seu consistant aliquâ cœlestis Naturæ vi, ad eum modum, quo in hoc sublunari aëre consistunt pingues illæ, seu mavis, aridæ exhalationes; quæ conglobatæ vi frigoris, in stellas discurrentes convertuntur.

dente, ultroque provocante, atque idem contrà faciente, sicut creberri-
 mis literarum permutationibus subinde dissentire soleo; ita dabit mihi
 veniam, si sententiam hanc ipsius, quæ sese ex nostris privatis epistolis
 in publicum proripuit, eodem refutando, persequar. Primum exorsus
 ille à Theologis, rationem eorum de requiete Dei post diem septi-
 mum, ipse quoque imbecillem arguit; secutus hætenus mearum lite-
 rarum filium. Sic enim ego ipsi, Theologicam hanc interpellationem
 ex aliorum sententia proponenti, respondebam: Metum videri non-
 necessarium, ne Deum in novum scilicet laborem conjiciamus, si novi
 quid creet. Atqui si vel à principio consistant ista corpora: novum ta-
 men & hoc fatendum; quòd quæ olim lumine carebant, jam illuminen-
 tur: quam actionem, qui Deo transcribit; creatorem per eam constituit
 novi alicujus. Quid enim? Nunquid sex diebus creavit Deus cælum &
 terram? Quid igitur die primo? Dixit Deus, inquit divinus Propheta,
 Fiat lux: atq; hujus institutione finivit Deus diem primum. Itaq; lu-
 cem producere, creare est. Nisi forte lucem non novam intus in stella
 creavit, sed impedimentum & umbraculum externum removit? Quasi
 verò hoc Deo levius fortasse fuerit, quàm creare novū aliquid; aut quasi
 hoc non pertineat ad creationem? Nam quid rursus die secūdo creavit
 Deus? quid aliud, nisi quòd facto firmamento separavit aquas ab aquis?
 Itaque inter secundæ diei opera fuerunt & ista, conjuncta separare, ob-
 stantia removere. Tum autem pollicetur Deus ipse, creare novū cælum
 & novam terram. Atq; hoc inter præcipuos Christianæ religionis arti-
 culos relatum, credunt omnes Orthodoxi. Adde, quòd iidem illi Theo-
 logi, qui Deo potestatem in cælo creandi novi sideris abrogârunt: ag-
 noscunt quotidianam ejusdem *ἐνέπρεται* in creandis novis animabus.
 Hoc ego ijs objecerā, quibus cū erat mihi res. At Fabricius, idem ob-
 jiciens, enervat: litē de animabus, in suspensio relinquens; quod necesse
 non erat, agenti cum certo adversario. Et hætenus de re ipsa inter nos
 consensus. Statim hinc digressus, sententiā hætenus oppugnatā susci-
 pit moderandam: Noviter quidē lucere ista sidera; corporibus nova non
 esse. Primum astronomicā putat opinionem, corpora siderum horum
 de novo existere. Negaveram in literis, Astronomicum esse dogma, qui
 primum atq; à lumine deserūtur, nihil habēt amplius, quod vel statuāt
 vel refutent. Incensam esse subito stellā hāc, indeq; paulatim extinctā;
 hoc Astronomi visu indice confirmant: utrum aut corpora fuerint ante
 lucem susceptam; id Fabricio Theologo, cæterisq; Physicis relinquunt
 expendendum. Ego pridem hanc Physicam ex Astronomia ingressus

disquisitionem; quatuor Fabricij rationes, quibus corpus sideris probare vult semper extitisse, expendam. Primò Lunam ait sæpè extingui, retento corpore: Hoc idem ergo, & de insolitis stellis credibile. Nego tibi Fabrici, verisimilitudinem ab hoc exemplo sequi; possibilitas rei solummodo sequitur, si aliunde conjecturæ suppetant, quæ rem ipsam suadeant. Non igitur argumentum affers, sed scrupulum tollis, si quæ fortè argumenta sequantur: sin minus, ne scrupulus quidem erit; neminem enim scrupulus urget, nisi calceatum. Alterum argumentum ducit à motu Cometarum: in quo nobilitatis aliquid invenit, simile Planetis perennibus, ut est statio, retrocessus, intentio & remissio motûs. Itaque putat, & corpora Cometarum, propter hanc divinitatem esse perennia, nec cum fulgore suo extincto statim annihilari. Quod si Cometæ tales; pronum igitur credere, & nova sidera esse talia. Umbrâ nos feris ô Fabrici, ut in sententiam tuam ire cogas, pavida pecora. Nam quid motui Cometarum, cum immobilitate hujus Novæ fixæ? Si ex motu Cometarum divinitatem, ex hac perennitatem astruis: Nostro igitur sideri motum adimens, divinitatem etiam & unâ perpetuitatem, quam astruere volueras, eripuisti. Deinde quos tu retrocessus admiraris in Planetis, quasque stationes, & quas motuum inæqualitates: eæ hætenus torserant phisicos jure meritò, ut res trajectionibus nostris sublunaribus familiares; divinis illis & perennibus corporibus Planetarum parum aptæ. Itaque inventi sunt Copernicus, ex vetustissimo Aristarcho novus, & Tycho Brahe: qui turbulenta ista è cœlo tentarent tollere: quod felicissimè quidem successit. Itaque per Planetas quidem nobis est integrum Cometas tuos sub Lunam detrudere, & mutationi subicere, eodem argumento, quo tu eadem niteris æternitati consecrare: nisi etiam ab his eadem dexteritate, phantasias istas stationum & retrogradationum abstuleris, eumque motum, qui superfuerit ipsis Cometis per sese, enucleatus ab hac apparentia, penitus circula-rem deprehenderis.

At liberabo te labore. Tentavi rem ipse quoque, ut vides me in Opticis professum. Itaque remoto illo motu, qui Cometis conciliabatur, ob Tychonis & Copernici orbem annum, relinquebatur non circularis; sed omnino rectus ut plurimum, & trajectionum similimus motus. Nisi quod idem per plura media fieri potest: unde Braheus & Mæstlinus in Cometa anni 1577. etiam circulos, diversissima quidem ratione, excogitarunt. Atq; ego, nisi alia haberem argumenta, quibus Cometis cœlum assigno; per hoc tuum argumentum illos facile sub

Luna

Luna diversari paterer. Hæc itaque secunda verisimilitudo tibi recidit in contrarium.

Tertiam Fabricius indicat conjecturam, quòd hiatus successerit in locum Novi sideris, quod effulserat anno 1572. extinctumque est anno 1574: Braheo teste fol. 795. progymnasmatum. Hunc hiatus Fabricius putat ipsum stellæ corpus, spoliatum lumine. Si hoc credidit Fabricius, hiatus illum esse corpus stellæ: justam fateor habuisse causam, condendi novi dogmatis, per se quidem informis. Quis enim oculis obloquatur? At spero me Fabricio, ingenioso homini, erepturum istam persuasionem. Primum addit ipse quantitatem loci, æqualem Lunæ semiplenæ. Stella verò ejus anni cum omni radiorum explicatione (quæ solet procurrare ad sensum ultra terminos corporum) fuit minor Venere. Ut nihil jam dicam, quod si stellæ corpus videtur; per lumen igitur videatur; stella igitur nondum extincta sit: neque illud vehementer urgeo, quòd videatur Deus non benè consuluisse thesauro illi suo, quem latere voluit ad usque aliam occasionem; cum Fabricius, cum Braheus, eodem etiamnum potiantur, quasi non extincto. Illud diligenter considerare jubeo, omnem in via lactea lacunam, hiatus videri; etsi nulla unquam ibi stella fulserit. Nam hoc ex Aristotelis meteoris habent phyfici cognitum, si locum obscurum & luce carentem, limbus lucidus aut albus undiq; circumeat: videri foveam in medio, quod Græci Chasma dicunt. Itaque ingenti cum applausu exceptus est Braheus, cum hunc hiatus applicasset ad confirmandam suam sententiam, ejus anni stellam ex materia viæ lacteæ, quanta per hunc hiatus erat dispersa, fuisse coactum; consumptaque & quasi exusta stellæ materiâ, relictum esse locum à lacte vacuum. Quæ Braheanæ sententiæ verisimilitudo sic certat cum Fabricianâ, ut ei convellendæ non alijs argumentis opus sit.

Quartam conjecturam Fabricius à loco deducit; inter fixas consistere: igitur ut fixæ, sic has quoque stellas, videri perennes. Cur non etiam ad luminis perennitatem detorsit argumentum? Itaque si, quod est stellis maximè proprium, Lucere; hoc quibusdam de Novo contingit, ut luceant, quæ prius non luxerant; quid mirum, si etiam inter fixas aliquæ esse incipiunt, quæ prius non erant, & cum lumine, ipsa etiam corpora, peractâ periodo, deperdant?

Satis opinor patere, causam nullam idoneam esse, cur quis existimet, novas istas stellas prius extitisse, quàm viderentur; & postquam extinctæ sunt, reservari superstites, ad novam illuminationem.

An motu recepta sit hæc stella in profundum ætheris, & an fixarum Sphæra in infinitum procurrat?

CAPUT XXI.

*In schema
te fol. 90.
ab IX ad
QP, & ab
Y loco ap-
parenti
sub fixis
ad K.*

SED est alia philosophantium secta, eorum, qui (ut Aristoteles de Pythagoreorum sententia, à Copernico repetitâ, immeritò quidem pronunciat) non initium ratiocinationis ex sensibus deducunt, neque causas rerum ad experimenta accommodant: sed qui ex abrupto, & quasi quodam Enthusiasmo, concipiunt & depingunt intra sui cerebri parietes, aliquam de Mundi constitutione opinionem: eamque ubi mordicus fuerint amplexi; jam porrò ea quæ sub experientiam cadunt, quæque quotidie eueniunt & apparent, crinibus pertracta ad axiomata sua accommodant. Iis placet, novum hoc sidus, & si qua alia fuerunt hujusmodi, ex penitissimo Naturæ sinu, quem in infinitam altitudinem exporrigi affirmant, paulatim descendisse; donec ratione Optica in tanta quantitate apparens, oculos hominum in se converteret; indeque vestigijs retrò lectis, rursus in illam infinitam altitudinem subductam, tantò quotidie minorem, quantò pervaserat altius. Qui hoc affirmant, pars naturæ cœlorum consulentes, lege circulari hoc factum esse pronunciant: ut ita causa sit, cur ex descensu, nexus, & quodammodo prognatus fuerit contrarius ascensus. Id enim quomodo fiat, in rotis est obvium. At uno verbo repelluntur: indulgent nempe suo vitio, clausis oculis, ut verba, sic sententias quoque, ab intus proferentes, nunquam intrò receptas, sed ibi natas. Etenim si propter circuli convexitatem, stella descensu peracto, cœpit rursus ascendere, manente eodem circuli motu: ergo cum esset humilima; debuit sub fixis transferri de loco in locum, verbi gratiâ, à dextris circuli partibus, quibus demittebatur; ad sinistras, quibus rursus elevabatur. Dictum verò est, non duo minuta, quod minimum aliquid est, fuisse loco motam; nec potuisse visum testari de minori aliquo spaciolo. Sed ajunt, circulum illum, in quo descenderit stella, adeo fuisse à nobis remotum, ut ejus diameter nullam haberet proportionem ad visus humanos? O rem stultam, stella ipsa suâ diametro occupavit aliquot minuta. Igitur circulus, quo vectabatur sidus, minor fuerit ipso fidere: quomodo

modo igitur hanc illi apparentiam magnitudinis ex appropinquando præstare potuit? Adde quòd non, ut paulatim visa est minui, sic paulatim & incrementa sumpsit, sed subito effulsit maxima.

Fuerunt itaque qui ante hos triginta annos ista sobriè magis exponerent: stellam anni 1572, in rectâ, à centro sursum in ætherem porrecta, motum suum peregisse. Ij verò & causam dicant, cur subito per immane illud spacium demissa (quia subito effulsit), inde non subito, sed paulatim revolaverit, & quæ causa conversi cursus. Naturalium enim rerum hæc proprietas non est. Si verò supernaturalem dicunt causam fuisse; an non æquè facile ego affirmare possum, à Deo creatam ex nihilo, ac ipsi dicunt, ab eodem demissam ex alto; cum utrumque ejusdem potentiæ sit opus. Verùm & aliàs sæpe, & nunc iterum abrumpo disputationem, quoties ad absolutam Dei potentiam provocant. Certum enim, nihil nos ad rem dicere posse, quod quicquam in ullam partem habeat momenti, si naturæ terminos excesserimus. Hoc potius illis dicamus, illâ fixarum infinitate seipfos, ceu labyrinthis inexplicabilibus induere.

Adeoque eripiamus illis, si potest fieri, hanc immensitatem: tunc enim ascensus ille per se cadet. Reducitur illa ex antiquis gentilium Philosophorum scholis, hoc præcipuè argumento; quod Aristoteles ex motu finitum mundum demonstraverit: Copernicus verò fixarum Sphæram, adempto motu, infinitam esse patiatur.

Itaque defendit illam infelix ille Jordanus Prunus: nec obscure asseruit, specie dubitantis, & Gulielmus Gilbertus, libro de Magnete, cætera præclarissimo, Religiosum tamen affectum eo demonstravit, quòd existimaret non aliâ re rectius intelligi infinitam Dei potentiam; quàm si infinitum mole conderet mundum. Sed Prunus ita infinitum facit mundum, ut quot sunt stellæ fixæ, tot mundos, & hæc nostram regionem mobilium, unum ex innumerabilibus mūdīs faciat, nulla ferè notâ à cæteris circumpositis distinctam: adeoq; si quis in stella Canis esset (puto unus ex Cynocephalis Luciani); ei faciem eādē mūdi inde esse apparituram, quæ nobis hinc apparet, ex nostro mundo fixas suspectantibus. Itaq; secundum illos, hoc novum sidus, novus aliquis mundus fuerit. Quæ sola cogitatio, nescio quid horroris occulti præ se fert; dum errare sese quis deprehendit in hoc immenso; cujus termini, cujus medium, ideoque & certa loca, negantur. Et præstiterit fortasse, Mo-
sis authoritatem obtendere, finitas nobis aquas exhibentis, ijsq; super-
vectum Spiritum Domini: tum die secundo distinctas aquas ab aquis.

Sed quia secta hæc abutitur authoritate Copernicanæ, adeoque universæ Astronomiæ; quod Copernicus fixas immobiles, omnis verò Astronomia, ac præcipue Copernicana, incredibiliter altas præstet: Age petamus etiam ab ipsa Astronomia remedium: Ut, cujus indulgentiâ proritata isthæc philosophantium infania, ruptis locis & repagulis, sese in hanc immensitatem extulit: ejusdem etiam artibus & blandientibus poppyfimis revertatur intra Mundi metas, atque carceres suos. Certe equidem vaganti per illud infinitum bene non est.

Ajo primùm, ex Astronomia doceri posse certissimè, fixarum regionem deorsum evidenti limite terminatam: neq; verum esse, quod ponunt, nihil differre aspectu mundum hunc inferiorem, suo cum Sole, à qualibet stellarum fixarum, hoc est regionem à regione, sive loco.

Nam, esto inter principia, extendantur fixæ in infinitum foras; verum tamen est, in hoc intimo sinu, cavitatem esse insignem, distinctamque ab intervallis, quæ sunt inter fixas stellas, immani proportionis dissimilitudine: sic, ut si cui hanc solam cavitatem contingeret inspicere, ignorantem etiam de octo corpusculis, circa hujus spaciij centrum, angustissimo quidem intervallo, circumvolantibus, quæ, qualia, quotve sint: tamen is ex sola hac vacuitate, comparatâ cum circumambeunte sphærica regione, stellis refertissimâ, omnino esset conclusurus, peculiarem aliquem locum hîc esse; adeoque præcipuum mundi sinum. Etenim sumamus, exempli causâ, tres stellas secundæ magnitudinis in cingulo Orionis, quarum quælibet à vicina distat per minuta 81/, cum ipsa habeat in diametro minuta minimum duo. Itaque si ponantur in eadem superficie sphærica, cujus nos sumus centrum: oculus in una illarum collocatus, videbit alteram, sub quantitate anguli graduum $2\frac{3}{4}$ ferè; quantum nobis in terra non occupaverint quinque Soles, ordine positi, seque tangentes invicem. Atqui nondum sunt hæc omnium vicinissimæ invicem fixæ. Innumerabiles enim interspersæ sunt minores. Itaque si quis esset in illo Orionis cingulo constitutus, habens Solem nostrum, & mundi centrum, super suum verticem: videret ille primò perpetuum quoddam quasi mare ingentium stellarum, sese mutuò contingentium ad visum: inde, quo magis oculos levaret sursum, hoc minores videret stellas, hocque minus sese contingentes; sed jam paulatim magis atque magis sparsas; circa ipsum verò suum verticem, easdem nobiscum videret; sed duplo minores, tantoque invicem propiores, quàm nos illas videmus. Non ea penes nos cœli facies; qui stellas undique cernimus, variæ quidem magnitudinis;

at &

at & hoc undique æqualiter ut plurimum : circa Orionem quidem & Geminos, multas, magnas & confertas intuemur : Oculum Tauri, Capellam, Capita Geminorum, Canes, Humeros, cingulum & pedem Orionis. At in opposita cœli parte sunt æquæ magnæ : Lyra, Aquila, Cor & frons Scorpij, Ophiuchus, Libræ lances; & antè Arturus, Spica virginis; item postè, Ultima Aquarij & similes.

Hoc ego thema cùm olim quibusdam proposuissem; qui, ut me exerceret, infinitatis causam, ex ante dictis authoribus susceptam, adversum me propugnabant acriter: ij putabant, sibi facile esse, concessa infinitate, tam longè binas fixas ab invicem separare, quas nos in terra proximas æstimamus; quàm longè nos à fixis abesse certi sumus. At hoc impossibile est. Esto enim ut binas fixas æqualiter à centro mobilis mundi distantes, pro lubitu possis attollere: fiet sanè, quod dicunt, ut illæ ab invicem tam longè digrediantur, quàm longè jam ab utrâque abest centrum mobilium. At meminerint, si fixas attollunt; augeri unâ hoc vacuum, quod est in medio & circulari fixarum complexu. Ipsi verò incogitanter ponebant, manere nobis hoc vacuum, fixis ascendentibus. Quid si verò, inquiunt, ex assumptis binis stellis Cinguli Orionis, alterâ quidem manente in eâ Sphærâ, quâ inferiorem stellam non admittit doctrina parallaxeon: reliqua dicatur infinitis interval-
lis altior? Numquid hoc pacto efficiemus, ut æquæ parvæ appareant altera ex alterâ conspecta, atque penes nos jam utraq; apparet? utque inveniantur intervalla inter utramque, stellis vacua; æqualia his intervallis inter nos & utramque?

Fortassis, inquam, res hoc pacto adjuvari posset; si duæ solæ aut paucæ stellæ essent, si non in orbem circumjectæ & disseminatæ. Equidem aut alternis hujusmodi stellas attolles & relinques; aut universas. Si alternis, non est sublata quæstio; etsi parumper imminuta. Quæ enim propinquæ manserunt, de ijs manet etiamnum eadem affirmatio; propiores invicem esse binas, comparatione instituta distantiarum ad diametros, adque distantiam earum à Sole. Quæ verò sunt altius sublata: distabunt quidem longiùs; sed in magna nihilominus proportionerunt. Atque hoc ego quidem citra causæ detrimentum facile concesserim: affixa omnia eadem esse magnitudine; quorum quæ magna nobis apparent, propinqua sint nobis; quæ parva, tantò remotiora: *Utrum omnes fixæ sint æquali corpore, & inæ-*
Non quod clara minus, sed quod magis alta recedant: ut canit Manilius.

Concesserim inquam, non affirmaverim. Nam æquæ facile credi possunt, ut claritate, ut coloribus; sic etiâ magnitudine revera differre. *qualibus interval-*

*lis absint,
an æquali-
bus spatiis
à nobis ab-
sentes, dia-
metros ob-
tineant
inæqua-
les?*

Ac fortè utrumque verum est; ad exemplum Planetarum, quorum alij alijs revera majores; alij etiam apparent majores; etsi per sese minores; quia scilicet nobis sunt propiores.

Sed pergamus ad alterum membrum, dicentes quid obtineatur, si omnes ad unum stellæ ab invicem, suo quælibet diaSTEMATE divellantur: sic, ut quæ nobis proxima, retineat hanc propinquitatem, quam modo Astronomia metam figit universis, nullam propius admittens: ab eâ reliquæ omnes attollantur, quælibet vicina, tantò altius, quanta est humilimæ à nobis distantia. Nihil ne sic quidem efficitur. Nunquam res eò redigitur, ut similia ijs, quæ nobis apparent, appareant etiam his, qui in illis stellis, verbi causâ, observare finguntur: ex quo colligitur, hunc locum, in quo nos sumus, semper peculiare quid, omnibusque per totam infinitatem illam incommunicabile obtinere. Nam si sic res habeat, uti dictum; certè ut quælibet duplo, triplo, centuplo altior, ita duplo, triplo centuplo erit & major. Quippe quantumcunque dicas elevatam; nunquam efficies, ut non videatur habere à nobis duum minorum diametrum. Semper igitur diameter distantiae à nobis erit pars bis millesima, aut millesima, aut tale quippiam: distantiae verò duarum fixarum à se mutuò (utpote multis partibus minoris, quàm est earum à nobis distantia) erit ista diameter pars multò major. Etsi igitur ex unâ stellâ nobis proximâ, eadem penè facies cœli apparebit, quæ penes nos: at ex cæteris, quo quælibet est remotior; hoc magis ex ea variabitur aspectus mundi. Manentibus quippe intervallis binarum stellarum (quæ nobis videntur vicinissimæ) augebitur proportio aspectus. Itaq; quo magis quis stellas in infinitam subvehit altitudinem; hoc monstrosiores illic fingit moles; quales ex hoc nostro mundi loco non cernuntur. Sic etiam dicendum de spacio, quod hujusmodi peregrinator aliquis semper unâ auget, quoties stellas, ex una ordine omnes, posteriorem quamque altius evehit. Diceres illum ædiculam Limaci extruere, quo magis extrorsum continuatur, hoc magis hiantem. Deorsum enim stellâ à stella distrahere non potest, quod non fert doctrina parallaxium, quæ certam appropinquationis metam fixit: in latus non potest illas distrahere; quia jam possident sua dimensa loca, visu indice: relinquitur igitur, ut sursum distrahat stellas; atque sic unâ auget hoc nobis circumjectum spaciū; in quo stellas planè nullas invenit, præterquam hos octo globulos, in ipsissimo & penitissimo vacuitatis hujus centro.

Ex dictis patet, quantumcunque quis mundum assumat; eam ta-
men

men esse rationem dispositionis fixarum, visu nostro indice: ut hic noster locus inter fixas illas peculiare, quid obtineat, evidentique notâ (quæ est, à stellis fixis ampla vacuitas) sit à loco, per quem illæ disseminatæ sunt, distinctus.

*Mundus
habet cer-
tum ali-
quod me-
dium.*

Est igitur certum, introrsum versus Solem & Planetas finitum esse mundum, & quodammodo excavatum. Quod reliquum est, Metaphysica superstruat. Nam si talis est locus in infinito aliquo, quod ferūt, corpore: medius igitur erit totius corporis; & quæ circumstant fixæ, non habebunt eandem rationem; sic ut passim tales sint mundi, qualis est hic noster; sed circumdabunt illæ hunc locum, in formâ sphericâ, in sese coeuntes: Maxime & manifestissime via lactea inter ipsas confita; quæ, non interrupto circulo, medium fixarum orbem permeat, medio nos complexu tenens. Itaque & hæc & fixæ, rationem extremitatis habent. Terminât enim hoc nostrum spacium, & in ejus exortu vicissim terminantur. An igitur credibile sit, illas hinc terminatas, inde procurrare in infinitum? Quomodo autem in infinito medium inveniatur, quod est in infinito ubique. Quodcunque enim infiniti punctum susceptum, ab extremis, quæ infinite distant, æqualiter, hoc est, infinite abest. Unde efficietur, ut idem & sit medium, & non sit medium; & multa alia contradictoria; quæ rectissime quis evitaverit, si, ut intus terminatum invenit cœlum fixarum, sic foris etiam terminet.

*Via lactea
index fi-
nitæ Sphæ-
ræ fixa-
rum.*

Cape verò & hoc argumentum ab aspectu ductum. Si est infinita Sphæræ fixarum altitudo, id est, si fixæ aliquæ sunt infinite altæ, erunt ipsæ in seipsis infinita etiam mole corporum. Finge namque stellam aliquam, quæ videtur certo sub angulo, puta minorum quatuor; hujusmodi corporis amplitudo semper est millesima distantia, quod certissimum est, ex Geometria. Ergo si distantia est infinita; diameter igitur stellæ, est infiniti pars millesima. At omnes infiniti partes aliquotæ, infinitæ & ipsæ sunt necessario. Stella igitur hujusmodi erit infinita. At simul & finita, quia figurata: & omnis figura finibus quibusdam est circumscripta, hoc est finita vel finiens. Figuram autem ei dedimus, dum visibilem posuimus, certo angulo. At quid si, inquis, minor sit, quàm ut videri possit? Inquam, res eodem redit. Partem enim aliquotam circumferentiæ occupet necesse est, per se traductæ. At circumferentia, cujus est infinita diametros, infinita & ipsa est. Ita consequitur nullam stellam, seu videatur, seu ob exilitatem evanescat, à nobis infinito intervallo abesse.

Esto ut locum sine stellis in infinitum extendas; certè vbiunque in eo stellam posueris; eòusque & finitum est intervallum, & per stellam, finita circumferentia: ut oppositum dicat in adjecto, qui fixarum Sphæram infinitam dicit. Sanè ne cogitatione quidem comprehendi potest infinitum corpus. Nam conceptus mentis de infinito, aut sunt de vocis Infiniti significatione; aut de eo, quod mensuram omnem cogitatam numeri, tactus, visusve excedit: quòd non statim & actu infinitum est; quia infinita mensura cogitatur nunquam.

Materiam Novi sideris fuisse coelestem, & de
Ortu ejus.

C A P U T X X I I.

REjectà igitur eorum sententia, qui perennem faciebant sideris Materiam & Corpus: sequitur, ut etiam contrariam expendam. Itaque si de Novo extitit vel materia hujus flammæ, vel corpus hujus stellæ; aut oportet creatum esse divinitus, aut aliqua naturæ vi prognatum. Priusquam autem ad creationem, hoc est ad finem omnis disputationis, veniamus: tentanda omnia existimo. Quod equidem tantò facio lubentius; quod videam, intra annos triginta hanc jam quartam, aut certè tertiam esse novam stellam: quodque Plinius etiam inter nova sidera, quæ comata sunt, ut plurimum, unum etiam genus faciat immobilium: unde conjicias, & olim fixarum regionem hujusmodi sidera protulisse. Nec nullæ suspiciones ex historijs superioris ævi. Vide Progymnasum: Tychonis. Quod si genita naturæ vi; quaeritur & de certo efficiente, seu progenitore, & de materia. Ut verò de materiâ prius agam, & pertractam hætenus disputationem finiam: supra dixi, materiam ex terra non fuisse. Ex cælo igitur fuit desumpta materia; siquidem aliquo pacto stellæ generatio (etsi monstrosa, ut anguillæ genitura in alvo humano) potest naturæ viribus transcribi. Nam citra materiam natura nihil procreat. Et quidem, si Cometæ in cælo sunt; si, quod exemplis demonstrari potest, ex profundissimo æthere, tellurem versus feruntur, & aliquando proximè hanc motu recto prætereunt; si novæ inter ipsas fixas oriuntur stellæ: quid prohibet affirmare, illas ex ætheria constare essentiâ?

Hic jam supra mentio facta est pulcherrimæ sententiæ, quam Braheus dixit: stellas hujusmodi procreari ex via lactea. Et visus est confirmare.

firmare rem sensu oculorum; ostensâ lacunâ, eo loco, quo sidus anni 1572. effulsit; quasi portio illa materiæ in corpus sideris coacta fuerit; quæ postmodum fortasse conflagraverit, aut dissipata fuerit. Cui experimento accedit & nostra hæc nova stella; cujus exortus rursus in confinium viæ lacteæ cecidit. Quæ verò anno 1600 in cygno effulsit (qua de in appendice); planè in ipso pleno lacte fulget etiamnum. Et possis huc trahere traditionem Aristotelis & Plinij, qui Cometas ut plurimum ajunt sub lacteâ existere; si certum esset, loqui illos etiam de *Sidus ful-* fixis novis. Ut verò fidem faciam nostræ Novæ, de vicinia viæ lacteæ; *fit in confi-* age ex Ptolemæo excerpamus descriptionem ejus loci, planè curiosis- *nio viæ* simam, & ut ipse Ptolemæus ait, περιεργολάῳ παρατηρήσας factam. *lacteæ.* Quod quidem tantò magis necessarium; quia locus ille, in nostro climate, horizonti adeò vicinus est, ut candorem viæ lacteæ ob vapores non facile discernas visu.

Via lactea, inquit, *apparet aliquatenus duplex, initio factò à Thuri-* bulo, usque ad Gallinam. Et pars hujus Zonæ præcedens nequaquam *con-* nexa est alteri. Defectus enim facit juxta commissuras, quæ sunt apud Thu- *ribulum & Gallinam* (seu Cycnum.) Postea partem sequentem, quæ hodie apud puncti Tropici confinia zodiacum transit, traducit à Thu- *ribulo*, per sidus Scorpij, per Antinuum, Aquilam & Sagittam, ad Gal- *linam*. Et descripto toto Zonæ ambitu, subnectit; Zona verò, quæ de *prius, interruptione*, ut dixi, factâ apud comprehensam stellam in Thuri- *bulo*, indeq; capto initio, tres quidem nodos à corpore Scorpionis intercipit: *trium verò in corpore Scorpij*, eam quæ sequitur, excludit, margine occiden- *tali distans ab ea gradum unum*. Quæ verò est in quarto nodo Scorpij; pu- *rum obtinet aërem medium inter utramque zonam*, quamproximè æquis *ab utrâque spaciis distans*, puta paulo plus uno gradu. Post hæc autem hæc *præcedens zona flexu quodam in Orientem excurrit*, in formam segmenti *circularis*, & *latus præcedens lactis terminat stella*, quæ est in dextro genu *Ophiuchi*: sequens verò ea, quæ est in eodem poplite. Stella verò præcedens *ex iis*, quæ sunt in extremo ejusdem pedis, tangit idem latus. Rursus proce- *dendo*, marginem occidentalem determinat stella, quæ sub dextro cubito: *Orientelem verò*, stella præcedens ex iis, quæ in extremo manus dextræ. Et cætera. Ex quibus apparet, tendere hoc resegmentum viæ lacteæ *inter duas quasi lineas*; quarum altera à dextro genu ad dextrum cubi- *tum*, reliqua à dextro pede ad dextram manum ducitur. Aut igitur in *ipsam lacteæ latitudinem incidit locus novi sideris*: aut marginem *ejus sinistrum & orientalem proximè attingit*, vergens versus alteram *lactis*

lactis portionem; sic, ut in illo angusto limite sit comprehensus, qui inter utrumque arcum limitis lactei eo loco distinguit, ceu insula inter duos fluvij alveos. Itaque consentaneum, materiam novæ esse ex via lactea. Idque etiam naturalis contemplatio confirmat. Nam si essentia viæ lacteæ pars est densior ætheris (materiam enim aliquam tantis coruscationibus subesse necesse est) nemini non verisimile erit, aptissimam esse illam materiam novis phænomenis.

An materia novi sideris ex via lactea.

Nova stella anni 1595.

Hæc utcunque verisimilia, labefactantur tamen objectionibus duabus: Primâ, quod David Fabricius, quem in observationibus supra quoque fide dignum celebravi, animadvertit anno 1596, $\frac{3}{4}$ Augusti, (circa quem diem Cometa illius anni ultimò visus est à Mæstlino, jam propemodum stationarius effectus, in 4. gradu Virginis) matutino tempore novam stellam tertiæ magnitudinis invenit in 25. 45' Arietis, cum latitudine Australi 15. 54'; quæ post Octobrem ejusdem anni disparuit; Ille verò locus à via lactea abfuit longissimè: Alterâ, quòd si naturalis est novorum siderum exortus (qualem quidem facit, qui ei materiam quærit ex viâ lacteâ); credibile est, quod & supra dictum, non adeò infrequentes esse. Quare post hos 1400 annos, qui ab eo tempore fuere, cum Ptolemæus descripsit viam lacteam, videtur ei notabile quippiam decedere debuisse; tot sideribus incensis, ex quæ ea concinnatis. Aut si nondum quidem tantus eorum cumulus fuit; olim tamen videtur cælum, totum hoc lactis, quod habet, perditurum: quod non æquis in Philosophia judicijs excipitur.

Itaque potius in eo sum; ut credam, cælum undiquaque aptum ad materiam hisce sideribus præbendam.

Coeli materiam esse alterabilem.

CAPUT XXIII.

NEc sum ignarus, quàm hæc opinio sit inimica Philosophiæ Aristotelicæ. Verum ut dicam quod res est; sectæ magis, quàm principi est adversa. Da mihi redivivum Aristotelem; ita mihi succedat labor astronomicus; ut ego ipsi persuadere speraverim. Ita fieri solet, Gypso dum recens est fusa, quidlibet impresseris: eadem ubi induruit, omnem typum respuit. Sic sententiæ, dum ex ore fluunt Philosophorum, facilimè corrigi possunt: ubi receptæ fuerint à discipulis, quovis lapide magis indurescunt: nec ullis rationibus facile revelantur.

Iuntur. Quare sic sensit Aristoteles, cœlum inalterabile? Quia (inquit) à tot sæculis nihil est animadversum. Ergo si quis Aristotelem doceat, succedentibus sæculis compluscula nova in cœlo animadversa: libentissimè decedet de sententia. At hodie discipuli Aristotelis, non ad rationem, sed ad nudam sententiam respicientes, ex dogmate philosophi, quod is ab experientia petebat, audent obloqui experientiæ, contraque eam excipere, varijs diverticulis quæsitis. Sed re perpensa diligentius, Aristoteles inductione usus esse videtur. De motibus stellarum constat, leges ab ultimâ memoriâ hominum mansisse easdem: & iisdem hodie circumeunt Planetæ, qui olim fuerunt; eademque fixarum constellationes: Nec de ipso intermedio (quod oculis non est obvium, quia pellucidum) diversum demonstrari potest. Ergo omnia in cœlo sunt perpetua, ipsa etiam orbium materia. Hæc inductio fallit. *Instantia.* Leges motuum easdem hodieque deprehendimus, quæ est una sola & decumana Astronomorum hypothesis. At de medio, seu de Mosis Ræquæ, de Tentorijs cœli, diversum non obscure nostra nos docet ætas. Et docuisset eadem prior ætas; si majoribus nostris in mentem venisset ad hæc attendere. Proponam verò aliquot hæc documenta: ex quibus id, quod contendo, quodammodo perspicui possit: ut Novæ fixæ, quas ex materia cœlesti alterabili gigno, exemplis alijs, alteratæ materiæ cœlestis confirmentur.

Aristotelis argumentatio.

Primum profero tibi ex Opticis meis fol. 259. exemplum illud caliginis prodigiosæ anni 1547: de qua referunt Gemma, pater & filius; Solem per tres dies ceu sanguine perfusum comparuisse; ut etiam stellæ pleræque in Meridie conspicerentur. Id factum non tantum in Belgio; sed passim per totam Galliam, Germaniam, Britanniam; referente Scaligero de emendatione temporum lib. 5: & ante illum Buntingo. Historiæ verò multa exhibent exempla; interque cætera celebratissimum illud, anno cædis Cæsaris penè toto; itemque & anno, quo Augustus decessit. Sed demonstrationem extruamus super nostrum exemplum. Si causa obscurati Solis in aëre fuit: ergo cum Sol ab ortu in Occasum, utpote toto triduo, aut, ut Scaliger vult, quatrinduo, pallorem hunc retinuerit: oportet igitur totum aerem ab ortu in Occasum fuisse obscurum. Si hoc; quomodo igitur stellæ per aerem visæ, per quem Sol videri vix potuit? Nam non est ut dicas; aëre dilutum fuisse Solis lumen; sicut adempto splendore, lumina stellarum etiam sese oculis insinuare potuerint. Quando enim aer noster adeò incrassescit, ut lumen Solis per eum hebes & pallidum transeat, tunc quidem eadem

I. Causa caliginis anno 1547 prodigiosæ, fuit cœlestis.

operâ immensum solet clarescere, radijs Solis in sese receptis, instar nubium, & quaqua versum percussis. Itaque aër undique suam claritatem oculis ingerens, eosq; totos occupans, non relinquit locum longè debilioribus stellarum luminibus. Quapropter certissimum est, quâ parte stellarû lumina videntur, ejus loci aërem minus illustrari à Sole, proinde tenuem esse, nec aptum ad hebetandum Solis lumen, diurno motu ad eum locum devoluti: itaque causam aliquam aliam, præter aërem, esse debere, quæ Solis lumen tantopere hebetet, prius quàm illud ad aërem nostrum perveniat; quæque Solem in diurna circumvolutione comitetur.

Sed dicent fortasse, causam aliquam sublimem quidem, at proximè sub Luna fuisse: nec hinc aliquid sequi in materiam cœli?

Primum in Opticis est demonstratum, aërem nostrum humilem esse admodum (quod partim & Aristoteles fatetur); quod ei succedit, jam esse ætherem. Hoc tantò minus repudiabit is, qui memoria tenuerit, à Braheo demonstratum esse, quòd cœlum nullis constet solidis orbibus. Æther igitur est etiam sub Luna proximè: quo loco si hæsit materia caliginis; hæsit igitur in æthere. Deinde quo loco existimas fuisse materiam illam, quæ Solem quatrIduo integro in pallore detinuit; stellas verò occultavit minimè? Nam si fuit proximè sub Luna: Consentaneum fiet, cum orbe Lunæ etiam circumire debuisse, raptam pernecitate motus, ut Aristoteles vult, ignis elementum rapi. At quia Sol quatrIduo integro latuit, per quod tempus Luna gradus à Sole quinquaginta fuit emensa: non igitur hæc materia prope Lunã, sed omnino supra hæc constitit, in ipso sinu, ætheris ab omnibus concessi. Nisi forè dicere placeat, quinquaginta gradus longam, primò texisse Solem extremitate dextrâ, ultimò sinistrâ: quo pacto stellas etiam tegere debuit, quæcunque intra 50 graduum propinquitatem, Solem circumstabant. Atqui legimus, visas esse stellas in meridie: quare stellæ prope Solem non fuere tectæ. Materia igitur quæ Solem obduxit, tam lata non fuit, & cum Solis loco adhæserit per quadriduum, unde Lunæ orbis interim per 50 gradus discessit: itaque prope Lunam hæc materia stare non potuit. In profundo igitur æthere, proximè Solem, inter hunc & Tellurem, quærenda; imò ex eo nobis oblata, pro argumento mutabilis materiæ ætheriæ, quæ stellis liquida circumfunditur, est amplectenda.

II. Mate-
ria Come-
tarum cœ-
lestis.

Secundum argumentum generationis ætheriæ sunt Cometæ, quos constat certissimâ parallaxium doctrinâ, per ipsum ætheris campum trajicere; subitòque ingentes, paulatim languescere; donec denique dissipatâ

si patâ materiâ rursus extinguuntur. Vide progymn. Tychonis tom. 2. & in opticis meis appendicem capitis 10.

Multò verò efficacius argumentum exhibent eorum Comæ, unde *III. Ut & Comarum in Come-* Cometæ; aut barbæ, unde Pogoniæ dicuntur. Constat enim certissimâ optica ratione, has seu comas, seu barbas, seu caudas, nihil aliud esse, quàm radios Solis, in corpore Cometarum tinctos aliquo veluti colore, & refractionem ibi passos, in partem à Sole averfam projectos. Docet verò eadem disciplina, non repræsentari radium Solis, nisi ab aliqua densa materia, in quam illi prius incidant. Solis quippe lumen nusquam in aëre cernitur, quando is pellucidus & tenuis: cernitur verò in nube, quia hæc opaca & densa: cernitur & in aëre, sed incrassato, nubilo, minusque pellucido. Cum igitur Cometarum caudæ sint nihil aliud, nisi lumen Solis: necessarium evadit, ut quàm latè sese cauda Cometæ exporrigit, tam latè sparsum sit aliquid crassioris materiæ, quàm est æther purus; idoneum nempe recipiendo illi Solis lumini, per refractionem quodammodo condensato, & in angustum coacto.

Nulla quidem regio mundi est, in qua huiusmodi novæ luces non existere videantur; paulò supra nostrum aërem trajectiones, quantò humiliores, tantò celeriores, crebriores, minores & momentaneæ: (Chasmata enim in hunc censum trahenda non videntur, utpote Telluris soboles, & in fulmen concessura, si supra se molem aquarum, cui occurrerent, haberent: nā ferè siccitatis sunt comites) paulò versus Lunā altius, globi igniti, dracones volantes, jam durabiliores & tardiores: Inde Cometæ, alius alio celerior & diuturnior, prout vel infra vel longè supra Lunam sunt; atq; hi jam universis cernuntur gentibus, pauci singulis. Nec impediri possum, quin credā, Regiomontani Cometam anno 1475 ipsam Lunæ Sphæram recto motu trajecisse, proximeq; terram venisse medio apparitionis tempore, cum uno die 4. signa longitudinis, & in circulo magno 40 gradus confecerit, caudā incredibilis longitudinis 50 graduum: cum antè & post, & cauda & motus fuerint admodum exiles. In altissimo deniq; æthere, stellæ inter fixas ipsæ quoque fixæ, pro natura loci, qui inæstimabili intervallo à regione mobilium distat: rarissimæ etiam & maximè diuturnæ, cum sint & maximæ.

Addo & 4. argumentum ab Eclipsi Solis, quam Octobri mense vidimus. Neapoli totus quidem Sol tectus apparuit; sed eundem planè ad modum, quem ad modum Plutarchus ante annos 1500 & ipse vidit aliquam; cujus verba ex fol. 299. meorum Opticorum hæc sunt: *Elucet 1605 splendor circa orbitam, non sinens altam nimiamq; fieri umbram. dorè cir-*

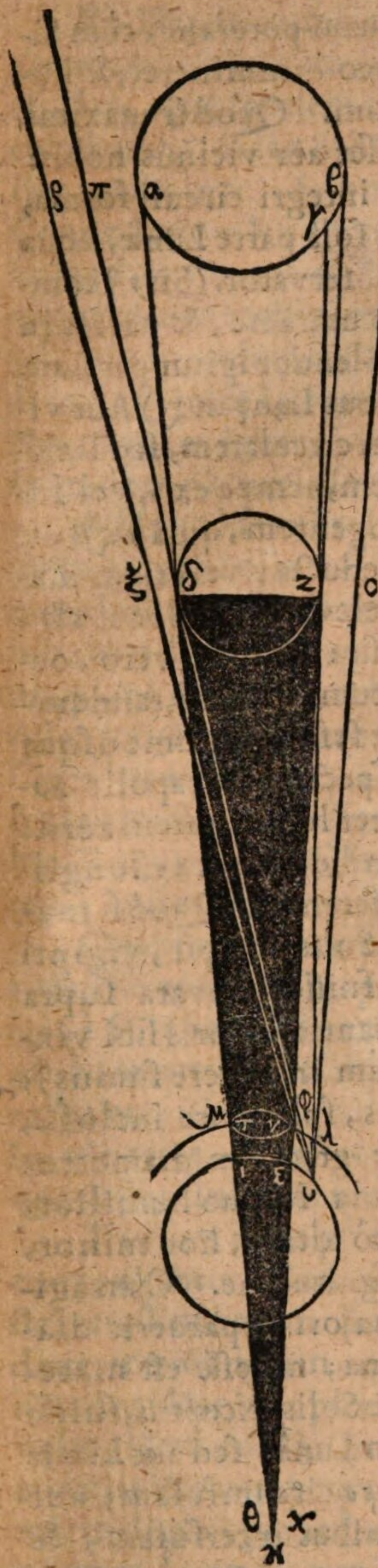
*ca corpus
Lunæ ac-
censum su-
stinuit, ma-
teria cæ-
lestis fuit.*

Neapolitana verò relatio superioris anni sic habet: Accuratè tectum fuisse totum Solem, quod quidem non diu duraverit; in medio, ubi Luna, fuisse speciem quasi nigræ nubis; circumcirca rubentem & flammeum splendorem, æqualis undique latitudinis, qui bonam cœli partem occupaverit: E regione Solis, versus Septentrionem, cœlum obscurum planè, ut cum profunda nox est; stellas tamen non visas. Ut autem nihil dubites de fide historiæ, ecce aliam ex Flandria; ubi non totus quidem Sol tectus; prominebat enim suprema pars circuli solaris lucida, latitudine unius digiti, aut dimidij (sanè quia Antverpiæ, citiori loco, extabat digitus): sed tamen globus Lunæ visus, declinans ad nigredinem, fuscus, aut quasi fuligine tectus; cum superior circumferentia Lunæ esset tota candida, & quasi ignea. Et ut constaret visum esse locum disci Lunæ integrè circumscriptum; addit relatio, locum omnem, in quem à Sole visus aversus dirigeretur, visum esse fuliginosum, circumferentiâ igneâ. Non poterat igitur phænomenon ipsum habere aliter, cujus species in oculo talis erat. Simile quippiam visum est Jessenio Torgæ in Eclipsi anni 1598. Vidit enim splendore Lunam planè cingi. Vide pag. 299. Opticorum: ubi ultimam vocem aëris latè accipe pro ætherea etiam substantia.

*Splendor
ille non e-
rat aëris
nostri, neq;
Neapoli.*

Hic quæro, quinam fuerit ille splendor igneus, circumdans Lunam, quæ ad visum erat Sole major; quia totum Solem absconderat? Imò quinam ille splendor, qui Lunam ab inferiore limbo, quo Solem hæc ad unius digiti latitudinem excedebat, nihilominus amplectebatur? Splendor erat Solis, inquis. Verum; at non hoc quæritur, sed quænam materia, quodnam subiectum, in quo inhæsit iste Solis splendor? Ipsa namque per se lux digressa à suo corpore cerni non potest, nisi in subiecto; quia nusquam consistit, nusquam impingitur, nisi in opaco quodam subiecto. Si dicas, aërem fuisse hujus splendori pro subiecto, diversorum locorum experiētijs diversimodè refutabere. In Schemate præsentis sit $\alpha\beta$ Sol, $\delta\zeta$ Luna, $\delta\eta\zeta$ Conus umbræ: globus Telluris ϵ . Igitur Neapoli, qui locus concipiatur in ϵ , totus Sol latuit. At ubi Sol latet, is locus in umbra est Lunæ, puta intra ν , ϵ : quare illa portio aëris, per quam species ignei splendoris, Lunam proximè circumdans, in oculos observatoris est delapsa, illa inquam portio aëris erat in umbra Lunæ intra ν ζ . Sol igitur aërem illum, cui tribuitur splendor iste ab opponente, non illustravit. Dicit forsan adversarius, margines Lunæ Solisque adeò præcisè invicem applicatos, ut non benè discerneretur, an aliquid de Sole superesset, cum revera

aliquid

aliquid superfuerit circumcirca. Conum quippe umbræ Lunaræ defuisse præcisè in ipso oculo, aut paulò etiam ante, ut si oculus observantis fuisset in π : itaque statim, ubi quis vestigium ad latera θ & κ protulerit, ex umbra Lunæ in lumen Solis venisse: atque hinc extitisse illum splendorem circumdantem. Tale quippiam dici possit; sed ineptè, si benè perpendas. Nam Solem totum rectum, non vidit unus aliquis, sed tota Neapolis, & procul dubio lata vicinia. Luna quippe aliquot scrupulis fuit major Sole, ut testatur Anglicana observatio, partim & mea; consentientes cum problematis meorum Opticorum. Itaque finge Luminaria planè in vertice fuisse, quo loco digredientibus uno gradu à loco pristino, ut ostendit mea parallactica, Luna mutat locum per minutum unum. Itaque si duobus minutis excessisset Luna Solem: duorum graduum, hoc est, centum viginti milliarium Italicorum lata futura fuit umbra. Jam verò Sol 50 gradibus, amplius, abfuit à vertice. Et ibi loci, parallacticà eadem indice, trium graduum progressus requiritur; donec per duo minuta Luna locum commutet. Si tribus minutis Luna excessit Solem, quatuor amplius gradus lata fuit umbra: milliaria scilicet Germanica 60, Italica 240. Itaque si umbra Neapoli apud ϵ incepit; finis alter umbræ in mediam Siciliam, quæ sit jam apud ι , penetraverit. Quare locus ille, materia illa, in qua inhæsit hic splendor Solis, Lunam undique proximè circumdans, nequaquam fuit humilis, nequaquam ad unius milliarii Germanici altitudinem, terris in ϵ propinquus: Aërem enim à meridiano latere lunaris umbræ stantem, à τ versus μ , qui fuere Neapoli

Ex Flandrica relatione luculentius idem probabitur, non fuisse *Neque in Flandria* aërem nobis vicinum, qui sese splendori Solis in circuli forma subiecit, Lunæque speciem circumdedit. Ibi loci quippe Sol non totus occultabatur. Sit in Schemate, ν Flandria; connexis $\nu\zeta$ signis, producta linea cadit in γ . Adhuc igitur in ν lucebat, quicquid fuit inter $\gamma\epsilon$. Connectantur & $\nu\delta$ puncta, & ipsis $\nu\zeta$, $\nu\delta$, educantur focia $\nu\theta\theta$, $\theta\xi\rho$: sitque $\delta\nu\zeta$ species attri disci: circulus verò flammeus, atrum discum circumdans, intelligatur per $\zeta\nu\theta$, $\xi\nu\delta$. Igitur ab hac Solis portione $\gamma\epsilon$, quæ superfuit, totus aër, non is tantum, qui circa Lunam in $\zeta\theta$, sed & is, qui inter Lunam & visum in spacio $\zeta\theta\nu$, illustrabatur ex æquo. Nequaquam igitur in aëris portione $\nu\lambda$, species rotunda deficiens, splendore circumfuso, representari potuit.

Adde quòd umbra Lunæ $\nu\epsilon$, quæ ν Flandriam non complectebatur, (pars quippe Solis $\gamma\epsilon$ ibi extabat) multò adhuc longius procurrerat meridionali latere γ , versus Hispaniæ littus Mediterraneum, quod jam sub ν intelligatur: itaque circulus huiusmodi ater, splendore circumdatus, planè non comprehendisset Solem & Lunam; sed ad meridiem stettisset totus: visus verò parvâ sui parte, potissimâ post montes abiisset. Circulus enim $\nu\tau$, qui comprehenditur umbrâ, & proinde ater apparet, amictus splendore circumfistentis aëris $\lambda\mu$, extrâ versantis; hic, inquam, circulus, ut vides, totus cadit infra lineam $\nu\delta$, in qua imus Lunæ margo ex ν cernitur.

Quapropter materiam aliam, multò sublimiorem aëre Flandrico ν fuisse oportet; in qua species flammæ, discum Lunæ atrum cingentis, à Sole impressæ, representabatur: & illustrationem quidem ejus adeò fortem; ut etsi hic quoque aër $\nu\lambda$ à particulâ Solis $\gamma\epsilon$, in Flandria rotus erat illustratus: ille tamen splendor ex $\xi\delta$, vel $\rho\pi$, hunc ex $\gamma\beta$ Sole, vinceret, & ab hac nostra aëris $\nu\lambda$ illustratione non confusus, non oppressus, distinctè in ν , oculos observatorum, descenderet.

Rursum idem probabitur, si locus uterque Neapolis, & Leodium, jungantur. Non est verisimile, omnibus locis eandem esse aëris nostri crassitudinem. Aristoteles Ponto pinguem & albescentem splendore tribuit aërem, qualem Athenis non vidit. Et quæ historia hoc non inculcat? At phænomenon hoc, quod quis aëris crassitiei tribuere velit, idem fuit in locis diversissimis. Quis enim cælum Celticum cum Italico comparaverit? Igitur non aër nobis superfusus; sed sublimior aliqua, planeque cœlestis materia, splendorem hunc, à Sole exceptum, Lunæ circumjecit.

Quorsum hæc inquis, aut quid hoc ad thema; quo contendis cœli materiam esse alterabilem? Quid si namque constans sit hic splendor cœli circa Solem, aut Lunam, quoties Eclipsis aliqua Solis est? Nempe hoc ipsum pertinet ad integritatem argumenti; jam porrò diversa, planeque contraria ostendere exempla; ut appareat, hunc splendorem in Eclipsibus; itaque & hanc materiæ cœlestis crassitiem, non esse perpetuam. Quanquam quid exemplis opus, quæ plurima ego in Opticis retuli. Tantum in ultimo maneamus anni 1560; cujus anni deliquium stupendas induxit Lusitaniæ tenebras. Etsi igitur Luna in perigæo fuit, ne tamen existimes, solis Astronomicis circumstantijs auctas illas tenebras; quin potius hoc statuas, defectu materiæ cœlestis, splendorem latè perferentis, potissimam illis tenebris factam accessionem. Accipe, quæ nuper è Treviris ad me perscripta sunt, ex ore cujusdam senis ἀξιωματικός, operâ viri literatissimi, minimeque vani: Illo Solis defectu, anni 1560, circa meridiem, Treviris quoque tantam diei fuisse obscuritatem: ut sub tecto homines, paulò distantes ab invicem, se non agnoverint, plurimæque stellæ apparuerint: etsi defectus ibi loci à totali multum abfuerit. At superiore anno 1605, præter unum chirurgum in Brabantia, Lynceum opinor, nullum audiui, cui stellæ sint conspectæ; quamvis & Luna prope perigæum, & Neapoli totus Sol tectus fuerit. Quid hinc aliud colligitur, nisi hoc, quod materia cœli, Soli Lunæve circumfusa, alijs temporibus aliter habeat, jam incrassescat, mox iterum depuretur & discutiatur?

*V. Lunam
in Novilunio occultat circumstantis
splendor
cœlestis
materiæ.*

Neque tantum eclipses hanc rem confirmant, sed etiam citra Solis defectum Luna nobis hujus rei documentum præbet. Anno 1553, ut vir gravis ac literatissimus ad me perscripsit, visa est Hispali Luna juxta Solem stans in Piscibus, in ipso cœli medio. Tota civitas spectabat & testabatur. Quando verò simile novilunium quis vidit? Numquid veterum doctrina biduum & amplius post copulam, primo Lunæ aspectui vindicat? Igitur hæc quinta testificatio est ejus, quod contendimus, nempe materiam cœli, cum alijs temporibus sit alia, subtilitate multum à se ipsa differens, plus etiam quandoque claritatis imbibere, quàm alijs temporibus: itaque aliàs magis, aliàs minus occæcare oculos hominum in videndis de die stellis.

Quæ argumenta, ubi locum in Academia repererint: tum demum ego obsecrabo, ut huic etiam Novæ stellæ, quæque hanc anno 1596 præcessit parva in Cete, & quæ anno 1572, maxima in Cassiopeja; denique quæ anno 1600 in Cygno, quæ hodieque spectatur, quæcunque ea sit,

ea sit, (cujus descriptio sequetur) ut his, inquam, Novis fixis sextus argumentandi locus relinquatur. In præsens autem quinque prioribus probationibus sufficiat hoc reddidisse verisimile, materiam cœli esse alterabilem: proinde nihil absurdi consequi, si quis dicat, Novæ stellæ materiam ex ipsa fixarum Sphæra coactam; stellaque extinctâ in eandem vicissim esse refusam.

De efficiente Novi sideris.

CAPUT XXIV.

IN re dubia non multum contendam. Theologi, eorum contrarij, quos supra refutavimus, faciles sunt, ut statuant, miraculum à Deo ipso patratum, creato novo sidere. Nos supra siderum horum magis atque magis crebrescens frequentia curiosius extimulavit. Itaque si huic sententiæ acquievissemus; nihil erat opus de materia dicere. Dei namque solius opus, ex nihilo creare. Jam quia de materia diximus, eam cœlestem esse statuentes; addamus & de efficiente, seu gigante naturali; si qua reperiri potest. Spero me æquis auribus exceptum iri, à Brenggero præsertim alijsque, qui censuerunt, non posse fidus hoc naturæ transcribi, nisi & novam Physicen corporum cœlestium comminiscamur. Primus igitur ego sententiam dicam: ut habeant cæteri materiam dicendi tantò copiosiore. Ac nescio quid mihi Virgilianum hic occinat Pythagoreus aliquis.

*Principiò cælum ac Terras, camposque liquentes,
Lucentemque globum Lunæ, Titaniaque astra
Spiritus intus alit; totamque, infusa per artus,
Mens agitat molem, & magno se corpore miscet.*

Aristoteles verò sic: Proveniunt ex terra æquæ, ac ex humore, & plantæ & animalcula: Propterea quòd inest in terra humor, in humore spiritus, in toto verò UNIVERSO CALOR ANIMALIS: quibus verbis Scaliger existimavit duci nos in abdita naturæ mysteria.

Suprà diximus, hoc habere simile stellam nostrâ cum Trajectionibus, quod subito ingens reluxit; indeque paulatim deminuta, tandem evanuit. Si similium similes sunt effectus; cum hæ nobis vicinæ trajectiones ex materia pingui constent, quæ seu igni, seu lumini concipiendo sit idonea: omnis verò hujusmodi pinguedo sit excretio, facta

vel per

vel per vitalem Globi Telluris facultatem, vel per externum & adventitium calorem, ut in incendijs: igitur etiam ad novum hoc fidus in æthere progignendum, quodam quasi fervore nobis opus esse videtur, qui similis sit naturali facultati. Etenim pinguedo omnis, & omne inflammabile, omne in materiam lucidam mutabile, videtur opus esse cujusdam architectonicæ naturalis facultatis, quæ nativi caloris in suo corpore sit propagatrix; eoque calore instruat, ad alterandam & sibi assimilandam eam materiam, in quam incumbit. Porro vel in globis perennibus gignitur hujusmodi pinguis halitus; vel in intermedio, & ut Virgilianam vocem ab Elementis ad cœlos transferam, *In campis liquentibus*. Si in globis gignitur, quæstio porro nulla amplius, quis genitor sit: Satis constat de Terra, pollere illam intus hujusmodi facultate; quæ alijs partibus alia gignit metalla; quæ calorem intus fovet; quæ marinas aquas absorbet, digerit, sublimes evaporare facit, fluvij & pluvijs materiam sufficit; quæ mirabiles figuras geometricas fossilibus indit, non alia re, nisi quadam impressione occultâ, quæ respondet imaginationi animalium, subnixa: & quæ plura talia dixi in Opticis. Qualem igitur facultatem possidet tellus ista, globorum unus, talibus consentaneum est & cæteros globos esse præditos. Pateretur igitur & author, & origo expirationis. Cæterum, quia cogitur hæc materia, tandemque inflammatur, non in globis stellarum, sed *in campis liquentibus*: utcumque ponas naturales facultates in globis; jam accedere necesse est aliquam etiam aliam, quæ *totos infusa per artus*, liquidum permeat ætherem: atque ut rursus exempla cœlestium sumamus à terrestribus, quæ id præstet in æthere, quod aliqua nomine occultissima, re ipsa manifestissima facultas præstat in hoc nostro calido aëre. Hæc nempe est illa, quæ quoties invenit superfluam aliquam materiam; convertit eam in animalculum tale, quod rerum naturæ serviat, seu juvandæ seu exonerandæ; sudorem capitis in pediculos; corporis (muliebris præsertim) in pulices; arborum in varia erucarum genera, pro varijs arborum generibus; pellium pinguedines redundantes, & à sua forma desertas, in tineas; limi in anguillas; aquarum in ranas, pisces, hirudines, & infinita semperque nova marinorum monstrorum genera; Terram in varias plantarum & arborum species: In summa, hinc muscarum, hinc apium examina, hinc vespæ, crabrones, scarabei, hinc papilionum ingentes exercitus. Philosophi putredinem dicunt, quæ revera nihil aliud est, quàm materiæ, pereunte & quasi moriente formâ veteri, ad novam aliquam instauratio, facta per hunc operosiss.

rosissimum architectum, quicumque tandem is sit. Quem cuilibet liberum esto inquirere: mihi hæc ipsa facultas videtur, quam prius dixi in ipso Telluris residere globo; hoc tamen discrimine, ut quod est facultas interna Telluris, aquis & aëri ad papiliones & monstra aquatica; hoc sit homini sua naturalis facultas ad pediculos gignendos. Utriusque organon quoddam vapor esse videtur, qui in corpore genitus, id forinsecus circumdat exspiratus, implens madore suo sinus corporum occultiores, ubi calor inclusus durare potest. Hoc enim facto statim in eum egressa facultas hæc, corporis incola (utique prolecta calore, & effluvio sui vaporis); ista mira machinari incipit: instinctu divino per creationem accepto, hætenusque retento, de singulis membris ad finem ordinandis admonita. Hoc exemplum, quomodo ad ipsum magnum mundi corpus, ejusque facultatem architectatricem sit transferendum, ambigo. Aut enim sedes ei nulla, nisi in ipso liquido inani: aut si in globis stellarum; sedes ei non una: aut si in globo Solis, sedes ei angustissima, excursus immensus, infinito similis. Primum dicere malo; inesse in rota substantia ætherea, unam, qua Planetæ decurrunt; alteram, qua fixæ stant, facultatem similem naturali facultati, quæ est in animalibus, præfectam certo, operi, quod nobis est definiendum; ut appareat, cui præcipue bono facultatem hanc in cælum introducamus, quæ has novorum siderum veluti succisivas operas juxta exerceat. Cum igitur essentiæ ætheriæ proprium sit pellucere; neque possit esse pellucidum, quod non vel fluidum est, vel ita, ut initio fuit, cum fluidum esset, permanet, ut CrySTALLUS; quemadmodum in Opticis dictum: cælum utique non de eorum pellucidorum est genere, quæ duritie quadam hunc effectum retinent; quod demonstrant Cometæ, qui quaquâ versum trajiciunt, nihil impediti à soliditate ulla orbium. Adhuc ergo cælum cum sit fluidum, debeat verò esse & pellucidum: consentaneum est, facultatem aliquam ei præesse, qua in hoc suo statu retinetur hic ingens campus, idque fieri continuatione cujusdam levissimi caloris, quo id cælo præstetur, quod oculi humoribus præstatur ab inhabitante vita; ut calore vegeti semper turgeant, constetque oculo sua & pelluciditas & figura. Huic igitur animæ dabimus hoc officij, ut vel ipsa, dum purgat & depurat corpus suum, proprietate sua essentiali, hujusmodi vapores pingues & impuros cogat, & quasi detergat; vel etiam excretos ex globis stellarum, quasi possessionem vacuum occupet: utrolibet verò modo, ex materia inventa, vel genita; inter fixas, stellam immobilem; inter Planetas, Cometam mobilem efficiat,

*An possi-
bile, Mun-
dum ex
Mundo
gigni?*

efficiat; eo instinctu, quo hanc terrestrem facultatem inter animalia diffusam, animalcula, ut papiliones, & similia, fabricari diximus.

Audivi quosdam eousque progressos, ut hac facultate confisi, sese faciles exhibere velint, Si quis ex Mundo, etiam Mundum gigni, probare velit. Quos non impedit, quod vident corpora Mundi non coherere: nam neque crystallinus humor, oculi tunicis annexus est; excidit enim, vix apertis, nec opus, ut recidatur; nec venis alitur, aut crescit, sed vapore: quale quid etiam de stellis in aura ætherea liberè volantibus profiteri is potest, qui mundum ex mundo gignere vult.

Verum calumnia veritati struitur hoc additamento. In homine, quæ facultas gignit pediculos, longè inferior est, quàm ut gignat hominem. Et in Terra, facultatem, qua de dixi, nemo negabit: Prodigiosum tamen commentum fuerit, si quis non dicam ad generationem alterius terræ; sed tantum ad nudam augmentationem, ejus vires extenderit. Censeantur facultates ex operibus, per sua corpora; non contrà, opera omnium, ex uno vel altero facultatis exemplo. Ita hinc quoque si præsidet ista facultas retinendæ pelluciditati ætheris; opus suum habet, quo facultatis nomen tueatur; etsi non generat. Ne dicam, quod corpus ejus generandi careat organis; quale quid Aristoteles contra stellarum motum, qui fiat sine orbibus, usurpavit. Sed isti belli Philosophi laborant, ut habeat Deus, quod ab æterno agat; quem ad finem, Mundum ex Mundo nectunt per generationem. Quibus illud fortasse non incommode respondebitur; æternitatem non habere partes: Itaque temporis initium à totâ peti; quod mihi D. Augustini lectio visa est suggerere.

Comparatio hujus Novæ stellæ cum altera Nova,
quæ anno 1572 effulsit in Cassiope-
ja, & cum Cometis.

CAPUT XXV.

Dixi capite primo, quantum ex libro Tychonis Brahei colligi possit: sidus hoc recens illi priori anni 1572, luminis claritate, scintillatione, coloribus, magnitudine, decremento, quiete, fuisse similitimum.

Nec ulla diversitas in duratione, qua de quis testari posset. Incensa erat illa mense Octobri vel Novembri anni 1572: incensa hæc Octo-
bri, anni

bri, anni 1604. Illa extincta post 16 menses, Martio scilicet anni 1574; nostra cum Octobri anni 1605 adhuc videretur, postquam 12 menses jam durasset, sequentibus quatuor mensibus ob Solis præsentiam videri non potuit; Februario & Martio anni 1606 disparuerat. Fuerunt & situ similimæ, duplici nomine: utraque scilicet in via lactea, utraq; in summo æthere, inter reliquas fixas. Ræsslinus verò etiam hoc celebrat, utramque Jovi fuisse junctam, quoad longitudinem: utramque, quod æquinoctialem attinet, in igneis fuisse. Illa enim cum primo Arietis cælum mediabat (quod sedulò Braheus inculcavit), etsi in Tauro fuit: hæc autem in Sagittario stetit.

Et adde quæ suprà cap. 1. de situ Veneris, utrinque eodem, dixi.

Tot nominibus nostra hæc illi priori æquiparanda, vide nunc etiam, quibus circumstantijs eidem sit anteferenda longissimè. Nihil de eo dicam, quòd magni quidam viri, qui priorem illam viderant, hanc multò pronunciarunt majorem. Nam ut hoc illis videretur; efficere potuit stellæ, quoties appareret, propinquitas ad Horizontem, & humida anni tempestas, quod & supra dictum cap. 1.

Et oppidò magnam Braheus suam stellam fecit, utpote majorem Jove Acronychio, & proximè æqualem Veneri, quod miror: magna enim est differentia magnitudinis inter Jovem & Venerem, terræ præsertim viciniorem, cum ampliori, ut Braheus ait, facie collucet. Sed & de die visam asserit. Nostra neque interdiu visa (fortè ob humilitatem, non ob defectum magnitudinis) neque Venerem æquavit. Itaque maneat hæc illis communio magnitudinis.

Prima in scintillatione differentia: quæ cum in nostro sidere fuerit cum primis admiranda & spectabilis, præ cunctis alijs fixis stellis, impleveritq; omnium oculos & ora: illa contrà anni 1572, modicè ab hac scintillatione celebratur. Nimirum illa Jovis lumen proximè æmulabatur; hæc non ita pingue lumen, quale Jovis est, sed subtilius, & defecatiùs, quale ferè Mercurij, aut quale Sirij, repræsentavit. Itaque & colores Iridis vibratu continuo recipiebat statim ab initio, cum superior illa sub principium albicaverit tantummodo. Vicissim verò colores illa successivè mutavit: hæc nostra hoc nomine manifesta non fuit: nisi quòd decremento paulatim emoriebatur rapidus ille vigor scintillationis, & unâ colorum projectio.

Præcipua verò & consideratione dignissima dissimilitudo fuit in loco & tempore. Illa enim extra limites zodiaci fulsit, in sidere Cassiopejæ, loco cæli infrequenti, nec ullis Planetarum accessionibus nobi-

litato : hæc stationem sibi elegit proximè viam Regiam Solis , Lunæ , cæterorumque Planetarum ; sic ut ab omnibus Planetis salutaretur : Saturno verò penè corporaliter jungeretur. Illam etsi claræ aliquot stellæ in Cassiopeja secundæ magnitudinis circumstabant , vulgares tamen illæ fuerunt , & de promiscuo fixarum numero , nulla proprii motus nobilitate insignes : Hæc nostra verò in medium trium superiorum Planetarum sese ingessit , Jove & Marte Satellitibus anteambulonibus , Saturno stipatore pedissequo usa . Illa cœli partem duodecimam , quæ à Tauro , signo terreo nomen habet , occupavit , nulla Plantarum conjunctione præ cæteris tunc temporis illustrem : hæc in signo igneo Sagittarij exarsit , in quo celebratissima illa revolutio Trigoni ignei superiori Decembri sumpserat initium ; quod non nisi post Octingentorum annorum intervalla fieri potest . Illa vulgare & ignobile tempus invasit , nulla peculiari nota insigne : Hæc incidit in eum præcisè annum , quem Astrologi universi Trigoni ignei principio , eventurisque prodigijs cœlestibus , diligentissimis præmonitionibus designarant ; in eum præcisè mensem , quo mense Martis stella duobus superioribus ipsa quoque accessit , magnam conjunctionem de Cypriani doctrina implens ; in eum præcisè diem , quo die Mars post Saturnum prius superatum , etiam Jovem erat assecutus : quid multis , in eum præcisè cœli locum , ad quem omnium Astrologorum oculi , congressum Jovis & Martis expectantes , dirigebantur . Itaque prior illa Mundo non præmonito supervenit , & velut improvisus hostis , occupatis urbis mœnijs , prius in foro comparuit , quam cives expeditionem ejus famâ percipissent : nostra verò , vulgò expectata à longo tempore , cum multa solennitate & triumphali pompa , ad diem constitutum est ingressa ; more præpotentis alicujus Monarchæ , qui Metropolim regni invisurus , præmissis longè antea Metatoribus , loca comitatu designat : jamque purgari plateæ , jam excitus rumoribus vulgus discurrere , jam pueri moras incusare ; cum Sarcinæ , cum supellex argentea jam adfunt : mox subsecuto principis comitatu , dum primi portas subeunt , equorumque strepitus per strata viarum , & lituorum clangor personant ; exciti universi fenestras occupant , plateas complent , pavidi lætitiâ pueri teneræque puellæ : Incedunt sublimes in equis Heroes , fidi que ministri : lustrat hianti ore , sollicitisque oculis unumquemque plebs contemplandi Regis avida : denique post longum agmen oritur Tympanistarum , & Tubicinum turma ; sequitur armatorum venerabundus ordo , cursorum elegans ex utroque latere Manipulus : in medio Rex gene-

generoso tripudians caballo, Ostroque insignis & Auro: nec digitorum indicio, nec interrogationibus opus: suo quisque priuatim animo, viso satellitio, dicit: En tibi tandem quem desiderasti.

Talis igitur fuit apparitio nostri sideris.

Quòd si quid hoc ad rem facit, stella anni 1572, sublimitate, claritateque sua (quarum illa non passa est illam occidere, hæc de die etiam exhibuit spectandam) in vulgi primùm, ut plurimùm sub dio versantis, oculos sese ingessit, tantum non aure vellicans singulos ad sui spectaculum: nostra hæc alijs usa circumstantijs, cum neque altè pervaderet, & proximè insequeretur Solem in Occasum, crepusculi claritudine circumamicta, uti solet hesperus, versareturque inter medios Planetas, quasi unus ex illorum numero esset, nemini prius quàm doctis, præsertim, qui Astronomiam & Planetarum situm didicerant, potuit innotescere, novitatisque suæ manifesta fieri. Itaque pulchrè Weidnerus:

*Quippe Mathematicis tam rarum & nobile signum,
Jova dat imprimis, non observabile vulgo.*

Hujus quoque loci videtur esse comparatio sideris nostri cum Cometis. Sunt enim qui Cometam appellent, Guntherus, Mollerus, Bütnerus, Krabbus, & alij. Et inveniuntur, qui eo ipso negent, stellam dicendam, quòd perierit: stellas enim perennare. Eos Joan. Georgius Brenggerus pulchrè primùm Grammaticen docet. Cometes enim seu Crinita à crine nomen habet, ut si crinis stellæ superstat, Cometes; si infra est, Pogonias; si crinis acuminatus est, Xiphias; si curvus & acuminatus, Ceratias; si verò curvus & explicatus latè, Hippeus dicitur. Ita Cometes speciei nomen est, & ad figuram spectat, non ad substantiam. Quin omnes illæ species à scriptoribus stellæ nomine veniunt: Et quoties Cometæ vocabulo utuntur, stellam subintelligunt ut Cometæ vox adjectiva sit. Sæpè etiam jungunt, ut αὖτὴν κομήτης, stella crinita, stella cadens; ubi vides nulum ab ijs haberi respectum substantiæ evanidæ.

Ita mihi Plinianæ species distinguendæ videntur. Verùm Achilles aliter: Οἱ μὲν οὖν καὶ τὰ τοῦ φῶς ἔχοντες, καὶ τὰς μαρμαρυγὰς καὶ τὰς νεύσας, καλεῖνται κομήται.

Esto verò, ut speciei vox, Cometa, in genus transierit, & omnes à Plinio lib. 2. cap. 25. commemoratæ formæ, Cometæ appellentur: quam igitur ad speciem referent hanc nostram stellam? Nulla dictarum congruit. Lampadiada verò si dicent, relegandi sunt ad caput XVIII, de scintillatione. Nequaquam enim crines fuere illa scintillatio stellæ rapi-

*Achilles
contra, &
aliter
quàm Plinius : si à
νω τὸ φῶς
γενεῖται ἔχ-
οντες, κα-
λεῖται
Λαμπά-
δες.*

rapidissima, sed fulgor lucis reciprocus. Nisi fortè etiam Canem majorem, ceterasq; stellas, Cometas facient; eò quòd scintillationem suam cum hac stella communem habuerint. Itaq; concedi potest huic sideri nomen Lampadias; sed ita, ut Lampadiæ non sint species Crinitarum. Sequuntur ultimæ Plinij species, disceorum, qui discis, rarissimis circum crinibus; & hirtorum, qui villorum habent effigiem: quos author Jubas dicit, recentiores appellant Rosas, quorsum refero & Soles nocturnos ab antiquioribus celebratos. At nec his speciebus accensenda est nostra, magis quàm Canis Syrius; eò quòd non Jubas circumcirca sparsas emiserit, sed tantum scintillaverit. Adde quòd his Jubæ vel Disci species in hastam mutatur, quod semel factum Plinius celebrat; iterum accidit anno Christi 837, sub Ludovvico Pio; denique etiam nostrà memoria, observatore Tychone Brahe, anno 1580 & 1585. Fuit enim tribus his vicibus Sol in opposito Cometarum: itaque initio comas cum à Sole & à nostro visu averterent, capita in medio Comarum ostentârunt; postea deserto Solis opposito loco, Comam paulatim ab ea parte explicuere, unde discedebant: simul autem priores duo etiam retrogradi fuerunt, planè ut Planetæ quoque, cum Soli opponuntur: cujus rei causam Copernicus pulcherrimè in motum Telluris confert. Nostra igitur cum nec initio nec fine speciem ullam exhibuerit Comarum; Cometa dici nequaquam debuit. At contra non absolum, stellæ vocem à *στῆλαιν* descendere, quod est scintillare: quod cum & nostræ conveniat, quid impedit stellam dicere?

Quid si verò, inquiunt, Caudam omnino aliquam obtinuerit? Nam visus ad eam non pertigit ideò; quia tota post caput latuit, tam in quadrato, quàm in opposito Solis. Iisdem enim argumentis id astrui potest, quibus capite x v stellæ annua parallaxis fuit adempta. Respice hac de causa ad schema fol. 86. ubi stella hanc ipsam ob instantiam picta est caudata. Nimirum CO elongatio Telluris O, à Sole C, nequaquam tanta fieri potuit, ut hanc stellæ in D, caudam à latere nobis detegeret, ob nimiam stellæ distantiam. Quæ conjectura à Mæstlino quoque tolerata fuit de stella anni 1572, libello de Cometa anni 1580.

Respondeo, stellarum nomina visus invenit, non ratiocinatio. Qui verò hoc objicit, is non refert quid viderit, sed hariolatur quid esse possit. Sit ergo Cometa, quando caudam sursum à nobis projicere creditur à Philosophis. Nobis hominibus cæteris, liceat interim cum visu nostro loqui: Vulgus enim Philosophis, & visus vulgò dicendi magister est.

Brenggerus etiam alia utitur responsione, negans Cometis esse solere lumen tam clarum, quàm in hac stella visum; non tantum in caudis, sed ne in capitibus quidem: ut quæ candicantia, livida, interdum rubentia, aliàs pallida, ut Braheus retulit, utrinque obtusa & inertia obtinent lumina, nubeculæ verius quàm stellæ. Equidem *Cometæ candidi, argenteo crine, cuius fulgor etiam oculorum obtutum avertat*, unam etiam speciem Plinius statuit: Exemplum verò ex historijs nullum scio.

Possum hoc loco etiam uti argumento eo, quo suprâ usus sum, cap. xv, ad assignandum stellæ nostræ locum inter fixas; ut probem, & caudâ caruisse. Crinitæ enim eadem & mobiles sunt: Nostra hæc hæsit immobilis: Plinius hanc rationem convellere videtur, qui quosdam Cometarum ait immobiles hære. Sed facile respondetur, ex nostrorum temporum experientiâ.

Potest enim fieri, ut in Planetis stationarijs, ut quamvis mobiles, videantur tamen ad paucos quidem dies stare; si unâ cum tellure æquè celeriter in easdem ferantur partes. Ille enim anni 1585, cum in opposito Solis versans, motu terræ retrogradus repræsentandus fuisset (si vel quievisset ipse): celeritate motus proprii in consequentia, apparuit directus: cui si parum de motu proprio auferas, stationarium efficies ad visum. Et ille alter anni 1580, cum mense Decembri stationarius appareret, motu proprio adhuc ferebatur in linea sua trajectory, versus finem Libræ & Eclipticam, æqualia propemodum spacia initio sine emensus.

Itaq; si Plinij ætate vel antè ipsum talis Cometa fulsit, qui stationarius redderetur, cum antè & post fortè non esset visus: hinc occasio Plinio esse potuit, unam Cometarum immobilium speciem confingendi.

An fortuitò concurrerit fidus hoc cum tempore &
loco conjunctionis magnæ.

C A P U T XXVI.

Disputationem ingredimur, omnium quæ sunt de tota rerum natura, difficilissimam & perplexissimam; non tantum propter questionis obscuritatem; sed etiam propter validas totius humani generis discessiones in partes omnino contrarias. Ex superioribus pa-

tet, stellam ortam esse eo anno, quo fuit conjunctio Saturni & Jovis, in principio Sagittarij; ubi loci conjunctio talis contigit à mundo condito non plus septies, in septem illustrissimis ætatis mundanæ articulis, octingentis annis inter binas conjunctiones interlabentibus: ortam igitur esse sub principium Triplicitatis igneæ, rei apud Astrologos à multis annis celebratissimæ; ortam eo tempore, quo potior pars hominum expectatione rerum novarum maximarumque suspensa tenebatur; ortam eo tempore, quo Astrologi nonnulli novum aliquid in cœlo confidentissimè prædixerant oriturum; ortam eo mense, quo Martis stella superioribus sociabatur, qua prius absente nondum erat plena magna superiorum conjunctio: ortam eo die, quo hæc Martis stella, superato paulò antè Saturno, Jovem fuerat assecuta: & quod summoperè admirandum est, præter tot & tanta casus ludibria, ortam insuper eo ipso loco, quem conventu Jupiter & Mars frequentabant. Cujus rei consideratio, sequentes quatuor sententias nobis suppeditat excutiendas. Prima est Astrologorum, qui cùm Cometam oriturum mense Octobri anni 1604, longè antè prædixissent, ut Mollerus & Krabbus: jam omnibus nervis contendunt, quòd conjunctio magna trium Planetarum superiorum fuerit causa progenitrix hujus sideris. Quo concesso, parum restat, quòd mireris, non magis ac si decimo mense post meas nuptias mihi nasceretur filius. Verùm quominus hoc Astrologis possit concedi, immane quantum obstat. Verbis quippe simulant generationis actum naturalem; re ipsa nec viam indicant, qua viâ causa dicta processerit ad hunc effectum: nec effectus naturalis causam ostendunt naturalem; quæ omnia explicanda nobis sunt.

Huic igitur Astrologorum sententiæ opponuntur secunda & tertia Physicorum, altera alteri contraria.

II. Physicorum
conjectantium.

Nam qui sunt acuto ingenio præditi, pollentque facultate conjectandi causas rerum occultas ex suis vel effectibus vel signis; qua quidem methodo universa Philosophia, præcipuè cœlestium doctrina, inventa & constituta est: his res ista videtur admiratione digna. Nam etsi ex illo jam repetito circumstantiarum acervo quædam coincidunt: Nec valde mirum, si oriri debuit hoc sidus tempore conjunctiois magnæ; ortam esse & Astrologis stellam, mutationesque universales prædicentibus, & vulgò hominum nova multa expectantibus; quia vulgus ab Astrologis modernis, Astrologi moderni ex Astronomia de Trigono igneo, ex libris Arabum de ejus effectû fuerunt admoniti: ut ita hæc sola sit quæstio, cur sidus hoc tempore conjunctiois

magnæ

magnæ fuerit ortum : hæc igitur, etsi sic jure merito coincidunt : illa tamen nulla necessitate ; magna verò etiamnum admiratione conjungebantur, quòd stella hæc non tantum in die conjunctionis magnæ fuit orta ; sed etiam in illo ipso loco congressus Planetarum. Habet hoc aliquid in recessu multo sublimius primâ illâ Astrologorum opinione. Esto enim, ut stella secundum naturæ viam sit genuina conjunctionis magnæ soboles ; quid coëgit illam in conjunctionis illius visibili loco consistere ? Nam exempla, ex quibus suum Astrologi axioma collegerunt, talia nulla sunt. Quærendum igitur existimant conjecturales isti, cum causam Astrologi nullam dixerint ; quæ igitur vera causa fuerit tam admirabilis congruentiæ. Percellit enim mentis oculos tanta concinnitas, tantus ordo : ut omnino videatur non casus temerè oberrantibus ludibrium, sed rationis disponentis opus ; seu creatrix illa sit, seu mundi machinam totam pervadens spiritus, qui & conjunctionis apparentiam in terris viderit, & secundum hanc fidus hoc in summo æthere progenuerit.

At tertia opinio, Physicorum & ipsa, non tantum Astrologos ex-
 plodit, sed hos etiam conjecturales ridet, omnia ista casui vindicans. *III. Physicorum*
 Non omnes tamen eodem modo disputant. Quidam animi gratiâ, Epi-
 curi Philosophiam quæ sita verisimilitudine defendunt, quibus non *ex Epicu-
 ri secta.*
 ista tantum congruentia fortuita est ; sed ipsa etiam stella ex atomis confluit. Qui quæ sit de causa, cur locus sideris cum tempore tam pulchrè congruat, ad tesserarum jactus provocant, in infinito esse omnia, monentes. Quorum sensum tentabo exprimere. Sint duæ tesserae, altera temporis, altera loci ; illa inscripta innumerabiles temporum occasiones, & inter has etiam unam conjunctionis magnæ in exordio Triplicitatis igneæ ; hæc insignita innumerabilium cœli locorum characteribus, quos inter unus etiam sit conjunctionis magnæ. Existant infinita hujusmodi nova sidera, quodlibet ex uno tesserarum jactu tempus sibi, locumq; fortitum. Ajunt igitur, concedendum esse omnino, si darentur infiniti hujusmodi jactus, utpote ab ultima æternitate, quam disputantes præsupponunt ; futuram omnino, ut inter innumerabiles alios, aliquando etiam hic cadat, qui locum conjunctionis magnæ, cum tempore conjunctionis ejusdem copulet. Itaque nil mirum, nullam rationis suspensionem esse perhibent ; si inter innumerabilia nova sidera, æterna serie (si daretur hæc) sibi succedentia mutuò, aliqua etiam sub articulos conjunctionum magnarum incenduntur : & si inter innumerabilia sidera nova, temporibus magnarum conjunctio-

num orta, quædam etiam in illa octingentorum annorum infinities redeuntia exordia incidant: denique si inter innumerabiles novas stellas, quæ cum exordijs Periodorum Zodiaci coincidunt, aliquæ etiam in ipsum locum, ubi periodi conjunctionis meta figitur, collocentur.

*Ex Aristotelis
secta.*

Alij doctrinam Aristotelis de fortuna & casu propius exprimunt, quibus placet, non quidem fortuito neque coire Planetas, neque incendi novas stellas. Esse enim illarum in cursu cœli, harum in penetralibus naturæ causas utrinque proprias, non nexas, alteras ab alteris: ex utrisq; suo loco & tempore existere cum Planetarum congressus, tum novorum siderum exortus: nihilominus casu fieri, si conjunctio cum novo sidere, seu tempore, seu loco conveniat: neque enim hunc fuisse scopum Rectori hujus mûdi propositum, has procurare congruentias; sed cientem illic orbis cœlestes, hic naturæ vim; ultrò & præter singulare studiû, sola materiali necessitate ista coaptare: non quidem nescientem ista, ut nos homines, sed tamen neque etiam quærentem. Proponunt exemplû ex ipsa mera Astronomia; finge Novilunium Eclipticum in ipsum incidere æquinoctium. Hic motus Solis causa est genuina æquinoctij; motus Lunæ, qui separatim quid est à motu Solis, causa est deliquij Solis. Moderator itaque totius naturæ non in hoc Solem & Lunam ciet, ut deliquium jungat æquinoctio; sed ne Solem Lunamque non cieat, suâ quemlibet lege: non refugit deliquium jungere æquinoctio. Quapropter semel deprehenso cursu Solis, cursu etiam Lunæ; jam porro non miratur amplius Astronomus, deliquium aliquod incurrere in æquinoctium. Ad hunc modum, si nova hæc sidera causam habent naturalem, suasque periodos ex præscripto causæ; nihil habebunt magnoperè mirandum varij circumstantiarum concursus: nec magis quærendum, quare nostra stella tribus fuerit Planetis juncta; quam quare prior illa, quæ anno 1572 fulsit, nulli Planetæ se associaverit. Nam à Jove proximo sibi secundum longitudinem, abfuit ultra quinquaginta gradus. Hoc sensu Boëthus apud Plutarchum de Pythiæ oraculis, multò meliori jure quàm modo Epicurei, quærit, *quemnam effectum tempus non debeat naturæ? Omnia quippe ferente infinitate*. Intellige sic, ut in Geometria & Astronomia solemus quærere, an periodica Planetarum tempora sint irrationalia ad se mutuo, ita ut infinities repetita, nunquam ad unguem eodem modo redeant. Hoc enim posito, necesse est, æternitate inducta, omnia evenire, quæ in re insunt, omnes putar formas conjunctionum Planetarum, quarum in Centiloquio Ptolemæi sunt

sunt centum viginti & una. Dixi omnia, quæ in re insunt: nam dempta hac conditione, verum rursus dixit Boethus dicto loco: *Sermo qui ea dicit, quæ non sunt* (quæ à toto genere rei sunt aliena, ut si quis concessa motus æternitate, velit tandem & illud efficere, ut bini Planetæ permutent orbes & periodica tempora), *seipso vitiosus, frustra expectat fidem, quam ei casus conciliet.*

Sequitur quarta opinio, Theologorum de fontibus derivata: qui- IV. Theo-
bus cum in præsupposito sit, totum hunc mundum divinâ providentiâ logorum.
contineri, neq; tantum naturæ ordinem conservari, sed etiam miracula, quandoque præter naturæ cursum, cælo terraque fieri (quorum è numero etiam hanc stellam habent) divina bonitate homines ad pœnitentiam vocare: etsi quidem Astrologorum primam illam sententiam, partim ut nudam, jejunam, & nimium simplicem contemnunt, partim verò & impietatis suspectam habent; non tamen negant, quin ob has ipsas Astrologorum regulas, novum hoc divinæ omnipotentiae miraculum, & in tempus & in locum conjunctionis magnæ divina dispositione fuerit collocatum. Non quod ex dogmatibus hominum vanis de Triplicitate ignea, naturam ille transformet, & Sagittarius ideò igneam à Deo qualitatem accipiat, quia hominibus placuit, eum ab igne denominare; sed quia non absurdum existimant, Deum temporario consilio, uti conceptibus hominum popularibus, ad multitudinem hominum per istam rationem, tantò evidentius commonefaciendam. Exempla nobis ista statuunt ob oculos. Pharaon Rex Ægypti, consuetudine nationis, deditus erat somniorum interpretationibus: ei DEUS objecit somnium, cum Josephi liberationem Ecclesiæque propagationem & hospitationem in Ægypto moliretur. Cumque Ægyptij Deum Apin colerent, Bovem nempe; quòd cæteræ gentes bobus ad arandum uterentur, ipsis citra arationis laborem esset prospectum de annona, Nilo agros ipsorum irrigante: hac usus Deus Regis seu imaginatione, seu scientia; septem annonas totidem boum specie objecta, ipsi depinxit.

Sic Nabuchodonosor Rex Chaldæorum, occupatus in statua Belis, qui author erat regni Assyriaci, ejusdemq; conservator credebatur; per somnium videt statuam, futurorū interpretem, divinitus ipsi oblatam, Daniele Propheta affirmante. Abrahamo ad quem Astronomiæ principia referūt, Deus ostendit stellas, edocturus ipsum de multiplicatione posteritatis suæ. Magi Chaldæi Astrologiam coluerunt, soliti ex concursu siderum, & Cometis orientibus, futura conjectare. Hos Deus

ad Christum Dominum perducturus, incensa stella admonet. Et arguunt circumstantiæ fere omnes, negotium illius stellæ similimum fuisse moderno, dempta stellæ hujus immobilitate & altitudine: nimirum & ipsam in articulum revolutæ Triplicitatis igneæ, inque tempus conjunctionis incidisse.

Quod medios motus attinet; Saturnus & Jupiter anno Juliano 40. fuerunt conjuncti solis 34/ minutis ante principium Arietis, die 22. Januarij. Statim die 25. Febr. accessit media conjunctio Saturni & Martis in 3. Arietis; & conjunctio Jovis & Martis die 1. Martij in 5. Arietis.

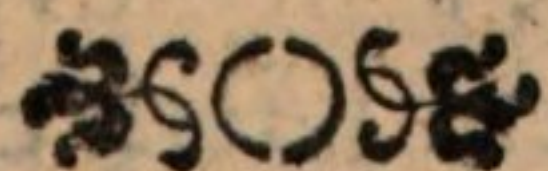
Motus autem apparentes sic se habuere. Anno Juliano 39. circa 22. Junij, Sole in 27. Gemin. versante, fuit conjunctio Saturni & Jovis in 23. Piscium: quorum uterque paulò post factus est stationarius, ita ut non multum Jupiter à Saturno separaretur. Qui postquam cursum & ipse in anteriora vertit, statim Augusto sequente Saturnum motu retrogrado rursus fuit nactus circa 21. Piscium; procurrensque in anteriora usque in Novembrem, tandem Decembri, tertio Saturnum occupavit in 17. Piscium. Quos Mars anno 40. Februario & Martio consecutus, illum in fine Piscium, hunc in principio Ariet. implevit conjunctionem.

Fuit igitur illa magna conjunctio potior hac nostrâ, quod pro conditione motuum, tunc temporis conjunctiones Saturni & Jovis potuerunt esse unâ vice tres, sicut hodie duorum illorum oppositiones, possunt esse quinque, conjunctio tantum una. Vicissim, etsi media conjunctio punctum Cardinale præcipuum, scilicet principium Arietis, quàm proximè attigit; quorsum etiam ipsum verum magnæ conjunctionis complementum, scil. vera conjunctio Jovis & Martis recidit; & Mars medio motu, superioribus conjunctis, quàm proximè incidit: ipsa tamen vera conjunctio Saturni & Jovis anticipavit locum, ut & illa nostræ ætatis anno 1583, quæ illi similior est, quàm postrema anni 1603.

Anno igitur 39. Juliano sub ipsam magnam conjunctionem, si stella illa unâ orta est, & in ipso quidem conjunctionis loco (quod credamus interim) primum fulsit: utique Chaldæos ex ipsorum regulis, hodieque extantibus, de maximis rebus & totius mundi renovatione universali admonuit. Abeat jam biennium illud, à quo tempore Herodes infantes Bethleëmiticos conquirit ad necem; exactoque biennio veniant Magi in Judæam ad incunabula Christi. Fuisset igitur id
anno

anno 41. Juliana. I nunc & lege, quæ de ratione temporum Laurentius Suslyga Polonus disputavit, Græcij Styriæ edita, argumentis ex historiarum fide ponderosissimis (etsi quo loco de passionis anno disserentem legit Kepplerus Astronomus, projecto libro calamoque, stomachabundus sese proripuit de Tabula): persuasus dices omnino, Christum Dominum natum esse anno non 45, sed 41. Juliano: itaque stellam, quæ biennio antè fulgere cœperat, incurrisse in articulum conjunctionis maximæ Saturni, Jovis & Martis anno 39 Juliano: quo nomine fuerit uti dictum, huic modernæ similima. Cumque divinitus hæc stella Magis fuerit exhibita: fidem facit igitur, Deum ipsum his Magorum regulis sese tantisper accommodasse, ut stellam eo tempore incenderet, quo tempore Magi stellam potissimum expectabant; forsitan etiam, quod antè dictum, eo loco collocaret, ad quem locum potissimum Magorum oculi, ob trinum Planetarum congressum dirigebantur; quod in hac nostra moderna stella itidem factum.

Accommodant sese huic sententiæ alia etiam ex penitiori Theologia: ut quod Deus per Prophetas cum hominibus loquitur de rebus naturalibus, & de artibus, ita, uti homines illi capiunt, quod in libro Jobi, Psalmis & Prophetis apparet: quod sanctus Spiritus non novâ & cœlesti, sed nationum linguis doctrinam salutis proposuit, earumque cognitione Apostolos imbuat: quod Deus Patriarchis humanâ potissimum formâ apparuit: denique quod DEI Filius ipsam hanc naturam nostram totam & integram cum omnibus proprietatibus suis, dempto peccato, cumque totâ interiorum facultatum animæ humanæ serie, unde sermo, variæ linguæ, omnesque artes & disciplinæ humanæ profluunt, ex utero beatæ Virginis in unitatem personæ suscepit. Credibile est igitur, eundem illum Dominum & Deum nostrum, cujus tanta fuit delectatio, tantum in æternum erit commercium cum filiis hominum, etiamnum hodie non planè cessare à publica significatione suæ de nobis curæ, eamque significationem, in nova stella propositam, sic ordinasse & instruxisse, per descriptionem temporis & loci; ut non posset nos, præsertim literatos & Astrologos (quorum diaria hodie omnes, etiam infimi, legunt) vel latere, vel non summopere commovere.

Examen positarum Opinionum.

CAPUT XXVII.

IAM ceperam dicere, primam Astrologorum sententiam omnium minimè esse ferendam; duobus potissimum argumentis, quæ jam explicabo.

Primum, facile est ipsis dicere, Conjunctio magna trium Planetarum incendit hoc sidus; ac nunquam fortasse perpenderunt, quàm difficile sit hoc explicare. Si sidus hoc in nostro aere suspensum fuisset: poteram ex ipsis quærere, quid commune sit illis perennibus sideribus cum hoc nostro aere, tanto intervallo ab illis distincto. Nunc stella hæc infinitis propemodum partibus fuit à Planetis in superiora remotior, quàm tellus nostra versus interiora mundi ab iisdem recessit. Multò itaque potiori jure quæro, quid commune sit Planetis cum illa nova stella, quæ inter fixarum terminos constitit. Ut taceam axioma Physicorum, quæ non inferioribus in superiora, sed his potius in illa tribuit actionem. Quid verò de mole dicam novi sideris? An est cuiquam verisimile, à musca gigni posse Elephantum? Nisi fortè hoc dicturi sunt ut à minimâ scintillâ, maxima vis pyrij pulveris subito inflammatur: sic hîc quoque nihil obstitisse corpusculorum Saturni, Jovis, Martis exilitatem, quominus immanis illa moles subitam ab ijs lucem conciperet tota undique. Hoc verò non est gignere, sed incendere. Quæram igitur & quis alius tantum materiæ in illum locum inter fixas congesserit; & quis ignitam prius atque inflammabilem reddiderit; denique quibus manibus, quo baculo, quo rivo, seu (ut idio- tismo utar Teutonico) quo currente igne pervaserit flamma à Planetis per immensa spacia ad illam fixam; quia sine contactu vel flammæ vel æstus nihil ab altero inflammatur. Nisi fortè unus è tribus Planetis Crystallum secum attulerit Joannis Bapt. Portæ, quo is in infinitum comburere pollicetur. Equidem in tanta vanitate multorum, qui Philosophi nomen arripiunt, non est incredibile extituros, qui hoc incendium incendijs specularibus rerum distantium comparare velint: contenti aliquid vulgo admirabile, insolubile, & verbotenus verisimile dixisse. At vide si & arsit novum sidus; & conflagravit, ne & Planetæ eodem igni, quem sideri communicârunt, conflagrent denique.

Sed ex-

Sed excipient fortasse, non se Planetarum congressum per modum incensionis, causam statuere sideris. Dicant igitur, per quem alium modum id statuunt accidisse? An ita Mars cum Saturno & Jove congressus est, dum hoc sidus gigneret, ut vir solet cum uxore? Itaque non tantum Planetas desertis suis limitibus ad eundem diametri mundanæ locum, nempe ad contactum corporum coisse oportuit: sed & sidus eodem ex loco tanquam ex utero materno progressum, in summum ætherem ascendit? Quæ omnia refutat Astronomica disciplina.

Ad radios igitur confugient, quibus dicant simile quippiam contingere, quod solet corporibus; ut copulati & in unum permixti efficaciam nanciscantur ad aliquid progignendum. Jam supra hanc rationem Plotinus apud Picum explosit: nos tamen agamus mitius, concedamus illis sua principia. Si per colligationem radiorum nascitur novum aliquid: ibi loci nascetur, ubi colligati. At nunquam non colligati binorum Planetarum radij, nunquam non locus ostendi potest inter fixas, in quem influant radij sic copulati. Notum est axioma Geometricarum, quæcunque duo puncta (centra Planetarum) una recta connectere; quamcunque rectam in infinitum (ad fixas usque) educere.

Et, si de trium copulatione satagitur; toties est locus inter fixas, in quo trium radij sint conjuncti, (etsi in terris videantur separati) quoties contingit tres Planetas in eandem rectam cadere, quod fit non raro. Cur ergo nulla ijs locis & temporibus oriuntur nova sidera? Imò verò non est ortum hoc novum sidus aliquo fixarum loco, ubi essent copulati radij neque trium, neque duorum. Nam docet Optica, si quæ corpora sunt in eadem recta, nunquam ea aliter ex centro mundi, nisi in eadem recta videri. At Jupiter lineâ ex Marte in novam fuit initio orientior, Saturnus occidentior.

Jam igitur neque applicatio radiorum servit Astrologis pro modo, quo genitum fuerit hoc sidus. Superest, ut credamus, nullum omnino idoneum inveniri posse modum, quo intelligamus, Planetas hos conjunctos, separatim & solitarios, nullo interventu causæ sublimioris, progressos esse ad sidus novum gignendum.

Explicandum nobis est secundo, quomodo Astrologi rei naturam, qualem faciunt novam stellam, assignent causam non naturalem. Id verò ex superioribus aliquot capitibus est perfacile. Conjunctio & omnes aspectus sunt ex genere relationum. At relationibus per se, sine interventu mentis, nulla est efficacia ad gignendum aliquid. Sed

*Stella non
est soboles
juncto-
rum Pla-
netarum.*

*Nec adu-
natorum
radio-
rum.*

*Conjun-
ctio per se
non est ef-
ficiens na-
turale.*

illustriorem reddit hanc refutationem doctrina Copernici. Relatio namque illa terminatur ad terram (quæ per cælum vagatur), non ad fixum mundi centrum. Nam qui oculum posuisset in centro mundi: vidisset is, quo die sidus effulset, Martem jam in fine Capricorni, Jovem ultra quidem locum conjunctionis, intra fines tamen Sagittarij, longissimè distantem à Marte. Quæ itaque à nobis celebratur conjunctio Jovis & Martis: ea fuit sic visa in sola terra. Eripe nobis conditionem hanc, situs oculi in Terrâ; conjunctionem eripueris. Itaque inter fixas quidnam gignetur ab eo, quod apparet nonnisi ex terra. Nam à fixis si quis despiceret in regionem Planetarum: omnes vel evanescerent, vel eodem globo juncti, brevissimis spacijs circumire cererentur; certè sæpissimè junctiores & propiores viderentur, quàm tunc cum sidus effulset, videri potuere.

Habeatur itaque pro certo, impossibile esse, ut sola Planetarum conjunctio concurreret ad gignendum novum hoc sidus.

Quod verò prædictiones attinet Cometæ; respondet Joannes Weidnerus Medicus eruditus versibus in hunc modum:

*At si quis Jovis ac Martis congressa duorum
Astra Planetarum, imberbem genuisse Cometam,
Prædictumq; sibi magno contendat hiatu,
Astrologaster iners: centum opponemus eidem
Erronum coitus nullum genuisse Cometam:
Vera loqui casu, mendacia mille locutum.*

Itaque nisi quarta Theologorum sententia vicerit, casus sibi vindicabit concursus sideris cum conjunctione magna.

II. Stellam
non casu
incidisse in
cætum
Planeta-
rum.

At non minus nobis cum Epicuri sententiâ pugnandum existimo, (nam quid ni liceat πρὸς τὰς εἰρημίας ἀντιστοιχεῖν); quæ cæco casu, tesserarumque jactibus, concinnius fortasse, quàm Epicurus ipse fortuitis atomorum oberrationibus, ad eundem tamen scopum tendit; ut admirationem demat hominum animis: quâ ereptâ omnis una metus, omnis sinistra ominatio, omnis denique fama prodigij extinguatur: & illud obtinetur, ut hoc quod datum est homini, breve vitæ tempus, in hilaritate & suavitate, curis exclusis, collocetur; & quo certius imminet malum, hoc diligentius prior quæque dies imminenti crudelitati, quasi furtim erepta, in triumphum cedat animo, hostis sui instantis & minantis procaci contemptori:

Viva-

*Vivamus mea Lesbia atque amemus,
 Rumoresq; senum severiorum
 Omnes unius aestimemus assis.
 Soles occidere & redire possunt:
 Nobis cum semel occidit brevis lux,
 Nox est perpetua una dormienda.*

Me verò si rationes hujus sententiæ planè constringerent; tamen ipsa religio fuit extimulatura ad nodos dissolvendos. Primum enim malè vivitur; quòd si simul & hilariter; nequam hilaritas sit oportet: nequam igitur disciplina, quæ hanc hilaritatem sancit, tuetur, populusque suis instigat. Da vitæ sanctitatem, ratio sobria erit, & ut aberret à vero; saltem innocua, imò proficua. Sic enim & Christus Deus gentem suam solatur, metum prodigiorum demit, sollicitudinem de castino, eam quæ cor edit, longè esse jubet; non quòd nihil immineat malorum gentibus: sed quod Deus singularibus rebus intimus interveniat, suis præsidio sit, hilaritatem ipsorum amet; at non stultam illam, quæ in seipsa, sed quæ in Deo gloriatur. Illam enim gloriationem castina fortasse dies in fumos aget; hanc nemo auferet ab eis.

Deinde movet me & Dei respectus. Fatentur omnes perculsos esse animos hominum rei novæ in cælo micantis aspectu; quam si vel casus vel natura tulit, ut nasceretur: eadem etiam tulit natura, ut homines in sui admirationem raperet.

Qui ergo Deum Mundi authorem fatetur, cum & totius naturæ ordinem, & omnia ejus opera singularia, nimirum hanc quoque stellam, & quæ hanc consequitur, admirationem hominum, eidem Deo transcribat: equidem hoc non metuet, ut Deus ille, hujus prodigij hoc modo constitutus author, irascatur huic hominum admirationi. Qui verò vel Deum omnem negat cum Diagora, vel ipsum Mūdum Deum facit cum Pythagoræis veteribus, vel cum ipso Epicuro, curam rerum nostrarum ab eo aufert: ille multò minus causæ habebit, cur homines ab hac novitatis admiratione dehortetur.

Itaque certum esto non offendi Deum celebratione tanti prodigij. At vicissim metus ingens, ne forsitan offendatur Deus, ejusdem extenuatione: quorsum viam affectat hæc sententia, per suos tesserarum jactus. Non sum delapsus ex consilio Deorum, nec certum affirmo; sed tamen quid si non rerum natura tulerit, ut hoc sidus nasceretur? Quid

*Non esse
 tutum, ex
 tenuare
 prodigi-
 um hoc.*

si Deus ex destinato, extra ordinem, peculiari consilio capto, miraculum hoc hominum oculis exposuerit, hunc eorum attonitum stuporem quæsi verit deditâ operâ? scilicet ut eos admoneret? Quid tunc ei dicturus sim, si quæ ipse magna videri voluit, ego extenuem: nimirum si quæ sunt in hoc fidere admiranda, ad casum retulerim? Nam etsi per superior aliquot capita hoc egi, ut modum invenirem, quo Natura ipsa ederet hujusmodi sidera: res tamen ad Deum redit, naturæ authorem; & ipso sideris ortu naturæ ordinariæ transcripto, relinquebatur tamen locus Deo, in concinnandis loci & temporis circumstantijs. Casus verò quid est? Nimirum idolum est detestabilissimum, & nihil aliud nisi contumelia summi & omnipotentis Dei, & quem ille condidit, Mundi absolutissimi: Cui motus cæcus & temerarius est pro anima, chaos infinitum pro corpore. Huic & æternitas, & omnipotentia & Mundi creatio, Dei propria, transcribuntur nefariè.

*Definitio
casus.*

*Casus
quid pos-
sit.*

Age igitur, experiamur in hujus sententiæ rationibus. Demus ei æternitatem, & quæ alia requirit ad suos tesserarum jactus. Num ideò effecerit omnia? Non dicam illud, nihil ex inanimato, casu animatum fieri; neque illud, ex simili simile casu nequaquam nasci posse: nam hæc nihil ad nostrum fidus. Illa sumam, in quibus maximè casus dominari intelligitur, geometricas figuras, numerosq; innumerabiles, & projectilia multilatera. Dicit igitur hæc sententia, si jactus infiniti fiant inde ab æterno, necesse esse, ut casus omnes, qui sunt possibiles, eveniât. Ego verò dico, falsum hoc esse. Nam si casus inter jactus dominetur fortuitus, interq; jactuum cadentias: certè uno quolibet jactu poterunt cadere omnia; itaq; & illa quæ antea ceciderant. Quæ si cadant, non cadent igitur alia, non illa, quæ nondum ceciderant: ita fieri potest quamvis infinitis jactibus, ut aliqua, quæ cadere possibile, non cadât: non igitur necesse, ut omnia cadant. Ita casu etiam admissio, nunquam tamen certum erit, an fidus hoc casu in locum conjunctionis magnæ inciderit. Poterat enim casus hoc præstare, poterat etiam non præstare. In incerto relinquimur. Quanquam Q. Cicero libro 1. de divinatione negat fieri posse unquam, ut veritatem perfectè casus exprimat. Olim in adolescentia, cum abundarem ocio, delectatus sum ea vanitate, cujus multos adultiores non pudet: Lycophroni Chalcidensi Poëtæ attribunt: literis nominis mei Græcis transcriptis variè, effeci tandem sententiam certam, ut pro Ιωάννης Κεπλήρης, legeretur Σείρήνων καὶ ὀφελῶ: Et Latine, Joannes Keplerus, sonat per transpositionem, Serpens in akuleo: Sed cum non placeret sensus, cuperemque alium, nec tamen

succes;

succederet: rem fortunæ commisi. Chartas lusorias, æquali cum literis numero, singulas singulis inscripsi literis: Inde cœpi miscere chartas, & ad seriem earum identidem respicere, si quando sensus aliquis prodiret. Dijdeæque Epicuræ omnes perdant hunc casum, qui mihi nihil unquam ne eminus quidem ostendere potuit, quod ad sententiam aliquam alluderet, cum plurimum temporis eriperet. Et erat tamen inter casus possibilis, ut prodiret illa à me inventa sententia, Σειρήνων καὶ ὧλ. Itaque chartas meas Æternioni Epicuréo tradidi in Apîrum deportandas: feruntque ibi illas adhuc inter Atomos volitare confusissimè, nullius dum sensus certas.

Dicam γυμνασῶς meis disputatoribus sententiam non meam, sed uxoris meæ; idque ideò, quia inductus ipsorum rationibus jam modò concessi, ordinem casu effici posse, quod non videtur meæ: ut igitur me doceant, sententiam à se suppeditatâ, contra molestum & gravem hunc adversarium defendere. Heri dum fessus à scribendo, animoque intus pulverulento ab atomorum istarum considerationibus, ad cœnam vocor: apponit mihi ea, quam dixi, acetarium. Ergo, inquam ego, si toto aere confertæ volitarent patinæ stannæ, folia lactuæ, micæ salis, guttæ aquæ, aceti, olei, ovorum decusses, idque ab æterno durer: futurum est tandem aliquando, ut fortuitò tale coeat acetarium: respondit bella mea: Sed non hoc decore, neque hoc ordine.

Miser ego, quid afferrem ad sententiæ meæ defensionem? Visa est verisimilia dicere. Nimirum ab ipsissimo Cicerone didicit. Sic enim & ille casui largitur *Figuram aliquam non dissimilem veræ, sed certè non talem, ut eam factam à Scopa diceret.* Magna est fiducia mentis, ubicunque apparet ordo: cujus rei causa ex penitissimis Geometriæ fontibus petenda est. Quod si etiam casu efficeretur aliquis ordo: tamen huc statim convolant mentes, hæc ipsarum delectatio, hæc vita. Ad mille casus informes torpidæ, ad unum ordinatum statim expergiscuntur, vigilant. Itaque ne quidem, si casu stella in Planetarum concilium incidit, propterea nihil hoc efficit: quin omnis mundana natura, & quicquid usquam est mentale, seu rationis agitatione seu instinctu perenni suffultum, vehementer eo commovetur: soli hi Philosophi, quibus pro ordine placet confusio, qui mundum pulcherrimum inter inamœnas atomos abjecerunt, hoc sunt meriti, ut pulchritudine & congruentiâ hujus, quem dicunt, casûs, nec ipsi moveantur, nec alios delectari patiantur.

Sed non hoc agebamus, ut pulchritudinem casus commendare-

mus, verum ut ipsum casum everteremus. Itaque quod dixi, non esse certum, etiam eternitate concessa, ut eorum quæ cadere possunt, omnia cadant; id multò maximè tunc apparet, cum hisce lusoribus multiplicentur sua projectilia. In tesseris usitatis non est mirum, omnia promiscuè cadere brevi: binæ enim esse solent, singulæ sex laterum: itaque casuum formæ non plures viginti & una. Cum verò plura adsciscuntur projectilia, casuum formæ in immensum augentur: multoque maximè in consideratione rerum naturalium; in quibus ipsa etiam tempora (quæ quis cupiat adsciscere, ut sit spacium, quo cadere possint omnia), seipsis augent numerum projectilium. Ita nunquam satis potest accipi temporis, ut omnia cadant; brevis est omnis æternitas ad casuum possibilium multitudinem: quia quo hæc longior, hoc illi plures infinitis vicibus; Πόνος πόνος πόνος ψέρψ. Vide quid agant, qui quæ ordinate eveniunt, casui tribuunt: paucis principiis nihil efficiunt, ut in meo exemplo, ad acetarium non sufficit patina & lactuca: principia verò si multiplicent, æternitatis suæ vim omnem, infinita casuum multitudine, omnem æternitatem præcurrente, eludunt.

Etiam casus tesserarum à suis causis gubernatur.

Denique si casus ille, cujus vi putant effici pulcherrima & ordinatissima quæque, sic est comparatus, ut tesserarum jactus: improvidi sunt, qui hos planè fortuitos, hoc est ἀναγής esse putant: sin autem suum casum omni causa privant, nondum ejus exemplum dixerunt in tesseris. Quare hoc jactu Venus cecidit, illo canis? Nimirum lusor hac vice tessellam alio latere arripuit, aliter manu condidit, aliter intus agitavit, alio impetu animi manusve projecit, aliter interflavit aura, alio loco alvei impegit. Nihil hîc est, quod suâ causâ caruerit, si quis ista subtilia posset confectari. Hoc modo si etiam stellæ nostræ suas in natura causas relinquunt, cur hoc tempore, hoc loco, effulserit, licet separatas ab ipso Planetarum congressu: jam igitur transfugerunt ab Epicuro ad Aristotelem: itaque aliter etiam cum illo tractandi sunt.

An materialis necessitas stellam junxerit Planetis.

Haftenus enim refutavi tertiæ opinionis eam partem, quæ casum ex Epicuri sententia definiebat. Quod verò alteram partem attinet, quæ casum non à defectu omnium causarum, sed à concursu eventuum descripsit: equidem talia superioribus aliquot capitibus disputata sunt: ut posito, quod stella sit naturæ opus, illi sententiæ hoc etiam in exemplo subscripturus fuerim sine exceptione, si sidus hoc novum, solum tempus magnæ conjunctionis occupasset. At quia simul & locum occupavit quoad visum, eandem in suspensio relinquere cogor, utrum.

utrum natura ipsa cœli extimi ita comparata fuerit, ut hoc potissimum tempore & loco stellam novam ederet: an simul etiam cum conjecturalibus illis, quibus secunda placet sententia, causa præterea certa, ipsius etiam concursus sit investiganda. Tertia namque sententia, singulas res seorsim ex suis deduxit causis, congressum Planetarum ex Astronomia; ortum sideris ex Physica. Secunda verò concursum ipsum rerum harum diversarum in loco & tempore, vindicavit novæ alicui causæ procuratrici. Et quia tertia opinio deficit in causa inveniendi speciali, cur in hoc loco 18 gradu Sagittarij, cur item hoc tempore, scil. anno 1604. 10. Octobris, oriretur novum sidus: etsi forsan aliqua esse potest; tamen quia nobis illa occulta: magis igitur inclino ad opinionem secundam; ut dicam, inquirendum, qua ratione factum, ut congressus iste Planetarum, qui factus est eodem loco & tempore, cum per usitatam naturæ viam (ut in primæ sententiæ refutatione dictum) non posset; tamen nobis hanc stellam hoc loco constituerit? Et quarta quidem sententia causam subministrat, *Θεὸν ἀπὸ μηχανῆς*; sed tum demum, ubi nos omnia naturalia defecerint.

Conflictus igitur sententiarum trium oritur acerrimus: Primum enim dubitatur, concursus iste novi sideris cum Planetarum copula, confectarium sit, an quæsitum quippiam; & quia verisimile, quæsitum quippiam esse: amplius dubitatur, naturæne hoc quæsierit, an Deus ipse extra ordinem? Rursum autem quia difficile creditu, naturam tantum posse; temerarium verò, Deo ista tribuere, propterea quòd sic ipsum in leges Astrologicas trahimus: animus in angiporto non pervio constitutus, revertitur ad pristinam sententiam, quæ non consilio procuratum hunc concursum; sed materiali necessitate consecutum asserebat. Multa quidem diximus in superioribus de causis naturalibus, quibus hoc sidus effectum esse, consentaneum fiat: quæ qualescunque sint, jubent nos considerare Theologi, ne quid nimis ijs tribuamus. Et videntur argumenta esse, quibus persuadeatur nobis, altius munus esse, providere ut novum sidus in congressum Planetarum incidat; quàm ut naturæ, hoc est illi spiritui totius universi, tribui possit. Primum enim potentissimum esse hunc spiritum necesse erit; ut qui ad gubernacula sedeat naturæ cœlestis, ejusque vim ita moderari possit, ut quæsito loco & tempore talem partem enitatur. Deinde & scientia amplissima requiritur; nimirum ut provideat, qui qualésve congressus Planetarum ex hac nostra Tellure apparituri sint, & secundum hanc præscientiam jus suum in cœlum extimum exerceat. Quis est igitur

*An Deo
transcri-
benda hæc
copula, an
Naturæ
consultan-
ti?*

est igitur ille, cujus scientia Tellurem, potentia cœlum extimum complectitur? Denique eximie bonum & *φιλάνθρωπον* evincit finis, ad quem hæc providentia contendit. Cui enim creaturæ propositum existimas hoc spectaculum? Num alicui cœlesti? At dictum est in primæ sententiæ refutatione, nuspiam Mundi, nisi ex sola terra, visum esse sidus Planetis associatum. Num igitur alij alicui terrestri creaturæ propositum est hoc spectaculum, præter hominem?

His igitur argumentis evinci videtur: siquidem quæsitæ sit hæc congruentia loci & temporis, nemini eam, nisi soli D E O transcribi posse.

Pro secunda sententia conjectantium de Natura.

At contra, non trahunt hoc in controversiam conjecturales illi Physici, Deum esse summam & primam causam rerum omnium; sed contendunt hoc solum, medio ad hoc sidus efficiendum, usum esse ordinario: nec ideò Deum effici ex illo suo Spiritu, per totum Mundum meanti, si maximè illi & hanc scientiam, & hanc potentiam, & hanc bonitatem tribuamus. Primum enim finitum est cum hoc opus, tum universus adeò Mundus: finita igitur potentia, quæ hic exseritur: Dei verò virtutes omnes infinitæ.

Deinde nec qualitate supra creaturas sunt ista: Quod enim scientiam Astrorum attinet, certissimè demonstrari potest, universæ Astronomiæ, qualis apparet in Terra, impressionem & perceptionem, citra quidem discursum, inesse naturæ rerum sublunarium, & facultatibus naturalibus, tam quæ in terræ visceribus, quàm quæ in animantibus insunt. Quid mirum igitur, si eadem & illi per omnia meanti Spiritui tribuamus? Potentiam verò ejusdem, dum cœli amplitudine metimur: rursus humani quid patimur, quibus cœlum ob solam magnitudinem est admirabile, cum nos ob exiguitatem simus contemptibiles. Mihi quidem multò nobilior facultas homini videtur tributa, cæterisque animantibus, gignendi sibi simile, propter infinitam membrorum omnium ad finem suum ordinationem, quàm hæc est cœli potentia, ad conglobanda excrementa cœlestia, in unam stellæ novæ figuram. Nec refert, in quantum spaciū, à terra nimirum, in cœlum usque, diffusa sit hæc facultas. Nam si ne corporibus quidem, quod supra dictum, auget æstimationem moles congenita, quantò minus animalibus facultatibus id præstabit hæc adventitia amplitudo?

Denique qui metuit, ut Deum efficiamus, qui hominibus faveat: is in Theologia fortè non satis versatus esse videbitur: ut qui non legerit, *Creaturas omnes ingemiscere in expectatione revelationis filiorum*

Dei.

Dei. Nec vereor, ne redarguar eo, quòd occasionem præbeam Philosophis hodiernis, ex hac facultate, quæ pars est Mundi, Deum denique faciendi. Philosophentur illi ad delirium usque, quorum antecessores, quibus non rebus divinos honores ascripserunt, aëri, aquæ, Oceano, cælo, sideribus aspectabilibus? cùm interim & inanima hæc nonnulli crederent. Christianis constat, spirituum beatorum, qui ab omni mundano corpore liberi sunt, innumerabiles esse exercitus, sanctitate admirabiles, dignitate hoc spiritu, qui corpori mundano naturæ quodam vinculo astrictus præest, longè præstantiores: & inter hos, graduum discriminibus sublimiores quosdam, principatus gloriosissimos, potestates pollentissimas: Et tamen omnibus hisce sublimiorem agnoscunt Deum, & sui & illorum omnium conditorem. Ita lego in Prudentio, & emendandum puto:

Jussum est Caesaris ore Gallieni:

Quod princeps colit, hoc colamus omnes:

*ÆTERNVM COLO PRINCIPEM DEORVM,
Factorem Dominumq; Gallieni.*

Fatetur cum Augustino, Deorum titulum in sacris literis tribuï sanctis etiam Angelis: sed agnoscit unum illorum creatorum principem æternum & increatum, quem & Scriptura appellat Deum Deorum (nam cur hic *dierum factorem* potissimum celebret, ratio nulla apparet): Nec vult colere, quod fingit princeps; sed summum principem; eum nempe, qui non est fictus à Gallieno, sed qui finxit Gallienum; non qui Gallieni Domini jussu nobis imperetur, sed qui Dominus ipse sit Gallieni Domini.

Hæc igitur afferre possit aliquis, ad causam Naturæ defendendam; novi hujus sideris copulationem cum conjunctione magna, vindicans illi Spiritui, totius Mundi campos permeanti.

At ita me Christe, ut omnibus excussis ratiocinijs mihi ipsi non satisfacio. Et de potentia quidem & bonitate mediocriter; de scientia verò mirum quantum desit. Esto enim, ut insit Naturæ sensus conjunctionis Planetarum: num igitur eidem & cognitionem tribuamus eorum, quæ de conjunctionibus Planetarum homines innumerabilibus libris perscripserunt? Num accipiemus & hoc, Naturam hoc fidere, velut caractere ostenso, nobiscum hominibus loqui voluisse? Aut si hoc absurdum; dic igitur mihi, conjectator physice, cui bono Natura stellam in altissimo æthere, aptavit ad ea, quæ videbantur non in

altissimo & vastissimo æthere, sed in humilima & angustissima hac Tellure? Quicumque affirmat destinatum opus esse, conventum sideris cum Planetis junctis, saltem sic, ut juncti Planetæ objectum fuerint, movens occultum Naturæ sensum; idem aliter se non expediet, nisi ut eidem Naturæ & intellectum scripturarum nostrarum astrologicarum, & commercium occulti figuratiq̃ue sermonis tribuat. At hæc tribuens, discursum ratiocinationis eidem tribuit: rationalem itaque spiritum effecerit. At supra protestabatur hæc sententia, se vindicare Naturæ sensum Astronomiæ, non discursu acquisitum, sed lege creationis instinctum.

Quicquid igitur expedierit conjectura Physica machinarum, de suæ disciplinæ penu: adhuc Deo architecto opus est, cujus consilio stella in concilium Planetarum veniat.

Esto etiam, quod quærit conjectura, sufficiat Natura huic coaptationi: quis negabit penes Deum ipsum nihilominus esse moderationem totius rei, qui Naturâ à se conditâ, utatur ministrâ. Nonne infinitis rebus quotidie evenientibus, quâlibet ex sua causa naturali, locus tamen providentiæ divinæ relinquitur, cum in alijs, tum præcipuè in exercenda vindicta scelerum; quâ efficitur, ut id cadat, quod non solum antegressis in natura causis, sed etiam justitiæ divinæ sit consentaneum. Quare horrenda internecione deleta est à Romanis, Politia Judaica, sepulta urbs Hierosolyma? Si ex Josepho belli Judaici scriptore quæras, respondet is tibi, Judæos invitos à Romanis pertractos ad bellum. Vera narrat, si naturæ ordinem spectes; consurgit hujus eventus causa geminâ serie. Nam ex parte Romanorum erat dominatus licentia, injuriæ, insultatio, superbia Cæsarum, imperij fastigium, mos antiquus cum ipsa gentilitate ortus, deificandi homines, statuas, aras, templa, sacerdotes dedicandi: adde armorum conscientiam, gloriæ cupiditatem, morem pessimum laceßendi finitimos, vel etiam subditos, ut esset legionibus, quo exercerentur, Imperatoribus materia triumphi. Ex parte Judæorum erat fiducia Dei, legum authoris, numerosa gens, urbs munitissima, templum sanctissimum, gentis antiquitas, pertinacia in defendendis ritibus & religione templi, vaticinia vetera & nova, Pseudoprophetæ. Qui diligenter utraque consideraverit, interque se comparaverit: fatebitur usitato rerum ordine factum, ut Hierosolyma everteretur à Romanis. At ecce Deum vindicem innocentissimæ necis Christi Dei, medijs immistum rerum singularium causis, aptantem & collidentem pugnautes gentium mores; quæ antea
 si non

si non quiet : mitius tamen degebant : qui ut hanc vindictam citra magnam naturalium causarum turbationem exerceret, quadraginta totis annis occasionem expectavit : & ne fortuita videretur, totidem annis antè prædixit, se hoc modo gentem ulturum. Ad eundem modum & hîc, utcunque Natura protulerit hoc sidus, ad Deum tamen rei summa denique redit.

Quanquam, quid istis argutijs opus est ? aut quodnam piaculum, si quod Natura fecit, Deum fecisse dicamus ? Nunquid hunc morem loquendi docuerunt nos sancti D E I Vates ? Quid est rerum naturalium seu cœlo seu terrâ, quod non ad Deum ipsum referatur ? Semen, liquida & alba substantia, postquam incidit in uterum : ejusdem facultate formatrice, quam naturalem & perpetuam scimus, coagulatur : atque ita denique animal formatur. Quid verò divinus Jobus de suo ortu ? *Nonne sicut lac mulsisti me, & sicut caseum me coagulasti ?* Ait ille, non ad matrem suam, sed ad Deum, & suum & matris & totius naturæ authorem. Nimirum non censet ille meruisse naturam, ut in ejus contemplatione multâ cum admiratione versetur : sed illum potius miratur, *qui dixit & facta sunt, qui mandavit, & creata sunt.*

Ut igitur vel tandem hoc tam anxium examen opinionum finiam ; cùm conjecturam physicam Theologica sententia absorpserit, sibi quæ totam acquisiverit : duæ solæ restant opiniones. Aut enim dicendum est, locum & tempus novi sideris, cum conjunctione magna Planetarum nullum habere commercium, sed fortuito (in sobrio sensu) evenisse, ut concurrerent stella, & Planetarum copula, quælibet ex suâ orta causâ : Aut quia, quem dixi, locum in 18 Sagittarij, & tempus anno 1604, 10. Octobris nulla verisimilitudine transcribimus causæ non apparenti, cùm præstò sit apparens conjunctio Planetarum, quæ se pro causa offert : dicendum igitur hoc alterum, quod securissime & plenâ fiduciâ pronuncio : associatum esse novum hoc cœleste prodigium ab ipso omnipotente D E O, tribus Planetis, Saturno, Jovi & Marti, tunc conjunctis, certo consilio, ad hominum salutem directo. Hic enim Deus ille est, cui nihil in Mundo neque magnum neque exiguum, cùm omnium ipse unus author sit : qui genus humanum, in his contemptissimæ glebulæ angustijs habitans, suam tamen nihilo secius imaginem, præfert cuicunque stellæ, si vel centies millenis vicibus illa totius orbis magnitudinem excederet. Qui ut locum & tempus magnæ conjunctionis trium superiorum hoc veluti monumento ad perpetuam rei memoriam, & ad commonefaciendum genus

humanum de rebus maximis, signaret: nulla sollicitudine, nullo labore, nulla fatigatione indiguit, ut tale quid crearet, quod à terricolis in forma tantæ stellæ cerni posset. Quam ad rem siue Naturâ fuerit usus ministrâ, siue hunc veluti radium extraordinariæ omnipotentiae exseruerit; utrinque illud verum est: *Ipse dixit, & facta sunt; ipse mandavit, & creata sunt.* Ipse enim si Naturæ dicat, Gigne; Natura antea mortua ad gignendum, facultatem animalem accipit, acceptâque gignit. Ipsum supplex precor, si tamen hoc fas precari; ut siquidem res ipsi grata est futura, mihi quoque imperet, enarrare hominibus, quid sibi velit hæc stella, hæc nimirum DEI digito in summo cœlo exarata litera. Quod meum votum si ratum ab eo haberi certus essem; nihil dubitarem, quin de ipsius gratia protinus & hoc ipsum possem, quantumvis puer jam sensu, & tantorum ignarus mysteriorum: itaque cum Regio Psalte exclamare liberet: *Non moriar, sed vivam, & narrabo opera Domini.* Sin autem hic me non respicit; neque tamen tanti facit id, quod residuum est, hujus laboris, (quod alio tempore, alio loco, & nisi me fallunt spes meæ, his ijsdem nundinis Francofurto prodibit) ut illud impedire, propositumque hic meum evertere dignetur: eja sit *Deus solus verax; omnis verò homo, adeoque & ego, & hæc mea, quam meditor, interpretatio hujus prodigij, mendax: ut non gloriatur omnis caro.* Ipse enim est, cujus similis nemo; qui solus vocat, & quæ futura sunt, annunciat: *Irrita faciens signa divinorum, & ariolos in furem vertens: Convertens sapientes retrorsum, & scientiam eorum stultam faciens. Et ipse mutat tempora & ætates, transfert regna atque constituit: dat sapientiam sapientibus, & scientiam intelligentibus disciplinam. Ipse revelat profunda & abscondita, & novit in tenebris constituta; & Lux cum eo est.*

Esa. 44.
v. 7. & 25.

Dan. 2.
v. 21.

v. 20.

Sit Nomen DOMINI benedictum à seculo, &
usque in seculum; quia sapientia &
fortitudo ejus est.

JOANNIS KEPLERI

Sacra Cæsar. Majest. Mathematici

DE

STELLA TERTII

HONORIS IN

CYGNO,

QUÆ USQUE AD ANNUM M. DC.

FUIT INCOGNITA, NECDUM

extinguitur,

NARRATIO ASTRONOMICA.

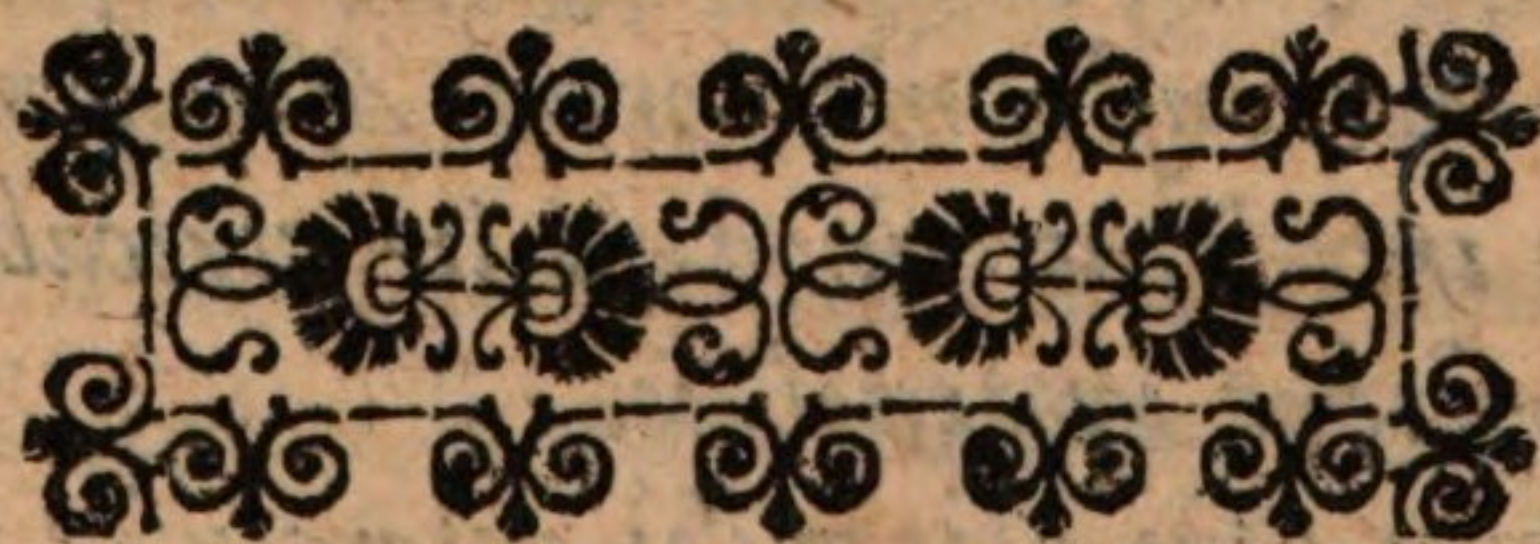
AD

ILLUSTREM ET GENEROSUM DN. DN.

JOANNEM FRIDERICUM HOFF-

MANNUM, L. B. &c. SAC. CÆS. MAJEST.

à Consilijs Aulæ Imperia-
lis, &c.

PRAGÆ,

Ex Typographia PAULI SESSI.

ANNO M. DCVI.

Illustri & Generoso Domino, D N.

JOANNI FRIDERICO

HOFFMANN,

L. B. in Grünenbüchel, & Strechaw,
Domino in Newen-scheel-hoff,

Ducatus Styriæ Provinciali Aulæ Magistro hæreditario, nec non
Provinciarum Austriæ & Styriæ Mareschalco
hæreditario,

SAC: CAES. MAJESTATI

A Consilijs Aulæ Imperialis, & Burggravio
in Steyr,

Sereniss. Archiducis Austriae MAXIMILIANI, &c.
Camerario,

Domino & Meccænati meo gratiosissimo.

*U*ARTVS hic annus est, Illustris & Generose Baro,
Mecænas inclyte, ex quo primùm ad nos Pragam fama
Novæ stellæ in sidere Cygni exorta pervenit. Erat tunc
recens nobis dolor ex acerbo funere summi viri, Tychonis
Brahei, Astronomiæ instauratoris celebratissimi; quem cum alia
multa, tum hoc quoque reddebat acerbissimum; quòd ab illo tempore
preciosissima illa supellex instrumentorum Astronomicorum, quæ Bra-
heus in Bohemiam intulerat, quodam inextricabili fato, claustris &
obicibus positis delitescerebat in tenebris.

Itaque cum eorum usus esset mihi interclusus; tua tamen libera-
litate paulò antè provisum erat meæ inopiæ. Nimirum prævideras
jam antè, divino quodam instinctu, quorsum res Astronomiæ, hoc ma-
gistro destituta, olim vergerent: itaque vivo etiamnum Braheo, &
vix annum in Bohemia versato, partem curarum ultrò in te transtu-
listi;

listi; me in hunc luctuosum eventum prudentissimis verbis instruxisti; denique Quadrantem azimuthalem, & Sextantem, ex ferro hunc, illum ex orichalco, tuis sumptibus, ad imaginem Braheanorum conformatos, nonnullo sumptu comparasti: quæ instrumenta, Braheo mortuo, paulò prius quàm de stella audissemus, meis usibus abs G. Tua permissa, possidebam.

Quæ itaque in hac stella hisce tuis instrumentis observaveram, quæq; de ea dicenda essent Astronomo; illo anno perscripta, & paucis aliquibus communicata, cogitabam edere, Tuq; Nomini dedicare; quam promissionem meministi me coram facere. Non quod ex hac tenuissima scriptione splendoris aliquid Illustri tuo Nomini accessurum sperarem; sed quia maximoperè ad meam existimationem pertinere arbitrabar, primo quoque tempore, documentum edere publicum, meæ in G. Tuam gratitudinis. Etenim si omnem mei meorumq; fortune seriem animo pererrarem: nulla in ea pars, nullus articulus occurrebat, quem non connexum fortissimè firmasset Tua unius Beneficentia. Ac ne multis in brevi charta: Poteram tunc jure quodam efferri magnificè, & cum Æolo Virgiliano exclamare:

Tu mihi quodcunque hoc regni, tu sceptrâ Jovemq;
Conciliâs, tu das epulis accumbere Divûm,
Nimborumq; facis tempestatumq; potentem.

Hæc cum sic essent: nihil erat quod potius facerem; quàm ut illum, qui primus à morte Tychois tunc mihi libellus nascebatur, Tuo Nomini dicarem; ut ad quos Tuæ in juvanda re Astronomica Providentiæ fructus esset perventurus; eorundem vicissim & in Illustre tuum Nomen, redundarent præconia.

Quid causæ verò fuit, cur id quod erat destinatum, intermitteretur? Quam excusationem satis probabilem asserre Tibi potero?

Nimirum finem expectare volebam novi Phanomeni; intereaq; ad præcipuos Mathematicos scripsi, collecturus ipsorum suffragia.

Cum autem neque stella extingueretur, nec ea promptitudine responderent Mathematici, quam sperabam: tempus interea lapsum est; donec post biennium & amplius, ingens illa nova stella, qua de
hoc li-

hoc libello egi, effulgeret in pede Serpentarij: cujus miraculi magnitudo, cum luculentam aliquam disputationem poscere videretur: equum videbatur, ut parva Cycni stella, novitatis non adeo confessa, sicuti claritate cedebat nuperæ illi in Serpentario, sic locum etiam ei primum in libro, disputationisq; capita concederet: ipsa si quid haberet peculiare, cognituq; dignum, ejus explicationis locum in libri calce nancisceretur.

Etsi igitur hunc in modum jejuna facta est hæc scriptio, & penè indigna, quæ peculiari inscriptione à libro reliquo separaretur: tamen neq; Tua in me merita sunt viliora reddita, postquam jam aliquot annos mihi letissimè fructificant; neque verbum à me dictum, revocari, inditumq; fieri potest, multoq; minus infectum vanescere debet.

Accipe igitur, Illustris BARO, & per omnia Nature arcana, versatissime, accipe, inquam, à me hanc mea in Te justissimæ voluntatis significationem; eamq; non oculis ex numero pagellarum, sed illâ dada-leâ secretioris intelligentiæ agitatione, qua te per imperscrutabiles divinæ sapientiæ thesauros sublimem inferis, ex ipsius rei pondere, de qua ago, aestima.

Comprobandum enim est Mathematicis, ostendendum Philosophis, annotandum ad universæ posteritatis memoriam: an hoc tempore stella aliqua in cælo sit; quæ cum olim ibi non fuerit, jam sex ad minimum annos ibi hæreat immobilis, immutabilis, inextinguibilis: ut si ve olim interitura est ante totius Mundi consummationem, intelligent homines, miraculi, quod tot annos duravit, magnitudinem; si ve cum reliquis fixis perennabit; quantisper id futurum est, semper ob oculos habeant ij, quibus Nova sequentibus argumentis persuadebitur, evidentissimum hoc documentum, totius Mundi in tempore creati: Qui verò ex ipsa diuturnitate stellæ, contra traditiones Astronomorum argumentari, & nuper natam negare, pertinaciter perrexerint; non sint ignari, quanto urgeantur pondere auctoritatum.

Atque hoc tantò magis mihi præstandum, quod Mathematici passim in observationes Braheanas respiciunt, quarum inspiciendarum copiam mihi esse sciunt: ex quibus sanè argumenta depromuntur talia, quibus ponderosiora hoc in genere nullecunde sperari possunt.

C initio, cū nunquam ante hac fuerit adeo populariter exulta Astronomia in Academijs; nunquam plures, aut cœli observantiores Naucleri, atque hodie: nemo tamen est in tota Europa, imò in toto orbe terrarum, (quem hodie, ut privatos hortos exspaciando pervagantur) qui sparsum rumorem de novitate hujus stellæ ex propria experientia refutare potuerit hætenus.

Atqui clara est hæc stella, satis magna est, loco illustri est, configurationis cum cæteris speciem evidenter variat, addita vel ablata. Igitur penè incredibile, non posse Nautam industrium meminisse, si vetus illa sit.

Me quod attinet, candidè agam, ut Astronomum decet. Nam si ex me quærat, viderim hanc stellam ante annum 1601, annon? nescire me respondendum erit. Nam etsi ab anno 1591, Mæstlino monstrante, cœlum noscere cœpi: non memini tamen, moneri nos à præceptore, præteritam à Ptolemæo unam in Cygni pectore. Annis sequentibus, functionem nactus Astronomicam in Styria, cœlum sedulo quidem inspexi, repetitâ ex globis astrorum notitiâ: nec memini me plures hîc in cœlo reperire, quàm in globo: Sæpè usu venit, ut de nocte Studiosis cœlestium, asterismos, adeoque & Cygnum digito monstrarem: nunquam quæstio incidit, quâ in parte hæreret illa, quam hodie proximè Pectus conspiciamus. Neque tamen affirmare pro certo ausim, non visam mihi tunc, quæ jam videtur. Si in aliquo Signorum Zodiaci, præsertim eorum, quæ sunt in æstivo circulo insigniora, si in Ursa, Cassiopeja, Boote, Erichthonio, Orione, aut alio æquè conspicuo, & in oculos incurrente asterismo, novum quid tantæ magnitudinis occurrisset: equidem ita impressas à multo tempore habebam harum constellationum ideas in animo: ut discernere, quicquid id esset, facile possem.

At in Cygno neque Planeta ullus cursum suum exercet, neque ij, quos ego videre potui, Cometæ apparuere. Quibus de causis fateor, nunquam ante annum 1602, tantâ circa sidus hoc sollicitudine fui, ut collationem Abaci Ptolemaici cum cœlo ex professo hîc instituerim.

Successerunt anno 1598 alienæ ab Astronomia curæ, & quoddam quasi iudicium Astronomicum. Duobus verò ultimis annis, quibus Tychone usus sum, partim itineribus, partim diuturna quartanâ impe-

ditus, cœlum rarius cum cura inspexi, nec nisi ad partes Zodiaci, calculo potissimum occupatus, cum Braheo abunde esset observatorum, & in observando diligentia.

Tychone jam mortuo, equidem hæc me cura incessit, ne quid fortasse novi existeret in cœlo, me inscio: quare crebrius aspexi sidera, & hunc ipsum Cygnum. Hærebat quidem species ejus, & configuratio cum cæteris in animo, ut collatione globi cum cœlo non esset opus. Ea tamen memoria ita evidens non fuit: quin una stella, præsertim ad pectus, me non animadvertente, jam tunc addita esse potuerit, quæ antea, vivo Tychone, non fuerat. Itaque nihil videbar in ea constellatione videre novi: quamvis hanc ipsam, de qua agitur, eo ipso tempore, Novembri puta: anni 1601, viderim quod minimè hæsitans memoria mihi dictat. Nam cum eo tempore post occasum Solis versaretur sidus in parte cœli occidua, porrigeretque rostrum versus Horizontem, caudam sursum, alas ad dextram & sinistram: Equidem, cogitabam, in stellis Cygni, si Christianus aliquis de novo inciperet fingere imagines; aptissimam figuram inveniret crucifixi, cum inclinato capite. Stella enim, de qua dubitamus, tunc mihi ad dextram paulò erat, pectus crucifixi repræsentans; quæ verò in pectore Cygni, deflectebat ad sinistram, in crucifixi caput concedens. Hæc imaginatio mihi memoriam hujus stellæ hætenus conservaverat; ut postea, cum mense Majo anni 1602 primum literis monerer de novo Cygni phænomeno, nihil me novi à superioribus mensibus cernere exclamarem. Crucis enim effigiem, etiam agricolis, ut Beyerus monet, notam, jam quidem antiquitus animo concepisse sciebam; inclinationem verò capitis, à mense Novembri; an olim quoque, non memineram, nec memini. Ita hinc à propriâ memoria, ut dixi, destituor: nec ex ea sola affirmaverim, novam hanc esse stellam.

Quæ de me dixi, de omnibus ferè Professoribus Mathematicum hodiernis, qui passim sunt per Academias Europæ distributi, dicere possum: qui quæstionem omnes movent de novo Phænomeno; sententiam suam aut premunt, aut se nescire fatentur. Mæstlinus quidem, confessus, ambigere se, inclinat tamen eò, ut, quò diutius suam examinet memoriam; hoc magis putet, sibi etiam olim visam. At statim subjicit argumenta, quibus utuntur, qui disputando nituntur antiquam facere; scilicet, quòd durer tot annos; quodque Ptolemæus multas fixas omiserit. Hic ergo dum ad argumenta confugit; nihil se habere fatetur, quod è memoriâ suâ contra nos depromat.

Quid

Quid dicam de Tychonis Brahei contubernio, in quo per viginti annos plurimi vixerunt Astronomiæ Studiosi, atque ij in contemplatione stellarum, frigidissimis noctibus, adeo exerciti: ut quosdam hac potissimum de causa etiam vita deseruerit. Adeone igitur ex superstitionibus neminem esse, qui famam novi Phænomeni, si ea falsa est, ex propria memoria convellat? Itaque perpendens ista Beyerus, *Omnium ait, tacito consensu pro Nova receptam.*

Argumenta verò quibus ei, quem propria deserit memoria, fides novitatis fieri potest, hæc sunt:

Primum omissa est hæc stella ab Hipparcho, qui *ausus rem etiam Deo improbam, annumerare posteris stellas, ac sidera ad normam expandere, organis excogitatis, per quæ singularum loca atque magnitudines signaret, ut facile discerni posset ex eo, non modò an obirent (nota quæso consilium Hipparchi) nascerenturve; sed an omnino aliqua transirent moverenturve: item an crescerent, minuerenturq; cælo in hæreditatem cunctis relicto, si quisquam, qui eam rationem caperet, inventus esset.*

I.
Hipparchi consilium.
Plinius lib. 2. cap. 26.

Hipparchus igitur, qui hoc consilio fixas descripsit, ut discerni posset, an aliqua nascerentur; hanc verò juxta pectus Cygni omisit, cum in Catalogo, tum libro 2. in Aratum, in *συνανατολαῖς ἢ σου καταδύσεις*: quid aliud agit, quàm ut viva voce nos, quibus cælum in hæreditatem reliquit, compellat, admonens; jam tandem post tot sæcula apparere, quod ipse sua ætate dubitare ceperat; scilicet quòd etiam in summo æthere novæ & diuturnæ stellæ nasci possint. Ne verò existimes, Gallinæ sidus ab Hipparcho oscitanter lustratum & descriptum: en tibi verba ex libro 1. in Aratum: *Rursum, inquit, Aratus in sequentibus ignoratione laborat, cum de Gallina scribit:*

Diligentia.

Ἀλλ' ὁ μὲν ἡεροεὶς : ἡ δὲ οἱ ἐπιτετρήχυνται

Ἀστρασιν : ἔτι λίην μεγάλοις, ἀλλὰ μὲν εἰσφαυροῖς.

Habet enim Avis stellas multas & splendoras: eam verò quæ in cauda, valde etiam splendidam, æqualem proximè splendide in Lyra. Hæc ibi. Cum verò descriptionem constellationis orditur ab ea linea, quæ à rostro per collum & corpus Oloris porrigitur in caudam, & singulas in hac ferie recenset ordine; postea ad alas, & denique ad pedes conversus, tanquam ab hujus principalis lineæ lateribus nexos: quomodo Nostram hanc Stellam, in eadem ferè lineâ, eodemque tractu occurrentem, priusquam à collo ad pectus pervenitur; hanc, inquam, quomodo præterire potuit, si ea ætate fuit? Nihil planè est, quod saltem verisimiliter obtendi possit.

Ordo in Olore.

II. *Ptolemæi revisio.* Sequitur Abacus Ptolemæi, quem ab Hipparcho acceptum ipse repetivit, & nonnullis in locis correxit, stellas conventioribus membris Imaginum à veteribus inventarum, reponens. Quod si Hipparchus oscitans in hac stella fuit, cur eam Ptolemæus omisit, cur nullam ejus mentionem nec ipse facit?

Stellæ claritas. Quæ causa sufficere possit diligentissimis artificibus, cur tertiæ magnitudinis stellam, tam vicinam illi, quæ est in pectore, omiserint? Quia non quartæ tantum, sed quintæ etiam & sextæ magnitudinis, adeoque nebulosas quoque, si ad imaginis lineamenta designanda essent utiles, ut in hoc ipso Oloris collo, non censuerunt omittendas.

Situs evidentia. Num sufficere ipsis visa una ad pectus designandum? Minimè. Nam sufficere & una poterat ad caudam Capricorni designandam: sed duas notant, claram unam, alteram obscuriorem. In cauda Piscis Austrini, in humero Sagittarij, in cornu uno Arietis binas ponunt. Denique singulas solitariè sitas, quamvis satis sæpè magnas, interdum omisere, si longè extra terminos imaginum occurrissent: ex binis vel trinis conjunctis, propter visus *ἵμωσιν*, haud scio an invenias alteras omissas. Itaque ob hoc ipsum, quia geminatæ visuntur, si utraque olim fuisset numerum relatæ ambæ fuissent.

Hic Mæstlinus producit stellulam, quæ super mediam trium in cauda Ursæ majoris visitur, Equitorem seu Aurigam dicunt Agricola, quasi qui super medio equo sedeat: quæ etsi non contemnendæ magnitudinis, omissa tamen est à Ptolemæo & Hipparcho. Respondeo, causam esse manifestam, nimiam scilicet propinquitatem Equitis hujus tam parvi, ad suum equum tam magnum & clarum: quo fit, ut non cerni possit, nisi ab ijs, qui correctissimo sunt visu. Suntque hujus omissionis exempla etiam alia. At nihil hæc causa ad hanc Novam, quæ etsi vicina est stellæ pectoris, sic tamen ab ea distat, ut visus planè nihil confundatur. Ut taceam quòd æqualis propemodum sit magnitudinis; itaque utraque æquè expeditè cernatur.

Oportunitas imaginis. Sed forsan illa, quam Novam dicimus, est *ἀμόρρωτος*, extra Cygni figurationem? Multò minus. Nam Cygnum per usitata stellarum vestigia vix quisquam pinget, quin partem pectoris, saltem colli radicem, illa in parte cœli relinquat, ubi nunc cernitur ista, de qua loquimur, stella: adeò pectori vicina est, adeò longum hujus Oloris col- lum, à stella pectori tributâ, ad extremum rostri. Nec obscuri sunt antiquitatis conatus, in extendendis & contorquendis animalium figuris, ut plurimas unâ figuratione stellas notabiles complectantur.

Quis igitur credet, tam claram ferè, quàm est pectus ipsum, in tanta vicinia, tanta oportunitate positam (est enim, ut dixi, paulò extra lineam à pectore in rostrum) declinatu- & è figura exclusuros fui se?

Rursum Ptolemæus illo capite, in quo viæ Lactææ tractus per stellarum vestigia describit, ponit unam tantum in pectore: hujus verò planè non meminit, quæ in viam tamen Lacteam incidit, adeoque in partem ejus maximè memorabilem, qua circulus iste in fidere Gallinæ in bivium abit, ramumque versus humerum Ophiuchi porrigit. Hujus argumenti quanta vis sit, tum demum apparebit, ubi quis illud caput industriè legerit, & cum globo contulerit.

Exinde, inquit, intellige post Aquilam, in Gallinam tendit Lactea, & margo qui ad Septentriones & Occasum vergit, terminatur apud flexuram, in stella, quæ est in australi humero Gallinæ, & in illa, quæ est sub hac, in ala eadem, & in duabus super australi pede. Margo verò qui ad ortum & meridiem spectat, terminatur à stella, quæ est in summitate australis expansionis pennarum, & intercipit duas extra formam, quæ sunt sub eadem ala, & distant duos circiter gradus à margine hoc. Et hæ lactis partes sunt paulò densiores circa alam.

Sequentes partes adhærent quidem huic zonæ, vehementer verò densæ sunt, quasi à peculiari origine incipientes. Vergunt autem ad extrema zonæ alterius, sed tamen hiatus relinquitur hæc inter & illas. Et à Meridie quidem attingunt eam zonæ partem, qua de jam loquimur, quæ valde tenuis est apud contactum: densitatem autem, post hiatum dictum, incipiunt à lucida in cauda Gallinæ, & à nubila involutione, quæ est in boreali genu: postea redeunt nonnihil, usque ad illam, quæ in australi genu est, porrigunt hanc densitatem, magis atque magis vanescentem, usque ad Cepheam, &c.

Et in explicatione alterius zonæ partis, quæ duplicem facit lacteā: Inde, inquit, nimirum ab humero Ophiuchi, Zona hæc, præterquam quod tenuis seu rara est, contrahitur etiam in angustum limitem, juxta partes antecedentes stellam in rostro Gallinæ, adeo ut speciem interruptionis exhibeat. Reliqua ejus pars à rostro ad stellam in pectore Gallinæ, & latius explicatum & benè densum est. Ac quæ est in collo Gallinæ, in medio est partis densatæ: vergit quidem particula aliqua, sed rara, ad Aquilonem & stellam Pectoris, usque ad stellam quæ in humero alæ dextræ, & ad duas contiguas in extremitate pedis dextri. A quo loco, ut prius dictum, hiatus est, hanc inter & alteram zonam, porrectus à dictis Gallinæ stellis, usque ad lucidam in Cauda.

III.
Situs in
Lactea.

* Sphal-
ma Basi-
leensis ex-
emplaris

των, pro
των, ne te
moveat.
Redar-
guit con-
structio,
& anti-
quissima
versio, &
tertia re-
tro linea.

En incredibilem Ptolemæi diligentiam, quasi jam tum prævidisset usum hujus loci. Non sufficere namque Ptolemæus est arbitratus, ut insignes stellas omnes, quæ in viam Lacteam incidunt, annotaret: quin & eo diligentia processit, *περὶ τῶν ἀστέρων παρὰ τὴν ὁδὸν*, ut ipse ait, ut margines illius lactei circuli, stellis seu incidentibus in marginem, seu parum distantibus, describeret, indicatâ mensurâ distantia. Quod si ut hodie, sic jam tunc, hæc stella in via lactea, & quidem proximè Marginem apparuisset: fierine potuisse credes, ut Ptolemæus illam omitteret? Nisi fortè authores illi lacteæ viæ varia spacia stellasq; interceptas è globo potius, quàm è cœlo descripserint: quod impossibile arguunt hæc ipsa jam allegata verba.

IV.

Brahei authoritas.

Quartò, Tycho Brahe nostra tempestate veterem illam & summo opere necessariam Hipparchi curam: tot jam sæcula neglectam, ante hos viginti & amplius annos resumpsit, stellas omnes a veteribus notatas instrumentis sumptuosissimis demensus est, earumque loca respectu Zodiaci & Æquatoris inquisivit. An putas illum, dum singulas fixas, adeoque & pectus Cygni obit & lustrat; vicinissimam hanc novam, tertiæ magnitudinis, incommemoratam & tacitam prætermisurum fuisse, si illam vidisset?

V.

*Cura circa omis-
sas.*

Quintò, cum veteres mille amplius fixas consignassent, quarum plus quàm ducentas ad austrum, Tychoni vel poli Huennensis exaltatio, vel aeris circa Horizontem obscuritas intercepisset: Tycho in Septentrione nostro ducentas alias, à veteribus prætermisissas, undique conquisitas substituit, quintæ fere & sextæ magnitudinis, numerumque millenarium complevit nihilominus. Et tamen hæc nostra neque in libro progymnasmatum, inter octingentas, neque in catalogo mille fixarum manuscripto reperitur. Clarum itaque est, non visam esse Tychoni hanc modernam.

VI.

*Ordo in
Olore.*

Sextò, versatur sub meis manibus Protocollum observationum Tychonis (sic appellavit Chaos observationum, uti illæ singulis noctibus conscriptæ fuere sine ordine): in eo ex professo quadam nocte per duo instrumenta, culminantes observavit stellas Cygni, per armillas quarundam declinationes capiens proximè meridianum; reliquarum altitudines meridianas per quadrantem, eo ordine, ut quæque primò ad metam instrumenti venit. Ibi omnes, etiam quæ circa constellationem exulant, recensitæ; nulla in pectore præter illam antiquam, nulla in vicinia commemorata. Nulla igitur tunc fulsisse creditur. Ita eodem libro sæpè usu venit, ut vel ad explorandam sextantum

tantum certitudinem, vel aliam ob causam, circumstantium clarorum siderum, Aquilæ, Lyre, caudæ Cygni distantias à pectore Cygni caperet. Nunquam mihi occurrit mentio duarum, nunquam sequentis in pectore, clarioris in pectore Cygni; simplex ubique est appellatio ejus quæ in pectore. At in discernendis duabus in cauda Capricorni & similibus, diligenter solet Notam à claritate majore vel minore, à plaga Septentrionis vel Meridiei, Ortus vel Occasus usurpare & inculcare. Quòd si tunc, uti jam, geminæ fuissent in pectore, æqualis propemodum magnitudinis: an non seipsum confudisset, neglecta distinctione: an non ipsa hæsitatio, utra sit vera pectoris, ipsum ad Ptolemæi abacum invitasset inspiciendum?

Septimò, quoties evenit, ut quia corpus Cygni in Dania non occidit, transitum harum stellarum per meridianum Aquilonium observaret, altitudines refractionum causâ metiretur?

At nullus commodior situs esse potest animadvertendæ Novæ aut superflue stellæ: præsertim si, ut hæc nostra, eadem ferè claritate fulget cum vicinis, ad quas observando respicitur.

Tantâ igitur oportunitate loci, tam crebro ejus aspectu, minimeq; laborioso, utpote humili, cum Braheani nullam superfluam stellam visam annotent: jure nulla tunc fuisse creditur.

Age verò, fidem aliquot superioribus argumentis faciamus ex ipsis observationum libris; recensitis aliquot exemplis, quæ mihi Protocollum pervolitanti, obiter occurrerunt. Ubi Observationes olim prodierint in lucem: multò plura videre erit.

Anno 1582, 12. Jan. lucida sinistrae alæ, & cauda Cygni.

Febr. 19. Cauda Cygni in Septentrione. Febr. 18. 23. Vultur à cauda & rostro Cygni. Febr. 24. Ejusdem à rostro, capite, & medietrium in ala Cygni.

Eodem: *Inter Vulturem & stellam incognitam, quæ facit angulum rectum cum cauda Vulturis & capite Cygni.* Audis non neglectam ab illis mentionem, si de stella aliqua hæsitarent. Est autem aliqua in regione Sagittæ.

Febr. 26. Vulturis à Pectore Cygni. Martij 1. Caput, media dextræ alæ, pectus, medietrium extremarum in sinistra ala Cygni, stella illa informis. Martij 5. Caput, media dextræ alæ, pectus Cygni.

Martij 8. Pectoris Cygni à capite, à Lyra & capite Ophiuchi, & hujus à capite Cygni. Martij 20. Caput & pectus, & distantia eorum mutua, & ab humero dextro Ophiuchi, & Lyre à medietrium extremarum

VII.

Commoditas non occidentis.

Ex Observat. Brahe.

Dextra si- marum in sinistra ala Cygni. Et media lucida in dextra ala. Martij 26.
nistris ut informis illa, Caput, pectus, media trium extremarum in sinistra ala
plurimum Cygni. Martij 29. Media dextræ alæ, Caput, Pectus. Aprilis 1. Pectus.
permu- Anno 1584, 25. Aprilis, inter Polarem & caudam Cygni.
tant. Anno 1585, 10. 15. Janu. Cauda Cygni.

Anno 1586, Cygni os, pectus, cauda : distantia æquatoria à lucida
 Arietis.

Anno 1590, 25. Febr. 1. 4. 14. 18. Martij, cauda Cygni.

Die 11. Augusti, vesperi, solennis observatio stellarum Cygni.

Numero

Ptolemaico.

	Declinatio.	Altit. Merid.	
6. Lucidæ sinistrae alæ Cygni	—	78. 15/	
1. Rostri Cygni	20. 8 $\frac{1}{8}$ /	—	
3. Secundæ in collo Cygni	—	68. 7/	
2. Primæ in collo Cygni	29. 15 $\frac{1}{8}$ /	—	
15. Præcedentis in sinistro pede	—	79. 36 $\frac{1}{2}$ /	
Nonæ Delphini	11. 42/	—	Magnit. 6.
16. Sequentis in sinistro pede	—	80. 35/	(minor.
4. Pectoris Cygni	—	73. 4/	
Informis circa sinistra alam	—	65. 8 $\frac{1}{2}$ /	
Decimæ Delphini	11. 57 $\frac{1}{2}$ /	—	Nebulosa.
5. Caudæ	—	77. 56/	
Capitis Equulei præced.	3. 38/ Bor.	—	
3. Tertia, in collo Cygni distat	—	16. 14/	Magn. 5.
à Lyra	—	66. 33 $\frac{1}{2}$ /	
10. Lucidæ dextræ alæ Cygni	—	—	
Parvulæ quæ sequitur	—	—	
Vulturem proximè	7. 30/	—	Magn. 6.
13. Præced. in dextro pede Cygni	—	73. 42 $\frac{2}{3}$ /	(minor.
1. Inter rostrum Cygni & Lyram	—	15. 32/	
14. In dextro genu Cygni	—	76. 24 $\frac{2}{3}$ /	
In dextro latere Antinoi	1. 58/	—	Magn. 3.
12. Extremæ dextræ alæ Cygni	—	62. 40/	
Præcedentis duarum informi-	—	—	
um circa dextram alam Cyg.	—	70. 24 $\frac{2}{3}$ /	Magn. 5.
Sequentis	—	71. 48 $\frac{1}{2}$ /	Magn. 6.
Inferioris Brachij sinistri	—	—	
Antinoi	2. 27/	—	Magn. 5.

Hic Ve-

Hic Veteres numerant 17. & 2. informes.

Omisit ergo Braheus hac vice 7. 8. 9. 11. 17, quia ad meridianum applicabantur confertæ.

Et 17. quidem est nebulosa *συσροφή*: omissa igitur hac vice in maiori occupatione circa evidentiores.

De 7. 8. 9. causa omissionis itidem patet: primæ enim ad meridianum veniunt, & quando capta hæc observatio, meridianum jam transferant, & ipsæ & rostrum: ut patet ex globo, ubi lucida alæ, quæ prima ex observatis hac vice, culminat post rostrum, & post has tres, quæ referuntur in explicationem alæ Aquilonaris. Propterea etiam in rostro, quod jam effugisset meridianum, observatores acceperunt declinationem tantum.

Undecima verò, quæ in medio est australis alæ, minor est duabus reliquis ex ala, & cum 10 ferè culminat, sita inter hanc & stellas pedis. Non mirum igitur, omissam hac vice.

Nostra verò in pectore cum culminet ante antiquam pectoris, sitque penè æqualis magnitudinis cum illa; ubi tunc relicta fuit, quominus ad meridianum tam opportunè accedens, observaretur?

Ea ipsa in regione, culminante antiquâ pectoris, tantum oculi habuerunt, ut notarent informem aliquam parvam, præter eas quas antiqui ascripserant. *Nota.*

Quid igitur inquis, si hæc sit illa à nobis hic controversa? Minimè verò. Culminavit enim post Pectoris antiquam, cum nostra culminet antè. Nam Pectoris culminatio est 302.2/. Nostræ 300.46/. Sic & altitudine differt. Nostra enim fuisset alta 70. 57/: hæc verò habet tantummodo 65. 8/.

At forsan hæc extra formam, est una duarum, quas etiam Veteres numerarunt extra formam? Minimè gentium. Nam vides observatas illas ultimò, post duodecimam. Ergo ad oculum cernis, hoc ipso loco circa pectus Cygni, quæsisse observatores plures, quàm sunt in Ptolemæo, invenisse & parvam aliquam: istam verò circa pectus superfluam tertij honoris tunc invenisse minimè. *Nota.*

Pergamus in observationibus. Septembris 12. & 22. cauda Cygni fuit observata à quibusdam Andromedæ. Septem. 18. rostrum à quibusdam Pegasi Septembris 25, lucida australis alæ à quibusdam Pegasi. Octob. 10. Media colli, tertia numero, à Lyra & Scheat Pegasi.

Tunc inter Borealem in dextro pede Cygni & Scheat Pegasi 24. 40/. Et additur: *Hæc videtur informis esse.* Vides curam illorum &

diligentiam circa dubias. Et est quidem informium tertia, à Ptolemæo præterita, ob exilitatem & propinquitatem ad alteram informium, quæ Ptolemæo perhibetur major quàm quartæ magnitudinis. Rursum igitur vides, non omiffas circa Cygnum informes, si quæ sunt à Ptolemæo præteritæ. Cur ergo hæc omiffa, si tunc fulsit? Minimè gentium omiffuri erant stellam superfluam tertij honoris, si tunc fulisset. Rursum pergamus.

Eodem enim momento inter australiorem in dextro pede Cygni, & Scheat 24.47/. Additur, *Et hæc videtur informis esse.* Est sanè altera informium Ptolemæi.

Eodem, duæ in Boreo pede à Scheat Pegasi.

Octobris 15, stellæ in genu & pede dextro observatæ: ibidem & mentio rostri five oris. Octobris 18, mentio rostri Cygni, præcedens in dextro pede. Octobris 28, decima seu media alæ dextræ (inferiorem vult) à Lyra & Scheat. Novem. 10, extrema sinistræ alæ Cygni à Dracone. Decem. 17, cauda Cygni à stella Ursæ.

Anno 1591, 16. 17. 18. Febr. lucidam caudæ Cygni observavit in Septentrione ab altitudine 9.47/, in 9.51/ promiscuè, ob refractionum inconstantiam. Febr. 19. sumptæ sunt in Septentrione altitudines minimæ, Lyrae 4.32/, Pectoris Cygni 5.5/, 5.4/, 5.3/, & minus, Caudæ

Nota. Cygni 9.51/. Hic debuit & socia pectoris observari, cujus fuisset altitudo 2.54/ circiter, si tunc fuisset. Febr. 20. Pectus & cauda à Polari.

Febr. 22. Lyra & cauda Cygni in Septentrione. Aprilis 3. Cauda Cygni à Cepheo. Aprilis 14. cum Bootis informes aliquæ præter Ptolemaicas observarentur: additur, *videri illas optime includi posse genu*

Nota. *dextro Bootis.* At sic etiam de controversa nostra dicere potuissent, includi posse pectori Cygni. Octobris 2. Pectus Cygni ab aliquot stellis Herculis: ibi rursum de genu Herculis hæsitantes addunt, *Suspi-*

Nota. *camur aliam esse stellam.* At cur non potius hic de pectore Cygni, quæ in observatione versabatur, in dubium venerunt, si tunc geminatæ cernebantur stellæ? Octob. 8. pectus Cygni. Octob. 9. decima quæ in dextra ala, ab aliqua superflua in corpore Lyrae, parvâ quidem. Novemb. 10. 11. cauda à stellis Draconis.

Anno 1592, 20. Febr. cauda, pectus.

Anno 1593, Martij 16. 17. 18. pectus & cauda.

Anno 1595, 23. Novembris, tres inter Sagittam & rostrum Cygni adjiciunt Ptolemaicis, parvas quidem: item duas inter Lyræ & superiorem alam Cygni, quarum distantia sumitur à pectore Cygni:

item

item quatuor inter os & pedem Pegasi, ubi fit mentio mediæ alæ Cygni. Solam hanc in pectore Cygni oscitanter neglexerunt, scilicet. Taceo multas alias præter numerum adjectas, quæ sunt à Cygno remotiores.

Anno 1597, desiderari ajunt 60 ad complendum millenarium: ubi sublegunt quatuor inter Capellam & Polarem in rectâ; quatuor inter latus Persei & Polarem in rectâ; quatuordecim inter Capellam & Polarem ad latera, in duo trapezia & duo triangula tributas; tres inter ultimas caudæ Ursæ ad latus; novem in flexuosa linea sub informi inter caudas Ursæ & Leonis: sex ultra citraque Polarem. Ecce inopiam, quæ à tam contemptis non abstinuit: mirum igitur, si cura, adeò familiarica, non potuit odorari tam magnam in pectore Cygni.

Atque in hac ultima observationum parte nascitur nobis & octavum argumentum. Anno enim 1597, 27. Octobris tempora notabatur per stellas Cygni, coincidentes cum Polari in eundem verticalem. Id suavit absentia instrumentorum. Tunc enim Braheus paulò ante Daniâ excefferat. Nulla igitur mentio secundæ in pectore. Et die 30. Octobris, hora 5. 45/ circiter, ajunt *Nulla in perpendiculo capi potuit obnubes.* Vides diligenter fuisse intentos in occasionem. Statim cum horologium ipsorum indicaret horam 6. 21/, pectus; & hora 6. 15/, cauda se accommodavit. Si hæc nostra tunc fuisset, exiguo ante pectus in hoc perpendiculo fuisset.

VIII.
Per verticales
temporarios.

Nota.

Nono, regrediamur à fine ad principia observationum. Omnium enim quæ ex ijs concinnari possunt argumenta, hoc mihi videtur manifestissimum, quòd in descriptione Cometæ anni 1580, ad 25. Novem. 2. vel 9. Decem. annotantur ista:

IX.
Per caudam
Cometæ.

Die Veneris, circa horam 6. pomeridianam, cum essem in cymba, inter Scaniam & Huennam, lucentibus jam aliqua ex parte, post Occasum Solis, stellis: vidi adhuc Cometam satis lucide apparentem & lucentem, magnitudine instar stellæ secundæ magnitudinis, cauda tamen vix apparebat. Videbantur tamen quasi radij quidam longiores protendi, versus Zenith capitis, quoad visum. Fuit autem Cometa ipse prope Caput Herculis, illo inferius, versus Occasum & Septentrionem: distabatq; ab illa in Capite Herculis tribus diametris Solis ad summum, quoad visum, id est, sesquialtero fere gradu. Erat enim hæc distantia notabiliter minor, duarum propiorum in corpore Vulturis distantia. At cur non dixit, fuisse hanc distantiam proximè æqualem spacio, quod est inter duas vicinas in corpore Cygni, Si tunc duæ fuere? nam utrumque sidus æquè vicinum est Herculi.

Nota.

Pergit: Videbatur autem ea linea, per Cometam in proximam dictam, videlicet in caput Herculis, protendi (ubi producta esset) in eam quæ media est in corpore Cygni, quoad visum. Si duæ tunc fuissent: discrevisset, quia addit, quoad visum. Hæcibi. Additur & pictura, ubi solitarie pingitur media in corpore: Sed ex qua apparet, quod humerum Ophiuchi sinistrum habuerit pro capite Herculis. Nam cui stellæ nomen dedit Caput Herculis, hæc linea ex pectore Cygni in se, separat caput Ophiuchi ad unum latus parumper; caudam Cygni ad alterum.

X. *Testes No* Decimo igitur, accedat his mutis testibus, loquentium & viventium *vitatis.* auctoritas; eaque tantò valentior, quod, ut à principio dictum, neminem habent, qui ex memoria sua ipsis contradicat.

Iansonius. Primus est Gulielmus Jansonius, qui hanc novam à se primum anno 1600. conspectam profitetur, inscriptione in globum cœlestem anno 1601 editum factâ: de cuius viri integritate nihil est cur dubitem: testantur de ea occupationes nobiles Geographicae & Astronomicæ; quod genus studiorum sic est comparatum, ut non ferat amatorem, nisi fidum & candidum: Astrorum verò notitiam eum habere, satis probat illud, quod Tychoonis Brahei discipulus, observationumque socius aliquandiu fuit. Ad quem postquam rumoris hujus originem redire vidi, non destiti, maxime Cæsare probante, literis ipsum interpellare de circumstantiis, quibus in primum hujus Novæ stellæ aspectum notitiamque inciderit. Quid verò literis meis acciderit, ignoro: responsum quidem hætenus ab illo accepi nullum.

Byrgius. Alter quem ego novi, est Justus Byrgius, S.C. Majest. Automato-
pœus; qui licet expers linguarum, rerum tamen Mathematicarum scientiâ & speculatione, multos earum Professores facile superat. Praxin verò sic peculiariter sibi possidet; ut habitura sit posterior ætas, quem in hoc genere Coryphæum celebret, non minorem quàm Durerum in pictoria, cujus crescit occulto, velut arbor, ævo fama. Sed ne extra oleas; Byrgius noster hanc stellam ipse quidem seipso non deprehendit initio; sed cum ex Hollandia à Principis Mauricij Architecto perscriberetur ad Lippiæ Comitem, ab hoc ad Byrgium, eo anno, quo Jansonij globus prodijt, Novam in Cygno videri stellam: etsi hic de memoriæ suæ promptitudine dubitavit, homo sui temperans, & à vanitate alienissimus; erat tamen, quorsum se reciperet. Olim in ministerio Illustrissimi Landgravij Hassiæ Gulielmi (cujus in siderali scientia studium & diligentia, major quàm in Prin-
cipe

eipe requireres, inventaque præclarissima, Tychonem Brahe ad æmulationem extimulârunt, ut passim in ejus viri operibus, maxime in libro Epistolarum videre est.) is quo de ago, Byrgius automaton cœleste apparans, globum cœlestem ex argento adjecerat. Fuit hoc eo tempore, quo maxime Landgravij Astronomus Rothomannus fixis stellis operam impendebat. Cum igitur multi deprehenderentur errores in abaco Ptolemæi, multæ etiam paulò clariores à Ptolemæo essent omissæ extra formas siderum: placuit Principi, ut quicquid mechanicus esset sculpturus, id subinde cum cœlo conferretur; quod diligenter à Byrgio præstitum. Globus ille perfectus, regium sanè munus, à Landgravio Gulielmo transmissus est ad Cæsarem Rudolphum, extatque adhuc hodie in Majestatis suæ thesauris. Ejus similis alter tunc Byrgio sub manibus versabatur, donatusque fuit paulò post Maximiliano Archiduci, Cassellis transeunti, à Landgravio Mauricio.

Igitur Byrgius, qui stellam hanc in Olore pro Nova celebratam, in memoria sua non inveniebat, ad hunc suum globum provocabat securissimè: non verò inventum in sculptura veteri, de cujus diligentia tam certus erat; atramento notavit suo loco. Factumque paulò post, ut à Landgravio vacatione impetrata, transfret ad Cæsarem, atque hîc multorum admirandorum operum, & in his etiam prioris illius globi à se facti reparationi curam impenderet: nullam igitur nec hic globus præter Ptolemaicam antiquam, spectandam dedit in pectore Oloris. Itaque Byrgius de stellæ hujus novitate confidentissimè pronunciat.

Addámne & tertium testem Joannem Beyerum? Id profectò faciam. Nam quod suprâ hunc inter eos retuli, qui ἐπέχει: causam ipse præbuit in sua Ouranometria: Apertior multò fuit in literis ad magnum aliquem virum scriptis; quarum copia mihi facta est, nulla cum conditione: quominus vereor, ne mihi irascatur author. Nihil enim arcani continent, nihil quod existimationem ipsius lædat, nihil quod non publicè intersit sciri. Adde, quod mihi illas quodammodo vindicare possum: ut quibus occasionem præbui. Venerat ad Byrgium Cassellas initio anni 1602, nobilis D. Franciscus Gansneb, dictus Tengnagel, Tychonis Brahe gener, modò Cæs. Majestatis Appellationum Consiliarius, adducto Joanne Eriksen, qui Braheo quondam ab Astronomicis ministerijs erat: ij edocti à Byrgio de stella, cum in Ostfrisiâ irent, rem ad Davidem Fabricium deferunt: Fabricius viâ

Beyerus.

Hamburgensi perscripsit eadem ad Jæstelium, Witebergæ Mathematicum Professore: Jæstelius ad me Pragæ: ego in Bavariam: sic rumore Monachium, deinde Augustam communicato, rogatur & Beyerus sententiam, ut quem sciebant Ouranometriam, oculatissimam sanè illam in stellis recensendis, tunc sub manibus habere: quæ & anno statim sequente 1603 in publicum prodijt. Respondit igitur in hunc modum: *De novo Gallinæ seu Cygni astro, &c. maturè commonefactus, tam ob novitatis invidiam, quàm MEARUM (nota) DESCRIPTIONUM absentiam, rem cunctantius aggressurus, Plinij quoque recordabar, qui hominem in studiis versantem, minus audacem, magis timidum requirit.* Septimò Junij, & aliquot diebus seqq. *οχεδιωραφια* hujus (nimirum paratam habebat jampridem, & ut in Ouranographia ait, diutino labore) contemplatus, ab initio statim, peregrinam quandam, mihiq; suspectam notavi stellulam, circa quam, ad solstitium æstivum usque, dubius hæsitabam. Oloris igitur seu Avis situm, stellarumq; illius positum, secundum classicos Astronomiæ Doctores, meâ etiam (puto antiquâ) superadditâ observatione, quantâ potui attentione, ad vnguem delineavi. Inveni (puta, factâ collatione cœli cum hac delineatione) secundum vulgaria 17 stellas, cum duabus informibus, præter has aliud in fine colli, principioq; Pectoris, mihi jam amplius non suspectum, sed revera nunquam hætenus visum astrum deprehendi, magnitudinis quasi tertiæ &c. Hætenus Epistola. Cui verò credendum, nisi artificii de sua arte, & studioso de sua occupatione. Fuisse enim hanc tunc illius viri occupationem, eamque non unius anni, ut schematismos cœlestes in chartas transferret, neque omissas à Ptolemæo præteriret, sicque Piccolhominæi chartas emendaret; res ipsa loquitur, & multus ille Ouranometriæ apparatus, & typi çnei sumptuosi.

Cur autem in Ouranometria cautior factus, ad tacitum potius aliorum consensum, quàm ad propriam experientiam provocaverit: credo equidem exemplo ceterorum, & præcipuè meo ipsius permotum. Conscripseram enim paulò post rumorem propagatum, ea, quorum ab initio hujus Narrationis facta mentio, & in Bavariam communicaveram. Quæ legisse illum, numeri arguunt, quos ex meo scripto in Ouranometriam transtulit. In eo scripto principio fassus, me à propria memoria derelinqui, finem hunc feceram:

Qualiscunque itaque sit hæc stella, vetus an nova: constat rationibus Geometricis; certò inter ipsas fixas altissimè elevatam esse. Quo deprehenso, cum quis illud unâ considerat, tot jam menses effluxisse, cum semper in eadem quantitate cernitur, nunquam æquans vicinam in pectore, nunquam

ad exili-

ad exilitatem ejus, quæ in rostro est, attenuata, colore etiam constanti & pallido: equidem non mirum, si ipsa mora, quamvis per superiora argumenta confirmatissimum, sollicitum tamen habeat, quid de ea futurum sit. Hac igitur mea dubitatione puto nonnihil territum Beyerum, & de propria experientia (ut vulgariter fieri solet, multis fidenter obloquentibus) dubium redditum, ab ea in testimonium adducenda destitisse. Quam etsi hic nudam produxi; non est tamen solitaria, sed justâ manu plurium testium freta: ut insultum aliquem facile sustinere possit.

Satis opinor contestatam esse Novitatem hujus stellæ: nam si cui hæc non sufficiunt; illum credibile est, ne totis quidem gentibus affirmantibus, fidem habiturum: Superest, ut quæ in hac stella observavi, instrumento sextante antedicto, recenscam.

Anno 1602 die $\frac{1}{2}$ Augusti, cælo apprimè sereno, adjuvante Joanne Erikfen, qui nuper cum Tegnaglio redierat in Bohemiam, cum certum sit ex accuratissimis Brahei observationibus, distare

Vulturem à cauda Cygni	38. $3\frac{1}{2}$ /'	} nos invenimus {	38. 2/'
Lyram à cauda Cygni	23. 53/'		23. $51\frac{1}{2}$ /'
Scheat Pegasi à pectore Cygni	35. $12\frac{1}{2}$ /'		35. 11/'

Ergo in nostro sextante defecerunt minuta $1\frac{1}{2}$ /' quæ erunt in sequentibus distantijs addenda. Nam distare invenimus

Novam à	{	Vulture	29. 51/'	} correctè igitur {	29. $52\frac{1}{2}$ /'
		Lyra	19. 44/'		19. $45\frac{1}{2}$ /'
		Scheat Pegasi	35. $50\frac{1}{2}$ /'		35. 52/'

Cum igitur fine anni 1600 in abaco Braheano sit

	Longitudo	Latitudo
Vulturis	26. 9'. Capr. ———	29. $21\frac{1}{2}$ /' Bor.
Lyrae	9. 43'. Capr. ———	61. $47\frac{1}{2}$ /' Bor.
Cruris Pegasi	23. $49\frac{1}{2}$ /' Pisc. ———	31. $7\frac{1}{2}$ /' Bor.

Adhibitâ igitur eâ formâ argumentationis, cujus lib. 1. Progymn. Tychonis, fol. 211. & seqq. luculenta sunt exempla; prodit ex his meis observatis, Novæ locus 16. 18' Aquarij, cum latitud. 55. 32' Bor.

Ne verò vel novitius observator, vel instrumentum suspectum sit cuiquam; en quid Sextante Braheano sit observatum, à Studiosis, à Braheo relictis.

Nova à	{	Vulture	—	—	29. 49/'
		Lyra	—	—	19. $43\frac{1}{2}$ /'
		Scheat Pegasi	—	—	35. $49\frac{1}{2}$ /'
		Cauda Cygni	—	—	8. 30/'
		Polari	—	—	52. 0/'

Ex qui-

Ex quibus distantijs extruxerunt Braheani, circumspectis omnibus locum 16. 18/ Aquarij, latit: 55. 30/ Bor. Hinc invenitur ascensio recta Novæ 300. 46/. declinatio 36. 52/ Borealis. Culminat igitur cum 28. 37/ Capric.

Species Oloris post
accessum
Novæ.

N. No-
vam de-
notat.

In Hispaniæ parte Andalusia, in Sicilia, Peloponneso, Ionia, Cilicia, Syria, cæterisque locis Terrarum, sub hoc eodem parallelo sitis, per Verticem quotidie transit. Quibus verò est altitudo Poli 53. 8/, ij horizontem stringit in Septentrione; ut Angliæ, Hollandiæ, Brunsvvigo, Marchiæ, Livoniæ, Moscoviæ. Ulterius versus Septentrionem non occidit.

HABES Illustris & Generose BARO, Narratiunculam à Cliente Tuo scriptam, Instrumentorum Tuorum usu innixam, Tibi antè triennium promissam, multis igitur nominibus Tuam; quam sic leges, ut diuturnitate hujus Novæ stellæ in conspectum positâ, sive nullam hujus similem fuisse defendis, ex eo de significatione ejus gravissima, deq; intento Ejus, qui creavit illam, tecum deliberes: sive mavis, plures hujusmodi nasci seculorum decursu: ergò conjecturam inde facias, quanta ignoratione Naturæ genus humanum teneatur: quibus hac jam sexennialis stella tantum creat stuporis, tantum admirationis, ut ægerrimè reperias, qui Astronomis de ejus novitate fidem habeant. Quod superest, Illust. Generos. Tuam reverenter oro, ut pro rei tenuitate voluntatem potius meam acceptet, meq; sibi porro quoque commendatum habeat.

FINIS NARRATIONIS DE
STELLA CYGNI.

JOAN.

JOANNIS KEPLERI

Sac. Cæs. Majest. Mathematici

DE

STELLA NOVA IN
PEDE SERPENTA-
RII,

*Pars Altera, quæ in significationibus occupatur,
quæque temporum difficultate & angustia cir-
cumventa, Praga continuari non
potuit.*

De Effectibus Naturalibus
hujus, &c.

FRANCOFVRTI,

ANNO M. D. CVI.

De effectibus naturalibus huius novi sideris in natura sublunari.

CAPUT XXVIII.

I mihi in enodandis stellæ significatis scopus esset libelli præcipuus; jure dicere possem, quæcunque hætenus sunt dicta, conclusa, investigata, dubitata; omnia in hanc Mantichen ferri. Etenim aliæ ortus circumstantiæ aliam habent significationem, & modi diuinationum à conditionibus essentiae defumuntur. Itaque qui de illis nihil explicuit: eum & in significationibus peregrinari necesse est.

Cuius rei cōsideratione si in vniuersum temperare ab omni significatuū explicatione; sat esset excusationū. Demonstraui enim hætenus, hæsitare me in explicandis stellæ causis, & coincidentia cum coniunctione magna: nec quicquam nisi titubans pronunciare potui. Quare metus me habet eiusdem incertitudinis etiam in significationibus evolvendis; quæ tanto est illa insignior, quantò avidius vulgus hominum, futurorum singularem scientiā expetit, quam Philosophiam. Verum enim verò quia imperfecta esse putatur omnis huiusmodi descriptio, quæ non in significationibus etiam occupatur; ratio hæc iniri potest; ut primò illa explicem, quæ naturali vinculo cum stella nova connectuntur; sic ut ijs stella vel causa vel signum fuerit: secundo illa quæ arte coniectandi per exempla alia comprobata citra connexionis naturalis apparentiam, & supposita intelligentis naturæ providentia, probabiliter dici possunt: interimque & quædam obvia, quæ vel astrologi prædixerunt futura, vel tempus protulit ipsum, ad veritatis normam, an legitime prædicta sint, & an ob stellæ ortum evenerint, examinem.

*Quomodo
celum in-
fluat in sub-
lunaria.*

Naturalis itaque significatio sideris huius si ulla est; illa ad eum modum erit explicanda, quo supra cap. VIII & IX. usus sum in demonstranda aspectuum efficacia. Statuta est enim omnis influentiæ cœlestis forma, non in actione cæli (præter eam quæ est lucis ad calfaciendum: quo respectu stella hæc, quamdiu fulsit, tantundem fortasse potuit quantum duæ vel tres fixæ initio, post minus, qualitate vero Caniculæ, aut humero Orionis aut Arturo, aut inter Planetas Iovi & Marti fuit assimilata, colore indice): sed in

rece-

receptione, & sic in passione naturæ sublunaris, quæ vel est sensitiva, vel sensitivæ similima. Animis quippe & facultatibus rerum sublunarium cognatio intercedit cum natura cæli; eaque triplex, caloris, motus, & rationis. Primum enim lux cælorum est caloris effectrix: & animæ, facultatisque rerum vegetabilium, suum quæque calorem in corpore, quod informant excitant, eumque pro viribus tuentur. Sic stellis additæ sunt facultates, quæ illas movent, ut plurimum quidem materiales, seu cum corpore dividuæ, tã in sitæ quàm adventitiæ (qualis quidem hic penes nos est magnetica) sed tamen etiam animales: & hic quoque in terris similiter animæ facultatesque rerum vegetabilium, corporibus suis insunt vitæ motusque causa. Denique ut facultates illæ stellarum motrices, sunt mentis quodammodo participes, ut suum iter quasi intelligant, imaginentur, affectent; non ratiocinâdo quidem, ut nos homines, sed ingenita vi, & quæ in prima creatione ipsis est instincta: sic facultates animales rerum naturalium, obtinent quendam intellectum finis sui (sine quidem ratiocinatione) in quem omnes suas actiones dirigunt. Tanta cum sit cognatio; nihil amplius est, cur mireris eam *συμπάθειαν*, inter cælorum motus & facultates animales, quam supra manifestis experimentis confirmavi cap. VIII. & X. Quæ igitur ibi specialiter sunt comprobata, jam assumantur; fiatque probabili ratione generale tandem, ceu ex inductione collectum, pronunciatum.

Cognatio
cæli cum
sublunari-
ribus:
C. loris.
Motus.

Rationis.

Nihil esse vel fieri in cælo visibili, cuius sensus non occulta quadam ratione in Terras, inq, omnes facultates rerum naturalium, porrigatur: easq, facultates animales sic affici hic in terris, ut cælum ipsum afficitur. Ita fiet, ut quotiescunque novum & insolitum aliquid in cælo apparet; Natura sublunaris (cui præsidet aliqua facultas Animalis) quodammodo cohorrescat. Ad Poetas enim, & ad primam meam *ὑποπόνησιν*, qua usus sum ad hoc sidus, manifeste transfugiam; quia apud eos, qui in Philosophia hodie rerum potiuntur, novi dogmatis causam obtinere despero. Itaque procul ô prophani, Deus, en Deus.

*Stella repens, læsa divum prænuncia Mentis,
Quæ velut ardenti carbunculus ureris igne!
Quam te namq, feram? qua doctus origine pangam
Ortus dia tuos? Neq, enim quo tempore pollens
Conditor ætherio disper sit sidera campo;
Te dedit in numerum, nova tu molimine cæco
Nasceris, astrorum cano mirante senatu.
Obstupere poli: subitig, exterrita luce
Fulguris, ætherium metuit natura tumultum.*

Vnde Eclipsibus sui effectus.

Hoc idem enim fundamentum mihi videtur asserendæ etiam defectibus luminum efficaciam. Est enim ἀνάρμοστος (qualitative, non Geometrica seu quantitative) & naturæ sublunari quodammodo contrarium; subito lunam extinguere, vel averti lumen solis à demenso medietatis Globi terrestri, quod ordinarie & perpetuo est in solis lumine. Percellit ea species naturam animalem, quæ luci cognata est, ut affectum diuturnum & perniciosum concipiat. Hoc idem ergo fundamentum sit, asserendæ his quoque novis phænomenis efficaciam.

Quomodo permisceantur effectus naturalium & supernaturalium cæli corporum. Per conduplicationem igitur; cum ipsa etiam conjunctio magnæ trium superiorum, stimulos naturis sublunaribus addiderit decumanos ad sese commovendum: & hoc novum sidus in locum & tempus magnæ conjunctionis inciderit: sequitur ut tam conjunctione cum utroque junctorum planetarum, quam ipsa novitate per se considerata ingentes vires addiderit ordinariæ commotioni, atq; ἐκπληξιν maxime memorabilem causatum fuerit. Quanquam necessaria est dubitatio, rectiusne κατὰ πρόθεσιν argumentemur, an κατ' ἀφάρεσιν: hoc est, an natura conversa ad novum sidus, à conjunctione magna sese non nihil averterit; sic ut imaginatio rei insolentioris, priorem rei consuetæ obruerit, & oblitteraverit: an vero vires utriusque junctas illa senserit. Nec minus dubitare & hoc quis possit, commotio, quam stella fecit, hilaritati an tristitiæ fuerit similior; impediverit ne Naturam in suo opere, an instigaverit adjuveritque. Quid igitur horum mihi videatur magis verisimile; recensione Naturarum sublunarium explicabo.

Stellæ effectus in Meteoris.

Prima & maxime conspicua est facultas illa animalis, quæ globo Telluris præsidens, omnis generis Meteora progignit. Ac cum tota hiems, quæ inter annos 1604. & 1605. intercessit, impendio fuerit humida, maxime ijs diebus, quibus Planetæ cum fixa nova essent congressi vel configurabantur: & tepida quidem hiems cis Alpes in superiori & inferiori Germania, frigidissima vero omnium, intra hominum memoriam, trans Alpes in Italia atque in Hispaniis: argumentor igitur ex effectu, appositas invicem vires utriusque causæ cœlestis.

Vnde hyemis diversitas in diversis regionibus.

Dissimilitudinem quidem hyemis jam dictam in Alpes conféro: Vt si per hanc hyemem Alpes in perpetua expiratione fuerint, materia ventorum, frigore aeris repereussa, circulariter fuerit diffusa, pars versus septentrionem, pars in meridiem. Quæ igitur in Meridiem supra Italiam abiit, cum à Borea plaga venerit; eam frigidam fuisse par fuit: quæ vero in didem super Germaniam in septentriones ferebatur, ab Austro veniens, naturam plagæ tepidam retinuit, nullo majore miraculo. Quid vero si quis totum hunc

hunc tractum seu clima quo tepor obtinuit, in expiratione collocet: Italiam & illud clima extra expirationē vteo fuerint lati venti, qui penes nos expirarunt. Nitetur enim, qui hoc dicet verisimilitudine hac, quod omnis expiratio, cum primum prodit, tepida est, cum vero in longinquum fertur, impetu concitata magis magisque frigescit.

Tale quippiam & de hac ipsa æstare comminiscendū, quæ per Germaniam & Gallias fuit impendio humida, ideoque pestilens: trans Pyrenæum in Hispanijs sicca & sterilis. Quia mirum, si nationes dissident studijs, quibus adeo contraria cœlitus obveniūt? Nec tantum humore fuit conspicua hyems; sed multo magis cœli nocturnis incendijs, sanguineaq; specie creberrima, & hiatibus seu chasmatis; &, quod hyeme æque prodigiosum, Iridibus è regione cum Solis tum Lunæ: adde paulo frequentiora parelia, paraselenas & Halones.

Igitur verisimile est, novi sideris effectum fuisse, hanc hyemis humiditatem, & prodigiorum cœlestium frequentiam: quæ ut inter novum sidus & conjunctionem magnam bona cum ratione partiamur, sic agemus.

In Telluris globo gemina est facultas (.quod meteora attinet.) altera attrahendi aquas marinas in occultas concoctionis sedes, altera expellendi vapores concoctos per quendam quasi sudorem; aut si mavis, compara hanc expulsionem excretioni seminali animantium. Harum facultatum alteram expultricem, stimulari ab aspectibus planetarum harmonicis certissimum est: qua stimulatione efficitur, vt continua quidem (:in fluminum generatione:) at non perpetuo uniformis sit expulsio, sed multis interval-
 lis interrupta ejus vehementia, prout aspectus ordine astronomico inciderint. Et me hercule non absurde quis huic excretioni etiam voluptatem suam adiunxerit: ita multa terræ cum animantibus conueniunt. Etenim docent Medici, si quando humore genitali tument venæ, facile vel per somnum, imagine dulci obiecta, nullo etiam contactu accedente, fieri excretionem. Quid vero hujus rei similis, quam quod constat inesse in Terra facultatem, aspectuum cœlestium perceptricem, quæ stimulata aliquo aspectu, exsudat vapores pluvios? Vtrinque species immateriata, obiecta phantasiæ, ciet materiam genitabilem: quid impediet igitur utrinque ex perceptione speciei, & expulsionem materiæ existere voluptatem? Itaque nunc demum meliori sensu Poetam audio cantantem philosophiæ mysteria.

Meteorologia fundamenta, & descriptio Viscerum Terræ facultatis. Facultas expultrix. An cum voluptate coniuncta expulsio.

*Vere tument Terræ & genitalia semina poscunt:
 Tum pater omnipotens fecundis imbribus æther*

*Coniugis in gremium lata descendit, & omnes
Magnus alit magno commixtus corpore fœtus.*

Ille quidem figmento luxurians, Cœlo, imbres pro semine tribuit: quos in terram infundat: Ego cœlo nil transcribo, nisi speciem illam Veneream (aspectus puto) proritantem Tellurem ad effundendum hoc semē ex se ipsa: si quidem tumuerint eius venæ humorum copia. Sic igitur habet facultas Telluris expultrix.

*Facultas
attrahitrix*

Facultas Telluris attrahitrix quibus intervallis agat, obscurum quidē est. In animantibus varia sunt intervalla facultatis ejus, quæ genitalem humorem intus coquit, & in venas infercit: juvenia, ver, cibi repletio, plethoricum corpus: impediunt senium, hyems, fames, morbi. Neq; tamen comparari possunt hæc intervalla cū illis excretionis. Illa enim subitanea sunt, & præcipitata, & brevia; hæc lenta & segniora, & quodā modo magis continua. Quid hic simile in Telluris globo inveniatur, dispiciant Philosophi. Illud certū, interdū deesse Telluri, quod excernat etsi ferventissime concitetur ab aspectibus. Tunc enim experiētia docente, solent existere pro pluvijs halitus quidā ardētes inamēni sulfurei, mordaces; unde siccitates, squalores, αλείαι. Cōpara animantiū coitus steriles, irritos, laboriosos; ita me hercule, nam sterilitas sequitur hos Telluris affectus. Et celebrat Aristoteles in eo Cometarum effectus, quod sterilitates & squalores significant, cui experientia suffragatur. Cometę vero si ut causę significant, cū supra lunā sint ut plurimum; non aliter causę erunt, nisi ut hæctenus dictum & usurpatū fuit; nempe ut obiecta, quæ movent sensus. Cometis igitur & Eclipsibus Solis commune hoc erit, terrere & cōsternare facultatem Telluris vegetatricem, sicq; eius opus impedire, quod est inter cætera, attrahere alimentum & materiam pluviis & fluminibus, & si placet etiam concoquere.

Vnde extimuletur.

Anne igitur, præterquā cum sunt Cometę & Eclipses, cōtinuo ferveat opus attractionis cōcoctionisq; humorū in Tellure? An sunt etiā hic causę extimulātes, quibus interdū fervor iste redditur acrior? Nescio: nisi q̃ jā sat celebratū est inter astrologos, post magnas conjunctiones sequi fertiles annos. Hoc si verū, igitur conjūctio superiorum planetarū stimulabit Tellurem ad attrahendas aquas marinas, juvabitq; eius concoctionem.

Coniunctionis magnæ naturalis effectus.

Huic dogmati duo accedunt suffragia è re præsentī, primū q̃ fertiles anni per Dei gratiā secuti sunt conjunctionē magnā anni 1603. decembri mense factā; & vini quidē vilitas ad Nicrum eadem pene, quæ annis 1584. 1585. post illam conjunctionem in Piscibus: nisi quantum ipsa pecunia in dies vilior. Alterum quod & prior hyems post autumnum Anni 1603. & hæc ipsa, quæ de tam multa diximus, ostendit terram humori-

bus

bus fuisse turgentissimam; antea igitur hoc tantum humoris hauserat; antea vero & conjunctio magna fuit: Itaque hæc conjunctio Telluri stimulus ad hauriendum fuisse, credi potest. Idem igitur stimuli ad hauriendum & ad excernendum? Nescio, nisi quod etiam in animante idem cognata animantis aspectus & gignere creditur humorem genitalem, & interdum excernere. Quæ similitudo si cōceditur, distinctionem etiam adhibebimus hanc, quod ut in animantibus, coctio humoris temporis habet latitudinem, excretio momentanea est; sic in Tellure quoque causa stimulans ad attrahendum & hauriendum, & coquendum, prolixior sit causa stimulante ad excernendum. Ac cum aspectus definitio à præcisione summa pendeat, quæ momentanea est: Conjunctio igitur seu propinquitas Saturni & Iovis, non ut aspectus, sed generaliori ratione, propter ipsam scilicet propinquitatem luminum, dicetur stimulus telluri factus ad attrahendum, ut ita causa diu durante, effectus quoque diuturnior esse possit. Nova stella cum eo ipso tempore fuerit orta, quo sic exuberare incipiebant latentes terræ sinus; igitur postquam Planetis accessit; stimulum hunc attrahendi auxit, eamque attractionem continuavit, ut non cito exhauriri humor telluris posset. Interim quoties Planetis configurabatur; stimulum expultrici facultati dedit; atque ita utrinque operata credi potest.

Atq; hæc de generali illa facultate globi telluris ejusq; per novā stellā cōmōtione: dicam⁹ & de cæteris: & missis stirpib. cæterisq; animantib. quorum opera sunt obscuriora, veniam⁹ ad principem animantiū, Hominem.

Duplex autem est Hominis consideratio, prima ut creaturæ rationalis; altera ut ea facultate naturali præditi, quæ est illi communis cum ipso globo Telluris, percipiendi cœlestia citra discursum, citra doctrinam, citra profectum, citra ipsam adeo sui ipsius cognitionem. Dictum enim est supra capite X. commune hoc esse Cervo cum Actæone & Melthæo, cum Ptolemæo, cumque Aristoxeno, ut ab ea ratione Geometrica, quæ in vocibus est, & in hoc subiecto harmonica dicitur, suaviter afficiatur auscultans; quamvis ipse ignoret, id quod ipsum afficit, rem esse Geometricam, nec unquā didicerit Geometriam, nec discere possit. Dictum etiam est, in radijs planetarum inesse eandem rationem, quæ in vocibus; eaque similiter commoveri affectus & si quid est in hominis animo naturale, quod Aristoteles brutum & mortale pronunciavit.

De effectibus Naturalib. stelle novæ in Homine.

Stella effectus in

Pro diversis his respectibus Hominis, distincte etiam pronuncio. Ac primo de ipsa ratione, qua nos Creator optimus ad sui similitudinem impertitus est, res non eget explicatione; Mortalium animos vehementer fuisse consternatos, ad primum hujus sideris conspectum. Testatur id Historiarum, huic
ratione Hominis illi accidentarii, huic storia naturalis.

storia capitis. I. Hoc nomine significavit stella varios rumores, varias ominationes de rebus futuris, consternationem & stuporem vulgi, multa multorum negociorum impedimenta, multas occupationes novas. Quid singulis acciderit, ipsi dicant: me quod attinet, in præfatione recensui.

Ad Saturnum, Iovem, Martem, ad Venerē & Mercurium erat mihi respiciendum; quib. omiſſis, & dilato labore investigandi motus perennes ex observationibus Braheanis oculos ad Novum sidus converti, in eomutus hæsi. Quæras quid portenderit novum sidus? Nimirum multas multorum Scriptiones de novo sidere, multas typographorum occupationes, quos lucrum & conscientia curiositatis hominum inducebat. Quæ si pauciores fuerunt, quam in pagellis meis, vernaculo idiomate scriptis ominatus sum, nescio; illud scio & me operam dedisse, ne vaticinium illud meum meis ipsius pagellis impleretur, excusis non plus ducentis exemplaribus, additoque interdicto *NE QVIS IMITETVR*, & alium Ambergæ sedentem, hanc vocem, ut eam excepit, perinde atque solet Echo, reddidisse; *IMITATI SVNT AMBERGENSES*, Imitati quidem sunt & hi, & Argentinenſes. Itaque gratiam ipsis habeo, qui vaticinium meum adimpleverunt, mea ipsius opella, citra meam operam.

Echo Ambergensis.

Est ne vero quid amplius quod portenderit hoc sidus in meis studiis? Quid ni? Descriptionem quippe ejus partis cæli non fecissem, nisi in ea exorta esset nova Stella: de naturæ arcanis hoc ipso libro, quē scribo, quemq; hic evulgo, tam multa commentus non essem: nisi ex Naturæ arcanis nova hæc Stella prodijſſet: Itaque si quibusdam Philosophorum absurda videtur esse mea hæc nova philosophia: habeant illi hoc commentationis portentum, cujus causa, incensam esse portentosam illam Stellam dicere possint, ne fortasse ipsis frustranea fuisse videatur.

Nihil horum ipsa per se stella potuit, nec quicquam nisi fulgorem in terras demisit. Sed cum species ejus recepta esset in hominum oculos, illaque pro nova agnita ab astronomis, qui hanc scientiam, usu, exercitatione, studiove comparaverant; cumque illi vel tali loco constituti essent, ut officij ratione ad scribendum instigarentur: vel artem impressoriam exercerent, eaque viverent, & de hominum curiositate scirent; his inquam causis in terra cōcurrentibus, effectus isti ad Novam Stellam annectuntur; ut apud stellam sit nil nisi occasio; apud sensum vero stellæ, & apud ipsos homines, sit totius causæ principatus; quod & cum superioribus multis, & cum ijs quæ sequentur, pulchre quadrare invenies.

Ad eundem modum etiam, si quis alius stellæ sensus vel æstimatio esse potuit, astrologica nimirum aut vulgaris; ea homines ad alia & alia potuit inducere.

inducere. Quid si namque vulgus hominum, celebratione Novæ stellæ in expectationem rerum Novarum, erectum, facilius novi quid admittit; persuasum id fatale esse, & necessitate quadam promoveri, incensa etiam prodigiosa stella, in ejus gratiam? Quid si privati aliqui per Hungariam & Britanniam argumentatione astrologica inducti stellam hanc bonum omen interpretati sunt (laudabant enim eam ob luminis amoenissimum fulgorem plurimi.) & quod in domo Iovis fulsisset, veræ religioni eam patrocinari arbitrati (quam ex suo suæve partis iudicio utrique æstimabant) illa ausi sunt attentare, quæ omnis loquetur posteritas? Quid si extitit, qui novæ religionis aut novæ Pacis in religione commeteretur articulos, confirmatus stellæ hujus consideratione, non astrologica, sed simplici & vulgari, quod conjunctis Planetis supersteterit. Cujusmodi si quis alicubi latitat, qui sibi vel prophetiæ munus arrogat, vel potentiæ ad destinata perficienda conscius est: hunc equidem præfiguratum censuerim, illo monstro quod hoc anno 1606. Iannuarij die $\frac{2}{12}$ natum est Argentinx. Foemellæ duæ, quarum ventres inferiores discreti, jecinora bina, cujusque venæ in sua brachia suosque pedes directæ, quorum gratia & gemina spina geminumque cerebellum in geminato occipite, ut nervi motorij in geminata brachia pedesque irent; simul & bina aurium paria, quod auditorij nervi ex cerebello oriantur, quod hic erat geminum: hæc inquam duæ foemellæ, supra umbiculum aduersæ in unum Thoracem, capitibus vero secundis post unam faciem coaluerunt, unum par oculorum, unum nasum, unum os, quare & unum guttur, unum pulmonem, unum cor, sic unam gulam, unum ventriculum acceperunt. Et si vero monstri Pater arcularius fuisse fertur, cui opificio quotidianum opus est, conglutinare asseres bene dolatos & complanatos; ut inde suspicio oriatur impressionis imaginativæ, in prægnantis uxoris foetum factæ: tamen is qui foemellas conglutinavit, admirabilis opifex, incredibiliter majorem adhibuit sapientiam, quod fatebuntur Anatomici, quam solent arcularij; ratione inventa qua duo ex eodem principio viverent. Equidem contentionum de rebus fidei, jam pridem satur est mundus; neque tamen spes in propinquo est, reliquis partibus inter mortuis, unam solam in mundo obtenturam. Quid enim si de ijs partibus, quæ hodie pugnant, idem fiat, quod de antiquis Christianorum sectis, ut diutissime in Mundo durent: sicut iuxta Latinos durarunt per Asiam & Africam Græci, Suriani Iudaizantes, Iacobini Eutyriani, Tattari Nestoriani, quorum illi per Aphricam, hi per Asiam Septentrionalem amplissima regna possidebant; præterea Maronitæ Monotheletæ, Armeni, Georgiani. Itaque qui rationem invenire nititur, qua duo diversum sen-

*Monstrum
artificio-
sum.*

*Monstri
causa.*

tientes, in unum cor amore coalescant, unum præ se ferant, unum loquantur, unam confessionem usurpent; multis manibus pro uno pugnent: cum quavis monstrorū fabricatorē, verisimile est mundo acceptū fore, & à mōstro hoc adumbratū esse. Nisi forte prælusit hoc monstrū, foederatarū Hæfeatirarum Civitatū expeditioni, ad Brunsuicensem obsidionem solvendam; quod exemplis antiquis magis cōgruit. Dico vero amplius, quid si qui novas Indias adeunt; confirmati stella nova, vigilantiores sese in propagandis Christianæ fidei fundamentis exhibuerunt? qui non tantum prudentiæ sed etiam eximiæ pietatis laudem apud me quidem inde reportarēt; quod stellæ hujus apparitione rectissime & ad normam illius Magorum stellæ essent usi. Quorum quidē iter stellæ parallelo subjectum propius ipsos admonere potuit: & ut admoneat plurimos eo proficiscendi, opto: cum messis spiritualis amplissima ibi esse perhibeatur, nihilq; nisi fideles operarij, quibus hic abundamus, illic deesse. Atq; hujusmodi multa alia hominibus partim accidisse, partim accidere potuisse consentaneum est.

Fuit equidē hæc præcipue vox (*.Nova stella, novus Rex.*) adeo crebra in ore vulgi, per Germaniam; ut jure mireris non extitisse ducem aliquem, factioni validissimæ concitandæ. Nimirum hoc profuit, vulgi oculos à præsentibus averfos, & in extraneum aliquem, eminus tumultuantem, conversos, ibi hæsisse, donec ista rerum novarum expectatio deferbesceret.

Quæcunque de Homine, quatenus is ratione utitur, jam dicta sunt; eadem & de occulta illa facultate, quæ homini cum omnibus rebus naturalibus communis est, dici possunt: nempe illos etiam qui de ortu novæ stellæ nihil penitus audiebant, occulto instinctu suæ naturæ (*.quod ea in novam stellam respiciebat.*) ad novationes fuisse proclives.

Atq; etsi rerum pub. motus, quod causas & modos, cæterasq; rerum singularum circumstantias attinet, ex cælo non sunt; nihil tñ impedit credere, quod hi ipsi jam dicti motus per Hungariā Austriam, Moraviam, Britanniam, & quæ atrociora per Livoniam, Moscoviā, Turciam, Persiam, Indiam, adeoq; & propius nos, in ducatu Brunsvicensi cōtigerunt, quæq; adhuc gliscunt per Gallias, omniumq; maxime per Italiā in negotio Veneto, & quæ jam sunt in acie novaculæ per Poloniā, Lithuaniā, Russiā, magnos ex hac ipsa stella stimulos acceperint: usq; adeo cūcta *νεωτερίζοντα* experimur.

Sunt qui hæc extenuent, nec digna dicant, in quæ significatio novæ stellæ trahatur; cū atrociora cōtigerint olim, quādo neq; nova sidera fulserint, neq; comitia Planetarū superiorū fuerint. Ego vero jam nō disputo cui rei accēsa sit stella; fiet id postea; sed quid naturaliter in Naturā sublunarem ex novæ stellæ fulsione seq. sit cōsentaneū, et sine expressa novæ stellæ notitia.

Qui

Qui vero minora hæc existimant quam ut in ijs agnoscere possint occultam quandam extimulationem ardoris hominum, non quæ consilio sit suscepta propter objecta obvia & cōsueta, sed quæ ab interiore aliqua Naturarum acerbitate fluat: ijs ego sic sentientibus idem accidere puto, quod in nebula ambulantibus, ut quantisper ipsi se mutuo conspiciunt, tantā nebulæ crassitudinē, qua circumdantur, nō æstiment; ubi vero nebulā eminus conspexerint, ipsi in sudo stantes; tum demum densitatem eius oculos subeuntē admirantur. Sic turbas hodiernas extenuent qui velint: certū est, ubi tempus aliquod præterierit, omniaq; quæ hodie geruntur, fuerint annotata, lectores sic judicatueros, omnino tumultuosa fuisse ista tēpora præ cæteris.

*Magnas
hodie tur-
bas esse.*

Anno quidem 1572. postquam affulsit illa Cassiopejæ stella; quietæ erāt ut plurimū provinciæ cæteris: at in Belgio & Gallijs, cū circa ea tēpora res turbatæ essent: tanta ex eo anno cōmotio de novo est secuta, non uno quidem ictu, sed per longā telā, ut totę illustres familiæ, totę Resp. everterētur funditus, novæq; exorirentur: quarū turbarū nondum finis; cum jam paucissimi supersint qui primis initijs interfuere; utrisq; partium pessime multatis: ijs etiam qui mature se fuga subtraxerunt, inq; alijs regionibus confederunt, invidia incolarum, & inopia miserè vexatis.

*Quæ con-
secuta sint
stellam
anno 1572.*

Qua unius exempli inductione, si bene argumenter siue futiliter; illud certe unum citra damnum infero; arbitrari me, Rerump. moderatores, ipsosq; adeo Monarchas debere oculos animosq; in hoc exemplū intētos habere, diligenterq; providere; ne major fide sit hodierna uniuersitatis hominum exacerbatio; neve etiam nunc semina jacta sint longissimarum calamitatum tam intra Germaniam quā in vicinia; neve ea, ubi jacta videri possunt, negligentia, & minimi laboris incommodive detractione tandem adolescant, & penitus radices agant; adeo, ut citra totius agri perniciem exstirpari postmodum non possint.

Nam ut id tandem finiam, quod mihi ex naturæ ordine dici posse de nova stella videtur: Considerandum & hoc est, cum stella hæc proxime Eclipticam steterit, juncta planetis tribus, lumenque cœleste simile affixis fideribus obtinuerit: ejus utique speciem, ut cæterorum Planetarum & fixarum, etiam in Naturas nascentium hominum una recipi consentaneum esse. Itaq; qui circa 9. & 10. Decemb. stylo novo nati sunt, ij Solē habuerunt junctum novo fideri; ut taceam illos, qui toto durationis ejus tempore, ijs horis prodierunt, quibus sidus culminavit, ortumve fuit. Atq; hos omnes consentaneum est naturam sortitos νεωτερίστου: quibus non consultum est, turbas modernas quasi per manus transmittere, ut ijsdem ipsi cum adoleverint misceantur. Magna est vis imaginationis in prægnanti-

*Nova stel-
la effectus
in nascenti-
bus sub
ea.*

bus, quæ odia amicitiasq; partiū, in foetus suos propagant; & quæ maximas ab hoste vel Domino perpetiuntur injurias, cum gerunt uterum: earum illi foetus postquam adoleverint acerrimi solent existere injuriarum illatarum vindices.

Hæc est Philosophia famosissimi illius Liechtenbergij; quam verissimā exēplis cōpluribus, si non essent odiosa, cōprobare possem. Quæ philosophia si Magi illi ad Herodem Regē vñ essent, professigentē novā, asperā, trucem, novatricem, seruitutis impatientem, quæ sub illa biennali stella esset edita, succreturam: non valde mirum, si Herodes tyrannus ex eo consilium cepisset extirpandi illam in ipsa herba.

Braheū,
Röslinum

Atque hoc fundamento nixos puto eos, qui significata stellæ novæ quæ anno 1572. exarsit, in annum ab illo tricesimum & ultra contulerunt: quod qui tunc nati sunt, ij hoc tempore, elapsis iam 34. annis, in viros succreuerint, & rebus gerendis idonei sint. Tantundē quippe temporis fluxit etiā ab exortu Magorum stellæ, priusquā quid illa significaret, in Christo, qui sub ea natus erat, pateret. Respōdet ætas & in eo Principe qui spreto Turcarū Imperatore, Christianis se iūxit, & deniq; Baciā cessit Regi Hungariæ, ex quo tēpore, ut olim Africa, sic jam Bacia semper aliquid novi.

Quæ de nascentibus dixi, eadē ex parte & de illis intelligatur, qui multis annis ante, die 29. 30. Novemb. stylo veteri nati sunt, quorum Solis locum stella occupavit; aut si quibus in orientē incidit; quibus similiter stella, quantisper quidem fulsit, non influxu, sed cōmotione occulta facultatum animæ naturalium, stimulos ad res gerendas addidisse, credi potest.

Hæc tamen intra hos terminos conquiescere necesse est; quæ primū atque ad speciē deducuntur; jam *ἡλιας κακῶν*. Itaq; non valde meditate Fabricius, magno Germaniæ Principi, ex eo solo quod nova stella ortum eius sextili feriret, sole sub ipsum exortum stellæ in illo gradu versante, ausus est felicia omnia, & quidem magnam in Imperio dignitatis accessionem polliceri. Quod hoc loco non alio consilio recenseo, quam ut moneam, quæ sic ego de genesibus dixi, longissime diversa esse ab Astrologorum, & ab his ipsis Fabricij decretis. Nam ut nihil dicam, longe quæ sitam esse hanc stellæ cum illa genesi cognationem, intervntu solis: longe aliud est, Aliquem Anno 1605. inquietari ex occulta stimulatione naturæ suæ per stellam facta: & Eundem ex hoc anno 1605. in posterum præcipuam dignitatem in Imperio Germanico expectare debere, suisque consilijs Imperij statum in melius emendaturum. Hoc consilij est, circumstantiarumq; sublunarium: illud naturæ.

De Trigoni ignei naturalibus effectibus.

CAPVT XXIX.

INTERRICIENDA est separata hæc explicatio, non tantū ideo, quia imperfecta videbitur Trigoni ignei descriptio, nisi paucula aliqua respondeantur ad infinitas astrologorum prædictiones ex trigono igneo desumptas: sed etiam quia in sequentibus, Ignei trigoni circumstantia cum stella implicabitur: ut clare pateat quo respectu id fiat; & quid Trigonus igneus per se possit, quidve à stella adjuvetur: Denique ut fiat separatio eorum, quæ ex astrologorum decretis conjunctioni magnæ ascribuntur, ab iis, quæ astrologis & nominatim Fabricio meo spei metusve, & varia præjudicia suggererunt. Nam secundum Principia Cap. 26. 27. usurpata, credi potest, Deus ipse aliquam rationem habere, eorum quæ sincera mente ex astrologicis præceptis depromuntur: ut plurimum expediat, ea perpurgata haberi. Et dictum quidem est proximis capitibus, etiamque in superioribus sparsim, quid naturaliter in facultatem globi telluris, eam quæ Meteoris præest, potuerit hæc conjunctio Saturni, Iovis & Martis, quæ annis 1603. 1604. initium fecit Trigono igneo. Astrologorum quidem decreta sic sunt comparata, ut Melancholico homini metum conflagrationis Mundi iniicere possint. Quorum persuasionem jam confirmare incipiebant calidæ nonnullæ annorum sequentium partes: hæc ipsa vero æstas anni 1606. quæ humiditate excedit modum funditus iterum convellit. Sic olim Anno 1524. cum Astrologi ex opinione Trigoni aquei luctuosa & horrenda diluvia prædixissent: Creduli non nulli, desertis planitiebus in montana sese receperunt. Atqui non aquis illi, sed paulo post sanguine Agricolarum inundante non pauci periere. Vana est itaque squalorum & siccitatum, ex solo nomine ignei Trigoni expectatio. Non minus enim pluviarum, nivium, diluviorum erit per hos ducentos annos, quam exacto aqueo Trigono fuit incendiorum, fulminum, siccitatisque. Dictum enim capite VI. Denominationes ab Elementis & sic etiam ab igne, venisse trigonis non ex Natura sua, multo minus ex effectū; sed ex mero Astrologorum arbitrio. O vanitatem infinitam Astrologorum, qui nunquam sapere incipiunt, nunquam cessant his futilissimis denominationum ludicrarum fundamentis prognostica sua superstruere!

Quid? nonne quidam eò amentia sunt progressi, ut quia certum habemus Christiani, Cælos & Terram qui nunc sunt, Igni reservari in diem iudicij: *Trigonus igneus non* hunc

hunc illum ignem, hoc tempus ducentorum annorū illud tempus esse adventū Domini, diei Novissime, & Iudicii extremi, ausi sunt conjectare? Qui præter stultitiam opinionis de ignitis temporibus, impietatis etiam rei fiunt. statuantes hunc Mundi interitū futurum, secundū Naturæ cursum: sic ut ex motibus cælorū tanto ante prædici possit, cum teneāt fideles omnes, hunc adventum Domini fore plane improvisum, adeo, ut furis alicujus irruptioni comparetur. Contra hujusmodi vesaricam, inculco firmissimum hoc axioma: Rei Naturali, qualis est iste reditus Trigonorum, non adhære ullam significationem ullius præternaturalis; nisi accedat voluntas & arbitrium ejus, in cujus potestate res illa præternaturalis est posita, ut cum Iride res habet. At constat, motus cælorum permitti Naturæ.

Trigoni ignei effectus in societate hominum.

Iam quod homines attinet, eorumque congregationes: & siquidem conjunctionum magnarum ipsarum inter ipsos evidentes videre licet effectus, ut supradictum: etsi etiam ad articulos conjunctionum multa specialia sese accommodant ex Historijs; quæ Petro de Aliaco Cardinali dederunt occasionem comparandi historias & religionum periodos cum Astronomia; quorum aliqua capite septimo in tabella sunt ob oculos posita; tamen qui diligenter omnia expendit, deprehendet; non sub ipsos articulos Revoluti Trigoni Ignei novam aliquam rerum faciem ex improvise extitisse. Quidquid enim experientia per modum naturalem transcribere potest his Trigonorum permutationibus, seu potius magnis conjunctionibus; id hac generali voce, Turbationis rerum per sese mobilium, comprehenditur. In ijs quippe negocijs, ijsque Rebus pub. quæ jam à multo tēpore turbabantur leniter; novi & præcipui tumultus excitati sunt; idque ante triennium tutò prædicere potui, etiam hac vice futurum.

Inquietudo.

At non conversio Imperiorum.

Imperium vero plane novum inter homines constituere, Regnaq; & principatū transferre, mutationes Religionum seu procurare, quæ sunt in melius, seu permittere, quæ in deterius vergunt; hæc inquam opera non Naturæ, sed soli sunt imperscrutabilis providentiæ divinæ; solentq; ut plurimū

Majora à 158. annis præcessisse, quam quæ in posterū ex trigono igneonaturaliter quid de sperari possint.

à tā contemptis initijs p̄gredi, ut quā plurimos annos, sæpe etiā non unum sæculum lateant, aut quāvis appareant, tñ ab ejus ætatis hominibus contemnant. Hæc igit̃ ego ante hoc trienniū (.cū ex more de Trigono igneo aliquid germanico idiomate p̄scribere.) cū nondū accessisset nova stella, sic solitus sū applicare ad nostra tēpora, ut fidēter p̄nunciaverim: frustra nos inhiarere reb. plane novis, mutationibusq; talib. quales Astrologi nobis ex Trigono igneo prædicerent, neq; perpendere q̄ proximo sæculo tantæ jam mutationes præcesserint; ut vix majora speranda, vel expectāda sint. Itaq; quicquid post hoc initium Trigoni ignei futurum esset, id aut jam antiquam, &

centum annorum esse fabulam: aut si quid plane novi feratur; priusquam id in eam adolescat magnitudinem ut oculos incurrat; plurimos ex ijs qui hodie sunt, vitam deserturam, itaq; inutile & irritam esse ipforum curiositatem. Desinant igitur homines (occasione hujus quidem initij de Trigonis igneo, solitarie & naturaliter considerati) somnia sibi fingere magnifica; Turcæ de opprimendis Christianis; Christiani de subvertenda domus Othomannicæ tyrannide, aut de convertendis ad fidem Christianam vastissimis Asiæ regnis, Persarum Regi parentibus: eo quod Trigonus igneus faveat religioni Christianæ scilicet; partes per Europam litigantes, altera de alterius extirpatione, aut recuperatione; quæ citra ingentem Orbis terrarum concussionem & inauditos tumultus fieri vix possint. Quæcunque enim hujusmodi sperari vel metui pie soleant; eorum semina nondum certe sufficienter apparere; ut astrologus verisimilem inde conjecturam formare possit; quamdiu quidem solas conjunctiones magnas intuetur; quod facit is, qui ipsam etiam stellam, naturalem, & astrologicum effectum esse statuit magnæ conjunctionis: ut Fabricius non obscure; ut Astrologi alij, qui scripserunt, priusquam Nova stella cõparuisset. Nam quod nova stella præter naturæ usitatum cursum ad conjunctionem accessit: de hujus rei præternaturali significatione nondum quidem cœpi dicere; fiet autem paulo post: in præsens vero inculco, quod paulo supra dixi, nimirum quæ ex Planetarum configurationibus non significantur per naturæ quendam modum, plane non præsignificari.

Quæ dixi, naturali argumento, ex ipsis magnis conjunctionibus ducto, confirmavi; non esse, cur ob hanc nuperam conjunctionem, præcipuum aliquid, majusque quam superioribus duobus sæculis, Naturæ vi, expectemus. Nihil enim interest, ad rerum humanarum statum commovendum, ab igne an ab aqua Trigonus denominetur: at hic multum interest, multi an pauci planetæ, ijque prope an laxè & eminus coeant.

Cum enim ea hominis facultas, quæ capax est harmoniarum inter radiationes cælestes, ipsa quoque det hoc homini, ut sit animal sociabile; ipsa nimirum sit fundamentum & principium Politiarum, per singulos sparsum: (instinctus enim est potius apud homines, quam consilium, in unum coire, Deo providente imbecillitati ratiocinationum nostrarum, easque hoc instinctu præveniente.) fit igitur ut ἀρμόζῃ radiorū causetur ἀρμόζων operationum; & facilius in idem opus coeant multorum animi, cum copulantur in cælo radij multorum siderum: Et quo arctius coeunt sidera; hoc arctius etiam se mutuo complectuntur, juvantque homines; hoc subtiliora & acutiora (nimirum harmonica) nascuntur ingenia. Itaque annis 1444. 1504. 1563. 1623. conjunguntur Saturnus & Iuppiter arctissime;

*Quenam
ex magnis
coniunctio-
nibus præ-
cipua?*

quia locus coitionum est Cancer & Leo, ubi sunt Iovis & Saturni nodi vehementes, & Saturni quidem, qui latius in Septentrionem excurrit, nodus sequitur; ut ita circa initium Leonis fiat mutua itinerum Saturni & Iovis interfectio. Caculus quidem ostendit, annis 1444. 1504. Saturnum Iove australiorem esse; annis vero 1563. 1623. jam Septentrionaliorem. Itaque intra 400 annos vix propius coeunt, quam factum anno 1563 (. in Opticis meis fol. 305. sphalma vnius cētenarij tolle.) & cum paucissima scrupula intersint inter latitudines Saturni & Iovis, non equidem tantum tribuo calculo, ut negare audeam, corporalem fuisse illam conjunctionem. Quo nomine longe anteferenda fuit illa conjunctio, modernæ anni, 1603. ejusque similibus An. 1544. 1484. ut quæ Saturnum uno gradu borealiorem Iove exhibent; anteferenda etiam conjunctionib. in signo Piscium, annis 1464. 1524. 1583. 1643. quæ Saturnum sub Iovem tantundem deprimunt in austrum. Addit vero illis in Cancro vim etiam altitudo signi in hoc Boreali hemisphærio: cum quæ in Piscibus & Ariete fiunt, humiles sint, & multo humiliores quam in Sagittario ut moderna. Denique in Sagittario Piscibus & Arietis initio Saturnus & Iuppiter descendunt ab Apfidibus; in Cancro & Leone ascendunt. Itaque quod Astronomicas causas attinet; multo potiores sunt in Cancro & Leone coitus quam hic modernus in Sagittario.

Vicissim quod multitudinem attinet planetarum; haud scio an ulla ex magnis conjunctionibus, quæ inde à condito Mundo fuerunt, comparari possit cum illa, quæ fuit Anno 1524. mense Februario: quando Saturnus, Iuppiter, & Mars quasi eodem die conjungebantur in 10. gradu piscium, Venus paucis gradib. ante ipsos staret, Sol & Mercurius in fine Aquarij, paulo ante junctos hærerent, & ipsi juncti, & directi, Luna triginta horarum spacio per omnes transfiret. At An. 1603. cum jungerentur Saturnus & Iuppiter, Mars aberat in Libra: qui postquam anno 1604. ad locum accessit, jam Iuppiter superaverat Saturnum. Huc igitur ô Astrologi, huc vos Astronomia jubet oculos intendere: ubi non inania nominum terriculamenta, sed ubi res, quæ à Natura magni fiunt, conspiratio motuum, copulatioque radiorum arctissima.

Est quidem & in hac nostra conjunctione illud quoque notandum; quod Sol paucis diebus ante conjunctionem, ipse quoque coeuntibus jungebatur; quam Venus & Mercurius, uti frequenter fit, comitabantur: sed commune hoc habet ista conjunctio cum omnibus proximorum sæculorum conjunctionibus, quibus Sol semper propinquus invenitur; ut sola anni 1563. conjunctio ex omnibus, quæ proximis annis 250. nos circumstant,

stant, conspicua sit, quippe matutino Planetarum exortu; & tamen ne hîc quidem sol longius abest. Vsq̃ue adeo in solidum his nostrorum temporum conjunctionibus negatum est, quod tempore Christi fieri potuit; ut scilicet conjunctiones accidant in opposito solis, quando planetæ tardi, ob retrogradationem; itaque ter una vice congregiantur.

Igitur siue naturam siue suum morem tueantur astrologi, existimantes, in hac cælestium motuum pulcherrima politia depictas esse conversiones Rerum publicarum & religionum: habuerunt evidens hinc argumentum, cur nihil porro expectarent; quod cum ijs, quæ jam à 150. annis acciderant, magnitudine comparari possit, quamdiu quidem in solam hanc conjunctionem magnam anni 1603. sunt intuiti, necdum stella nova accesserat.

Quæ igitur tunc in hunc modum ex astronomia differui; ea sic habere deprehendentur, si paululum in historias, inque comparisonem præteritorum cum præsentibus libeat exspaciari. Equidem his 150. annis, tot & tanta acciderunt, ut majora vix potuerint, eaque talia, ut suo quodam respectu ad causas naturales, consensumque naturæ sublunaris cum harmonijs cælestibus pulcherrime referri possint. Quis enim est tam oscitans, qui non hoc ex historiarum lectione deprehendat; Mundum à tempore everfi Romani Imperij prioris, ab irruptione barbararum gentium, quasi quodam altissimo veterno correptum, ad mille annos dormivisse; ab anno vero 1450. expergefatum ad pristinam alacritatem rediisse? Antea everfis Rebus publicis, conculcatis salutaribus ritibus, inoleverant mores barbari, quorum aliqua vestigia hodie ridemus & subsannamus: Iustitia profligata, vis valebat; latrocinia Nobilitatis erant exercitia. Extirpata Christiana doctrina, mundi pars magna consenserat in fœdissima & absurdissima Mahometis dogmata. Apud Christianos multa barbaries sermonis, multa ignorantia, & cætera, quæ longum est exsequi: Saracenorum Reges creabantur, loco movebantur à Caliphis. Quanta per Deum immortalem fœditas Regni Sultanorum in Ægypto? ubi nemo imperare poterat, nisi prius mancipium fuisset, prius eam gentem cui imperaturus erat impietatis damnasset, odisset pejus cane & angue, à sua sententia defecisset, perjurus in Christianos factus esset. A multis multas & magnas res gestas esse non nego; at si compares illas cum nostris, invenies multitudine potius, & multis centenis millium, quàm consilio patratas; nec diuturnas fuisse. Artes veterib. notæ, plurimæ extinctæ erant; literarum studia, redacta intra monasteriorum angustias, ibi quoque misere degebant; Curijs principum, in Germania maxime, præerant Ecclesiastici: quibus solis nō dabatur probro

Comparatio seculorum paulo præcedentium cum præsentibus.

litteras didicisse. Capitales linguæ, Græca & Latina publice corrumpébant, sola literarū librorumq; penuria, & inūdatione barbarorū. Quot p̄clarissima antiquorū opera, quot historiæ, quot Theologorū libri, imo quot integræ Bibliothecæ p̄ hanc socordiā amissæ, ut hodie spes nulla super sit recuperandi? At vide nunc rerū ab 150. annis commutationē mirabilem. Primum emendatæ leges Imperiorum, Germanici præsertim; sancta & stabilita pax publica, interdictæ grassationes, judicia constituta, consuetudines saluberrimæ stabilitæ, inter quas non postrema est, celerum seu veredario- rum institutio. Ipsa Turcarum gens exuta barbarie civilitatem didicit. Cœpit Europa suas expendere & agnoscere vires, & consilio magis uti, quam impetu, maxime post amissam Constantinopolim, & Græcorum Imperium eversum. Inventæ machinæ bellicæ, excultus multa manu earundem vsus, ad summam commoditatem vsque. Gens Turcarum maximos progressus fecit, vigilantia, industria, fortitudine; Græcis vel enervatis, vel inter se, ut & Europæis, dissidentibus. Hispani Mauros expulere; summa animorum contētione in rem nauticam incubuere; iter in Indias Orientis, multorum annorum operâ, primum dimissis per Africam exploratoribus, pōst instructis navibus, & circumita Africa, tandem detexerunt. Favit tantæ industriæ & fortuna, detectis Occidentalibus Indijs: ex quibus rebus commercia Europæa incredibilibus incrementis ad summum usque fastigium pervenere; utiq; ardentibus omnium animis ob causas, quod ego jam infero, cælestes. Vna sola ars typographica facile evicerit, ineffabilem fuisse tunc temporis hominum industriam: si quis paulo diligentius perpenderit, quota manu ars indigeat; imo quot exempla, quam paucis manibus perficiantur; denique quot gradus interfint, priusquam à sigillis, quibus Scaliger existimat, admonitos de typographia, majores nostros, ad hodiernam artis magnificentiam perveniatur. Typographiâ natâ vulgati libri; hinc universi passim per Europam ad literarum studia se contulerunt; hinc natæ tot Academiæ; tot subito docti viri extiterunt; ut brevi caderet eorum, qui barbariem retinebant, authoritas; nec quieverunt hominum desideria; donec novi ordinis, qui literarum studijs ex professo operaretur, author extitit; à quo tempore omnis prope religioforum ordinum authoritas ad hunc transijt; nisi quatenus antiquiores illi, suarum rerum fatagentes, ipsi quoque ad literarum studia se conferunt. Ex navigationibus & commercijs occasio est oblata Europæis, Christianam fidem apud barbaras & huc vsq; ignotas nationes latissime propagandi: contra ex Academijs & libertate disputandi, & ex librorum copia, & typographiæ commoditate; nimirum ex eruditione & inquietudine publica, orta est denique ingens illa & omnibus sæculis

morabilis secessio plurimarum Europæ provinciarum à sede Romana. Rem ipsam, cum ijs circumstantijs, quibus est descripta, altius, indeque à divina providentia profectam, nec intra naturalium causarum angustias cogendam, plane persuasum habeo; nec negant, qui eam vituperant: At inest in re ipsa vniversale quippiam, & per omnia reliqua humana negocia spectabile; puta inquietudo & fervor hominum, per hæc tempora p̄cipuus: de quo solo jam mihi sermo: dum exempla quib. iste fervor probatur commemoro. Cum enim ex stimulis cœlestibus concitati essent omnium animi, facileq; invicem copularentur vicini quacunq; de causa: hinc ortæ tot seditiones, factiones, diffidia, bella, tam religionis, quam imperiorum causa. Inter ipsos Mahumetanos qui hodie cum Christianis & Iudæis multitudinem generis humani ex æquo fere tripartitiuntur; nonne hoc seculo nova civilium bellorum fax, ex dissimilitudine religionis ipsorum exarsit, quæ Turcis olim exitium allatura videtur? Et quia anno 1504. 1524. 1563. capitales conjunctiones fuere: puto hinc etiam tanto facilius ori potuisse communem causam, quæ plurimarum, longissime distitarum gentium amorem animosque copulat: ut quoties in Gallijs, in Belgio, in Britannijs depugnatur; non desint in Hungaria, in Polonia, in Germania, qui contrarijs votis suæ quisq; partis fortunâ p̄sequantur, suam relâgi putet: quamvis interim si communi hoste carerent, inter se ipsi pugnaturi essent.

*Quatenus
hodierna
generis hu-
mani in-
quietudo
referatur
ad con-
junctiones
magnas
nostri tem-
poris.*

Dices ista esse Spiritus S. qui per diversitatem linguarum cunctarum gētes in vnitate fidei congreget. Nec nego ego hoc, & omnia huic Sp. transcriberem, si non tam multa huiusmodi de malo essent: si non vtrisque partium hostiliter se mutuo insectantium quod non est à S. Spiritu, studium hoc idem esset. An est hoc contemptibile, ipsas etiam antiquitates, quæ hodie vel defenduntur constantissime, vel eruuntur pertinacissime, hodie nitere; omnes earum fuligines diuturnitate temporis contractas expurgari, coloribus luculentis induci, ut si fidem solis oculis habeas, omnia nova pronuncies? An vnquam est auditum, partes adversas regionibus non valde distitas, classibus instructis ire ad Antipodas, ut illic de rerum summa decertent; quasi non æque sit expeditum domi mori. An vnquam florente Romanorum imperio, Sarmatica vel Germanica classis, ex mari Balthico solvens, circumnavigata Europa, in Italiam venit, celeritate cursores, per mediterranea, via brevissima euntes, antevertens, & frumento illato caritate annonę sublevavit? Quid habet simile propior antiquitas hodiernæ scientiæ rei militaris? Quid dicam de hodiernis artib. mechanicis multitudine innumerabilibus, subtilitate incomprehensibilib. An nō omnes scriptores veteres, quotcunq; extât, arte typographica in lucem hodie vindica-

mus? An non hodie ipse Cicero à nostris tot Criticis rursus discit Latine loqui? Scriptorum vero in omnibus facultatibus, maxime post annum 1563. major quotannis excuditur numerus, quam mille ante actis fuerat universorum. Per hos nova hodie facta est Theologia, nova Iurisprudentia, novarunt & Paracelsistæ Medicinam, & Copernicani Astronomiam.

Opinor equidem nunc demum vivere, imo & furere mundum: neque frustraneos fuisse illos selectissimarum conjunctionum stimulos.

*Nullam
improvi-
sam mu-
tationem
ex igneo
trigono
predici
posse.*

*Exempla
etatis
Christi.*

His itaque perpensis stultos pronunciavi Astrologos, si putent, nobis per hos futuros 200. annos plura expectanda, & maiora quam exactis 150. contigerunt, vi quidem naturali Trigoni ignei ab anno 1603. novum initium fumentis, & solitarie considerati. Nisi forte existimant, novum aliquem orbem detectum, aut artem volandi repertum iri, qua in lunam eamus, aut in alium mundi globum; quibus hercle jam iste telluris globus angustus est.

Comparatione temporum Christi & Caroli Magni, quibus Fabricius utitur, res patefcet. Anno 40. Iuliano, 5. annis ante æram Christianorum, fuit conjunctio magna in Piscibus; quæ sic potuit pro initio haberi Trigoni ignei, ut illa anno 1583. potuit. Imperium igitur Romanorum amplius 40. annis antea devolutum erat à populo ad familiam Cæsarum. Nec jam novi quid accidit; nam mansit imperium in hac familia adhuc 70. annis, mansit apud Augustum adhuc 19. annis; apud alias Romanas familias Principum diutissime.

*Caroli
Magni.*

Sic cum redisset ignea triplicitas, circa annum Christi 809: nihil novi, nisi quod Carolus Magnus imperium Occidentis anno 751. in patrem Pipinum, & Romanum anno 801. in se translatus, præclaris successibus stabilivit.

Quin potius missis nominibus constellationum Trigonorumque, ab igne aquave ductorum, res ipsas jussi intueri, ut hodie sunt comparatæ. Quædam enim ad fastigium contendunt; quædam ad interitum vergunt; quarundam duratio diuturna sperari potest. Itaque stimulum istum conjunctionis in Sagittario, in ijs potissimum turbaturum & inquietaturum homines, quæ habent sub manibus. Quæ vero de novo plane sint oritura occasione cœlestis hujus extimulationis; ea maiora esse non posse, quantisper sola Trigoni ignei dominetur efficacia, quamq; paulo ante acciderint.

Ac etsi postquam Nova stella accessit, jam porro maiora aliqua sperari possunt; tamen quia stella illa fortassis aliquibus naturæ vi extitisse videbitur, ut supra in suspensio reliquimus; quibus ideo nihil, præter ea quæ cap. 29. dicta, portendere statuitur: lubet in eorum gratiam hic generale

hoc.

hoc pronunciatum de effectu naturali Trigoni ignei (.adeoque & stellæ.) *Quid Tri-*
 explicare latius. Pugnabunt nimirum Reges Europæ de Imperijs, hic vi *gonus igne*
 res agetur, illic infidijs, pro diversis nationum motibus; in Germania, at- *us natura-*
 que etiam alibi, magis magisque exacerbabuntur animi: quo magis conva- *liter signi-*
 lescent; qui antiquitatem defendunt, hoc propius coibunt, qui libertatem: *ficer.*

& quo prosperiore hi utentur fortuna, hoc acerbius in vicem mordebunt,
 consumenturque invicem: fierique tunc potest, ut novæ factiones, no-
 væ opiniones emergant. Quanquam contentionum studium apud Politi-
 cos, ut supradictum, in declinatione est: existent igitur compositores, qui i-
 pși non minus turbarum concitabunt, quam si novam sectam suaderent.
 Krabbus dixit eadem, de oritura religione media, sed oculis à cœlo in Re- *Krabbi*
 gem aliquem Europæ, inque rumores nonnullos aulicos retortis. *vaticini-*
um.

Mutationes contingent non spernendę, magistratibus his inter mor-
 tuis, illis diversę professionis succedentibus, suasque secum trahentibus
 provincias, & quæ prius illæ didicerant, de docentibus.

Hæc omnia sic dico, ut is, qui solam naturam intuetur. Inter divina
 providentiæ non sum immemor: quæ si natura interdum utitur, ut quam
 ipsam providit: at certe à Natura non accipit leges, pœnas misericordiam-
 que suam inter eos qui placuere dispensandi.

Turcarum quidem imperium, rerum intelligentes multum de *An secta*
 pristinis viribus deperdidisse existimant; nec esse impossibile, illud, conspi- *Mahume-*
 rantibus inde Persarum, hinc Christianorum viribus, everti, si nostris nos *tana brevi*
 viribus uti, majestatemque prudentia temperare pergamus. Itaque hic per *sit interi-*
 accidens ijs assentior qui ex astris, illi imperio minitantur interitum. Illi *tura vi*
 quidem ad inane ignis nomen respiciunt; existimantes, cum dogma hoc *Trigoni*
 sub aqueo Trigono cœperit, sub igneo interiturum; nec perpendunt, jam *Igni.*
 semel sub igneo Trigono, ab An. Christi 800. in 1000. perennasse & con-
 valuisse: Christi vero doctrinam ajunt sub igneo cœpisse, qui primis 200.
 annis duravit, eandemq; sub hoc igneo ab anno 1600. in 1800. latius pro-
 pagandam: rursus obliti, quod per hos 100. annos sub Aqueo Trigono
 navigationum peritiâ longius per orbem disseminata sit, quod spacia Ter-
 rarum attinet; quam inde à prima ejus origine.

Ego etsi & opto, & omnino existimo, jam ruere Othomanicæ familiæ
 potentiam: Naturales tamen causas ex Trigono igneo nullas video, quib. ij,
 qui Mahometicam doctrinam amplectuntur, poti⁹ Christianorum, quam
 Persarum dominatui accessuri probentur. Vtrum autem aliquid melius sit
 expectandum, postquam jam stella nova effulsit: differo in sequens caput
 differere. Sæpe jam secundi rumores auditi sunt de Persa Christiano facto;

sed ij tanta oscitantia scripti, tanta verisimilitudinis negligentia; ut facile appareat, vota potius esse simplicium, quam narrationes expertorum.

Nec enim interest; quam multiplex nostris seu religiosis, seu secularibus, ijs in regionibus conversari liceat; sed quam multis ex provincialibus Christi fides persuadeatur. Atque utinam fiat, quod omnium votis expetitur: tunc nova mihi disputatio erit cum astrologis, quibus hoc tamen sum negaturus; tantam gratiam Dei super miseras gentes, significatam esse à Trigono igneo; cujus nomen vanum, recursus vero status est & naturalis, non arbitrarius, non à Deo procuratus extra ordinem. Quin potius id ad alia signa, nostramque stellam sum relaturus, ut paulo post dicetur.

*Quibus
regionibus
minetur
Trigonus
igneus.*

Quantum igitur ad singulares regiones attinet, super quas Trigonus igneus significare dicitur: etsi sunt tenuia aliqua adminicula, regiones certas subijciendi certis signis cælestibus, quantum hujus geneses imperantium, illisque consentientes subditorum, præstare possunt; tamen & ex dictis apparere puto, & ante triennium inculcaui, nil esse nobis opus, adire Catalogos Urbium & Regionum, quæ subesse creduntur Trigono igneo, nominatim vero Sagittario. Primum enim ubi alta pax, ibi frustra suspicamur instantem de propinquo mutationē insignem. Nec enim novi quicquam huc usque obvenit Stutgardia, aut Misnia, aut ipsis Hispanijs; etsi sub Sagittarium referuntur.

Contra vero, in se quisque descendat, seque suamque patriam exploret, an à multo tempore compertū sit gliscere dissidia, fraudemq; & operta tumescere bella. Nam qui hoc in Catalogo annotatum nomen habet; is habet, quod sibi ab hac conjunctione metuat, ne ea tantos stimulos afferat, ut in apertum prorumpant mala, hætenus bene condita.

Itaque quod Ungariam seditionibus, Moraviam deprædationibus flagrantem vidimus: ejus rei hæc ipsa jam dicta, & in hominibus ipsis sita, causa fuit. Sagittarius hic Ungariæ, Cassoviæ, Moraviæ nihil nocuit. Attinuerunt enim mala ista etiam Austriam & Styriam; quarum illa sub Libram hæc sub Capricornum refertur; neutra sub sagittarium conjunctionis hospitium.

Atque hoc vel uno eventu, ego causam meam à communi Astrologorum causa hic diuisam, mirifice comprobata existimo.

Delectum tamen inter homines admisi, ut quibus hic conjunctionis locus præcipua geneseos loca attineat, dummodo & agiles atq; harmonicae naturæ sint; ij præcipuos ex hac conjunctione stimulos persentiscant.

Quæ igitur hoc capite perscripsi, tu candide lector sic legito, ut quæ scripta sunt, antequam novum sidus arderet, anno nimirum 1603. quo maxi-

maxime tempore Astrologorum vaticinia, de Trigono igneo manibus te-
rebantur. Iam porro vero disputabitur; quidnam ex eadem magna conjun-
ctione sit colligendum; postquam Deus Opt. Max. novo fidere ad locum
conjunctionis appposito immensam inter hanc & superiores conjunctiones,
distinctionem fecit. Vbi, etsi paulo liberalius indulgebatur conjecturis,
quam hactenus; nihil tamen causæ erit, cur mihi me à me ipso dissentien-
tem obijcias. Hactenus enim principiis usus sum, astrologorum ipsorum
cōfessione, naturalibus: jam porro adsciscemus plus quam naturalia, utrin-
que vero cum hic, tum illic, sub conditione veræ suppositionis, conjecturæ
formabuntur.

*Quo fine præcipue incensum sit Novum
sidus.*

C A P V T XX.

Væ cap. XXVIII. & XXIX. diximus, de effectibus Novi
sideris: ea respiciebant stellam hanc, ut unam ex causis natu-
ralibus; suntque consentanea, quæcunq; ex opinionibus ex
cap. XXVI valeat. Iam porro vero dicemus aliqua, apud illos
solos valitura, qui persuasum habent, sidus hoc non casu,
non naturæ necessitate, sed certo consilio & speciali providentia Dei accen-
sum fuisse. Quo fundamento posito latissimus nobis campus aperitur ad
Mantien universam.

*Funda-
mentū o-
mnis divi-
nationis
per res aut
modos
non natu-
rales.*

Pleraque enim divinationum genera apud gentes nitebantur hoc
fundamento, quod per somnia, per exta victimarum, per animalium occur-
sum, per monstrosos partus, per fulmina, ventorum procellas, aquarum
eluviones, terræ motus, ostenta cœlestia, Cometas & similia, Dij homini-
bus responsa dare crederentur. Frequentissima est apud Dionem vox
τὸ ἐνδειάζειν, quæ hoc ipsum significat. Inprimis vero memorabilis
est illa Cyri deprecatio, quæ sive de Persarum, sive de ipsius Xenophontis
Theologia testatur. Sic enim Cyrus, cum responso mortis accepto, sacrifi-
caret: *Iupiter patrie, tuque Sol & vos Dij omnes, istas suscipitote hostias, quibus
ego, rebus multis & magnis gestis, supremam manum feliciter impono, simulque vobis
gratum me exhibeo: quod voluntatis vestræ signa mihi dederitis per victimarum exta, per
ostenta cœlestia, per auguria, & per oracula; quid me facere, quid omittere oportet. Mul-
tam equidē vobis gratiā habeo, eo quod ipse quoq; vestrā in me cognovi providentiā. Itaq;
ijsdē Dij, qui respōsa ista dabant, earū rerū animaliumq; per quæ significatio-*

nes

nes edebant, potestas & directio transcribatur: Contra vero si patefceret, animalis, aut rei portendentis motum aut apparitionem, ex Naturali fluere causa, sic ut abesset suspicio supernaturalis gubernationis; animi sollicitudine soluti, ad quietem sese componebant. Nisi forte naturalis aliquis connexus deprehenderetur inter signum & signatum; cui arbitrio liberæ alicujus, & ratione utentis causæ opus non esset.

*Funda-
mentum
supersti-
tiosæ divi-
nationis
ex astris.*

Ex neglectu fundamenti hujus nata est magna pars astrologiæ. Cum enim multa cœlestia ostenta fidem fecissent, de Dijs, per hæc superna, cum humana gente loquentibus: cœperunt imperiti, quicquid in cœlo contingeret, arbitrio Deorum libero transcribere, inque omen trahere; præsertim si novitate aut raritate visum vehementer percelleret, ut Eclipses luminum, congressus multarum stellarum; qui si ab initio perpendissent, ista omnia rata lege Naturæ circumire; tunc aut connexionem harum rerum cœlestium, cum ijs eventibus, qui sequi solent, in Natura quæfissent: aut si invenire non potuissent, in hanc credulitatem nunquam incidissent.

Ast alij in pejus profecerunt, de stultitia in impietatem: cum enim viderent stellarum motus ex Naturali necessitate dependere; ut tamen & portentis hos accensere possent, rursus θεὸς ἀπὸ μηχανῆς introduxerunt, non qui motus cœlorum libere conformarent, ad significandum nobis per illos: sed qui exemplari motuum cœlestium uterentur, in conformandis & administrandis rebus humanis. Hinc sunt illa spirituum astralium multa millia; verius Diabolorum infernalium legiones, quibus execrabilis ista Magia, falso nomine cœlestis, docet immolare certa sacrificia, fundere certas preces, celebrare certa festa, per dies & horas planetarum accendere cereos, induere vestes coloris appropriati. Nimirum hac demum ratione, cooperantibus scilicet dæmonibus, verificantur illa stultissima & ridicula Astrologorum decreta de Planetarum domibus & dominationibus. Iam demum expedit resipiscere. Non fuerunt adeo imperiti primi harum nugarum inventores, ut eos supra incusavimus. Addebat intellectum impietas; at vos admodum pueri, ô Astrologi Christiani, qui nucleo missio, hæretis in putamine: qui cadaver amplectimini, anima eliminata; qui astrologiam hanc stultam & nugatricem, quæ domibus planetarum utitur, exercetis sine Magia. Eja pelliceam abluite, ut ne humorem tamen illa bibat.

*Deum a-
gere cum
hominibus
per signa.*

Apparere puto, tum demum locum esse conjectationibus, ubi constiterit, Naturam aliquam intelligentem, per hæc signa, in quæ mens coniectoris intenta est, nobiscum loqui velle, cujus quidem arbitrio & poterit per signa. Stati signa illa subiecta sint. Sic Deus Pharaoni, quæ facturus erat, ostendit in so-

mnio, Gen. 41. v. 25. Sic Nabuchodonosoro *indicavit* in *somnio*, *quæ ventura essent in novissimis temporibus*. Dan. 2. vers 28. Sic loquitur adhuc hodie nobiscum per arcum Iridis, certosque reddit, non perituum genus humanum diluvio: Gen. 9. Sic exhibet signa in Sole & Luna, stellis, & virtutes cælorum movet; ut attollamus capita nostra & videamus num appropinquet redemptio nostra.

Quorsum pertinent & omnis generis portenta, monstra, & diuinitus immissa somnia. Quicquid horum hominibus ultro offertur, non quæsitum; uti quidem procurari ista non possunt; id censuerim, non absurde, vel Deo ipsi, vel ministris angelis, vel alicui spiritui qui hominibus & toti mûdo quadam naturæ lege connexus, instinctu magis quam ratiocinatione utitur, transcribi posse: itaque & significationes illarum rerum non rejiciendas: nisi apparuerit, naturæ consuetudine solere illas evenire.

Cur autem dubitem, liber ne sit spiritus, qui præest his rebus significantibus, an vero alligatus naturaliter ad corpus mundi, causas utrinque habeo graves. Etenim quæ significantur, tam per somnia quam per ostenta & monstra; ea per allegoriam significant, non directe, clare, dilucide. Si Natura ludens allegorijs & picturis rerum, est sui arbitrij, & posset, si vellet, rem explicare dilucide; quæritur obscuritatis ratio. An expedire putat, moneri homines in genere, neque de specie ante rem factam fieri certiores? at potuit sic monere breviori compendio, quali dicuntur uti genij quidam, uno pulsu significantes instantem casum. Quorsum igitur illæ somniorum & monstrorum ambages, per eas circumstantias traductæ, quibus ad speciem veniri solet? An verum, quod nobis Plutarchus insinuavit, dum causam perditam Oraculorum agit, productis ex Sophocle versiculis hisce.

Quæ causa sit cur somnia & portenta significant per allegorias, non clare.

Sapientibus per ambages fata eloqui:

Fatuis magistrum prorsus esse inutilem.

Id est, sapientem nullis Oraculorum ambagibus impediri: stulto nullam explanationem sufficere ad intelligendum. Nimirum quæcunque natura est, quæ somniorum picturis, ostentorumque allusionibus nobiscum loquitur, credibile est humanæ naturæ ratiocinatrici, ob similitudinem sui, impense favere: Calamitates igitur significare per ambages; ut homines ad ratiocinandum de causis (. quod hominis est.) permoveantur, itaque veris causis, præsertim si in ipso homine fuerint, cognitis, de genuinis remedijs cogitent. Homines enim per labyrinthos hosce significationum in ambiguo constituti, circum-

spiciunt præsentia; recolligunt præterita, collocant ante oculos futura, donec in rem ipsam tandem incidant.

*Quæ sint
genuinæ
Deo literæ,
quæ lin-
guæ, qua
nobiscum
is loqui-
tur?*

Mos iste quidem Dei frequentissimus, cui non bonum visum est, disertis verbis homines quottidie alloqui, præsertim de rebus naturalibus, & ad hujus vitæ sustentationem pertinentibus; utitur ille alio sermonis genere, per cursum naturæ & motum corporum; alio scripturæ genere, quæ habet non miniata vel atrata elementa viginti tria, sed ipsa magna mundi corpora, opera digitorum ejus. Sic hominem docuit seipsum munire, vestire, suos foetus molles educare per longum tempus, natare, & cætera; non Magister vocalis illi assidens, non arma ut Tauris & Apris, vestes ut ovibus, incessum & natationem, ut pecoribus pene omnibus, inde à primo ortu tribuens, sed manus ei dans & ratiocinationem, & affectum amoris instillans parentibus, ut ijs paucis vice omnium præsidiorum uterentur. Sic persuadere volens hominibus astronomiam, non usus est verbis transeuntibus; sed expressit hanc vocem in Natura & commensuratione cœlestium, Geometria participantium cum humana mente, & institutione umbrarum Lunæ & Telluris. Eodem igitur consilio, Deus iste noster com-monefacturus nos de re aliqua, potius allegoriis uti creditur, quam expressis verbis; ut homines in his temporalibus, quod est reliquū, de suo addant.

Hæc igitur dicere is potest, qui somniorum immissorem, portentorumque conformatorem Deum ipsum esse contendit. At si cui placet spiritus aliquis magis corporeus; habet is indidem argumentum, tuendæ suæ sententiæ accommodum. Dicet enim, hanc obscuritatem signum esse terminatæ potentæ, quod creatura ista, si posset, utique interdum clare loqueretur, aut literas dilucas in æthere exararet, quibus id quod res est, breuiter, & regio stylo significaretur. Nunc autem non posse hanc nobiscum aliter loqui quam per Phantasmata, quæ invenit in nostra imaginativa: hæc quippe ejus esse naturam, hanc essentialem hujus naturæ proprietatem: participare cum homine phantasmatibus, eaque posse movere, coaptare & dividere sic, ut quam commodissime conceptum suum intra mentis nostræ septa explicet.

*An so-
mniorum
obscuritas
testetur
de Natu-
ra eius qui
somnia
immittit.*

Qui sic disputat, sermonis nostri cognitionem, audit us sc. facultatem illi Naturæ adimet, perinde ac linguæ usum; ut illa nihil horum sciat, quæ inter homines commercio sermonis aguntur; nisi quatenus varijs phantasmatis eadem, quæ dicuntur, intus in cerebro exprimuntur.

Nec tribuet illi potestatem gignendi phantasma, quale ipsi utile ad conceptum suum formandum, sed solummodo signandi inculcandi; ejus, quod vi irrequietæ ratiocinationis obvenit ultro, intra hominis cerebrum.

Qui-

Quibus modis rediget illam ad has angustias, ut non possit aliter, nisi allegorijis & picturis nobiscum agere. Atq; confoditur hæc ratio, eo, quod per somnum & loqui & audire videmur: nimirum loquelarum & verborum phantasias non minus cæteris significativas concipimus; quodque extra hominem inter portenta sunt etiam voces *ἄστροι* aut absurdæ, ut si Bos, si embryo, si Bileami asina, talia loquatur, qualia intelligi possunt. Itaque ut qui hæc defendit, recte defendat, necesse est dicat aut plures esse hujusmodi naturas, rarioresq; illas, quæ vocibus vocumq; simulachris sensa sua exprimant, aut omnes quidem modos ejusdem esse Creaturæ alium tamen alio imbecilliolem & rariorem.

Vtra vera sit ex his sententijs, utrinque hoc adstruitur, portenta, ostenta, somnia, & hujusmodi, per allegorias explicanda esse.

Igitur posito quod certo consilio seu Dei ipsius seu creaturæ rationalis incensa fuerit hæc stella, si ex me quærat, quæ ad finem hoc factum putem; & utrum ejus significata ad ea pertrahenda sint, quæ sub manibus habemus homines? Primum ego non gentes tantum singulas, sed totum adeo Telluris globum nimis exilem puto, ut in ejus complexum omnes cogitationes nostræ quæ oriuntur super genuina significatione, sideris in altissimo æthere versantis, effundantur. Magna namque Mundi amplitudo est; nec absurda Tychoni Bracheo visa est illa veterum quorundam Philosophorum opinio, statuentium cæteris quoque globis, qui vastissimi sunt, suos esse incolas non equidem homines, at creaturas alias; quæ si sunt, ad mundi ornatum utique pertinebunt, neque tantum siderum effectus persentiscunt; sed etiam providentia supremi custodis comprehenduntur; nec absurdum erit, æque ipsis ac nobis in tellure versantibus hominibus, ex illa altissima specula fixarum Sphæræ signa mitti, magis forsan ipsorum appropriata captui, quam nostro. Quæro ergo non cui genti sed omnino cui globo potius credendum sit accensum esse sidus hoc.

*Stellæ gen-
nuina si-
gnificata
an in glo-
bum tellu-
ris redun-
dent.*

*An in glo-
bis stella-
rum inco-
le.*

Hunc in modum errantem me per mundi amplitudinem, rursum ad hanc nostram Tellurem revocat Magna trium planetarum conjunctio, quæ sidus hoc circumstiterunt. Da enim quod huic jam sententiæ proprium est, non fortuitum fuisse hunc stellæ concursum cum illa conjunctione, sed quæsitum à Deo: jam certe convinceris, terris potissimum illuxisse, Terris deputatum fulgorem hunc, nulli præterea globo. Nuspiam enim nisi in Terris hisce Iupiter Marti visus est conjunctus, eo die, quo stella effulsit. Esto igitur ut illa anni 1572. stella fuerit accensa vel Cynocephalis Lucianicis in Syrio, vel

Minotauris in Sagittario versantibus; quia nec in Eclipticam nec in planetas junctos inciderat: hæc certe nostra stella quia prope Eclipticam stetit, in globorum planetariorum gratiam illuxit, ut quorum motus Zodiacum nobis ostendit; & quidem in nostræ hujus Telluris gratiam; ut ex qua Iupiter Marti & novæ conjunctus esse visus est. Seneca alicubi nihil ait tam magnum esse in his terris, cujus notitia ad Mundum illum superum pertineat. Cum hac sententia mihi toto hoc libro pertinacissimum bellum est. Respondebo ego Senecæ ex Cap. 16. Deo creatori neque vastum esse illum Mundum superum, neque parvos hos homines: sufficit nobis hoc sat magnum quod imago sumus Dei Creatoris.

*Quo modo interpretanda allegoria portento-
rum.*

Itaque nihil impeditus pergo ad probabiles Allegorias, quas ego, quas & alij varie commenti sunt, occasione hujus stellæ & quas gignunt nobis varia doctrinarum & philosophiæ genera. Primum mihi sic videtur: Si portentosa Cœlestia Dei consilio proponuntur nobis hominibus, consentaneum, ea quæ plane sunt contra naturæ ordinem ea ad summa quæque spectare, quæ sunt in rebus humanis: sin aliquid non contra sed præter statam naturam; ad novationem aliquam in imperijs: denique si quid secundum quidem naturam, paulo insolentius tamen aut rarius, id ad vulgus, ad terrâ nascentia, ad animalia, cæteraque talia, vulgi, corporumque, utilitatibus fervientia, pertinere. Nihil in terris majus religione vera, ejusque perpetua cultrice Ecclesia. Itaque Deus Optimus Max. in emolumentum ejus populi, cui primum in Ecclesia locum dederat, immutato naturæ ordine, solis cursus inhibuit, dierum spacia, exclusa nocte, continuavit, gratificatus uni Iosue duci populi Israelitici. Alio tēpore eiusdem populi Regem pium Ezechiam pro incolumitate sua deprecantem, cum Esaiæ Prophetæ verbis erexisset, non dubitavit conversione solaris umbræ in Scroterico, confirmare; miraculo ad omnes gentes stupendo, Naturæque rerum contrario. Quæ res tantā Esaiæ conciliauit auctoritatem; quanta omnium ætatum Ecclesijs utilis erat, ad illa vera fide amplectenda, quæ Prophetæ ille diuinis plane verbis copiosissime de venturo Messia perscripserat. Iam cum Caput Ecclesiæ Rex & Dominus noster Iesus Christus humani generis pecata contumeliosa morte lueret: nullum neque in cœlo neque in terra portētum, nullus horror sufficere potuit, quin ipsa lux, quod est omnium horribilium horribilissimum, claro cœlo & tempore, quo non debuit, extingueretur.

Author Epistolæ quæ inscribitur Dionysio Areopagitæ ad Polycarpū, quisquis est, seu verā narrat historiam, seu quid esse potuerit fingat, sermonem Apollopiani Philosopho tribuit, rei quam narrat, non inconuenientem.

tem. Cum enim spectarent uterque unà in Heliopoli Ægypti hunc solis defectum, notarentque Lunam contra cursus sui naturam, ab ortu ingredientem in discum solis, idque tempore plenilunij, & postquam tres horas sub sole quiete stetisset, conversa via rursus ortum versus pergentem, sicut initium defectus esset ab ora orientali, initium emergendi ab ora occidentali: subjunxit Apollopheanes: ὡ καλὲ διονύσι, θεῶν ἀμοιβὰς πραγμάτων. Rebus diuinis comparauit ordinarios planetarum cursus, propter constantiam utrorumque: neque fieri posse putauit, ut converteretur lunæ cursus in contrarium, nisi simul & diuinarum rerum accideret vicissitudo. Nec ineptam architectatus est allegoriam: Luna genus humanum notat; Sol Dei Filium; contrarius Lunæ cursus, quam debuit, peccata generis humani; defectus luminis, passionem Filij Dei. Atque hæc sint exempla maximarum rerum; portentis ejusmodi expressarum, quæ sunt naturæ cælorum plane contrariæ. Iam Cometæ & Novæ stellæ, secundum portentorum genus, non quidem contra, sed tamen præter cæli Naturam ordinariam, ad quidnam aliud referantur, quod sit proximum rebus, ex humanis omnino maximis, quam imperijs; in quibus singulorum hominum salus consistit. Quod igitur in cælo novus Cometa discurrens, hoc sit in terris *Cometa* novus aliquis homo, qui seu magnitudine imperij, seu armis, seu dogmate, *cujus rei* præcipuam aliquam de se famam concitet, & ut Cometa terrore, sic hic vi *character.* illata, seu alia calamitate magnam generis humani partem exagitet. Anno quo natus Alexander qui bellorum turbine ex Europa in Asiam translato, maximas humano generi clades intulit, Plinius Cometam fuisse refert Xiphiam. Anno & quo natus Mithridates, & quo imperium adiit, horribiles fulsere Cometæ.

Si Cometæ cælo discurrentes ad singulos Monarchas; stellæ novæ *Nova stel-* non discurrentes, sed eodem loco fixæ, ad Respublicas, seu integros popu- *la* *cujus* los referri debebunt; seu ad generales causas per magnam partem generis *rei chara-* humani pertinentes. *cter.*

Qui hanc viam ingreditur, is eliciet; Novam ex hoc tempore Rempublicam adulescere, cujus imperio generali, regna hodie varie tumultuantia subigantur olim: ut ita mundus nimium inquietus & ferox, aliquandiu sub hujus Monarchiæ tutela conquiescat. Quod si addiderimus planetas conjunctos: circumscriptio existet gemina, prout hos consideraverimus. Nam si licet & fas est, Dei mentem ex Natura simplici Planetarum conijcere, quia post conjunctiones tres, Saturni & Iovis, Saturni & Martis, Iovis & Martis mobilium, & qui juncti solent turbare & movere naturam animale, altior & clarior effulsit una fixa: significari videtur

simpliciter post turbas quies. Quorsum pertinet hæc circumstantia, quod stella non in ipsum conjunctionis locum, sed paulo ante incidit, scilicet ne rursus aliqua fieret conjunctio Novæ cum duobus Planetis. Sic & articulus ultimæ conjunctionis jam transierat; fuit enim in meridie diei 9. Octobris, cum sequente vespera Mæstlinus nondum flagrantem viderit stellam. Hac itaque stella indice

Si qua manent sceleris vestigia nostri

Irrita perpetua solvent formidine terras.

His quippe versibus Vergilius tollendos motus civiles, & ipsa malorum semina radicitus extirpanda innuit. Nam Pollione consule, ad quem scribit Virgilius: *Teque adeo decus hoc ævi te consule inibit Pollio*: Initio æstatis Cæsar & Antonius, pace facta Romam intrarunt amici; quantis populi studiis, quam faustis acclamationibus, ex Dione videre est; quarum una est hæc quoque Virgiliana ad Pollionem.

Saturnus tamen, ante stellam relictus intra duos menses illi junctus est: quasi & hoc dixisset Virgilius: *Pauca tamen suberunt prisca vestigia fraudis.*

Sin autem hoc recipimus, Deum ad astrologiam respexisse, ut illa usitate discitur & exercetur inter homines (cui sententiæ favet id, quod Cap. XXV. dixi: videri præcipue astronomis incensam esse: quia vulgo non ita facile notari potuit ut prior illa anni 1572.) jam hæc stella nihil aliud fuerit, nisi obsignatio quædam conjunctionis magnæ, & confirmatio omnium illorum, quæ astrologi maxime sobrij ex præceptis artis de conjunctione magna dixerunt, quorum aliqua infra videbimus. Itaque quæ Cap. XXX. ex Natura nuda refutavimus, ea accessu stellæ, per hoc μέγα λίκον αἴτημα, hic rursus confirmarentur. Nam nihil incredibile amplius, primum atque aduocatur θεὸς ἀπὸ μηχανῆς. Igitur & tempus decerneretur ducentorum annorum, & locus, Hungaria, Moravia, Hispania: quæ sub Sagittarium referuntur: imperium vero Romanum, aut tota Christiana Respub. ex eo; quod ut hæc sunt præcipua totius orbis imperia; sic Sagittarius hoc tempore, præcipuus cæli locus; ut in quo initium Trigoni ignei, & planetæ tres superiores conjuncti.

Fabricius ad Germaniam accommodat specialiter, hoc argumento quod quo tempore stella primum videri, Sole occidente, potuit, Aries signum Germaniæ, & æquinoctiale fuerit in ortu. Itaq; totam stellam in mutationem imperij trahit, eiq; nomen dat ab Aquila imperij insigni: qua in re mihi nimium videtur subtilis: possunt enim varia momēta eligi hoc pacto, variaq; signa: ut Capricornus, quia occidente sole in Medio Cæli fuit: item

item Pisces, quia culminante nova pisces orti: item gemini, quia occidente nova orti gemini. At multo potius Sagittarius ipse, non tātum, quia tribus superioribus & stellæ novæ dedit hospitium, sed etiam quia Sole die 10. Octobris in medio cæli posito, oritur sub altitudine poli 48. ipsissimus locus novæ, $18\frac{2}{3}$. Sagittarii; quod multo meliori iure, ut notatu dignum, inculcasset Fabricius. Et quid si Libram, quia oriente stella culminabat, & Solem initio vehebat? Vides igitur, potiori jure manere nos in Sagittario, ne incertum signum fiat. Et quia stella simul Oceano Australi verticalis: posset aliquis ex omnibus coniunctis prædicere copulationem illarum Orbis partium omnium sub Hispanorum, aut in genere, Christianorum imperium.

Fuerunt in hac aula viri splendidi, qui cum legissent comparisonem meam hujus Novæ stellæ cum illa anni 1572. quomodo illa ad latus mundi secesserit in angulum cæli obscurum & abjectum: hæc vero apud regium inter omnium planetarum proxime astiterit: perpēderēt vero, quod anno 1572. Belgicæ provinciæ de novo à Rege suo recessissent: ausi sunt Hispano bene ex hac modernâ stella ominari: nimirum Belgas, qui anno 1572. à Rege secesserant; jam ad viam regiam, scilicet ad imperium Regis sui redituros. Hos quidem aliquandiu aluerunt fausti rumores, de pace inter Hispanos & Belgas, procurante Britanno. Destituti enim auxilijs vicinæ Britannicæ, portubus illis Hispano in posterum patentibus; videbantur tuta consilia amplexuri, viribus suis diffisi.

Eadem argumentatio prolicuit & Helisæum Rösslinum, ut jamjam imminere inculcaret illam tot jam annis à sese decantatam Rerum omnium Europæ Catastrophem. Nulla unquam argumentatio mihi adeo mira est visa: Cometam fuisse Anno 1556. post 24. annos, anno sc. 1590. alium Cometam, durationis tempore cursum mutasse, inque Sagittario disparuisse, ubi post alios 24. annos, sc. anno 1604. contingat magna Planetarum conjunctio: Igitur anno 1604. rerum omnium ab anno 1556. cœptarum futuram Katastrophem.

Mira inquam argumentatio, nam & ante annum 1556. multi fuisse Cometæ; & inter annos 1556. & 1580. tres vel quatuor alij. Quare imbecillis est connexio illius anno 1556. fulgentis, cum hæc anni 1580. ex solo contrario signo, & contrario motu deducta. Quod si omnino illa providentia quæ hominibus Cometarum exhibet spectacula, huc respexit, ut hi duo copularentur: Cur non potius ego dicam, tempus Catastrophes rerum ab Anno 1556. gestarum, ab Anno 1580. inchoari, & in annum 1604. planè terminari? Analogia quippe melior fuerit; quæ à Cometa directo, qui fuit Anno 1556. significabantur; ea ha-

ea haecenus inoffenso tramite gesta esse; donec anno 1580. planeta contrarij motus obortus, sine suæ durationis cursum mutaverit, ex retrogrado factus directus. Igitur res illas, ab anno 1580. recisuras in contrarium, quādo jam expiratura sint Cometę significata (esto ut hoc sit anno 1604.) alteram quoque mutationem experturas; rursusque futurum id, quod ab anno 1556. ceperat.

*Non esse
artem quæ
doceat in-
terpretari
legitime
prodigia.*

Nihil dicam de eo, quod Cometæ motus, qui anno 1580. fulsit, se ipso retrogradus non fuerit, sed simplicissimus: linea trajectoria, quæ solet esse parum perarcuata. Nam in meridionali plaga spheræ Martis circa 15. Arietis coortus, impetu propemodum rectilineo sursum in septentrionem latus est; & saltu super solem facto, versus ipsissimum terræ iter, in confinio Libræ & Scorpionis perlatus, expiravit. Terræ itaque motus illi conciliauit hanc speciem retrogradationis. Verum istas argutias non fert hæc Mantice: & quid verbis opus? Vicit, vicit inquam Rösslini argumentatio; quo magis illam miror. Nimirum uti hæc prodigia sunt extra ordinem; sic interpretibus quoque opus habent, peculiari, nec omnibus obvio, utentibus instinctu: nec aliter explicantur, nisi prodigiosa mentis agitatione. Quid multis? Confundit Deus artificiosas argutias eorum, qui inflati scientia, Magistros sese profitentur; eligitque sibi pro instrumentis, eos qui vel mente capti, vel simplices sunt manifeste (plurima quippe vaticinia ab huiusmodi hominibus etiam nostro seculo proveniunt) vel inconnexis hisce, & coram humana ratione stultis argumentationibus, indulgent creduli. Itaque etsi Rösslini argumentatio nihil concludit: agnosco tamen divinam virgulam in ejus viri vaticinijs. Dixeris glebas, plurimum quidem arenæ continentes, confuso tamen alicubi auro. Et ita moris est, qui auro inhiat, hunc pigere non debet egerendæ terræ, immani cumulo. Nec moror, Rösslinum ex affectu quoque loqui; ut cum Anno 1596. nondum talia contigissent, quæ ipsi placebant; distulit expectationem, & illam suam Catastrophem, in annum 1604. Dixi quippe naturam eam, quæ prodigia nobis procurat, quæque somnia immittit, conceptibus uti humanis, (quorum plurimos nobis gignunt etiam vota nostra) loco litterarum, quas admirabili arte, ad placitam sententiam exprimendam colligat & componat.

Attendite quæso quid scripserit vir ille Haganoæ $\frac{4}{14}$ Octob. anno 1604. *Stella hæc tanto mihi plus creat admirationis, quod inde à viginti amplius annis ex stella anni 1572. & Cometæ anni 1580. providi, hoc anno 1604. aliquid futurum, quod omnia miracula superet. Rogo autem legas quæ tractatu meo Meteorastrologo physico de Cometis anni 1580. & 1596. scripserim: invenies, mirabile dictu, Cometam anni 1580. digitum intendisse in hanc novam stellam. Disparuit enim in hoc loco quo*

nunc

nunc stella fulget, & Conjunctio magna planetarum accidit. Quodque scripsi, hoc tempore futuram Catastrophem rerum omnium, quæ in Orbe Christiano à multis annis inchoatæ sunt: id partim jam impletum est in Anglia iamque in Belgio; residua brevi, quorsum evasura sint, apparebunt, puta Regis Galliarum negocia, & Episcopatus Argentinensis, & res Vngaricæ.

Scripserat hæc τ^4 Octobris in Alsatia, cum ecce postridie τ^5 Octobris prima & manifesta initia motuum Ungaricorum: qui Christianis cum Turca pugnantibus hætenus sudes sunt in oculis: Episcopatus quidem Argentinensis negotia in κατὰστροφὴν interea desierunt mitiorem quidem quam expectaverat Roslinus. Et Rex Galliarum ἡρεμεῖ: sed tamen κατὰστροφὴ καὶ τὴν σείλλω καὶ τὸ δόγμα καὶ τὰς πολλῶν διανοίας, & quid si ipsius Roslini. καὶ τῶν μὲν κατὰστροφῇ, τῶν δὲ ἐξ ὀσρανιδέντων ἀναστροφῇ. Ita nihil pene frustraneum his verbis perscripsit Roslinus. Quæ vero de Belgicarum rerum conversione tunc inchoata esse dixit: ea sequenti anno 1605. & hoc 1606. continuarunt, Hispanis ab Orientali latere munitiones aliquot intercipientibus. In Anglia vero quorū tunc sperari, vel metui poterat κατὰστροφῇ, eorū succedente tēporē manifestā experti sumus ἀναστροφῇ. Ita hic nihil ad votum, præter ipsos in genere motus Regni, qui plerunque fusque deque tendunt promiscue, ut fluctus marini.

Sed ad reliquos εἰκασµὲς καὶ ἀνίγµατα pergamus. Nam hæc Roslini conjectatio, non præcipue ipsius Novæ stellæ circumstantias consequitur, sed componit signa multorum temporum: quod Tycho Braheus in Progymn. Tomo 1. fol. 556. in Gemma præcipue reprehendit.

Fuerūt igitur qui in fausto omine ex occidentali clarissima, factā esse orientalem lividam annotarent: ac si vel Latinæ Ecclesiæ, vel imperio Occidentis, pro eo statu, quo nunc floret, orientalium populorum tristissima conditio portenderetur.

Hæc circumstantia posset & aliter explicari, nimirum res à stella significatas inter initia fore maximas, postea intervētu Magistratus qui à Solis accessu ad stellam denotabitur qui à Solis splendore significetur, occultatum, exque hominum animis & sermonibus ereptum, at non abolitum iri; sed post aliquas moras factas, rursus emerfuras, non tamen in eo vigore, quo initio ceperant. Nimirum huc accommodares Ungaricas: Spe pacis interjecta metus paulisper differri, donec vanescente pacis tractatione, recrudescent. At rursus ut initio, si naturale est stellam novā paulatim languescere, & denique emori; naturalis ista conditio, ut quæ non quæ sita sit à Deo, ominosa esse non poterit.

Quibusdam mirum in modum placuit historia motuum, à me in scri-

pto germanico per verba *αἰνίτῳ*, in hunc modum concinnata: Comitij Saturni, præfracti senis, & Iovis superbi, Martisq; pugnacis, in domo seu templo Iovis celebratis: Iovem & Martem secessione facta, junctis suffragijs, novam stellam elegisse, quam eadem humilitate venerarentur, qua Saturnum antea. Quo facto discesisse in suum quemque curriculum. Saturnum vero pedetentim, accingi, ut in Novam proficiscatur: at fore ut & hic novæ sese submittat, siquidem illa duret, & sub ea, etsi non multo humilior, transeat. Temporaneum hoc quidem esse; & discedere planetas, manente Nova: sed tamen & reversuras, Nova tunc procul dubio extincta.

Nihil tam leviter in hoc genere dicitur, in quo non lubescat vulgo conjectando experiri. Credo ut pueris ingrata quies corporis; sic uniuersi quærunt, in quo se conjecturis exerceant; non ut verum inveniant, sed ut tempus fallant ratiocinando conjectandoque. Ita hic stella primum me interpretem accepit, ego mei interpretamenti multos alios nactus sum interpretes, interq; hos & Fabricium. Nec male accommodabantur res Ungaricæ, si Cæsarianos exercitus, Turca à Strigonio repulso in superiorem Ungariam euntes, sub persona Saturni intelligas. Atqui rursus non possunt cælorum motus tanta cum subtilitate in omen trahi. Sunt enim necessarii; non arbitrarij, non accommodati de industria. Et monuerã in scripto Germanico, me fundamenti loco ponere falsum illud, stellam ex Coniunctione Iovis & Martis incensam naturaliter.

Illud etiam inculcaveram: Quo tempore astronomi tres clarissimas stellas Saturni Iovis & Martis una copula junctos expectabant: subito tribus illis intervenisse quartam altiore & clariorem: & astronomos, missis illis perennibus, in Novam hanc transitoriam respexisse potius. Qua pictura significari nobis videtur; non tantum per naturæ modum, ut supra cap. 28. dictum, sed etiam ex ipso significantis, seu Dei, seu præpotentis spiritus arbitrio: novum aliquid in rebus humanis exhibitum iri, in quo plurimi occupentur, neglectis privatis negocijs.

Lubet vero etiam mortuis prædicere ex sua philosophia. Notum est dogma Pythagoræ, animas Heroum per viam lacteam ascendere & descendere: Et portam quidē qua ascendere incipiunt, in Capricorno patere, qua vero descendunt, in Cancro. Hoc tēpore melius secū ipsa facit hæc sententia, quo via lactea porrigitur ex Sagittario in Capricornum; quæ olim per Scorpionem & Sagittarium tendebatur: Igitur stella in via lactea in Sagittario, & quidem septentrionalis, significabit aliquem Herōem Pythagoricum ex hoc tempore periodo sua peracta, ad ostium imi gradus consistere, qua

qua incipit ascensus definitque descensus, etiam saltu facto in hunc inferiorem Mundum venisse. Notabitque huiusmodi aliquis, anno 1572. novam stellam extitisse in altissima parte viæ lacteæ in Cassiopeja: anno vero 1600. aliam paulo humiliter in eadem lactea, & imagine Cygni: hanc jam infimo loco ex Boreali Zodiaci plaga, proximam Eclipticæ: non igitur ascensum sed descensum esse, qui 32. annos duraverit.

Ex veteri vero gentilium Theologia, stella flagrans, incensa in posteriore pede Æsculapij, qui serpentem premit manibus, scorpionum pede calcatur, monebit nos, ingruere universalem pestem venenatissimam: quasi hæc stella pedi Æsculapij sit addita pro stimulo, ut pedem proferat, moras rumpat, auxilia expediat, simul remedium pro peste hac oleum scorpionum & theriaca commendaretur; & ortus pestis ex humore nimio divinitus significaretur.

Mitto plurimas alias huiusmodi conjecturas: quas utcumque magno numero exponam; nulla tamen est, quæ nos ad speciem deducat. Atque ego interdum sic existimo; si Deo placuisset, aperte hominibus, quod vellet significare: literis cælo exaratis scripturum fuisse; frustra itaque homines conjectando diuinæ voluntati obniti. Sed tamen me reprimo ijs ipsis rationibus, quas supra posui, hoc capite: dum consentaneum esse dixi, Deum hac ænigmatis propositione nos invitare velle ad penitus inspicienda nostra negocia, excutiendosque omnes angulos, sicubi forte latentem inveniamus rem, in quam stella hæc digitum intendit. Nam ita me Christus amet, ut omnia quæ hactenus de imperijs deque varijs hominum negotijs dicta sunt, præ magnitudine nostri miraculi, plane vilescunt. Itaque lubet cum Tycho Braheo exclamare: Quasi vero non majora negocia sint in his terris, quam illæ turbæ Belgicæ, Britannicæ, Hungaricæ. Ipse Roslinus fatetur, nihil adhuc contigisse ex anno 1572. quod cum magnitudine illius miraculi digne comparari possit. Cur igitur tam facilis est in assignandis huic Novæ, anni 1604. eventibus, ex medio rerum politicarum usu desumptis: quæ tot nominibus illa priore anni 1572. potior supra, Capite XXV. est inventa.

Quæ hactenus dicta, non respondere magnitudine novæ stellæ.

Age itaque perquiramus cum Astrologis vel tandem, quæ sunt penes humanum genus maxima: excutiamus gentium oracula, prophetiasque, utrum aliquid eorū sit, quod nobis jamjam instans per hoc tam splendidum sidus divinitus significetur. Imitemur exemplū Magorum qui cum haberent oracula Danielis de vêturo Messiah, orta stella mirabili, eaque ipsa quoque sub magnæ conjunctionis tēpus, quando cepit sexta Periodus triplicitatū; excitati sunt ad inspiciēdos libros, & summa annorū non abludente,

ad quærendum, quem, stella Indice, natum putabant, Iudæorum Regem, mundi Salvatorem.

*An Indi v-
niversali-
ter con-
vertendi.*

Magnum est, detectum esse hoc ultimo seculo à Christianis Novum orbem, inventas in eo gentes multitudine innumerabiles, immanitate adeo barbaras: ut pene credideris, gigantum aliquos, qui procurabant abortus humana carne vescerantur, ex illo universali diluvio in illas regiones enataffe.

Iam habemus certissimum Christi Servatoris nostri vaticinium; *Prædicabitur Evangelium hoc in universo Orbe Terrarum.* Habemus exemplum Cananæorum, quibus Deus primò Abrahami tempore quadringentos annos, postea sub Mose, quadraginta dedit ad pœnitentiam: cumque se ipsis deteriores redderentur, funditus extirpati sunt. Est ob oculos copia hominum in Europa, sunt nobis implacabilia bella cum Turcis; dissidia domestica inter nos ipsos. Pellimur ab Oriente in Occidentem, ibi nos Oceanus excipit, sunt ad manus artes, & navigandi peritia stupenda: & crebrescens indies studium adeundi novas Indias. Nec desunt exempla ex antiquitate, quomodo gentes aliæ alias expulerint, plerumque Scythicæ Europæas, plerumque Orientales Occiduas. Quid si ergo ingens aliqua instat *ἀποκρίσις* ex universa Europa in illos terrarum tractus: & propagatio fidei Christianæ inter barbaros, & traductio illorum ad civilitatem; & non parentium, ut olim Chanæorum, extrema extirpatio? Quorsum digitum intendit ex astronomia circulus stellæ, ex astrologia Sagittarij signum, & Trigonus igneus, quem astrologi credunt favere religioni Christianæ, ut & spicam Virginis, cum qua, ut notavit Roslinus, Sol stetit sub exortu stellæ, sextili illustratus à stella. Poni- mus quippe, Deum his uti conceptibus astrologorum ad significandum aliquid hominibus.

*An Mahu-
meti secta
peritura
per stel-
lam signi-
ficetur.*

Circumferuntur passim vaticinia Mahumetanorum, ex quibus multi evincere volunt, hoc esse tempus, quo sit interitura ipsorum religio: quib. placebit Deum hoc ipsum indicare voluisse incensa nova stella in Sagittario, quæ est triplicitas Solis & Martis, domus Iovis; cum Sol & Iupiter Christianis favere dicatur ab astrologis (quorum conceptibus Deus uti ponit.) Mars vero Turcis. Et quidem stella magis cum Iove concordavit in latitudinis plaga, Mars vero fuit in maxima latitudine Australi, quæ hac vice esse potuit depressus igitur. Hinc victoria Religionis Christianæ supra Turcicam astrologice cõcluditur. Quod si hodiernum Christianorum cultum inspicias, nunquam forte meliores occasiones, quàm hodie: perpēdat rem Lector secum ipse. An est impossibile Deo ex his tam multiplicib. tenebris, & contentionib.

Christi-

Christianitatis, educere lucem aliq̃? An est incredibile inter causas, ob quas hereses permittunt, unam etiam hanc esse; ut Turcæ his gradib. invitati ex mari flagitiosissimarum opinionum in navem Ecclesiæ enitantur? Scio ex his aliquos gradus esse, quibus à Christianismo defecere nonnulli ad Mahumetismum. At lubet argumentari cum B. Paulo. *Nunquid sic offenderunt ut caderent? Absit, sed illorum delicto salus est gentibus Mahumetanis.* Sic olim Gothi, primum ab Arianis ad Christianismum conversi, denique ad Catholicam Ecclesiam penitus accesserunt.

Constat Iudæos expectare Messiam, qui sit ipsos liberaturus è servitu-
te gentium. Quib. Saturnus placebit, concordans cum stella in latitudine,
illique fere corporaliter junctus 11. Decemb. anno 1604. & sequenti Augu-
sto stationem apud illam perficiens: vide pag. 10. & Conjunctioni Magnæ
nomen dans. Præficitur autem ab Astrologis Iudaismo. Etsi itaque Chri-
stiani Iesum Mariæ filium è tribu David, qui ante hos 1600. annos natus
est, pro vero à Prophetis promisso Messiah agnoscimus, ideoque hunc
Dominum & Deum nostrum religiosissime colimus; Iudæorum vero cæ-
citatem deploramus; qui spreto hoc servatore, alij venturo inhiant: tamen
non omnino frustraneam esse ipsorum expectationem multi, & inter hos
Tycho Brahe fol. 808. colligunt ex vaticinio B. Pauli ad Romanos Cap.
11. vers. 25. *Nolo enim vos ignorare fratres mysterium hoc (ut non sitis vobis ipsis sa-
pientes) quia cecitas ex parte contigit in Israel, donec plenitudo gentium * intraret, * εἰσελθῇ.
Et sic omnis Israel * saluus fieret. Sicut scriptum est, VENIET EX SION QUI * σωθήσε-
ERIPIAT, & avertat impietatem à Iacob. Et hoc illis à me testamentum, cum ab-
stulerò peccata eorum.* Etsi vero interpretationem loci difficilis mihi non fu-
mo; tamen facilis sum, propter alias circumstantias, ut credam, imminere
aliquam generalem conversionem gentis Iudæorum ad fidem Christi,
quam unus aliquis ex ipsorum medio, ut instrumentum Dei, sit procura-
turus. Gens enim numerosissima est, quæ in summo contemptu sese ta-
men propagat, quæ per infinitas persecutiones, locum tamen inter gen-
tes invenit habitandi, idque procul dubio ex dispositione divina, qui Re-
gum corda dirigit ut vult. Et quod summi miraculi loco est, nostris vivit
laboribus, ipsa ociosa. Eripe ex Christianorum vita avaritiam, inhumana-
ritatem, neglectum proximi, fastum, pompositatem in vestitu, libidines:
Iudæos, ut nunc quidem vivunt, è rerum Natura funditus extirpaveris.
Itaque res ipsa clamat gentem hanc etiamnum hodie in parte esse diuinę
providentiæ: qua factum, ut cum omnes nationes invicem confusæ &
permixtæ sint, adeo ut paucissimæ familiæ originem à millesimo anno
repetant: soli Iudæi restent, quorum notitia mundo coæva sit. Itaque si

An Messias
Iudæorum
venturus
à stella si-
gnificetur.

* εἰσελθῇ.
* σωθήσε-
ται.

quis est interpretum, qui locum D. Pauli allegatum aliter forte intellexit, is tamen venturæ experientiae nihil derogatum voluit, memor generalis regulæ, quæ eventum vaticiniorum genuinum statuit interpretem. Comparet Lector Phrasim D. Pauli: Cæcitas ex parte contigit in Israel, *donec plenitudo gentium εισέλθῃ, & sic omnis Israel σωθήσεται.* Comparet inquam hæc cum phrasi Christi Lucæ 21. v. 24. *Et Ierusalem calcabitur à gentibus, donec impleantur tempora Nationum.*

Ducunt autem nos eadem verisimilitudines in causa Iudæorum, quæ prius in causa Turcarum. Dixit mihi doctus quidam Hebræus, exclamans altum: *Hodie vos multis millibus miliarium propius ad nos accessistis, quam maiores vestri.* Nimirum ut est gens virulento & animo & lingua, & calumniarum studiosa, Christianis multas blasphemias tribunt. Itaque & hoc occultæ Dei providentiæ transcribendum puto, quod hodie tantis cum fervoribus passim occasiones Iudæis calumniarum præciduntur. Alius quidam Iudæus mihi dixit, in confesso esse apud ipsos, ab annis octoginta se tolerabilius tractari à gentibus, quam olim. Et celebrant decretum Solymanni Turcarum Imperatoris, qui anno 1540. iusserit instaurari muros Ierofolymorum, & aquas per tubos deduci in civitatem.

In genere omnes hodiernas inter Christianos usitatas contentiones, & differentiam cultuum eo vergere opinor, ut ex mutua ruina sit occasio convertendarum dictarum gentium. Hinc Indorum, inde Iudæorum & Turcarum. Quorsum non incommode referas, quæ de Indorum idololatria, ejusque remedijs Iosephus à Costâ lib 5. de procuranda Indorum salute in hunc modum perscripsit.

Cap. IX. *Nescio equidem, quibus verbis significem: non tam imbutos, quam in idololatriam penitus transformatos istorum animos, ut neque in ocio, neque in negotio, neque in publica re, neque in privata quicquam peragant, nisi Idolorum suorum prius superstitione adhibita. Non latari in nuptijs, non lugere funus, non epulum præbere aut accipere, non denique aut pedem efferre domo, aut operi manum admoveere sine sacrilegio gentili. Usque adeo Diabolus oppressos tenet eorum sensus servitute miserrima. Quanto vero artificio ista omnia celent, atque dissimulent, cum publice agere haud liberum sibi esse perspiciunt, quanta rursus impudentia, cum licere sibi putant, insaniant, mirari potius possum, quam satis dicere. Et recensitis pene infinitis speciebus idololatriæ inter ipsos usitatæ, addit. Quot autem victimarum, quot libaminum, quanto Cæremoniarum ordine istorum omnium cultum persequerentur*

rentur Ingarum procures, infinitum est dicere, &c. Ac re ipsa, certoque usu observatum est, eas Indorum nationes plures ac graviores superstitiones Diabolicae speciei tenuisse, in quibus Regum ac Reip. maxime potentia & peritia excelluit, &c. Postea cum cap. X. & XI. remedia contra Idololatriam sumpsisset explicanda: subjungit hæc ultimo: Sed illud summopere curandum est, ut pro noxijs ritibus salutare introducantur & ceremonijs ceremonia obliterentur. Itaque & aquæ benedictæ usum, & Imaginum & Rosariorum & granorum, & cereorum, & palmarum, & cæterorum, quæ Ecclesia sancta probat ac frequentat neophytis perquam opportunum esse sibi persuadeant Sacerdotes, atque ea omnia in concionibus popularibus multis laudibus prosequantur, ut pro veteri superstitione novis religiosisque signis imbutos assuefaciant. Ita fiet ut melioribus atque elegantioribus occupati; obsoletam sectæ suæ superstitionem de manibus ac de mente deponant. Hæc Acoftus. Quod si quis jam Mahumetanorum, & præcipue Iudæorum studia, his Indorum è diametro contraria, perpenderit: *Rabbis seph Alba,* is facile concludet, contrarijs etiam remedijs invitatum iri; ac proinde exemplo supra dicto Gothorum facillime omnium ad Antitrinitarios, post *num Chri-* ad Arianos, tum ad saniores cœtus Christianorum, maxime si per nos *sti 1425.* ceremonias legis suæ retinere possent, 1. Cor. 7. vers. 17. in 24. traduci posse: *composuit* ad illa vero Indis proposita remedia vix unquam perventuras. Quid si *librum Ik-* ergo Deus, ubi convenire nos Europæi non possumus ex partibus tanto- *karim, qui* pere confligentibus, alteros ad Indos, alteros ad Turcas ableget, vel jam an- *multos ad* te certo consilio, utrosq; conservatos alteros ad Occidentem, alteros ma- *Arianismū* gis ad Orientem collocavit, ut locis divisæ, invicem mordere & consumere *perduxit.* desinant; & quælibet, si non sibi, saltem gentibus ab Ecclesia penitus alienis proficiat?

Iam quod attinet factiones Christianorum inter se: longum esset ex Apocalypsi D. Ioannis, ex Propheta Daniele, ex vitæ Christi Servatoris ænigmate proferre, quid quæque pro se disputet: quomodo numeros in his Prophetijs expressos applicent; quomodo Antichristum, à Christo & Apostolis prædictum, alteri adhuc expectent; alteri jam venisse contendant. Vtrisque sane suspicio aliqua ex hac stella suboriri possit; illis, Antichristi, his ipsius Iudicis vivorum & mortuorum imminentis. Et quia Christiani poetæ traduxerunt effigiem Serpentarii ad illud semen Mulieris, contem-
pens caput Serpentis: videant igitur, quorum hæc est professio, quomodo nova hæc stella pedi ejus posteriori pro stimulo addita allegatione dictorum Scripturæ, præsertim Apocal. 12. & 20. pulchre explicari possit: sufficit monuisse.

Quod

*An stella
sit adven-
tus Chri-
sti prænu-
cia.*

Quod igitur attinet salutarem illum, omnibusque vere Christianis desideratissimum & certissimum adventum Domini nostri Iesu Christi ad Iudicium, & consummationem seculi: quemadmodum aliqui Trigonum igneum redeuntem, eius signum esse dixerunt, ut supra dictum: ita non deerunt, qui stellam hanc ejusdem faciant prænunciam; confirmati, illa Magorum stella, quæ primum Christi adventum præcesserat. Quorum religiosum affectum minus sane reprehendo, quam priorum illorum curiositatem, qui rem, citra controversiam naturalem, ad hoc supernaturale opus accommodabant. Cur enim reprehendam eos, qui Christum Dominum imitantur, jubentem suos auditores vigilare, quod nesciant, qua hora venturus sit, qui ad omne signum cœleste, terrestre, quod hominum animos vehementer percellit; expectari ab hominibus voluit, pijs, ut liberato; nefarijs, ut severus iudex? Et tamen alicubi, tempus aliquod interjecit, signa posuit, ante quæ non sit hoc futurum. Quod utrumque imitatus est D. Paulus, gentium Apostolus.

Sed tamen monitos volo, considerent, non plane certum esse, num stella hæc sit opus Naturæ, (.cum jam aliquot hujusmodi fuerint.) an ipsius Dei immediatum, uti supra dictum. Itaque iudicium ne præcipitent; & hic Christum imitati cum Apostolis. Deinde utar argumento Tychonis Brahei. Aut enim sequuntur Ecclesiam Romanam, aut ab ea discesserunt. Illi expectant adhuc Antichristum: hi credunt Iudæos adhuc convertendos: utrique probabiliter; prædicandum Evangelium per totum Terrarum Orbem, omnibusque barbaris. Neutri igitur certi sunt jamjamque imminere adventum Domini. Itaque non possunt hanc stellam aliqua peculiari ratione ad Christi adventum accommodare, exque eâ tempora dinumerare metasque præfigere: quam scientiam Deus sibi reservavit. Interim non sane peccant, si hac stella commonefacti, vitam instaurant Christianam, itaque se comparant, ut Christum Dominum jamjamque excepturi.

Quod si cui stellam hanc lubet ad nostras Europæorum trahere contentiones: equidem fiet capitulatio omnium fere conjecturarum, quas hactenus recēsi. Nam Sagittarius representabit Ecclesiam Dei (.posito quod Deus in significando utatur conceptibus astrologorum; quod non omnes tamen concedent; egoq; hæsitanter suppono.) tam astronomice; quia in eo signo congregiuntur hodie planetæ, in eo signo initium est Trigoni ignei: quàm astrologice, quia sagittarius est domus Iovis. Et quia conjunctio Iovis & Martis turbulenta est, & stella paulo ante illos junctos stetit, quo ad diem & locum; & Sagittarius Triplicitas habetur Martis & Solis: itaque maximarum contentionum novationem, & ut cum Rösslino loquar

αὐτὰς πόλιν, forte & Novam sectam, ut astrologi ceteri suggesserunt, significat: & quia stella antecedit illos in die & loco tam longitudinis, quam latitudinis; ideo quietem post rixas pollicetur: & quia stella stetit prope viam regiam planetarum; id innuit confusionis & exorbitationis abrogationem, & Ordinis reductionem; quod alij de reditu ad Catholicam ecclesiam, alij de simplicitate cultuum Apostolica accipient. Et quia tunc fuit initium ignei Trigoni qui nobilitatus est præcipuis rerum gestarum articulis, ut Creatione Mundi, Nativitate Christi (.vide cap. VII. Et Tychonem Braheum in conclusione Progymn. fol. 805.) Ideo significatur aliqua revocatio ad principia Christianitatis. Et quia stella fuit altior Iove & Marte, & cum illis; quorum ille pompam, fastum, authoritatem: hic inquietudinem, pugnas, rixas, seditiones, furorem vulgi, & impetus temerarios significat: ideo significatur aliquid his duabus partibus contrarium: Et quia stella non fuit cum Saturno: nulla ergo imminet molitio contra res saturnias; sed quia fuit cum illo consentiens in latitudine; ea re adumbratur nobis Saturninarum rerum victoria, nimirum antiquitatis, constantiæ, consilij, prudentiæ, severitatis, parsimoniæ. Restaurabitur publico concilio disciplina Ecclesiastica; non permittentur amplius Concionatores scribere prognostica, fidemq; & existimationem ordinis hac vanitate labefactare; emendabitur Ecclesia, tolletur libertas juvenilis disputandi, calumniandi, refrænabitur furor populi; valebit ἀριστοκρατία collegiorum; coercebitur pompa, luxus, superbia τῶν μοναρχούντων; quod & Braheus fol. 802. ex sua stella deduxit: in summa, Iovialia erunt mediocria, Martialia deterrima, Saturnus prævalebit: Et quia fuit idem ordo quatuor stellarum latitudine, qui est revera in mundo sphærarum; ideo sperari potest emendatio maxime consentanea rerum Naturæ. Atque hæc est illa clarissimæ & flagrantissimæ stellæ amœnitas; ab omnibus passim commendata: nisi quod paulo plus ruboris, cum esset humilis, præ se tulit: unde conijcias, initia ad tantos successus difficilia, turbulenta & sanguine purpurata futura: finem vero pulchrum. Nimirum sic etiam illam stellam anni 1572. interpretati sunt nonnulli; incensam esse novam lucem in spem piorum, qui passim maximis calamitatibus circumventi gemebant

Addent aliqui & tempus: nimirum, quia sexagesimo die post exortum stellæ, Saturnus ad novam venit: rata igitur futura ista, post annum sexagesimum. Et quia tunc Sol quoque præsens fuit Saturno & Novæ; ratificatio hæc multum habebit solennitatis; eritque abscondita ab oculis vulgi, & tractabitur per literatos: non in conventu aliquo publico & valde conspicuo, nisi forte paucorum: sed per literas.

Quanquam quod hanc determinationem temporis attinet; excessimus extra principiorum nostrorum limites. Nam si locus & tempus stellæ in 18. Sagittario ob congressum Iovis & Martis fuerunt electa à Deo: tunc congressus iste Saturni cum nova post diem sexagesimum necessarius fuit, non quæsitus à Deo. Aut igitur Deus totam rei significationem secundum prævisam specialitatem motuum cœlestium disposuit, quod absurdum est, (.nihil enim hominibus mittit propter cœlum; sed ad ea quæ missurus est hominibus, significanda, ponitur uti cœlo.) aut in re, quam Deus per stellæ conjunctionem, cum Iove & Marte significavit, Saturni congressus cum Nova naturaliter poterit illa, quæ de anno sexagesimo diximus: quod rursum est absurdissimum, statuere de re diuinitus exhibenda, præter naturæ modum: aut quia neutrum horū verū; hunc Saturni congressum cū Nova non poterimus ad conjecturas nostras formandas adhibere.

Illud tamen non difficile est colligere: quia stella ultra integrum annum duravit, rem significari valde diuturnam: Cometarum enim nullus tam diuturnus fuit.

Ubi venerit filius hominis, putas quod fide inventurus sit in terris?

Quanquam hæc ego de mutatione in melius, non tanta fiducia prædico, quanta usus est Roslinus. Quid si namque longe aliter interpretanda est illa religio Saturnia, vel ille Propheta Saturnius, qui à Nova stella, eiusque cum Saturno consensu in latitudine significatur? Horret animus explicare, quas ominationes mihi suppeditet præsens rerum facies & exempla per omnes nationes obvia. Sed commodum intervenit Harpocrates. Nimirum Saturnus friget, Saturnus contemptor est, Saturnus omnia fusque deque fert. Saturnus pressus & coactus omnia simulat dissimulatque, omnia pervestigat, omnia scrutatur, omnia suspicatur, omnia suspecta facit, animum indurat, pertinaciam induit. Hic unus est, qui vel Turcas malis Christianis, uno fœdere, sed occulto & inconfesso, sociare poterit. Nec ulla pœna tam est magna, quam non meruerimus.

Epilogus.

Exposui omnes modos; quibus puto methodica aliqua ratione ad significatum stellæ perveniri posse: quos, rogo lectorem iterum atque iterum, ut ex assumptis principiis æstimet. Negatis enim quæ quoque loco assumpsi, ruent & illa quæ superstruxi. Illud unum supra sæpe repetitum, nunc quoque inculco, subtilitati disputandi, qua multis videbor usus, minimum in hoc negotio locum relinqui, in quo, experientia teste, tantum valent Enthusiastici: Cum res tota divina sit, rei que interpretatio divina, ut supra dictum.

Rogo autē Lectores quo me propius norunt, ut mihi ne vitio vertāt; si breviores quā ipsi forte expectarūt, discursus Theologicos & Politicos de

de certaminibus hujus temporis, eorumque Catastrophe inferui, perpendantque conditionem meam, qui à Cæsare conductus sum, non ut essem publicus vates; sed ut astronomiam genuino suo Magistro, Tychone destitutam, pro viribus perficerem, eoq; in officio rationem haberem omnium hominum, à quibus Magnus Cæsar hanc Astronomiæ excultæ & perfectæ gratiam inire studet, neq; in privatorum gratiam talia scriberem parerga, quibus absterriti & abalienati cæteri, ipsum forsitan τὸ ἔργον, quod tracto, universi negligant. Quam ego circumscriptionem maximi beneficii loco habeo: cum certus sim, si mihi animi sensa licuisset typis expromere libere, & extra limites professionis meæ, propter cognationem rerum, in Politiam & Ecclesiæ statum excurrere; nullas hodie partes esse pugnantes, quas scriptione mea nō fuerim offensurus. scilicet *Iliacos intra Muros peccatur & extra.* Nec nullus erat metus, idem mihi eventurum, quod alijs; quod & Fabricio, cujus scriptum de significationibus hujus stellæ nihil aliud continet, quam querelas de suis vicinis, opinionem de statu Imperij, & desiderium vindictæ atq; emendationis. Itaque sic format sua oracula, ac si ab eo Magistratu, sub quo vivit, conductus esset orator, partim ad terrendos rebelles & malos vicinos, partim ad conciliandum & excitandum Cæsarem. Sic Cræbus planè consiliarium agit, ostendens res Christianis perire per socordiam & somnolentiam: Turcamq; hostem, hoc pacto convalescere. Nec perpendit, quæcunq; narrat, seu vera seu falsa, frustra se narrare; non enim erant ista proponenda in prognostico, sed in arcano Consilio, aut tacendum; cum nihil tale cælum nobis dicat: morborum vero indices semper plures sint, quam medici. Atque his rebus hi sese deridiculo exponūt multorum. Saluberimum itaq; consilium mihi, cum hæc mea conditio, tum Deus ipse suppeditavit exemplo sui: qui generale signum omnium partium oculis exhibuit spectandum: ut admoneret singulos, in se descenderent, suaq; vitia examinarent, & cognitis suis erroribus, suisq; sceleribus, ad veram pænitentiam converterentur. Imitatus est hoc idem ut plurimum & Tycho Braheus; cujus vestigia quid causæ sit, quin presse sequar.

Nimirum magna est vulgi vanitas, & perversissima consuetudo: qui portento aliquo divinitus exhibito, statim oculos & aures ab illo ad interpretem convertunt, hunc ipsum pro novo habentes portento; solliciti non quibus rationibus is utatur, sed omnino quidnam dicat eventurum verissimum ipsi portentum; qui existimant, unius astrologastri gratia, & ad commendandas ejus subitaneas opiniones, incensum esse à Deo sidus in æthere. Neque hæc ego vulgo per calumniam vel exaggerationem tribuo: res ipsa est, quam dico. Perpende quæso quis paulo religiosior, paulo ad humani-

tatem propensior, non ad omnes astrologi voces tanquam totidem ad oracula attentus est: omnino existimans occulta Dei dispositione dici gerique omnia; quantumvis intelligat vitiositatem argumentationum, quibus astrologus utitur. Huiusmodi hominibus nulla unquam declaratio rei sufficit, quæ intra terminos artis consistat; sed postulant ab astrologo, ut intima animi sensa per circumstantias locorum, temporum, personarum, Religionum rerumque publicarum, nudissime ob hominum oculos ponat: quibus ille nisi paruerit, hoc est nisi ineptissimus mortalium evadat: jam varias incurrit reprehensiones: negant ipsum agere candide, insimulant timiditatis, adulationis, defectionis, & mille criminum; neq; distinguunt inter astronomiam & astrologiam; rati nullam fore astronomiæ utilitatem, nisi ea per divinatricem cum externis hisce circumstantiis in publica vitæ consuetudine versantibus ita confundatur, ut omnis vita, omnes etiam levissimæ hominum actiones ex cælo nectantur, & prædefiniantur eventuræ. Igitur hoc ego conclusionis loco dictum volo: ut cum curiositate sua ad Prophetias Ioachimi Abbatis S. Brigitiæ, Merlini & reliquas, adque vaticinia Antonii Torquati, Carionis, Theophrasti, Iacobi Hartmanni, Misocacci, Sibaldi Brandini, Herlicii qui os suum in cælo ponunt, nec quenquam nisi Eventum iudicem recognoscunt, denique ad eos, qui hos pro meritis suis tractarunt, ut Ioannem Rasck, Paulum Messingum, & alios, faceffant; ibique sese oblectent: ab hoc vero libello, quem ego astronomicis & Naturalibus speculationibus totum dicavi, oculos huic materiæ infensissimos abstineant.

Cæteris, qui horum contrarii, temperantiam laudant, spero me comprobasse me bonum & pacificum Germanum: qui si quid etiam hic notabunt, quod nimium esse videatur, id imputabunt astrologis, quorum vaticinia generaliora erant excutienda; sin autem aliqua reperturi sunt, in quibus ipsis non satisfecero; perpendant hanc esse mortalitatis conditionem. Equidem

Non eadem sentire bonos de rebus iisdem

In columi licuit semper amicitia.

Nec quisquam ita facilis esse potest ad censuram, quem recta monentem
Ego facilitate parendi non sim superaturus.

F I N I S.

xx xx x

XI. 91

Kepler, Johannes,

De Stella nova in pede serpentarii

Praga 1606

Res/4 Astr.p. 220

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10873675-1